

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**YÜKSEK
LİSANS
TEZİ**

**PROFESYONEL FUTBOLCU SÖZLEŞMESİNİN
SONA ERMESİ VE SONUÇLARI**

EMİNCAN AKBULUT

**ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI
İŞ VE SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU BİLİM DALI**

HAZİRAN 2019

**PROFESYONEL FUTBOLCU SÖZLEŞMESİNİN
SONA ERMESİ VE SONUÇLARI**

Emincan AKBULUT

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI
İŞ VE SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU BİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

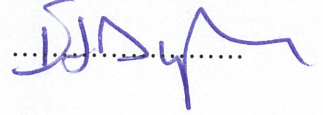
HAZİRAN 2019

Emincan AKBULUT tarafından hazırlanan “Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Sona Ermesi ve Sonuçları” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ / ~~OY ÇOKLUĞU~~ ile Gazi Üniversitesi Özel Hukuk Anabilim Dalında İş Ve Sosyal Güvenlik Hukuku Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. İbrahim AYDINLI

Özel Hukuk, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/~~onaylamıyorum~~

Başkan : Prof. Dr. Kadir ARICI

Özel Hukuk, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

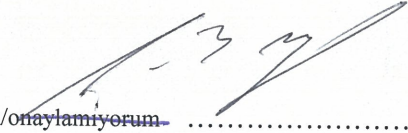
Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/~~onaylamıyorum~~

Üye : Prof. Dr. Aydın BAŞBUĞ

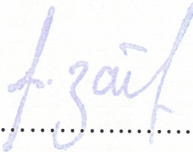
Özel Hukuk, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/~~onaylamıyorum~~

Tez Savunma Tarihi: 26./06/2014

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Figen ZAIİF

Enstitü Müdürü

ETİK BEYAN

Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Emincan AKBULUT

26.06.2019

PROFESYONEL FUTBOLCU SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ VE SONUÇLARI

(Yüksek Lisans Tezi)

Emincan AKBULUT

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Haziran 2019

ÖZET

Sporun ve özellikle futbolun dünya çapında geniş kitlelere hitap ettiği yadsınamaz. Bu ölçekte bir organizasyonun baş aktörleri olan futbolcuların ve kulüplerin arasında yapılan profesyonel futbolcu sözleşmesinin incelenmesi son derece önemlidir. Bu çalışmada her yönüyle profesyonel futbolcu sözleşmesi ve bu sözleşmenin sona ermesiyle birlikte meydana gelen sonuçlar incelenmiştir. Türkiye Futbol Federasyonu'nun çıkarmış olduğu Tüzük ve Talimat'lar temel alınmış ve diğer yasal düzenlemelerden faydalanılmak suretiyle sözleşmenin hukuki niteliği ortaya konulmuş, süresi, tarafları ve diğer unsurları açıklanmıştır. Yine, sözleşmenin sona erme şekilleri ve bunun sözleşme taraflarına etkisi ve diğer sonuçlarına işaret edilmiştir. Uyuşmazlıkların çözümü bağlamında görev alabilecek devlet mahkemeleri, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu, TFF Tahkim Kurulu, FIFA ve CAS hakkında bilgi verilmiştir.

Bilim Kodu : 50801

Anahtar Kelimeler : İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku, Futbol, Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi, Türkiye Futbol Federasyonu, Spor Hukuku

Sayfa Adedi : 159

Tez Danışmanı : Prof. Dr. İbrahim AYDINLI

TERMINATION OF PROFESSIONAL FOOTBALLER CONTRACT AND ITS CONSEQUENCES**(M.S. Thesis)****Emincan AKBULUT****GAZİ UNIVERSITY****GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES****June 2019****ABSTRACT**

Sports, especially football is undeniably acclaimed by large masses. It is of critical importance to review professional footballer contracts signed between football clubs and players who are the main actors in this immense organization. This study examines the professional footballer contracts and the results of termination of this contract in every aspect. The study predicated on the Statutes and Instructions issued by Turkish Football Federation (TFF), and drawing on other legislative regulations, presents the legal characteristics of the agreement, also explains its terms, parties and other elements. Additionally, forms of termination for the agreement, as well as its effects on parties and other consequences are pointed out. Information on state courts governing disputes, Dispute Resolution Committee, TFF Arbitration Board, FIFA and CAS is also given.

Science Code : 50801

Key Words : Labor and Social Security Law, Football, Professional Footballer
Contract, Turkish Football Federation, Sports Law

Page Number : 159

Supervisor : Prof. Dr. İbrahim AYDINLI

TEŞEKKÜR

Avukatlık yaparken karşılaşılan en büyük sorunlardan bir tanesi de, uygulama ile teorinin çoğu zaman birbirini tutmaması ve zihinlerde oluşan boşluk hissidir. Özellikle spor hukuku gibi beklenen değeri bulamayan bazı alanlarda, uygulayıcıların ve akademisyenlerin birlikte çalışmalar yapması, hem uygulamacılar hem de araştırmacılar için büyük bir gerekliliktir.

Spor hukukuna ilgi duyan bir avukat olarak, bu konuda tez yazma isteğimi ilettiğim danışman hocam Sayın Prof. Dr. İbrahim AYDINLI'ya, bu konuyu bana verdiği ilk andan beri önerileri ve yönlendirici tavsiyeleri sebebiyle ne kadar teşekkür etsem az kalır.

Ayrıca benden desteğini hiç esirgemeyen değerli hocalarım; Sayın Prof. Dr. Aydın BAŞBUĞ'a, Sayın Prof. Dr. Kadir ARICI'ya, Sayın Dr. Alper Çağrı YILMAZ'a, Sayın Doç. Dr. Oğuz Sadık AYDOS'a, Sayın Doç. Dr. Rifat ERTEN'e, Sayın Arş. Gör. M. Gökhan TÜRE'ye, Sayın Arş. Gör. Fikret Sami TİYEK'e, Sayın Arş. Gör. Aybike TUNÇ'a, Sayın Arş. Gör. Selen TUNÇ'a, Sayın Arş. Gör. Ömer Faruk GÖK'e teşekkürü bir borç bilirim.

Değerli eğitimci, en büyük destekçim, canım ananem Emekli Öğretmen Duru Nezahat Devrim'e; değerli ortaklarım, hukukçu rol modellerim, canım annem Avukat R. Gül (Devrim) AKBULUT'a ve canım babam Avukat Orhan AKBULUT'a hep yanımda oldukları için çok teşekkür ederim.

Bunlara ek olarak bu tezi yazmamda emeği geçen adını anamadığım tüm dostlarıma ve hocalarıma ayrı ayrı teşekkürü bir borç bilirim.

Mümkün olduğunca kapsamlı ve uygulamaya dönük bir biçimde yazmaya çalıştığım tezimin, tüm okuyuculara faydalı olması dileğiyle.

KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Kısaltmalar	Açıklamalar
AB	Avrupa Birliği
AY	Türkiye Cumhuriyeti Anayasası
B.	Bası
Bkz.	Bakınız
C.	Cilt
CAS	Court of Arbitration for Sport / Spor Tahkim Mahkemesi
dn.	Dipnot
DRC	FIFA Dispute Resolution Chamber
E.	Esas
F. C.	Futbol Kulübü
FDT	Futbol Disiplin Talimatı
FIFA	Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği
HD	Hukuk Dairesi
İÜHFİM	İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
K.	Karar
karş.	Karşılaştırınız
m.	Madde
PFDK	Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu
RG.	Resmi Gazete
RSTP	Regulations on the Status and Transfer of Players
s.	Sayfa
Sa.	Sayı
T.	Tarih
TAS	Tribunal Arbitral du Sport / Spor Tahkim Mahkemesi

TBBD	Türkiye Barolar Birliği Dergisi
TFF	Türkiye Futbol Federasyonu
TFFS	Türkiye Futbol Federasyonu Statüsü
PFSTT	Türkiye Futbol Federasyonu Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı
TFFTKT	Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu Talimatı
UÇK	Uyuşmazlık Çözüm Kurulu
UÇKT	Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı
UEFA	Union of European Football Associations / Avrupa Futbol Federasyonları Birliği
vd.	ve devamı
Y.	Yıl
Yuk.	Yukarıda
yy.	Yüzyıl

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
KISALTMALAR.....	vii
İÇİNDEKİLER	ix
1. GİRİŞ.....	1
2. PROFESYONEL FUTBOLCU SÖZLEŞMESİ.....	5
2.1. Genel Olarak.....	5
2.2. Profesyonel Futbol Kavramı	6
2.3. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi	7
2.3.1. Sözleşmenin Tanımlanması	7
2.3.2. Sözleşmenin Konusu	8
2.3.3. Sözleşmenin Kapsamı	9
2.4. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Hukuki Niteliği ve Unsurları.....	9
2.4.1. İş Sözleşmesi.....	10
2.4.2. Sözleşmenin Hukuki Niteliği	11
2.4.3. Sözleşmenin Unsurları.....	15
2.4.3.1. İş görme	15
2.4.3.2. Bağımlılık	18
2.4.3.3. Ücret.....	21
2.4.3.4. Süreklilik	25
2.4.3.5. Anlaşma	27
2.5. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Şekli, Süresi ve Tarafları	28

Sayfa

2.5.1. Genel Unsurlar	28
2.5.2. İş Sözleşmesinin Şekli ve Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Şekli	28
2.5.3. Sözleşmenin Süresi	32
2.5.4. Sözleşmenin Tarafları	35
2.5.4.1. Profesyonel futbolcu	35
2.5.4.2. Spor kulübü	37
2.5.4.2.1. Dernek	38
2.5.4.2.2. Ticaret şirketi	39
2.5.5. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Diğer Sujeleri	41
2.5.5.1. Lisanslı futbolcu temsilcisi	41
2.5.5.2. Türkiye Futbol Federasyonu	43
2.5.5.2.1. Genel olarak	43
2.5.5.2.2. Türkiye Futbol Federasyonu'nun Niteliği	44
2.6. Sözleşmenin Kurulması	45
2.6.1. Genel Olarak	45
2.6.2. Sözleşmenin Kurulma Anı	46
2.6.3. Sözleşmenin Hüküm Doğurma Anı	47
3. PROFESYONEL FUTBOLCU SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ	49
3.1. Genel Olarak	49
3.2. Sözleşmenin Kendiliğinden Sona Ermesi	50
3.2.1. Sözleşme Süresinin Dolması	50
3.2.2. Ölüm Sebebi İle Sona Erme	54
3.2.3. Kulübün Tüzel Kişiliğini Kaybetmesi	55
3.2.3.1. Dernek statüsündeki kulübün tüzel kişiliğini kaybetmesi	56
3.2.3.2. Şirket statüsündeki kulübün tüzel kişiliğini kaybetmesi	57

Sayfa

3.2.4. Bozucu Şartın Gerçekleşmesi	60
3.3. Sözleşmenin Karşılıklı Anlaşma Yoluyla Sona Ermesi (m.26)	61
3.4. Sözleşmenin Fesih Yoluyla Sona Ermesi.....	63
3.4.1. Kulübün Fesih Hakkı (m.27)	66
3.4.1.1. Hastalık veya istirahat halinin altı ayı aşması.....	67
3.4.1.2. Altı ayı aşan hak mahrumiyeti veya müsabakalardan men cezasının alınması	69
3.4.1.3. Yükümlülüklerin ağır surette ihlal edilmesi.....	72
3.4.1.4. Futbolcunun talimatlara aykırı davranışları	73
3.4.2. Futbolcunun Fesih Hakkı (m.28)	74
3.4.2.1. Ücretin ödenmemesi.....	74
3.4.2.2. Sözleşmeden kaynaklanan edimlerin ihlal edilmesi.....	76
3.4.2.3. “Sportif Haklı Sebep” fesih	78
3.5. Sözleşmenin Haksız Feshi	79
4. PROFESYONEL FUTBOLCU SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİNİN SONUÇLARI.....	83
4.1. Genel Olarak.....	83
4.2. Sözleşme İlişkisinin Sona Ermesi	84
4.3. Sır Saklama Borcu ve Rekabet Yasağı	86
4.4. Tazminat Talep Edilmesi.....	90
4.5. Cezai Şart.....	92
4.6. Sportif Cezaların Verilmesi	95
4.6.1. Futbolculara Verilen Cezalar	96
4.6.2. Kulüpler Aleyhine Verilen Cezalar	97
4.6.3. Lisanslı Temsilciler Aleyhine Verilen Cezalar	98

4.7. Uyuşmazlıkların Çözümü	98
4.7.1. Genel Yargı Yolu	101
4.7.2. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu.....	103
4.7.2.1. Tarihi Gelişimi.....	103
4.7.2.2. Kurulun görev alanı	107
4.7.2.3. Başvuru usulü	110
4.7.2.4. Yapılacak olan inceleme	111
4.7.2.5. Hükmedilecek olan karar.....	113
4.7.3. TFF Tahkim Kurulu.....	114
4.7.3.1. Genel olarak	114
4.7.3.2. Kurulun oluşumu	115
4.7.3.3. Kurulun görev ve yetkileri	116
4.7.3.4. Başvuru usulü	117
4.7.3.5. Başvuruların incelenmesi	117
4.7.3.6. Kurul kararları.....	118
4.7.3.7. Kurul kararlarının hukukî niteliği	119
4.7.4. FIFA Nezdinde Yapılacak Başvurular	121
4.7.4.1. Genel olarak	121
4.7.4.2. Başvuru ve inceleme usulü.....	123
4.7.4.3. Başvuru sonucunda verilebilecek kararlar	124
4.7.5. Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi (CAS)	125
4.7.5.1. Genel olarak	125
4.7.5.2. Mahkemenin görevi ve fonksiyonu.....	128
4.7.5.3. Mahkemenin yetkisi ve yargılamanın işleyişi	130
4.7.5.3.1. Genel olarak	130

Sayfa

4.7.5.3.2. İlk derece tahkim mercii olarak CAS'ın yetkisi	132
4.7.5.3.3. Temyiz tahkim mercii olarak CAS'ın yetkisi.....	134
4.7.5.4. Örnek CAS kararları	136
5. SONUÇ	139
KAYNAKLAR	143
EKLER.....	153
ÖZGEÇMİŞ	159

1. GİRİŞ

Spor, hemen hemen her dalı ile dünyada bir endüstri haline gelerek, sporcularla, spor izleyicileriyle, sponsor firmalarla birlikte dev bir piyasa oluşturmuştur. Sportif faaliyetlere duyulan ilginin gün geçtikçe artmasının doğal bir sonucu olarak farklı spor alanları da ortaya çıkmıştır. Günümüzde, sporun bir boş zamanı değerlendirme, vakit geçirme, hobi olarak düşünülmesinin yanı sıra, estetik, ekonomik ve siyasal etkileri de mevcuttur. İşte, başlangıçta bir oyun ve işten uzaklaşma aracı iken zamanla gerek ekonomik ve siyasal, gerekse milletlerarası barış¹ ve hukuki bakımlardan çok farklı bir görünüme kavuşan spor, çok yönlü etkileri olan bir toplumsal kurum haline bürünerek günlük hayatın vazgeçilmez bir parçası olmuştur².

Spor faaliyetlerinin belki de en kapsamlısı olan futbol, çoğunlukla, spor teşkilatlarının bir faaliyeti olarak ortaya çıkmakta ve amatör veya profesyonel olarak spor kuruluşları aracılığıyla icra edilmektedir. Futbol kuruluşlarına üye olmak, üyelikten çıkarılmak, tesislerden yararlanmak gibi futbolcularla spor kuruluşları ve diğer aktörler arasındaki ilişkilerin düzenlenmesiyle birlikte bahsi geçen ilişkilerden doğabilecek uyuşmazlıkların giderilmesi de hukukun ilgi alanı içindedir. Bu bağlamda düşünüldüğünde; sporcu ile kulüp, kulüp ile kulüp, kulüp ile federasyon, kulüp veya federasyon ile milletlerarası spor organizasyonları arasında kurulmuş yahut kurulacak ve devam eden ilişkiler ile bu ilişkiler sebebiyle ortaya çıkabilecek anlaşmazlıkların çözümü de hukuk sistemi içerisinde aranacaktır. Bu itibarla, hem sporun kendine has özelliklerinden hem de etki alanının diğer disiplinlere de etki etmesi sebebiyle sportif uyuşmazlıkların belirli usuller çerçevesinde, süratli ve hukuk kuralları içerisinde kalınarak çözümlenmesi gerekmektedir.

¹ Buna örnek olarak olimpiyat oyunları, futbol müsabakaları gösterilebilir. Örnek olarak 2014 Dünya Kupası elemelerinde futbol, Türkiye ile Ermenistan arasında bir barış aracı olarak görülmüş ve iki ülke, diplomatik anlamda en üst seviyede birbirlerinin sahasındaki maçlara katılım sağlamıştır.

² Günal, A. N., Küçükgüngör, E. (1998). **Türk Spor Hukukunun Genel Esasları ve İlgili Mevzuat**. Ankara: Yetkin Yayınları, s. 11.

Sporcular, federasyonlar, milletlerarası konfederasyonlar, sponsorlar, takım sahibi kulüp ya da şirketler, organizatörler, yöneticiler, antrenörler, sporcu temsilcileri (menajerler), izleyiciler, hakemler, oyun sahasında görevli diğer personeller, televizyon yayıncıları, gazeteciler ve gerektiğinde devlet kurumları futboldan kaynaklanan bir uyuşmazlığın taraflarından olabilmektedirler³.

Biz de profesyonel futbolcu sözleşmesinin sona ermesi ve sonuçları isimli çalışmamızda, konuyu üç temel başlık altında incelemeye gayret edeceğiz. Bu çerçevede, profesyonel futbolcu sözleşmesinin daha iyi açıklanabilmesi için, profesyonel futbol ve futbolcu sözleşmesinin tanımı ve unsurları ifade edilmeye çalışılacaktır. Zira, çalışma konumuz profesyonel futbolcular ile kulüpler arasındaki sözleşmeyi kapsamakta ve burada profesyonellik ve sözleşme hukukuyla ilgili genel bilgiler verilmesi ve iş hukukuyla kesişen noktalarının ifade edilmesi ve sözleşmenin tarafları/aktörleri bağlamında detaylı irdelemelerde bulunulması gerekmektedir.

Çalışmamızın devam bölümünde ise teze başlığını oluşturan profesyonel futbolcu sözleşmesinin ne şekilde sona erebileceği ve çeşitli ihtimalle üzerinde durulmak suretiyle özellikle uygulamada sorun teşkil eden ve uyuşmazlıkların temelini teşkil eden bazı önemli noktalara değinilmeye çalışılacaktır. Bu kapsamda sözleşmenin kendiliğinden sona ermesi halleri üzerinde ihtilafli olan konulara değinilecek ve esas olarak sözleşmenin taraflardan birisince feshedilmesi halleri ve özellikle haksız fesih durumu detaylıca incelenecektir.

Sözleşmenin sona ermesinin sonuçlarının inceleneceği üçüncü bölümümüzde ise ikili bir ayrıma gidilmek suretiyle sözleşmenin sona ermesi halinde ortaya çıkacak olan sonuçlar ve ihtimaller birlikte değerlendirilecek; spor hukuku temel alınarak yapacağımız ayrımlar çerçevesinde uyuşmazlıkların çözümünde hangi kurum ya da kuruluşların yetkili olacağı, tarafların nereye ve ne şekilde başvuracaklarının gösterilmesi suretiyle uygulamaya da ışık tutacak ve yol gösterecek belirlemelerde bulunmaya çalışacağız. Bunlara ek olarak başvurulabilecek kurul ya da kurumların kısaca görev tanımları ve

³ Bozkurt, M. N. (2009). *Spor Hukuku Uyuşmazlıklarının Milletlerarası Tahkim Yoluyla Çözümü*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, s. 21.

tarihçeleri de anlatılacak ve uyuşmazlık çözümünde izledikleri yol ve yöntemlerin neler olduğuna ve ne tür kararların çıkacağına, sonuç olarak uyuşmazlıkların ne şekilde çözüldüğüne işaret edilmeye çalışılacaktır. Bu bağlamda sözleşmesel uyuşmazlıkların çözülebileceği yer olan devlet mahkemeleri, Türkiye Futbol Federasyonu Uyuşmazlık Çözüm Kurulu ve Tahkim Kurulu ile Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi hakkında detaylıca irdeleme yapıp bilgi verilecek, önceden vermiş oldukları kararlara da işaret edilmeye çalışılacaktır.

2. PROFESYONEL FUTBOLCU SÖZLEŞMESİ

2.1. Genel Olarak

Tüm dünyada herkesçe takip edilen ve uzun yıllardır kitleleri peşinden sürükleyen futbol, dev bir endüstri haline gelmiştir⁴. Çeşitli organizasyonlarla futbola harcanan para, emek ve zamanın en doğru şekilde değerlendirilebilmesi de bütün ülkeler için bir zorunluluk haline almıştır. Dolayısıyla, bu çok kapsamlı organizasyonun, pozitif düzenlemeler ve etkin bir şekilde işleyen mekanizmalarla desteklenmesi gerekliliği doğmuştur. Bununla beraber futbolun, bütün aktörleri tarafından önemli bir gelir kapısı olarak görülmesi de atfedilmesi gereken önemi artırmıştır⁵. Yine önceleri daha amatör bir ruhla yapılan spor faaliyetleri ve futbol, günümüzde ekonomik bir faaliyet haline gelmiş bulunmaktadır⁶. 2016 yılı itibariyle transfer ücretlerinin akıl almaz boyutlara ulaşması⁷, gişe gelirlerinden bile önce gelen yayın ihalelerinde çok büyük meblağların söz konusu olması ve kulüplerin uluslararası organizasyonlar da dahil olmak üzere elde ettikleri yayın gelirleri dikkate alındığında futbolun ve profesyonelliğin tanımlanması, futbolun aktörleri arasındaki sözleşmelerin incelenmesi için bir ön gerekliliktir⁸. Zira, profesyonel futbol, yukarıda bahsettiğimiz gibi çok büyük kitlelerce hem statlardan hem de internet ya da televizyondan takip edilmekte ve bu da hem kulüplere hem oyunculara hem de federasyonlara çeşitli yükümlülükler yüklemektedir. Bu bağlamda, profesyonel futbolcu sözleşmesinin belirli şartlar dahilinde yapılması ve taraflarca da kontrol edilerek sorunların

⁴ Cem, Ç. (2012). **Profesyonel Futbolcu Transfer Sözleşmesi**. İstanbul: 12 Levha Yayınları, s. 7.

⁵ Küçükgüngör, E. (1991). "Türk Hukukunda Sporcuların Hukuki Durumu". *Ankara Barosu Dergisi*, (1), (s. 39-52), s. 39.

⁶ Kocasakal, Ü. (2007). "Spor Hukukunun Özellikleri Çerçevesinde Tahkim Yargılaması ve Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu". *İstanbul Barosu Dergisi Spor Hukuku Özel Sayısı*, (Mayıs-3), (s. 41-56), s. 41.

⁷ Galler vatandaşı olan Gareth Bale, kulübü Tottenham'dan İspanya kulübü Real Madrid'e 1 Eylül 2013 tarihinde 101 milyon Euro bonservis bedeli ödenerek; Fransız oyuncu Paul Pogba ise, 9 Ağustos 2016 tarihinde, İtalyan Juventus kulübünden, İngiliz Manchester United kulübüne 105 milyon Euro karşılığında transfer olmuştur. <http://www.transfermarkt.com.tr/statistik/transferrekorde> (Erişim tarihi: 10.03.2019)

⁸ 21 Kasım 2016 tarihinde Türkiye Süper Ligi'nin yayın ihalesi yapılmış ve iki şirketin vermiştir. Buna göre, 2017-2018 futbol sezonundan itibaren, 2021-2022 futbol sezonu sonuna kadar ki 5 yıllık yayın ihalesinin kazananı, 500 milyon dolarlık teklifiyle "beIN Media Group - Digiturk" şirketi olmuştur. Bahsi geçen miktara %18 oranında kdv eklendiğinde toplam bedel 600 milyon doları geçmektedir.: <http://www.ntv.com.tr/ekonomi/futbolda-dev-ihaleyi-digiturk-kazandi,y3E529NDL02zG1bxPoT19g> (Erişim tarihi: 16.04.2019)

mümkün olduğunca önüne geçilmesi bir gereklilik olduğundan taraflarının kimler olacağı ve sözleşmenin tüm boyutlarıyla irdelenmesi gerekmektedir.

2.2. Profesyonel Futbol Kavramı

Profesyonellik kavramının ne ifade ettiği ve kimlerin profesyonel sayılacağı, profesyonel futbolcu sözleşmesinin belirleyici unsurlarını ve niteliğini ortaya koyabilmek adına ilk önce açıklanmalıdır. Buna ek olarak, profesyonellik kavramının karşılığında ne anlaşılması gerektiği ve futbolun profesyonel bir spor dalı olması ile futbolcuların profesyonel olmasının ayrı kavramları ifade ettiği hususu⁹ ayrı ayrı ele alınmalıdır¹⁰.

Ülkemizdeki mevzuat bağlamında bir değerlendirme yapıldığında, profesyonel kavramı içerisinde değerlendirilen tek spor dalının futbol olduğu görülebilecektir. Bu durum, kanunkoyucunun takdirinden ziyade, mevzuatın yabancı ülkelere iktibas edilmesiyle alakalıdır. Bunun yanında çeşitli sebepleri olmakla birlikte çalışmamızda derinlemesine irdelenmesi yapılmayacaktır. Zira burada asıl önem arz eden husus profesyonel olarak yapılan sporlar ile resmi olarak profesyonel olduğu yasalarca düzenlenmiş spor dalı olan futbolun ayrılmasıdır. Bu husus doktrinde de çoğu yazar tarafından ifade edilmektedir¹¹.

Dünya üzerinde, spor faaliyetlerinin amatörlük ve profesyonellik üzerine kurgulanmış olması sebebiyle biz de burada öncelikle bu ayrımı temel alacağız¹². Futbolda profesyonellik, sporculardan yahut diğer bileşenlerden bağımsız olarak, belirli bir organizasyon dahilinde hareket edilmesi ve profesyonel olarak organize edilmesi anlamındadır¹³. Dolayısıyla, bir örnek vermek gerekirse, amatör sayılan bir futbol kulübünde oynayan profesyonel sporcular olabileceği gibi, profesyonel bir futbol kulübünde de amatör oyuncular bulunabilir¹⁴. Doktrinde bu husus, profesyonelliğin

⁹ Cem, s. 14.

¹⁰ Çağlayan, R. (2007). **Spor Hukuku - Spor Hukuku Temel Metinleri**. Ankara: Asil Yayınevi, s. 51.

¹¹ Cem, s. 14; Ertaş, Ş., Petek, H. (2011). **Spor Hukuku** (Genişletilmiş 2. Baskı). Ankara: Yetkin Yayınları, s. 84.

¹² Baştürk, F. (2007). **İş Hukukunda Profesyonel Futbolcu**. İstanbul: Beta, s. 7.

¹³ Cem, s. 7; Petek, H. (2002). **Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi**. Ankara: Yetkin Yayınları, s. 73 vd.

¹⁴ Cem, s. 15.

tespitinde asıl dikkat edilecek olanın, ücretin o alandan elde edilip edilmediğinin önemsiz olması olarak ifade edilmiştir¹⁵. Futbol konusunda ülkemizdeki tek yetkili federasyon olan Türkiye Futbol Federasyonu tarafından çıkartılmış olan talimatta profesyonel futbolcu kavramı kullanılmakta; diğer spor dalları bağlamında genel hukuki düzenleme konumunda bulunan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün Sporcu Lisans, Tescil, Vize ve Transfer Yönetmeliği'nin 18. maddesinde, TFF Talimatı'nın aksine sözleşmeli sporcu kavramı kullanılmış ve futbol dışındaki spor dallarında aynen futbolcular gibi çalışıyor olsalar bile o sporcuların profesyonel sporcu kapsamına dahil edilmedikleri görülebilmektedir¹⁶. Nitekim diğer spor dallarındaki özel düzenlemelerde de "profesyonel" ibaresinin geçmemesi karşısında, yapılan bu kavramsal belirlemeye işaret etmek gerekmektedir.

2.3. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi

Yukarıda da ifade ettiğimiz üzere PFSTT'de profesyonel futbolcu sözleşmesi hüküm altına alınmış, ancak kanun veya yönetmelik düzeyinde herhangi bir tanımlaması yapılmamıştır¹⁷. Doktrinde yapılmış çeşitli tanımlardan yola çıkılarak profesyonel futbolcu sözleşmesinin içeriğinin, yani bu sözleşmenin esas unsurları ve taraflara yüklediği hak ve borçların neler olduğu¹⁸ ile sözleşmenin kapsamının belirlenmesini açıklamaya gayret edeceğiz.

2.3.1. Sözleşmenin Tanımlanması

Profesyonel futbolcu sözleşmesi, bir tanıma göre profesyonel takım kurmasına izin verilmiş olan kulüplerin bir sözleşmeye bağlı olarak ücret karşılığında sorumluluk altına giren profesyonel futbolcu istihdamı amacıyla kulüp ile futbolcu arasında kurulan bir sözleşmedir¹⁹.

¹⁵ Çağlayan, s. 54.

¹⁶ Cem, s. 15.

¹⁷ Petek, s. 34; Cem, s. 18.

¹⁸ Baştürk, s. 10.

¹⁹ Petek, s. 33.

Bir diğer tanıma göre en geniş anlamda profesyonel futbolcu sözleşmesi, profesyonel futbolcu ile kulüpler arasında imzalanan ve sözleşmenin taraflarına karşılıklı olarak hak ve yükümlülükler getiren rızai sözleşmedir²⁰.

Diğer bir yazar tarafından ise profesyonel futbolcu sözleşmesi, profesyonel takım kurulmasına izin verilen kulüpler ile amatör ya da profesyonel futbolcular arasında tarafların karşılıklı hak ve borçlara sahip olmasını öngören ve futbolcunun profesyonel olarak ve belirli bir ücret almak sureti ile gerçekleştirmeyi üstlendiği rızai bir sözleşmedir²¹.

Görülebileceği gibi genel olarak profesyonel futbolcu ile kulüpler arasında akdedilen ve belirli hak ve yükümlülüklerin taraflarca kabul edildiği ve buna bağlı olarak edimler üstlendiği rızai bir sözleşme olarak tanımlanan profesyonel futbolcu sözleşmesinin içeriğinin ne olduğu hususu ve belirleyici unsurlarının ortaya konması bağlamında sözleşmenin hukuki niteliğinin belirlenmesi önem arz eder.

Bu çerçevede, işaret edilen tüm tanımları kapsayan bir tanım yapılması gerekirse; profesyonel futbolcu sözleşmesi, profesyonel futbolcu yahut yasal temsilcisi ile bir spor kulübü arasında TFF'nin yayımlamış olduğu profesyonel futbolcu sözleşmesi²² örneğindeki hükümleri de içerecek şekilde, tarafların sahip olduğu hakları ve üstleneceği yükümlülükleri göstermekle birlikte futbolcunun spor kulübünde çalışması karşılığında asgari ücretten az olmamak üzere sabit bir ücret ve prim gibi diğer ek ödemelerin belirtildiği, üzerinde anlaşılarak imzalanan özel hukuk sözleşmesidir.

2.3.2. Sözleşmenin Konusu

Türk özel hukukuna göre sözleşmelerin konusu ve içeriği sözleşme taraflarınca genel hükümlere aykırı olmamak kaydı ile serbestçe tayin edilir. Bununla birlikte, başta iş hukukumuz olmak üzere çeşitli sebepler ile sözleşmede yer alabilecek bazı hükümlere

²⁰ Baştürk, s. 10.

²¹ Cem, s. 18

²² TFF Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi Örneği için bkz.: Ekler, Ek-1.

kısıtlamalar getirilmiştir. Bu bağlamda, profesyonel futbolcu sözleşmesi de yukarıda vermiş olduğumuz tanımlama çerçevesinde profesyonel futbolcular ve kulüpler arasında futbolcunun futbol oynamayı kabul etmesiyle buna bağlı diğer edimleri yüklenmesi ve kulübün de bunun karşılığında ücret ödeme yükümlülüğü altına girmesi ve diğer yan yükümlülükleri yerine getirmesini konu alır²³.

2.3.3. Sözleşmenin Kapsamı

Profesyonel futbolcu sözleşmesi kulüp ile futbolu sözleşmesel bir bağlantı içinde ve ücret almak karşılığı ile icra etmek isteyen futbolcu arasındaki hak ve borçların düzenlenmesini kapsar²⁴. Yine profesyonel futbolcu sözleşmesinin tanımını yaparken belirttiğimiz profesyonel futbolcular ve profesyonel takım kurmasına izin verilmiş kulüpler dışındaki sporcu ve kulüpler bu sözleşme kapsamına dahil değildirler²⁵. Başka bir anlatımla bu sözleşmenin kapsamı tarafların üstlendiği yükümlülükler ile sahip olduğu hakların kapsamının belirlenmesi ve esaslı unsurların ihlali halinde ortaya çıkabilecek uyuşmazlıkların ne şekilde ve hangi hükümlere göre çözüleceği ile diğer sözleşme maddelerinin nasıl işleme konacağıın belirlenmesidir²⁶.

2.4. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Hukuki Niteliği ve Unsurları

Profesyonel futbolcu sözleşmesi; karşılıklı olarak iş görme ve ücret borçlarından oluşan bir iş hukuku sözleşmesine benzemekle birlikte 4857 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ilk fıkrasının g bendindeki istisnai hüküm gereğince bu kapsamda kabul edilmemiştir. Yapılan tüm bu tespitler bağlamında, profesyonel futbolcu sözleşmesinin hukuki niteliğinin belirlenebilmesi için öncelikle iş sözleşmesinin tanımı yapılacak, hukuki niteliği açıklanacak ve futbolcu sözleşmesinden ayrılan yönlerine işaret edilecektir.

²³ Petek, s. 33.

²⁴ Ertaş, Petek, s. 321.

²⁵ Petek, s. 33.

²⁶ Ertaş, Petek, s. 321.

2.4.1. İş Sözleşmesi

İş sözleşmesi hukuki ve teknik anlamda her iki tarafa karşılıklı borç yükleyen bir sözleşmedir. Sözleşmenin her iki tarafı da hem alacaklı hem de borçlu sıfatını haiz olduğundan bu kapsama dahil edilmektedir²⁷. Bu sözleşme ile bir tarafa iş görme, diğer tarafa da buna karşılık ücret ödeme borcu yüklenmiş olur. İş sözleşmesi bu niteliği ile herhangi bir borçlar hukuku sözleşmesinden farksızdır. Ancak iş sözleşmesiyle kurulan ilişki, insani öğeleri daha çok ortaya çıkardığı için, diğer sözleşmelerden farklılaşır ve Borçlar Hukuku alanından iş hukuku alanına aktarılmasına yol açar²⁸.

İş sözleşmesi, karşılıklı borçlar doğuran rızai bir akittir²⁹. İş sözleşmesi iş hukukunda iki temel fonksiyon yüklenmiş durumdadır; bu hukukun uygulandığı alanı belirlemede kriter oluşturmak ve iş ilişkilerini düzenleyen objektif, genel, soyut kuralların belirli bir iş ilişkisinde somutlaştırılmasını, bireyselleştirilmesini sağlamak; iş sözleşmesinin kurulması ile çalışan işçi, çalıştıran işveren niteliğinde olmakta ve iş hukuku kurallarına tabi olmaktadır³⁰. Tarafların bazı yükümlülükleri sözleşme ilişkisinden bağımsız olup, aralarında iş sözleşmesi bulunmasa bile, aynı iş ilişkisine dahil olmuş kişilerle olan borç ilişkilerinden kaynaklanan bazı yükümlülükler de mevcuttur³¹.

İş sözleşmesi, Türk hukukunda iş akdi, hizmet akdi, hizmet sözleşmesi olarak farklı şekillerde adlandırılrsa da bu tanımlamalar esasında aynı hukuki kurumu karşılar³². Hizmet sözleşmesi ya da hizmet akdi terimleri İsviçre Borçlar Kanununda yer alan iş sözleşmesi düzenlemelerinin Türk Borçlar Kanununa çevrilmesi esnasında dilimize yerleşen terimlerdir. Bu nedenle TBK'da iş sözleşmesi ile ilgili düzenlemeler hizmet akdi başlığı

²⁷ Başbuğ, A. (2015). **İş ve Hukuk, Çalışanların Hakları ve Sorunları** (3. Baskı). Ankara: Binyıl Yayınevi, s. 136.

²⁸ Mollamahmutoğlu H., Astarlı, M. (2011). **İş Hukuku** (4. Baskı). Ankara: Turhan Kitabevi, s. 309.

²⁹ Günay, C. İ. (2013). **İş Hukuku Yeni İş Yasaları** (5. Baskı). Ankara: Yetkin Yayınları, s. 366.

³⁰ Mollamahmutoğlu H. (1995). **Hizmet Sözleşmesi- Kuruluş, İçerik, Sona Erme**. Ankara, s. 8.

³¹ Başbuğ, s. 136.

³² Tunçomağ, K., Centel, T. (2008). **İş Hukukunun Esasları**. İstanbul: Beta Yayınları, s. 67; Sümer, H. H. (2014). **İş Hukuku** (19. Baskı). Konya: Mimoza Yayınları, s. 37.

altında yer almaktadır. Buna karşılık İş Kanunu'nda ise iş sözleşmesi- iş akdi terimlerinin kullanılması tercih edilmiştir³³.

2.4.2. Sözleşmenin Hukuki Niteliği

Profesyonel futbolcu sözleşmesi bir iş görme edimini içeren, iş sahibinin yani kulüplerin ücret ödeyerek iş görenle yani futbolcuyla anlaşmak sureti ile yapılan rızai bir sözleşmedir³⁴. Tüm sözleşme ilişkilerinin temel ve genel geçer kuralları ile sözleşme türlerinin ayrıca düzenlendiği özel hukukunun en önemli dalı, Borçlar hukukudur. Borçlar hukukunda özel olarak düzenlenen ilişkilerden birisi hizmet akdidir³⁵. Kulüp ile futbolcu arasında kurulmuş olan bu sözleşmenin hukuki niteliği Türk Borçlar Kanunu'nun hizmet akdini düzenleyen 393. vd maddeleriyle TFF'nin çıkarmış olduğu talimatlar göz önünde bulundurulmak suretiyle belirlenebilir.

Türk Borçlar Kanununun 393. maddesine göre hizmet sözleşmesi; *işçinin işverene bağımlı olarak belirli veya belirli olmayan süreyle iş görmeyi ve işverenin de ona zamana veya yapılan işe göre ücret ödemeyi üstlendiği sözleşmedir*. İş Kanunu'nun 8. maddesine göre iş sözleşmesi; *bir tarafın (işçi) bağımlı olarak iş görmeyi, diğer tarafın (işveren) da ücret ödemeyi üstlenmesinden oluşan sözleşmedir. İş sözleşmesi, Kanunda aksi belirtilmedikçe, özel bir şekle tâbi değildir*.

Bu iki tanım arasında bir fark bulunmamakta olup, her iki tanımda iş akdinin 3 ana

³³ Doktrinde iş sözleşmesi ile hizmet sözleşmesinin farklı hukuki kurumlar olduğunu savunan görüşler bulunmakta olup, Danıştay da 1/12/1949 tarih ve 202 Esas numaralı bir kararında bu görüşü kabul etmiştir. Ancak Danıştay daha sonra verdiği 1/2/1950 tarihli ve 4721 numaralı İçtihadı Birleştirme Kararında ise 'terim farklılığının, hükümde ayrılığa yol açan ve bu bakımdan dikkate alınması gereken bir mahiyet taşımayıp, İş Kanununun daha sonra kabul edilen bir metin olması nedeniyle hizmet yerine Türkçe iş sözcüğünü kullanmasından' ileri geldiği belirtilmektedir. Buna ek olarak her iki Kanun'da da iş sözleşmesi kavramının kullanılması gerektiği doktrinde ifade edilmiştir: Arslan Ertürk, A. (Editör: Tankut CENTEL). (2014). "Türk Borçlar Kanunu'nun Hizmet Sözleşmesine İlişkin Hükümlerinin İş Kanunu Üzerindeki Etkisi". **İş Hukukunda Genç Yaklaşımlar**, Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuka Genç Yaklaşımlar Konferans Serisi No:5 İş Hukuku, İstanbul (s. 49-115), s. 65.

³⁴ Ertaş, Petek, s. 321.

³⁵ Aydın, İ: Borç ilişkisinin Nisbilik Özelliğine Getirilen İstisnalar Işığında İş Hukukunda İşçi-İşveren İlişkilerinin Değerlendirilmesi, (Çalışma Ve Toplum Dergisi, C:16, S:2008/1,s.39-83),s. 39.

unsuru olan iş görme, ücret ve bağımlılık unsurlarını kapsamaktadır³⁶. TBK'da İK'dan farklı olarak iş sözleşmesinde zaman unsuruna da yer verilmiştir. Yargıtay³⁷ da bağımlılık unsuru gibi zaman unsurunun hizmet sözleşmesinin ayırıcı ve belirleyici özelliği olduğunu kabul etmektedir³⁸.

İş sözleşmesinin kurulmasına ilişkin olarak TBK'nın 394. maddesinin ikinci fıkrasında *“bir kimsenin durumun gereklerine göre ancak ücret karşılığında yapılabilecek bir işi belli bir zaman için görmesi ve bu işin de işveren tarafından kabul edilmesi durumunda”* taraflar arasında hizmet sözleşmesinin kurulmuş olacağı kabul edilmiştir³⁹. Doktrinde, bu maddenin gerekçesinde taraflar arasındaki fiili hizmet ilişkisinin belirlenen şartların gerçekleşmesi halinde hizmet sözleşmesinin kurulduğunun varsayıldığı ve iş hukuku bağlamında da bu yönde bir uygulama geliştiği ifade edilmektedir⁴⁰.

Profesyonel futbolcu sözleşmesi bağlamında Borçlar Kanunu ve İş Kanunu'ndaki tanım birlikte değerlendirildiğinde futbolcunun kulübüne bağımlı bir şekilde iş görmesi ve yapmış olduğu bu hizmet karşılığında kulüp tarafından ücret ödenmesi bu sözleşmeyi bir iş sözleşmesi yapmaktadır⁴¹. Zira, işgörmeye ediminin işçi yönünden zor yahut yorucu bir nitelik taşıması gerekmediğinden, bir karşılık almak amacıyla futbol oynamayı taahhüt eden bir kimse de iş sözleşmesinin tarafı olmaktadır⁴².

Hizmet sözleşmesinin temel unsurlarından olan bir hizmetin görülmesi, süreklilik, bağımlılık, ücret ve futbolcu ile kulübün bu unsurlar üzerinde anlaşmaya varması bir kulübe bağlı olarak ücret karşılığında çalışan futbolcuların hizmet sözleşmesi çerçevesinde

³⁶ Senyen-Kaplan, T. (2015). **Bireysel İş Hukuku** (Yenilenmiş 7. Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi, s.53; Çelik, N. (2013). **İş Hukuku Dersleri** (Yenilenmiş 26. Bası). İstanbul: Beta Yayınları, s. 84-86; Poyraz, E. (2016). **İş Hukuku Şemalı Anlatım** (Güncellenmiş 7. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık, s. 27.

³⁷ Yargıtay 21. Hukuk Dairesinin 06/05/2010 tarih 2009/6024 E. 2010/5412 K. Numaralı kararında *'... zaman ve bağımlılık unsurları hizmet akdinin ana koşulları olmak üzere...'* denilerek zamanın iş akdinin bir unsuru olduğu kabul edilmiştir.

³⁸ *Türk-İş Hukuk Bülteni*. (Ocak-Şubat 2012). İş Sözleşmesi İle İlgili Yargıtay Kararları, s. 41-44; Günay, s. 366.

³⁹ Arslan Ertürk, s. 66.

⁴⁰ Arslan Ertürk, s. 66.

⁴¹ Aksoy, O. (2010). *Profesyonel Futbolcunun İş Sözleşmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, s. 10.

⁴² Tunçomağ, Centel, s. 68.

çalıştığını doğrulamaktadır⁴³. Zaten bedeni, fikri, artistik, teknik faaliyetlerin hizmet sözleşmesinin kapsamına girmeleri bakımından bir farklılık bulunmadığından futbolcuların yapmış olduğu faaliyetler de bu kapsama dahil olacaktır⁴⁴.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin tam iki tarafa borç yükleyen iş sözleşmesi olduğu konusunda doktrinde de bir fikir birliği mevcuttur. Bu baskın görüşe⁴⁵ ve Yargıtay'ın görüşüne göre⁴⁶, hizmet sözleşmesinin sahip olduğu ayırt edici özelliklerden zaman ve bağımlılık unsurlarını içeren profesyonel futbolcu sözleşmesi; futbolcu ile kulüp arasındaki futbolcunun maçlara katılma ve hazırlanma gibi borçları üstlenmesi; kulübün ise ücret ödeme borcu altına girdiği hizmet sözleşmelerindedir.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin gösterdiği benzerlik ayırık tutulmak sureti ile gerçek bir hizmet sözleşmesi niteliği taşımadığına ilişkin görüşü savunan Genç'e göre⁴⁷ İş Kanunu'nda sporcuların kapsam dışı tutulması gerçeği karşısında profesyonel futbolcu sözleşmesinin hizmet sözleşmesi niteliği taşıması savunulamaz.

⁴³ Ertaş, Petek, s. 322.

⁴⁴ Ertaş, Petek, s. 323.

⁴⁵ Baştürk, s. 15; Ertaş, Petek, s. 321-325; Petek, s. 46; Küçükgüngör- Hukuki Durum, s. 46-47; Gönen, T. (1971). "Profesyonel Futbolcu ve Sosyal Sigortalar". *İş ve Hukuk*, (60), s. 4; Çağlayan, s. 41-42; Cem, s. 27-30; Aksoy, s. 11; Çelebi, F. (2015). *Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, s. 26.

⁴⁶ Yargıtay'ın bu yönde birçok kararı mevcuttur. Örneğin, 2016 tarihli bir kararda, "...Taraflar arasındaki hukuki ilişki genel hizmet sözleşmesinden kaynaklanmakta olup... Somut uyuşmazlık itibariyle taraflar arasında genel hizmet sözleşmesi kapsamında düzenlenen profesyonel futbolcu sözleşmesinin..." şeklinde hüküm kurulmuştur: Yargıtay 13. HD. E. 2015/9000, K. 2016/14293, T. 6.6.2016.

"...Bunun yanında profesyonel futbolcunun sözleşme ile hizmet ilişkisi kurduğu kulübün..." Yargıtay 21.HD. E. 2014/24683, K. 2015/5640, T. 19.3.2015.

Bir başka kararda yine davacı tarafından hizmet sözleşmesine dayalı profesyonel futbolcu olarak çalışıldığının tespiti istenmiş ve bu bağlamda bir değerlendirme yapılmıştır: Yargıtay 21. HD. E. 2014/20724, K. 2015/569, T. 20.1.2015. Benzer diğer kararlar için bkz.: Yargıtay 10. HD. E. 2010/3287, K. 2011/13592, T. 11.10.2011; Yargıtay 21. HD. E. 2003/10185, K. 2004/476, T. 26.1.2004.

⁴⁷ Genç, D.A. (1998). *Spor Hukuku*. İstanbul: Alfa Yayıncılık, s. 81-82.

Bir başka görüşe göre⁴⁸ ise, futbolcuların kazandığı ücretlerin çok yüksek meblağda olması, hatta bazı futbolcuların adeta müteşebbis sayılabilecek derecede gelirinin bulunması, onların işçi olarak kabul edilmemeleri sonucunu doğuracaktır.

Doktrinde, Sauerwein tarafından savunulan görüşe göre⁴⁹ ise, futbolcunun kulübünü başarıya ulaştırmak için üstün bir performans sergilemeyi üstlenmiş olan futbolcu ile kulüp arasındaki ilişki eser sözleşmesi olarak nitelendirilmelidir.

İleri sürülen bu görüşler gerek yazarların tutarsız bir şekilde ikilemde kalmaları; gerek sadece bazı futbolcular göz önüne alınarak fikir beyan edilmiş; gerekse futbol gibi ortada ne bir eser çıkarma yükümlülüğü ne de zayıf bir bağlılık unsuru bulunması sebebiyle eleştirilmiş ve haklı olarak çoğunluk görüşü arasında kendilerine yer bulamamıştır⁵⁰.

Yapılmış olan tüm bu tespitler bağlamında futbolcunun, belirli bir organizasyon ve kulübe bağlılık çerçevesinde, maçlara katılma ve antrenmanlara çıkma gibi hazırlık faaliyetlerini yerine getirme edimi karşısında kulübün ücret ödeme yükümlülüğünü üstlendiği profesyonel futbolcu sözleşmesi iki tarafa borç yükleyen bir hizmet sözleşmesidir. Hatta, Yargıtay İçtihadı Birleştirme Genel Kurulu'nun 23.02.2018 tarihli kararı⁵¹ ile 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun 9'uncu maddesi ile belirtilen özel eğitim kurumlarında çalışan yönetici, öğretmen, uzman öğretici ve usta öğreticiler ile kurucu veya kurucu temsilcisi arasında yapılan hizmet sözleşmelerinin belirli süreli iş sözleşmesi olduğu sonucuna varılmıştır. Bu karardan yola çıkılarak, profesyonel futbolcu sözleşmesinin de 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun 9'uncu maddesinde sayılan sözleşmelere benzer olarak, mevzuat gereğince belirli süreli olarak hazırlanma şartı göz önüne alındığında büyük benzerlik taşıdığı ve belirli süreli sözleşme olarak kabul edilebileceği kanaatindeyiz.

⁴⁸ Rybak, s. 38-39, s. 48-49 (Petek, s. 47'den naklen).

⁴⁹ Saurwein, s. 41 (Petek, s. 48'den naklen).

⁵⁰ Bu görüşlerin eleştirisi için bkz.: Petek, s. 47-48.

⁵¹ Yargıtay İçtihadı Birleştirme Genel Kurulu, E. 2017/1, K. 2018/2, T. 23.2.2018.

2.4.3. Sözleşmenin Unsurları

2.4.3.1. İş görme

İş sözleşmesinden söz edilebilmesi için, sözleşmenin asli edimi olan iş görme borcu yerine getirilmelidir. Hem genel olarak iş sözleşmelerinde hem de profesyonel futbol sözleşmelerinde sözleşmenin işçiye yüklediği en önemli borç iş görme borcudur⁵². Profesyonel futbolcu sözleşmelerinde, futbolcunun üstlendiği edim, öncelikli olarak, resmi ve resmi olmayan müsabakalarda futbol oynamaktır⁵³. Ancak, futbolcu, sadece maçlara çıkmak suretiyle yüklediği edimi, tam olarak yerine getirmiş sayılmayacaktır⁵⁴. Bu edimin yanında, sezon öncesindeki kamplara katılmak, hazırlık müsabakalarında oynamak, varsa düzenlenmiş olan görsel ve işitsel eğitimlere katılmak, düzenli bir şekilde maç öncesi ve sonrası antrenmanlara, toplantılara katılmak ve tüm teknik, taktik becerisini geliştirecek faaliyetlere iştirak etmek futbolcunun bu sözleşme bağlamındaki yükümlülükleridir⁵⁵. Yine, iş görme ediminin doğrudan bir gelir getirmesi de aranan unsurlardan olmayacaktır⁵⁶.

İşçi, iş görme borcunu bizzat, çalışma koşullarına uyararak ve özen göstererek yerine getirmek zorundadır⁵⁷. Burada dikkat çekilmesi gereken husus, işçinin işi bizzat yerine getirmesi gerekliliğidir. Bu husus, iş akdinin tarafları arasında kişisel ilişki kuran ve özellikle işçinin kişiliğini ön plana çıkaran niteliğinden kaynaklanır⁵⁸. Profesyonel futbolcu sözleşmesi çerçevesinde bir değerlendirme yapmak gerekirse, profesyonel bir futbolcunun imzalamış olduğu iş sözleşmesi çerçevesinde kendisi yerine bir başka

⁵² Başbuğ, s. 136; Kulat, Ç. (2011). *Belirli Süreli İş Sözleşmesinin Süresinden Önce Feshi ve Bunun Hukuki Sonuçları*. Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, s. 3.

⁵³ Ertaş, Petek, s. 326-327; Cem, s. 19-20.

⁵⁴ Baştürk, s. 11-12.

⁵⁵ Günümüzde sıkça karşılaşıldığı üzere, başta kulüplerin yeni sezon öncesi forma tanıtımlarının yapılması yahut kulübün imzaladığı sponsorluk anlaşması çerçevesinde bir gsm firmasının reklamında yer alınması gibi "futbolculuk faaliyeti" dışında değerlendirilebilecek etkinliklere katılmak, futbolcuların işgörme edimleri kapsamında değerlendirilmemelidir. Aynı yönde bkz.: Cem, s. 20, dn. 40.

⁵⁶ Baştürk, s. 11.

⁵⁷ Başbuğ, s. 136.

⁵⁸ Süzek, S. (2016). *İş Hukuku* (Yenilenmiş 12. Baskı). İstanbul: Beta, s. 365.

profesyonel olsun ya da olmasın, bir futbolcunun iş görme edimini gerçekleştirme, kulübün oynayacağı bir maça yahut antrenmana çıkması mümkün değildir.

İşçinin, üstlenmiş olduğu asıl ve yan edimleri yerine getirmesinin yanında, bu edimleri şahsen yerine getirmesi beklenir⁵⁹. Bu bağlamda, bir spor kulübü ile sözleşme imzalamış olan profesyonel futbolcunun taahhüt ettiği işin görülmesini, üçüncü bir kişiye devretmesi söz konusu olamaz⁶⁰. Zira, profesyonel futbolcu sözleşmesi, futbolcunun yaşı, geçmişi, kariyeri ve bunlara benzer şahsi nitelikleri göz önünde tutularak yapılan bir sözleşme olmakla iş görme ediminin üçüncü bir kişiye devri halinde, üçüncü kişiyle yeni bir sözleşmenin kurulduğu kabul edilmelidir⁶¹. Hizmet sözleşmesinin devredilmesini düzenleyen TBK m. 429 hükmü, hizmet sözleşmesinin sadece işçinin yazılı izninin alınmasıyla, sürekli olarak başka bir işverene devrini mümkün kılmaktadır⁶². Bu fıkıyla birlikte, hizmet sözleşmesini devralanın bütün hak ve borçlarına sahip olacağı ve hizmet sözleşmesinin süreye ilişkin hükümlerinin de aynen uygulanmaya devam edeceğine ilişkin ikinci fıkranın profesyonel futbolcu sözleşmesi bağlamında uygulanması mümkün değildir. Zira, her şeyden önce sözleşmenin TFF nezdinde tescili gerektiğinden, bu gibi esaslı bir değişiklik halinde sözleşmenin kendiliğinden devrine icazet verilemeyecektir.

Türk Borçlar Kanunu'nun hizmet sözleşmesini düzenleyen bölümlerde işgörme ediminin engellenmesi halinde ödenecek ücrete ilişkin olarak 408. ve 409. maddelerde emredici kurallar getirilmiştir. TBK'nın 408. maddesine göre, *"İşveren, işgörme ediminin yerine getirilmesini kusuruyla engellerse veya edimi kabulde temerrüde düşerse, işçiye ücretini ödemekle yükümlü olup, işçiden bu edimini daha sonra yerine getirmesini isteyemez. Ancak, işçinin bu engelleme sebebiyle yapmaktan kurtulduğu giderler ile başka bir iş yaparak kazandığı veya kazanmaktan bilerek kaçındığı yararlar ücretinden indirilir."* Kanun'un 409. maddesinde de *"Uzun süreli bir hizmet ilişkisinde işçinin, hastalık, askerlik*

⁵⁹ Süzek, s. 366.

⁶⁰ Ertay, Petek, s. 326; Cem, s. 20.

⁶¹ Aktay, M., Arıcı, K., Senyen-Kaplan, T. (2013). **İş Hukuku** (6. Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi, s. 94; Süzek, s. 366.

⁶² Özkaraca, E. (Editör: Tankut Centel). (2014). "İş Sözleşmesinin Devri" (**İş Hukukunda Genç Yaklaşımlar**, Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuka Genç Yaklaşımlar Konferans Serisi No:5 İş Hukuku, İstanbul, s. 115-143), s. 118-119.

veya kanundan doğan çalışma ve benzeri sebeplerle kusuru olmaksızın, iş gördüğü süreye oranla kısa bir süre için işgörme edimini ifa edememesi halinde işverene, başka bir yolla karşılanmadığı takdirde, o süre için işçiye hakkaniyete uygun bir ücret ödeme” yükümlülüğü getirilmiştir. Önemle ifade edilmelidir ki, bu genel nitelikteki hükümler, profesyonel futbolcu sözleşmesinin PFSTT hükümleri kapsamında feshedilmediği hallerde işlerlik kazanabilecektir⁶³.

TFF'nin çıkarmış olduğu Türkiye Futbol Federasyonu Profesyonel Futbolcuların Statüleri ve Transferleri Talimatı (PFSTT) kapsamında taraflara, sözleşme boyunca belirli yükümlülükler yüklenmiştir. İşgörme edimiyle ilişkilendirilebilecek olan yükümlülükler örnek olarak, PFSTT'nin 24. maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bendleri gösterilebilir. Şöyle ki, kulüplere, futbolcuların eğitimi ve sağlığı için uzman teknik adam ve sağlık personelinin temin etme, futbol faaliyetlerinin gerektirdiği spor malzemelerini temin etme ile kadro dışı bırakılan futbolculara, antrenman yapabilmeleri için en az bir antrenör nezaretinde hakkın kötüye kullanılması teşkil etmeyecek şekilde saha tahsis etmek ve antrenman koşullarını noter aracılığı ile futbolculara tebliğ etme zorunluluğu getirilmiştir. Aynı Talimat'ın 25. maddesinde de futbolculara, profesyonel futbolcu sözleşmesinde ifade edilen yükümlülükler ek olarak; müsabakalara katılmak için futbolcu tarafından yapılması gereken işlemleri takip etme ve tamamlamak, gerekli belgeleri temin etmek ile TFF'nin ve kulübün düzenlediği kurs, ders ve konferanslara katılma gibi yükümlülükler yüklenmiştir.

⁶³ Yargıtay'da buna ilişkin bir kararında, “...Somut uyuşmazlık itibariyle taraflar arasında genel hizmet sözleşmesi kapsamında düzenlenen profesyonel futbolcu sözleşmesinin davalı kulüp tarafından Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatının 27. maddesindeki sebeplere dayalı olarak haklı sebeple feshedildiğinin ispat edilemediği gözetilerek, kalan sözleşme süresine dair olarak fesih tazminatı talep hakkının bulunduğu kabulü gerekir. Davacı tarafından fesih tazminatının hesaplanmasına esas aylık ücret yönünden, sözleşmenin feshinden sonra kalan süreye karşılık gelen miktarlara dair yapılacak hesaplamada; davacı futbolcunun mesleki birikimi ve tecrübesi itibariyle sözleşmenin feshedildiği dönem göz önüne alınarak davacının aynı veya pek yakın koşullarda ne kadar süre içerisinde iş bulabileceği ve ne oranda kazanç sağlayabileceği tespit edilerek söz konusu dönemde davacının kazanmaktan bilerek kaçındığı kazanç ile sözleşmeye konu işi yapmaması sebebiyle tasarruf ettiği giderler de ücretten mahsup edilerek diğer taraf aleyhine haksız ve sebepsiz zenginleşmesine sebep olmayacak şekilde hakkaniyete uygun bir tazminat belirlenerek sonucuna göre karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde eksik incelemeye dayalı olarak hüküm tesisi usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir...” şeklinde hüküm tesis etmiştir: Yargıtay 13. HD. E. 2015/9000, K. 2016/14293, T. 6.6.2016.

2.4.3.2. Bağımlılık

İş sözleşmesinden doğan ve sözleşmenin sınırlarını soyut olarak belirleyen iş görme borcunu somutlaştıran emir ve talimatlara işçi tarafından uyulması, iş sözleşmesinin bağımlılık unsurunu oluşturur⁶⁴. Esasen bu borç, iş görme borcunun içinde yer aldığından, işçinin, bağımlılık unsuruna aykırı davranışlarının, iş görme edimine aykırılık kapsamında değerlendirilmesi gerekir⁶⁵.

İşçi, iş görme edimini ifa ederken, işverenin emir ve talimatlarına uymak zorundadır⁶⁶. İşverenin bu şekilde emir ve talimat vermesi yönetim hakkı kapsamında yer almakta olup, bu emir ve talimatlar, anayasaya, objektif iyi niyet kurallarına, iş sağlığı ve güvenliği hükümlerine aykırı olmadıkça işçinin bu kurallara uyma zorunluluğu bulunmaktadır. Aksi halde işçiden bu emir ve talimatlara uyması beklenemez ve bu husus bağımlılık unsurunun ihlali olarak değerlendirilemez. Ancak, her iş ilişkisinde bağımlılık unsurunun aynı derecede olmadığı ve işçinin gördüğü işin niteliğinin artmasıyla bağımlılık unsurunun zayıfladığı doktrinde ifade edilmektedir⁶⁷. Doktrinde, bağımlılıktan kastın, işçinin, işverenin emir ve talimatları altında iş görmesini sağlayan kişisel bir bağımlılık olduğu ifade edilmektedir⁶⁸.

Profesyonel futbolcu sözleşmesi bağlamında bağımlılık unsuru ise, diğer iş sözleşmelerinden biraz daha farklıdır. Örneğin, bir fabrika işçisinin işe ne zaman gelip gideceği ve hangi işi yapacağı belirlidir. Ancak, profesyonel futbolcu sözleşmesinde futbolcu, tamamen kulübün otoritesi altındadır ve ne zaman müsabakalara çıkacağı, ne zaman futbol faaliyetinde çıkacağı ve iş görme edimi kapsamında belirttiğimiz diğer

⁶⁴ Doktrinde bağımlılık unsuru, ekonomik bağımlılık, kişisel bağımlılık ve teknik bağımlılık olarak üçlü bir ayrıma tabi tutulmaktadır. Ancak, günümüzde gelişen teknoloji ve imkanlar sayesinde kişisel bağımlılığın azaldığı, vasıfsız işçiler için teknik bağımlılığın söz konusu olduğu ve kişisel bağımlılığın da yine özel üniversite öğretim üyelerinde olduğu gibi hizmet sözleşmesi kapsamında önem arz ettiği ifade edilmektedir: Günay, s. 370-375.

⁶⁵ Süzek, s. 375-376; Tunçomağ, Centel, s. 69; Kulat, s. 4 vd.

⁶⁶ Başbuğ, s. 138-139.

⁶⁷ Sümer, s. 38.

⁶⁸ Poyraz, s. 27.

faaliyetleri yerine getirip getirmeyeceği, işverenin ihtiyaçlarına göre belirlenecektir⁶⁹. Buradaki bağımlılık unsurundan kasıt, ekonomik bağımlılıktan ziyade hukuki bağımlılık olarak karşımıza çıkmaktadır. Şöyle ki, futbol kulüpleri, kendi emir ve talimatlarına uymayan futbolcular hakkında uygulayacakları cezaları ve diğer yükümlülüklerin düzenlendiği iç yönetmelik ve disiplin talimatları, PFSTT'nin 24. maddesine göre, sezonun başlamasından önce en geç bir hafta önce TFF'ye göndermek zorundadırlar. Yine, TFF'ye tescil ettirilmiş olan iç yönetmelik ve disiplin talimatı, futbolculara da noter kanalıyla tebliğ edilmelidir. Bu yönetim hakkının kullanılması neticesinde futbolcuya ceza veren kulüpler, cezanın sebebini, tutarını ve karar örneklerini de karar tarihinden itibaren en geç 15 gün içerisinde futbolcuya ve TFF'ye bildirmekle yükümlüdür (PFSTT m.24, l/g).

Bunların yanı sıra, kulüplerin veya antrenörlerin talimat ve uyarılarda bulunup bulunmamasının ve futbolcunun bu bağlamda bir kısıtlama altına alınıp alınamayacağına, bağımlılık unsuru çerçevesinde değerlendirilmesi gerekir. Öncelikle, Türk Borçlar Kanunu'nun 399. maddesine göre, işveren olarak futbol kulüpleri, hizmetin görülmesi ve futbolcuların işyerindeki davranışlarıyla ilgili genel düzenlemeler yapabilir ve onlara özel talimatlar verme yetkisine haizdir. Buna ek olarak futbolcuların da bağımlılık unsurunun bir gereği olarak, dürüstlük kurallarının gerektirdiği ölçüde bu talimat ve önerilere uyma gerekliliğinden bahsedilebilir. Şöyle ki, futbolcunun hem futbol faaliyetini yürüttüğü sırada, hem de bu zamanın dışında olmakla birlikte, futbol faaliyetini yapmasını önemli ölçüde etkileyebilecek faaliyetlerden mümkün olduğunca kaçınması, sözleşmenin bağımlılık unsurunun yerine getirilmesini temin için önem arz etmektedir. Bu itibarla da, profesyonel futbolcuların özel hayatlarındaki davranışlarına dikkat etmesi ve önemli sağlık problemleri başta olmak üzere buna benzer fiziksel bir takım rahatsızlıklara sebep olabilecek faaliyetlerden kaçınmaları gerekir⁷⁰. Nitekim, futbol kulüplerinin, yönetim hakkı kapsamında; menfaatlerinin zedelenebileceği durumlarda futbolcuların özel hayatlarına ilişkin önerilerde bulunabilmesi, hatta talimat verebilmesinin mümkün olacağı kanaatindeyiz⁷¹. Buna örnek olarak, bazı tehlikeli spor faaliyetlerinin ve eğlence türlerinin

⁶⁹ Baştürk, s. 12.

⁷⁰ Petek, s.173-174.

⁷¹ Benzer bir görüş için bkz.: Petek, s.173, dn.39.

yapılmaması konusunda futbolcuya talimat verilebilmesi mümkün kabul edilmektedir. Ancak, burada karşılıklılık unsuru çerçevesinde, tarafların yükümlülüklerini de göz önüne alarak ve kişilik haklarına da aykırılık teşkil etmeyecek yahut hukuka uygunluk sebebinin mevcut olması durumlarında bu yönetim hakkının kullanılabilmesine dikkat çekmek gerekir. Yine, kulüplerin veya antrenörlerin, kulüp içindeki konularına da bağlı olarak özel hayata müdahale edip etmeyecekleri, bağımlılık unsuruna hangi hususları dahil edecekleri konusunda farklılaşmalar da görülebilmektedir. Örnek vermek gerekirse, F.C. Chelsea teknik direktörü Antonio Conte, 1-0 kazandıkları maç sonrasında, soyunma odasında alkol içen futbolcusu Diego Costa için, bu durumun futbolcuların kendilerini yenilemeleri için gerekli olduğunu, bu bağlamda coca-cola ya da bir bira içmelerinde sakınca bulunmadığını ifade etmiştir. Bununla beraber bu durumun fazla tekrarlanmaması ve sınırlı ölçüde tutulması gerekliliğini de sözlerine eklemiştir⁷². Bu tutumun aksine Flamengo kulübü tarafından, futbolcu Ronaldinho ile yapılan profesyonel futbolcu sözleşmesine, futbolcunun haftada sadece iki kez gece kulübüne gidebileceğine ilişkin bir madde konulmuştur⁷³. Futbolcuların özel hayatlarına müdahale, sadece sözleşme ile bağlı buldukları kulüpleri tarafından değil; bağlı buldukları futbol federasyonlarınca da yapılabildiği görülmektedir. İngiltere Milli Takım oyuncularının, milli maç için kampta oldukları dönemde gece geç saatlere kadar alkol alıp, gece kulübünde eğlendiklerinin ortaya çıkması sonrası ise İngiltere Futbol Federasyonu, milli futbolculara milli maçlar için çağrıldıkları dönemler için geceleri eğlenme amaçlı dışarı çıkmalarını yasaklamıştır⁷⁴.

Açıklamalarımız ışığında, profesyonel futbolcuların bağımlılıklarının, sistemsel bir bağımlılık olduğu söylenmelidir. Zira, iç yönetmelik ve disiplin talimatı kapsamında verilmiş olan bir ceza, yukarıda ifade ettiğimiz usullere uygun olarak yapılmadığı sürece, TFF tarafından dikkate alınmamalıdır⁷⁵.

⁷² <http://www.goal.com/en/news/1862/premier-league/2016/12/13/30457552/conte-reveals-why-diego-costa-drinks-beer-after-matches> (Erişim Tarihi: 12.04.2019).

⁷³ <http://www.sporx.com/oyuncularin-sozlesmelerinde-bulunan-10-cilgin-madde-SXHBQ521159SXQ> (Erişim Tarihi: 13.05.2019).

⁷⁴ <http://www.bbc.com/sport/football/38014321> (Erişim Tarihi: 13.1.2019)

⁷⁵ Cem, s. 24.

2.4.3.3. Ücret

Ücret unsuru, iş sözleşmesinin, tam iki tarafa borç yükleyen bir sözleşme olmasının sonucu olarak, işçinin, iş görme ediminin karşılığında, işverence yerine getirilen edimdir⁷⁶. Ücret, işveren ya da üçüncü kişiler tarafından, kural olarak parayla ödenebilir. Ödenecek olan paranın cinsi, Türk Lirası olabileceği gibi, tarafların anlaşmalarına bağlı olarak yabancı para cinsinden de olabilir. Ödenecek olan ücretin miktarı, sözleşmede belirlenebileceği gibi; sözleşmede hüküm bulunmaması halinde, asgari ücretten az olmamak üzere, emsal ücrete göre de belirlenebilir⁷⁷. Hatır için yapılan işlerde ücret ödeme zorunluluğu bulunmamaktadır⁷⁸. Yine, fazla çalışma ücreti bağlamında, işveren, fazla çalışma için işçiye normal çalışma ücretini en az yüzde elli fazlasıyla ödemekle yükümlüdür. İşveren, işçinin rızasıyla fazla çalışma ücreti yerine, uygun bir zamanda fazla çalışmayla orantılı olarak izin verebilir (TBK m. 402). Bunlar dışındaki ücret türleri bağlamında bir değerlendirme yapılması gerekirse, Türk Borçlar Kanunu'nda, İş Kanunu'ndan farklı olarak ücret ödeme biçimleri ile ilgili ayrıntılı düzenlemeler yapıldığı söylenebilir⁷⁹.

PFSTT'nin 3. maddesi uyarınca, bir futbolcunun profesyonel sayılabilmesi için futbol faaliyeti kapsamında yapmış olduğu harcamalardan daha fazla ücret ödenmesi gerekir. Dolayısıyla, daha önce de ifade ettiğimiz gibi, bir futbolcunun amatörlükten ayrılıp, profesyonel statüde değerlendirilebilmesi için hayatını idame ettirmek için ücret almalıdır⁸⁰.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinde de sözleşmenin esaslı unsurlarından birisi ücret olarak kabul edilmektedir. PFSTT'nin 21. maddesine göre, ücret, sözleşmede belirtilmesi gereken bir unsur olup, miktarı asgari ücretten az olarak tayin edilemez. Yine, TFF tarafından yayınlanmış olan Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi Örneği'nin Ödemeler

⁷⁶ Başbuğ, s. 141; Aktay, Arıcı, Senyen-Kaplan, s. 103; Süzek, s. 395; Ücret unsuru, ivazlı olmasının yanında işçinin geçimini de sağladığından, doktrinde, hizmet sözleşmesinin bağımlılık unsuruyla birlikte ayırt edici unsur olarak gösterilmektedir: Günay, s. 368.

⁷⁷ Başbuğ, s. 141; Arslan Ertürk, s. 79.

⁷⁸ Senyen-Kaplan, s. 53. Bir iş karşılığı olmadan da ücretin ödendiği bazı durumlar mevcut olup, bunlar, İK m. 34, İK m.41 ve 42 olarak örneklendirilebilir: Günay, s. 369.

⁷⁹ Arslan Ertürk, s. 80.

⁸⁰ Ertaş, Petek, s. 328.

başlıklı üçüncü bölümünde; *asgari ücretten az olmamak üzere* “net aylık ücret” ve “kulüp tarafından taahhüt edilen diğer ücretler ve ödeme şekli” ne ilişkin tüm belirlemelerin yapılması gerekliliğine işaret edilmiştir⁸¹. Yine ödeme vadeli yapılacak ise tutarları ve tarihlerinin açıkça belirtileceği; aksi halde Türk Borçlar Kanunu’nun genel ilkeleri ile Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı hükümlerinin uygulanacağı notu düşülmüştür.

Bu açıklamalar ışığında, futbolcunun yıllık hak ettiği maaşı yanında alacağı diğer ücretlerden olan primler ve ikramiyeler bağlamında da bir değerlendirme yapılması gerekir⁸². İş hukukuna göre prim, işçinin başarılı çalışmasının karşılığı olarak ödüllendirilmesi amacıyla ödenen ek bir ücrettir⁸³. İşçiye prim ödeneceği, sözleşmede kararlaştırılabileceği gibi, işverence tek taraflı olarak da sağlanabilir. Ancak burada önem arz eden husus, işveren tarafından tek taraflı prim ödenmesi bir iş yeri uygulaması haline gelmişse, işçinin bu primi talep hakkının doğacağıdır; aksi halde, prim, yalnızca işverenin insiyatifine kalmış bir durum olur⁸⁴.

İş hukuku bağlamında ikramiye ise, işverenin, işçilere memnuniyetini göstermek ya da işçilerin özel günlerini kutlamak için verdiği ek bir ücrettir⁸⁵. Primde olduğu gibi, ikramiye verilmesi konusunda işveren açısından bir zorunluluk olmayıp, bu durum da işverenin insiyatifine bağlıdır⁸⁶. Türk Borçlar Kanunu’nun 405. maddesine göre, işçilerin ikramiye istem hakları bu konuda anlaşmanın olması veya çalışma şartının ya da işverenin tek taraflı taahhüdünün varlığı haline doğar. O halde, sözleşmede kararlaştırılması ya da işyeri uygulaması haline gelmesi durumunda, işveren, ikramiye ödemesi yapmak zorundadır⁸⁷. Yargıtay içtihatlarına göre⁸⁸, prim ile ikramiye arasındaki fark, primin başarıya bağlı olmasına rağmen, ikramiyenin genel bir nitelik taşımasıdır. Bu nedenle,

⁸¹ Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi Örneği için bkz.:Ek-1.

⁸² Tunçomağ, Centel, s. 69.

⁸³ Başbuğ, s. 142; Süzek, s. 399.

⁸⁴ Süzek, s. 399.

⁸⁵ Başbuğ, s. 143; Süzek, s. 399.

⁸⁶ Süzek, s. 400.

⁸⁷ Süzek, s. 400.

⁸⁸ 9. HD. 9793/9481, 30.3.2011; 9. HD. 8001/12171, 21.4.2011.

işçinin ikramiyeye hak kazanması halinde, işyerinde, ikramiye ödenmesini gerektiren sürenin sonuna kadar dahi çalışması gerekmez. İşçinin hak kazandığı ikramiyeyi, çalışma süresine orantılı olan kısmına hak kazanır. Ayrıca, işveren, işçiye vermekle yükümlü olduğu ikramiye ödemesini tek taraflı olarak kaldırır ya da azaltırsa, bu durum, iş koşullarının işi aleyhine değiştirilmesi anlamına gelir⁸⁹.

Ücret, işveren ya da üçüncü kişiler tarafından, kural olarak parayla, nakden ödenebilir⁹⁰. Ödenecek olan paranın cinsi, Türk Lirası olabileceği gibi, tarafların anlaşmalarına bağlı olarak yabancı para cinsinden de olabilir. Ülkemizde, profesyonel futbolcular ile imzalanan sözleşmelerde özellikle ne kadarlık süre için anlaşma sağlandığı ve futbolcuya ödenen bonservis bedeli ile sözleşme süresince hangi miktarda ücret ödeneceği, şirket yapılanması altında faaliyet gösterilen ve Sermaye Piyasası Kurulu nezdinde işlem gören kulüplerce, Kamuyu Aydınlatma Platformu'nda (KAP) ilan edilmektedir⁹¹.

Futbolcuların kulüplerle yapmış oldukları hizmet sözleşmesinde primler ve ikramiyeler de açıkça hüküm altına alınabilir⁹². Şayet sözleşmede hüküm varsa, çıkabilecek uyuşmazlıklar yine bu hükümlere göre değerlendirilecektir⁹³.

⁸⁹ Süzek, s. 400.

⁹⁰ Senyen-Kaplan, s. 53; İş sözleşmesinde karşılık olarak mutlaka para biçiminde bir ödeme yapılmasının gerekli olmadığına ilişkin bkz.: Tunçomağ, Centel, s. 68.

⁹¹ Galatasaray Sportif Sınai ve Ticari Yatırımlar A.Ş. tarafından 13.01.2017 tarihinde KAP'a yapılan bildirimde, futbolcu Ahmet Yılmaz Çalık'ın transferi ve yapılmış olan sözleşmenin bedeli, süresi, önemli şartları ve transfer şekli de dahil olmak üzere birçok bilgi Merkezi Kayıt Kuruluşu ile paylaşılmıştır. Buna göre, *Profesyonel futbolcu Ahmet Yılmaz Çalık ve Kulübü Gençlerbirliği Spor Kulübü Derneği ile oyuncunun transferi konusunda anlaşmaya varılmıştır. Gençlerbirliği'ne 2.500.000 Euro tutarında transfer tazminatı ödenmesi ve futbolcunun kendisiyle de 2016-2017 futbol sezonundan başlamak üzere 4,5 futbol sezonu için 2016-2017 sezonu için net 450.000 Euro sabit transfer ücreti ve 2017-2021 sezonları için net 900.000 Euro sabit transfer ücreti ödenmesi konusunda anlaşılmıştır.* İlgili bildirim için bkz.: <https://www.kap.org.tr/tr/Bildirim/580697> (Erişim Tarihi: 16.03.2019).

⁹² 29.08.2016 tarihinde, Beşiktaş Futbol Yatırımları Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile FC Porto kulübü arasında futbolcu Vincent Aboubakar'ın geçici transferi için anlaşma sağlanmış ve FC Porto kulübüne 2016-2017 sezonu kiralama bedeli olarak 2.500.000 Euro ödenmesi kararlaştırılmıştır. Bunun yanında ayrıca, futbolcuya, 2016-2017 sezonu için 3.300.000 Euro garanti ücreti ve alınan her puan için 4.000 Euro puan başı ücreti ödeneceği ifade edilmiştir. İlgili bildirim için bkz.: <https://www.kap.org.tr/tr/Bildirim/555265> (Erişim Tarihi: 16.03.2019)

⁹³ Örnek olarak, Galatasaray Sportif Sınai ve Ticari Yatırımlar A.Ş. ile PAOK FC arasında futbolcu Garry Mendes Rodrigues'in transferi konusunda anlaşmaya varılmıştır. Futbolcunun kendisi ile de 2016-2017

Sözleşmede hüküm bulunmayan hallerde futbolculara zaman zaman prim ve ikramiye ödeneceğine dair açıklamalar, bildirimler yapılabilir. Son zamanlarda özellikle önemli futbol müsabakalarından önce⁹⁴ yahut sonra⁹⁵, kulüp başkanları ya da yöneticiler tarafından, futbolculara, galibiyet halinde yahut puan alınması halinde önemli miktarlarda galibiyet primi yahut ikramiye ödeneceği vaadinde bulunulduğu ya da prim ödendiği gözlemlenmektedir. Bu örnekler bakıldığında, sezonun sonlarına doğru, ezeli rakip takımla maça çıkılmasından önce futbolculara prim taahhüt edilmesi halinde ortada bir vaat mevcut olup, bunun yerine getirilmemesi halinde futbolcuların hak ettikleri bu primleri kulüplerinden isteyebileceklerinin mümkün olduğunu söylemek gerekir. Yine, dünyada zaman zaman gündeme gelen şike olayları, bu kapsamda “şike ve teşvik primi” adı altında, bazı kulüplerin davranışları üzerinden birçok tartışmanın yapıldığına şahit olmaktayız. Bu durum, Dünya genelinde çoğu ülkede yasaklanmış, ülkemizde de 6222 sayılı Kanun ile hüküm altına alınmış ve karşı takım oyuncularına yahut başka bir maçta oynayacak takımlardan bir tanesine, diğerini yenmesi yahut yenilmesi için başka bir takım veya kulüp tarafından teşvik, prim, ödül adı altında paralar ödenmesi yasaklanmış, cezai yaptırım altına alınmıştır. 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun’un şike ve teşvik primi başlıklı 11. maddesine göre, *“Belirli bir spor müsabakasının sonucunu etkilemek amacıyla bir başkasına kazanç veya sair menfaat temin eden kişi, beş yıldan oniki yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Kendisine menfaat temin edilen kişi de bu suçtan dolayı müşterek fail olarak cezalandırılır. Kazanç veya sair menfaat temini hususunda anlaşmaya varılmış olması halinde dahi, suç*

futbol sezonundan başlamak üzere 4,5 futbol sezonu için sözleşme imzalanmıştır. Ödenecek asıl ücretin yanı sıra, sözleşme dönemi boyunca futbolcuya ayrıca; takımın futbolcunun fiilen oynadığı TFF Süper Lig ve UEFA müsabakalarında alacağı her bir puan için 4.000 Euro prim ödenmesi kararlaştırılmıştır. Bu primler, futbolcunun ilk 11’de oynadığı müsabakalar için %100, sonradan oyuna girdiği müsabakalar için %50 ve ilk 18 kişilik kadroda olup oyuna girmediği müsabakalar için %25 oranında ödenir. Futbolcuya, kadroda olmadığı müsabakalar için prim ödemesi yapılmayacağına ilişkin de bir şart eklenmiştir. İlgili bildirim için bkz.: <https://www.kap.org.tr/tr/Bildirim/579818> (Erişim Tarihi: 17.03.2019)

⁹⁴ Fenerbahçe Kulübü Başkanı Aziz Yıldırım, UEFA Avrupa Ligi’nde yarı finale kalınması için, Lazio’nun Kadıköy’de devrilmesine 2 milyon dolar verecek: <https://onedio.com/haber/aziz-yildirim-dan-servet-gibi-prim-96814> (Erişim Tarihi: 6.12.2018)

⁹⁵ Beşiktaş’ın Benfica beraberliği sonrasında futbolculara normal şartlarda sadece galibiyete prim vermeyi düşünen Başkan Fikret Orman ve kurmayları, “Bize 500 bin Euro kazandırıldılar” diyerek 20’şer bin lira dağıtma kararı aldı.

<http://www.haberturk.com/spor/futbol/haber/1297214-fikret-ormandan-futbolculara-prim-jesti> (Erişim Tarihi: 7.12.2018)

tamamlanmış gibi cezaya hükmolunur". Yine, aynı maddenin beşinci fıkrasına göre, "Suçun bir müsabakada bir takımın başarılı olmasını sağlamak amacıyla teşvik primi verilmesi veya vaat edilmesi suretiyle işlenmesi halinde bu madde hükümlerine göre verilecek ceza yarı oranında indirilir." İşaret edilen bu hükümlere getirilmiş istisnalardan bir tanesi, yukarıda da belirttiğimiz gibi, spor kulüplerinin kendi takım oyuncularına başarılı olmaları halinde prim vermesi veya vaat etmesi durumudur. Bu halde, ilgili kulüp ya da kişiler adına 6222 sayılı Kanun hükümleri uygulanmayacaktır (6222 sayılı Kanun m.11, VI/b).

2.4.3.4. Süreklilik

Hizmet sözleşmelerinde, işi yapmakla yükümlü olan borçlu, işverenine bağımlı olarak belirli veya belirli olmayan sürelerle iş görme edimini üstlenir⁹⁶. Buradan anlaşılacağı üzere hizmet sözleşmeleri belirli ya da belirsiz süreli yapılabileceği gibi bu husus sözleşmenin süreklilik unsurunu etkilemez. İş yapmakla yükümlü olan borçlu ister belirli süreli olsun isterse de belirsiz; iş görme edimini sürekli olarak işverene karşı yerine getirmektedir⁹⁷.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin taraflarından birini oluşturan futbolcu da sözleşmenin konusunu oluşturan futbol oynama faaliyetini, belirlenmiş sürelerle, tek bir edime bağlı olmayacak şekilde spor kulübü bünyesinde gerçekleştirmeyi üstlenmektedir⁹⁸.

Hizmet sözleşmesinin belirli ya da belirsiz olması yapılan işin niteliğinden kaynaklanmakta olup, aslolan belirsiz süreli hizmet sözleşmesi bağitlanmasıdır⁹⁹. Ancak, kanunun tanıdığı özel durumlarda belirli süreli hizmet sözleşmeleri de bağitlanabilir. Profesyonel futbolcu sözleşmeleri de bu özel düzenlemelerden biri olmakla, yapılan işin

⁹⁶ Sümer, s. 40; Senyen-Kaplan, s. 55; Günay, s. 366-367.

⁹⁷ Senyen-Kaplan, s. 55; Poyraz, s. 28.

⁹⁸ Ertaş, Petek, s. 326; Cem, s. 21.

⁹⁹ Süzek, s. 263.

niteliği gereği belirli süreli olarak bağitlanması gerekir¹⁰⁰. Zira, futbol oynama edimi işinin yaşı, kariyeri, futbol kulübünün durumu, teknik direktörün değişmesi gibi çok farklı durumlardan etkilendiğinden, belirsiz süreli olarak bağitlanmasında isabet bulunmaktadır¹⁰¹. Bu çerçevede, futbolcu, mesaisini tek bir iş üzerine değil, sözleşmede taraflarca kararlaştırılmış süreler dahilinde bir faaliyette bulunmak üzere harcar¹⁰². Futbolcunun, mesleğinin gerektirdiği devamlılık veya süreklilik unsurunun profesyonel futbolcu sözleşmesi yapılırken dikkate alınmış olması gerekir.

Profesyonel futbolcuların yaptığı işin niteliği gereğince performans ve belirli ölçüde başarılı olmanın arz ettiği önem yadsınamaz. Nitekim, bir spor kulübüyle sözleşme imzalayacak olan futbolcunun hem o ana kadar diğer kulüplerde yahut altyapıda gösterdiği mücadele, oyun kalitesi hem de tüm bu performansın devamlılığı önem arz eder. Futbolcuyla sözleşme imzalayacak kulüp açısından da futbolcunun yaşı, performans kriterlerinin değerlendirilmesi sonucunda sürekli bir ilişkinin en baştan kurulmasına karar verilerek belirsiz süreli bir iş sözleşmesi yapılması düşünülemez, ki bu durum çoğunluk itibariyle fiziksel yeterliliklerin baz alındığı bir dal olan futbol için de uygulanabilir olmayacaktır. Bu sebeple, minimum giderle maksimum faydanın beklendiği futbolcuların belirli süreler dahilinde kulüplerle sözleşme imzalaması hayatın olağan akışına da uygun olacaktır. Zira, profesyonel anlamda top oynayan ve kulübüne belirli bir menfaat sağlayan ve karşılığında ücret hak eden bir futbolcunun çok uzun süreleri kapsayan sözleşmeler imzalaması kendisi için de istenen bir husus olmayacaktır. Dolayısıyla, sözleşmenin süresinin kesin bir biçimde belirlenebilir olması, futbolcunun o kulüple olan bağlantısının ne kadar devam edeceğini bilerek kendi geleceğine yön verebilmesi bakımından yol gösterici bir nitelik taşıyacaktır¹⁰³.

Bunlara ek olarak, Türk Borçlar Kanunu'na göre herhangi bir kısıtlama olmasa da PFSTT gereğince Talimatta belirtilen istisnai durumlar dışında, profesyonel futbolcu

¹⁰⁰ Sur, M. (1985). "Belirli Süreli Hizmet Akitlerinin Sona Ermesine İlişkin Bazı Yargı Kararlarının Değerlendirilmesi". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 15(Ocak-Aralık, No:1-4), (s. 269-285), s. 270 vd.

¹⁰¹ Ertaş, Petek, s. 327.

¹⁰² Cem, s. 21.

¹⁰³ Petek, s. 60; Cem, s. 30.

sözleşmeleri en fazla 5 yıllığına akdedilebilir (PFSTT m. 19, II). Buna ek olarak, sözleşmelerin bitim tarihi de her halükarda 31 Mayıs günü olarak belirlenir (PFSTT m. 19, III). Yine Talimatta amatörlükten profesyonelliğe geçecek futbolcular için istisnai hükümler düzenlendiğini görmekteyiz. Buna göre, 18 yaşın altında olan futbolcuların sözleşmeleri en fazla 3 yıllık imzalanabilir (PFSTT m. 19, II).

Son olarak, sözleşmenin tarafları bağlamında, futbolcunun yapmayı üstlendiği işin kısıtlanabilir olmaması, bir şeyin ortaya çıkartılmasının garanti edilemeyecek olması veya tek bir maçla yahut tek bir zaman dilimiyle belirlenebilir olmaması da eşyanın doğası gereğidir. Bu konuda tarafların sözleşme serbestisi çerçevesinde, yıllık belirli sayıda maçta oynama, belirli süreler alma yahut belirli sayıda gol atma; yememe gibi hususlarda istişare edebilmeleri de hukukun genel ilkelerine aykırı olmamak kaydıyla mümkündür¹⁰⁴.

2.4.3.5. Anlaşma

Türk özel hukukunda sözleşme tarafların sözleşme kurma yönündeki iradelerine karşılıklı ve birbirlerine uygun şekilde açıklamaları ile kurulur¹⁰⁵. Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere sözleşmenin kurucu unsurlarından birisi de birbirine uygunluk yani anlaşmadır. Taraflar arasındaki bu anlaşma tarafların irade serbestisi dahilinde gerçekleşir.

Yukarıda açıklanan genel kural Profesyonel futbolcu sözleşmesi için de geçerli olup, profesyonel futbolcu sözleşmesi, sözleşmenin tarafları olan futbolcu ve spor kulübünün anlaşması halinde kurulur. Ancak, profesyonel futbolcu sözleşmesinde yukarıda bahsi geçen genel kuraldan farklı olarak taraflar tam bir irade serbestisi içinde değildir. Zira, futbolcu ve kulüp arasında imzalanan sözleşme TFF tarafından PFSTT hükümlerine uygun olarak hazırlanmış olmakla, taraflar ancak Talimat hükümlerine uymak kaydı ile bu tip sözleşmede yer alan kısımlar üzerinde serbestçe anlaşabilirler. Örneğin, Talimat'a göre; profesyonel sporcular için kural olarak¹⁰⁶ sözleşme süresi 5 yıldan fazla olamayacaktır. Yani taraflar, tam bir irade serbestisi ile sözleşme süresini 7 yıl yapamayacaklardır. Yine,

¹⁰⁴ Ertaş, Petek, s. 326, dn.370.

¹⁰⁵ Eren, F. (2014). **Borçlar Hukuku Genel Hükümler** (17. Bası). Ankara: Yetkin Yayınları, s. 200.

¹⁰⁶ 18 yaşından küçük futbolcular için bu süre 3 yıl ile sınırlandırılmıştır.

Talimat'ın Küçük futbolcuların Korunması başlıklı 17. maddesinin birinci fıkrasına göre, 18 yaşını doldurmamış futbolcular, uluslararası transfer yapamazlar.

Profesyonel futbolcu sözleşmeleri için genel düzenleme bu olmakla birlikte, taraflar tip sözleşme yanında ek sözleşmeler imzalanması konusunda irade serbestisi ile hareket edebilirler. Nitekim, uygulamada taraflar tip sözleşmenin eki niteliğinde olan sözleşmelerle farklı konularda anlaşmaya varabilmektedir. Profesyonel bir futbolcunun sezon boyunca tüm resmi maçların en az yüzde onbeşinde sahada bulunmasına ilişkin sözleşmeye şart konulması bu hususa örnek olarak gösterilebilir¹⁰⁷.

2.5. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Şekli, Süresi ve Tarafları

2.5.1. Genel Unsurlar

Kapsamlı bir şekilde tanımladığımız ve unsurlarını açıkladığımız profesyonel futbolcu sözleşmesinin hangi şekilde ve kimler arasında, ne kadarlık bir süreyi içerecek şekilde akdedileceğine ilişkin bilgilerin eksiksiz bir şekilde ifade edilmesi, sözleşmenin sona ermesi ve ortaya çıkabilecek uyuşmazlıkların çözümü bakımından önem arz etmektedir. Bu sebeple, biz de bu bölümde, sözleşmenin şekli ve süresiyle ilgili olarak tespitlerde bulunduktan sonra sözleşmenin taraflarını oluşturan kulüpler, futbolcular ve federasyonlar hakkında sözleşmesel ilişkiye dahil oldukları ölçüde bilgiler vereceğiz.

2.5.2. İş Sözleşmesinin Şekli ve Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Şekli

İş sözleşmesi kural olarak hiçbir özel şekil şartı aranmaksızın kurulur. Nitekim İş Kanunu'nun 8. maddesinde yer alan "*iş sözleşmesi Kanunda aksi belirtilmedikçe, özel bir şekle tabi değildir.*" ve Türk Borçlar Kanunu'nun 394. maddesinde yer alan "*Hizmet sözleşmesi, kanunda aksine bir hüküm olmadıkça özel bir şekle bağlı değildir.*"

¹⁰⁷ Burada sportif haklı sebeple fesih aklı gelmektedir. PFSTT'nin 28. maddesinin 5.ve 6. fıkralarında kendisine yer bulan bir fesih hali, sportif haklı sebeple fesihtir. Profesyonel futbolcuları korumak amaçlı getirilmiş olan bu düzenlemeye göre, temel işi ve amacı futbol faaliyetinde bulunmak olan 23 yaş üstü bir profesyonel futbolcu, sezon sonunda, kulübünün oynadığı resmi müsabakaların % 10'undan daha azında görevlendirildiği takdirde sözleşmesini sportif haklı sebeple feshetme hakkına sahip kılınmıştır.

düzenlemeleri de bu hususun bir göstergesidir. Bu iki hüküm birlikte değerlendirildiğinde iş sözleşmelerinin kurulmasında aslolan şekil serbestisidir.

Buna karşılık İş Kanunu'nun 8/2. maddesinde süresi bir yıl ve daha fazla olan iş sözleşmelerinin yazılı yapılması zorunluluğu getirilmiştir. Buna göre 1 yıldan uzun süreli belirli süreli iş sözleşmeleri yazılı olarak akdedilecektir. Ancak yine İş Kanunu'nda bu mevcut hükümle çelişen bir hüküm bulunmaktadır. İş Kanunu'nun 11. maddesinin ikinci fıkrasına göre, süresine bakılmaksızın tüm belirli süreli iş akitlerinin yazılı şekilde yapılması gerekmektedir.

İş Kanunu'nda yer alan bu hüküm birbiriyle çelişmekte ve uygulamada hangi hükmün uygulanacağı konusunda farklı görüşlere yol açmaktadır. Doktrinde bir görüşe¹⁰⁸ göre İş Kanunu'nun 8. maddesi tanım ve şekil başlığını taşıdığından kanun koyucunun bu konudaki iradesini yansıtır. Bu nedenle belirli süreli iş akitlerinde sadece 1 yıldan uzun süreli iş akitlerinde yazılı şekil şartı aranmalı yani 8. madde uygulanmalıdır.

İş Kanunu'nda iş akdinin yazılı olmasının zorunlu kılındığı hallerde, bu zorunluluğa uyulmadığında iş akdinin akıbetinin ne olacağı tartışma arz eden bir konudur. Yargıtay¹⁰⁹ ve iş hukuku doktrininin bir bölümüne¹¹⁰ göre iş akitlerinde yazılı şekil bir ispat koşuludur. Ancak doktrindeki başka bir görüşe¹¹¹ göre ise iş akdinde yazılı şekil bir geçerlilik şeklidir. Belirtilen şekle uygun olarak yapılmayan iş akitleri Türk Borçlar Kanunu'nun 394. maddesinin üçüncü fıkrasına göre geleceğe etkili olarak geçersizdir.

Zira iş hukukunda borçlar hukukundan farklı olarak geçersizlik yaptırımını ileriye dönük olarak etkilidir. Bu borçlar hukukundaki hükümlerin iş hukukuna uyarlanması bir sonucudur. Borçlar hukuku ilke ve kurallarının iş hukukunun özel karakterine aykırı

¹⁰⁸ Süzek, s. 329, Aktay/Arıcı/Senyen-Kaplan, s. 87, Çelik, s. 80 vd.

¹⁰⁹ 9. HD, 41218/12877, 7/5/2009 (Kılıçoğlu, M. (2009). **İlke Kararları Işığında İş Hukukunda Temel Kavramlar**. Ankara: Turhan Kitabevi, s. 134-135).

¹¹⁰ Eyrenci, Ö., Taşkent S., Ulucan, D. (2010). **Bireysel İş Hukuku** (Yenilenmiş 4. Bası). İstanbul: Legal Yayıncılık, s. 66; Akyiğit, E. (2008). **İş Hukuku** (7. Bası). Ankara: Seçkin Yayıncılık, s. 98.

¹¹¹ Kocayusufpaşaoğlu, N. (2010). **Borçlar Hukukuna Giriş- Hukuki İşlem- Sözleşme**. İstanbul: Filiz Kitabevi, s. 307; Aktay/Arıcı/Senyen-Kaplan, s. 75.

düşmediği ölçüde ve işçi işveren ilişkilerinin ağır basan toplumsal yanının elverdiği oranda uygulanabileceği kabul edilmektedir¹¹².

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin şekil şartlarıyla ilgili olarak Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferi Talimatı'nda çeşitli hükümlere yer verilmiştir. Tanımı, Talimat'ın 2. maddesinin (i) bendinde yapılmış olan sözleşme, örneği TFF tarafından hazırlanmış olan tip sözleşmeyi ifade eder. Burada eski Talimat hükümlerinden farklı olarak, sözleşmenin tek tip şeklinde TFF tarafından belirlenmekten kaçınıldığı ve Talimat kapsamında belirtilen bazı zorunlu unsurların yanında tarafların sözleşmenin şekli konusunda serbest olduklarını söyleyebiliriz. Ancak yine de, PFSTT'nin birçok hükmünde yapılacak olan profesyonel futbolcu sözleşmesinin yazılı bir biçimde gerçekleştirilmiş olması zorunluluğu karşımıza çıkmaktadır. Örnek olarak, PFSTT'nin 3. maddesinde, profesyonel futbolcu, *"...bir kulüple yazılı sözleşme yapmış olan... futbolcudur"* ifadesi mevcuttur. İmzalanmış olan sözleşmenin TFF'ye tescilinin zorunlu olduğu hususu da 19. maddenin birinci fıkrasında ve dördüncü fıkrasında hüküm altına alınmış olup sözleşmenin yazılı olması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Bunlara ek olarak, sözleşmenin yazılı olarak gerçekleştirilmesinin, profesyonel futbolcunun ilgili kulüp adına TFF nezdinde tescil edilebilmesi ve lisans verilebilmesinin ön koşulu olduğu PFSTT'nin 14. maddesinin ilk fıkrasının (a) bendinde ifade edilmektedir. Şöyle ki, kulüp ve profesyonel futbolcu ya da temsilcileri tarafından imzalanan sözleşme, sözleşmenin yabancı dilde sunulması halinde noter yeminli Türkçe çevirisinin TFF'ye sunulmaması halinde, futbolcunun tescil edilmesi ve lisans alması mümkün olmayacağından yazılı şekilde yapılmış olmanın aslında bir geçerlilik şekli niteliği taşıdığı söylenebilir. Bu kaniya yine aynı Talimat'ın 20. maddesi hükümlerinden de ulaşılabilir. Zira, 20. maddenin ilk fıkrasına göre, sözleşmelerin, imzalandıkları transfer ve tescil dönemi içerisinde sözleşmenin tarafı olan kulüp tarafından TFF'ye sunulması zorunludur. Aksi halde futbolcuya lisans verilemeyecek ve futbol oynaması mümkün olmayacaktır. Dolayısıyla, belirttiğimiz bu hükümler, profesyonel futbolcu sözleşmesinin şekline ilişkin

¹¹² Süzek, s. 42 vd.

doğrudan bir belirleme yapılmaması sebebiyle, yol gösterici olacaktır. Bu bağlamda, profesyonel futbolcu sözleşmesi, noter önünde olsun ya da olmasın, yazılı olarak profesyonel futbolcu yahut temsilcisi ile kulüpler yahut temsilcileri arasında imzalanmalı ve belirtilen süreler içerisinde TFF'ye sunularak geçerliliği tescil edilmelidir.

TFF tarafından Ocak 2016'da çıkartılmış olan Kulüp Lisans ve Finansal Fair Play Talimatı¹¹³, kulüplerin ulusal ve uluslararası müsabakalara çıkabilme, faaliyette bulunma esaslarını düzenler. Buna göre, Türkiye Süper Ligi ve 1. ve 2. Liglerindeki kulüplerin Ulusal Kulüp Lisansı alabilmesi için belirli sportif kriterleri sağlamaları gerekir. Bu Talimat'ın Süper Lig Kulüpleri için 27. maddesinde, TFF 1. Lig kulüpleri için 28. maddesinde ve TFF 2. Lig takımları için 29. maddesinde sportif kriterler başlığı altında profesyonel futbolcularla sözleşme imzalanması şartı getirilmiştir. UEFA ve Ulusal Lisans Kriterlerinin açıklandığı V. Bölümde yer alan 35. madde ise profesyonel futbolcularla sözleşme imzalanması başlığını taşımaktadır. Buna göre, lisans başvurusunda bulunan kulübün tüm profesyonel futbolcuları, FIFA Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı'nın ve TFF Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferi Talimatı'nın ilgili hükümlerine uygun olarak kulüp ile yazılı bir sözleşme yapmış olmalıdır.

Burada, önemle ifade edilmesi gereken bir diğer husus, noter onayının gerekip gerekmediğidir. Zira, önceki Talimat hükümlerine göre sözleşmenin noterde akdedilmesi zorunluluğu mevcuttu ve bu durum çeşitli tartışmalara yol açmaktaydı. Halihazırda Ağustos 2016 tarihinde yürürlüğe giren PFSTT hükümlerine göre ise sözleşmenin sıhhati için bu şekilde bir belirleme yapılmamıştır. Noter tarafından onaylama biçiminde tasdik edilmesi gereken hususlar, profesyonel futbolcu sözleşmesinin tarafını oluşturan futbolcu ve kulüplerin TFF nezdinde tescillerinin sağlanması ve lisans verilebilmesi için sunacakları taahhüname. Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı'nın Ek-2 ve Ek-3 hükümleri gereğince, futbolcu tarafından imzalanan taahhüname, noter tarafından tasdik edilecektir. Yani, profesyonel futbolcu sözleşmesinden bağımsız olarak

¹¹³ <http://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/Kulup-Lisans-ve-Finansal-Fair-Play-Talimati.pdf> (Erişim Tarihi: 18.12.2018).

düzenlenecek bu taahhütnamenin noter tarafından onaylanmış olması sözleşmeyle amaçlanan sonuca ulaşılması bağlamında geçilmesi gereken bir aşamadır.

Sonuç olarak, profesyonel futbolcu sözleşmesi, TFF tarafından çıkartılmış olan tip sözleşme örneğinde belirtilmiş unsurları haiz, buna ek olarak taraflar arasında kararlaştırılabilecek diğer hususların da bu sözleşmeye eklenmesi yahut ayrı bir sözleşme biçiminde akdedilmesi yoluyla mutlaka yazılı olarak yapılmış olmalıdır. Burada artık, eski Talimat hükümlerindeki gibi katı kısıtlamalar getirilmemiş olup profesyonel futbolcu sözleşmesinin muhakkak noter huzurunda yapılması yahut noter tarafından düzenlenmesi gerekmez. Fakat, Talimat kapsamında belirtilmiş olan ve yukarıda açıkladığımız ek hususlarda, açıkça noterde düzenleme ya da onaylama biçiminde yapılacağı belirtilen işlemlerin Talimat'a uygun yapılması bir zorunluluktur. Aksi halde profesyonel futbolcu sözleşmesi çerçevesinde futbolcunun TFF tarafından lisanslı profesyonel futbolcu olarak tescil edilmesi mümkün olmaz ve taraflar bu durumda yükümlülüklerini yerine getirmemiş sayılırlar.

2.5.3. Sözleşmenin Süresi

Türk Borçlar Kanunu'na göre işçi, iş sözleşmesi ile taahhüt ettiği edimi bir süre içinde ifa etmektedir. Bunun sonucu olarak zaman iş sözleşmesini benzer sözleşmelerden ayırmaya yarayan bir unsur olmamakla birlikte, belirli veya belirsiz bir süre olarak iş sözleşmelerini hukuk mahiyetleri bakımından farklı iki büyük kategoriye ayıran bir unsurdur¹¹⁴. Hizmet sözleşmesi taraflar arasında borç ilişkisi doğurur ancak bu sürenin kesin olarak belirlenebilir olması zorunlu değildir. Önemli olan belirli, belirlenebilir veya belirli olmayan bir süre için hizmetin görülmesidir¹¹⁵.

Hizmet sözleşmelerinin süreleri bakımından "belirsiz süreli" ve "belirli süreli" olmak üzere iki temel ayırım yapılmaktadır. Bu ayırım esas alındığında kural olanın "belirsiz süreli" hizmet sözleşmesi; ayrıca sözleşmede belirtilmişse yahut işin niteliği gereğince

¹¹⁴ Mollamahmutoğlu, Astarlı, s. 296.

¹¹⁵ Yavuz, C. (2011). **Borçlar Hukuku Dersleri Özel Hükümler**. İstanbul: Beta, s. 385.

belirli süre dahilinde görülecek bir iş mevcutsa o halde sözleşme “belirsiz süreli” hizmet sözleşmesi olarak kabul edilecektir¹¹⁶. Bu durum, iş ilişkisinin kural olarak devamlılığının ve sürekli olmasının da bir sonucudur. Nitekim hizmet sözleşmesinin süresi bakımından yapılmış olan bu ikili ayırım hem İş Kanunu hem de Borçlar Kanunu’nda kendisine yer bulmuştur¹¹⁷. Zira Türk Borçlar Kanunu’nun 393. maddesinin birinci fıkrasına göre hizmet sözleşmesi, “...belirli veya belirli olmayan süreyle... işgörme ediminin üstlenildiği” bir sözleşme olarak tanımlanmaktadır. Yine aynı maddenin ikinci fıkrasına göre, “işçinin işverene bir hizmeti kısmi süreli olarak düzenli biçimde yerine getirmeyi üstlendiği sözleşmeler de” hizmet sözleşmesinin kapsamına dahil olacaktır. Kural olanın belirsiz süreli ilişki olması sebebiyle Kanun’da belirli süreli hizmet sözleşmesine ilişkin özel hükümler ihdas edilmiştir¹¹⁸. Buna göre, belirli süreli hizmet sözleşmesi, süresinin bitiminden sonra örtülü olarak devam ettiriliyorsa, artık belirsiz süreli hizmet sözleşmesine dönüşecektir. Belirsiz süreli hizmet sözleşmesinin üst üste akdedilebilmesi için esaslı bir sebep gösterilmesi gerekir (TBK m. 430, II).

Profesyonel futbolcuların yaptığı işin niteliği gereğince performans ve belirli ölçüde başarılı olmanın arz ettiği önem yadsınamaz. Nitekim, bir spor kulübüyle sözleşme imzalayacak olan futbolcunun hem o ana kadar diğer kulüplerde yahut altyapıda gösterdiği mücadele, oyun kalitesi hem de tüm bu performansın devamlılığı önem arz eder. Futbolcuyla sözleşme imzalayacak kulüp açısından da futbolcunun yaşı, performans kriterlerinin değerlendirilmesi sonucunda sürekli bir ilişkinin en baştan kurulmasına karar verilerek belirsiz süreli bir iş sözleşmesi yapılması düşünülemez, ki bu durum çoğunluk itibariyle fiziksel yeterliliklerin baz alındığı bir dal olan futbol için de uygulanabilir olmayacaktır. Bu sebeple, minimum giderle maksimum faydanın beklendiği futbolcuların belirli süreler dahilinde kulüplerle sözleşme imzalaması hayatın olağan akışına da uygun olacaktır. Zira, profesyonel anlamda futbol oynayan ve kulübüne belirli bir menfaat sağlayan ve karşılığında ücret hak eden bir futbolcunun çok uzun süreleri kapsayan sözleşmeler imzalaması kendisi için de istenen bir husus olmayacaktır. Dolayısıyla,

¹¹⁶ Baştürk, s. 17.

¹¹⁷ Baştürk, s. 17; Cem, s. 29.

¹¹⁸ Sur, s. 273-274.

sözleşmenin süresinin kesin bir biçimde belirlenebilir olması, futbolcunun o kulüple olan bağlantısının ne kadar devam edeceğini bilerek kendi geleceğine yön verebilmesi bakımından yol gösterici bir nitelik taşıyacaktır¹¹⁹.

Bunlara ek olarak, Türk Borçlar Kanunu'na göre herhangi bir kısıtlama olmasa da PFSTT gereğince Talimatta belirtilen istisnai durumlar dışında, profesyonel futbolcu sözleşmeleri en fazla 5 yıllığına akdedilebilir (PFSTT m. 19, II). Buna ek olarak, sözleşmelerin bitim tarihi de her halükarda 31 Mayıs günü olarak belirlenecektir (PFSTT m. 19, III). Yine Talimatta amatörlükten profesyonelliğe geçecek futbolcular için istisnai hükümler düzenlendiğini görmekteyiz. Buna göre, onsekiz yaşın altında olan futbolcuların sözleşmeleri en fazla 3 yıllık süreyi kapsayacak şekilde imzalanabilir (PFSTT m. 19, II).

Tüm bu açıklamalar ışığında, doktrinde de kabul edildiği üzere, profesyonel hizmet sözleşmesi belirli süreli bir sözleşme olup bu durum hem futbolculuğun ve yaşamın doğası gereği hem de mevzuat gereği olup, kural olarak en fazla 5 yıllığına akdedilebilir ve sözleşme bitim tarihi en geç 31 Mayıs günüdür. Nitekim, yukarıda da belirttiğimiz gibi, profesyonel bir futbolcunun herhangi bir futbol kulübü ile belirsiz süreli olarak ya da Talimat hükümlerine aykırı biçimde 20 yıllığına anlaşma yapması hem kulüp için hem de futbolcu için bir çok sorunun doğumuna sebep olabilecektir. Bu sorunların başında, futbolcunun değerini artırması durumunda aldığı ücretin aynı kalacak olması ve gelişiminin de belirli sınırlar dahilinde kalacağı, zaman içerisinde tecrübe kazanıp kendisini geliştirse bile daha büyük kulüplerle anlaşma imzalamaya imkanının kısıtlanması gelmektedir¹²⁰. Kulüpler için de bu durum geçerli olup, gelişme ümidiyle alınmış bir futbolcunun kendisini garantide hissederek kulübe katkı sağlayamaması veya futbolcunun artık o kulüp için yeterince performans gösterememesi gibi durumlarda yeni futbolcularla anlaşmasının önünde engel teşkil edebilecektir.

¹¹⁹ Petek, s. 60; Cem, s. 30.

¹²⁰ Petek, s. 61.

2.5.4. Sözleşmenin Tarafları

2.5.4.1. Profesyonel futbolcu

Profesyonel futbolcu kavramı, Bir kulüple yazılı sözleşme yapmış olan ve kendisine futbol faaliyetleri kapsamında yaptığı harcamalardan daha fazla miktarda ödeme yapılan futbolcu olarak ifade edilmektedir¹²¹ (TFFPFTT m.3). Bu tanımdan anlaşılması gereken, kendi spor alet ve gereç masraflarını dahi kendisi karşılayan kişilerin futbolu profesyonel olarak yaptığının kabul edilmemesidir. Yapılmış olan bu tanımlamanın dışında kalan tüm futbolcular amatör futbolcu olarak kabul edileceklerdir¹²² (TFFPFTT m.4,I). Burada amatör futbolcuları, futbolu meslek olarak seçmemiş ve dolayısıyla devamlı gelir elde edilmesi amacıyla bağımsız olarak futbol oynayan kişiler olarak da tanımlamak mümkündür¹²³. Profesyonel futbolcu ise, amatör futbolcudan farklı olarak kazanç elde etmek amaçlı, belirli bir organizasyon dahilinde futbol oynayan kişi olarak ifade edilebilir¹²⁴.

Bir maç ile ilgili gerçekleştirilmiş olan ulaşım, konaklama, malzeme, sigorta, beslenme ve antrenman giderlerinin karşılanması futbolcunun amatörlük sıfatına etki etmeyecektir¹²⁵ (TFFPFTT m.4,II). Yine, yukarıda işaret ettiğimiz profesyonel takımların resmi müsabakalarda amatör futbolcu oynatmaları Talimatın 4. maddesinin son fıkrasında yasaklanmıştır (TFFPFTT m.4,III).

Doktrinde yapılmış bir tanıma göre profesyonel futbolcu, ülkemizde profesyonel bir spor dalı olarak kabul edilen futbolu meslek edinmiş olan, bu sayede para kazanan ve tüm bunları kulübü ile imzalamış olduğu profesyonel futbolcu sözleşmesi kapsamında yapan kişilerdir¹²⁶.

¹²¹ Çoban, D. (2007). "Profesyonel Futbolcu Sözleşmeleri". *İstanbul Barosu Dergisi Spor Hukuku Özel Sayısı*, (Mayıs-3), (s. 103-105), s. 103.

¹²² Cem, s. 12.

¹²³ Baştürk, s. 7.

¹²⁴ Baştürk, s. 7.

¹²⁵ Uslu, F. (2016). *Spor Hukuku Dersleri*. Ankara: Adalet Yayınevi, s. 117.

¹²⁶ Cem, s. 16.

TFFPFTT hükümlerine baktığımızda tescil edilecek olan futbolcular, amatör veya profesyonel olmak üzere iki ayrı kategoride değerlendirilirler. Burada önemle ifade etmeliyiz ki, amatör futbolcular, profesyonel olmadıkları için resmi müsabakalarda oynayamazlar ve Federasyon tarafından çıkartılmış olan Talimat kapsamında işlem görmezler¹²⁷. Burada, amatör duygularla hareket eden ve para kazanma amacı dışında hareket eden futbolcuların sayısının azlığı da göz önüne alınmalıdır¹²⁸. Yine, bu sebeple aslında seçkin sayılabilecek ancak amatör olan futbolcular da farklı bir şekilde karşımıza çıkmaktadır. Şöyle ki, doktrinde gizli profesyonellik¹²⁹ olarak da ifade edilen ve profesyonel futbolcu statüsünde olmayıp¹³⁰, oynadığı takımlardan maç başı ücret yahut aylık maaş olarak çalışan amatör futbolcuların durumlarını ayrıca değerlendirmemiz gerekir¹³¹.

Burada öncelikle ortaya çıkan bir sorun olarak profesyonel kabul edilmeyen bir spor dalında ücret karşılığında çalışan bir sporcunun olması yahut profesyonel bir spor dalında profesyonel olmayan bir sporcunun çalışması durumunda ortaya çıkabilecek başta sözleşmesel edimin ifası olmak üzere çeşitli sorunlar gösterilebilir. Doktrinde bu husus tartışılmış ve özellikle sözleşmeden doğan edimin ifası bağlamında sporcunun tek bir ödeme (başarıya bağlı olarak parasal ödül) alması durumu sporcuya profesyonellik niteliği kazandırmaz. İkinci ihtimalde ise profesyonel olarak yapılması öngörülen futbolda sözleşme imzalamış bulunan profesyonel olmayan sporcuların sözleşmeden doğan edimlerinin genel hükümler dairesinde değerlendirilip çözüme kavuşturulması gerekliliği ifade edilmiştir¹³². Ancak, profesyonellik statüsünün değerlendirilebilmesi için sırf ücret alma unsuru değil devamlı gelir elde edilerek hayatın idame edilmesi durumu dikkate alınarak bir değerlendirme yapılması önem arz eder¹³³. Maç başına ücret alan futbolcular, yapacakları profesyonel futbolcu sözleşmesinde asgari bir miktarın belirtilmesi gerektiği için, profesyonel sayılabilirler. Yine burada basketbol gibi hukuken profesyonel sayılmayan

¹²⁷ Üçışık, F. (2011). **Spor Hukuku**. İstanbul: Ötüken Neşriyat, s. 138.

¹²⁸ Küçükgüngör- Hukuki Durum, s. 40; Petek, s. 101-102.

¹²⁹ Petek, s. 102, dn.78.

¹³⁰ Uslu, s. 118.

¹³¹ Petek, s. 102; Cem, s. 14, Baştürk, s. 8.

¹³² Ertaş, Petek, s. 121-122.

¹³³ Baştürk, s. 8.

spor dallarında meslek icra eden sporcular profesyonel olarak kabul edilmeseler bile ilgili kulüpler ile ücret karşılığı sözleşme imzalayabilirler ve bu çalışmalarını çerçevesinde “fiili profesyonel sporcu” olarak addedilirler¹³⁴. Yani bir sporcu hukuken amatör sıfatına haiz olsa dahi yaptığı faaliyet karşılığında ücret elde etmesi ve sözleşme imzaladığı kulüple arasındaki bağıllık unsuru incelenerek hukuki durumun yanında fiili durumun da dikkate alınması sonucunda değerlendirme yapılmalıdır.

2.5.4.2. Spor kulübü

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin taraflarından birisi profesyonel futbolcu; diğeri ise profesyonel futbolcu ile anlaşılan futbol kulübüdür¹³⁵. Futbol dalında faaliyeti bulunan mevzuata uygun olarak kurulmuş ve TFF tarafından tescil edilmiş dernek veya şirketler profesyonel futbolcu sözleşmesinin “kulüp” tarafını oluşturmaktadırlar (PFSTT m. 2/b). Dolayısıyla profesyonel futbolcu sözleşmesinin işveren tarafını oluşturan kulüpler, dernek veya şirket statüsünde bulunabilirler¹³⁶.

Temel olarak üyelerinin futbol sporu yapmalarını sağlamak ve onları desteklemek; ikinci olarak da üyesi olmayan ancak o spor dalında profesyonel olarak çalışan futbolcuların kulüp yararına çalışarak kazanç elde edilmesini sağladığı spor örgütleri olan futbol kulüpleri TTK anlamında, kar elde etme ve bunu üyeleri arasında paylaşma amacı güden kulüpler olarak da profesyonel futbolcu sözleşmesinin tarafı olabilirler¹³⁷.

Burada, öncelikle 5253 sayılı Dernekler Kanunu gereğince kurulan dernek statüsündeki spor kulüpleri, akabinde ise Türk Ticaret Kanunu hükümlerine uygun olarak kurulmuş olan spor kulüpleri incelenecektir.

¹³⁴ Ertaş, Petek, s. 122.

¹³⁵ Cem, s. 30.

¹³⁶ Baştürk, s. 22; Petek, s. 73-74.

¹³⁷ Küçükgüngör, E. (2007). “Profesyonel Futbolcu- Kulüp İlişkisi”. *Spor Hukuku Dersleri*, Ed: Kısmet Erkiner, İstanbul, (s. 531-548) s. 536; Petek, s. 74; Baştürk, s. 22.

2.5.4.2.1. Dernek

Dernekler Kanunu'nun 1. maddesine göre, kazanç paylaşma amacı dışında diğer kanunlarla yasaklanmamış olan belirli bir amaca ulaşmak üzere en az yedi gerçek kişinin bilgi ve çalışmalarını devamlı suretle birleştirerek oluşturdukları kişi topluluklarına dernek denilmektedir. Ortak ve belirli bir ideal amaç benimsenmiş olmalıdır. Aksi halde dernek statüsü kazanılamayacaktır. Tüzel kişiliğe haiz olan dernekler kar amacı gütmeyen, topluma hizmet amacı güderler¹³⁸. Yine Dernekler Kanunu 14. maddesinin birinci fıkrasına göre ise; derneklerin başvuru yapması halinde; spor faaliyetine yönelik olan derneklerin spor kulübü, boş zamanları değerlendirme faaliyetine yönelik olan derneklerin gençlik kulübü ve her iki faaliyeti birlikte amaçlayanların da gençlik ve spor kulübü olarak kabul edileceği ifade edilmiştir¹³⁹. Bu kulüpler, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü tarafından tutulacak kütüğe kayıt ve tescil edilirler¹⁴⁰. Aynı maddenin ikinci fıkrasına göre, kulüplerin organları, bu organların görev ve yetkileri, kulüplerin Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nce de denetlenmesi ve bunlara yapılacak yardımların şekli ve şartları, üst kuruluş oluşturmada uyulacak esas ve usuller, gençlik ve spor faaliyetlerini yürüteceklerin nitelikleri ve bunlara uygulanacak disiplin işlemleri, kulüplerin kayıt ve tesciline ilişkin esaslar İçişleri Bakanlığı'nın uygun görüşü üzerine Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün bağlı olduğu Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikte düzenlenir. Bahsi geçen Yönetmelik¹⁴¹, kulübü, gençlik ve spor faaliyetinde bulunmak üzere kurulan ve Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'ne tescil ve kayıt edilen dernek olarak tanımlamaktadır¹⁴² (Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliği m. 4).

Bu hükümlerin bir arada değerlendirilmesi sonucunda futbol kulüplerinin de dernek statüsünde kurulabileceği net bir şekilde ifade edilebilir. Nitekim, dernek şeklinde faaliyet gösteren futbol kulüplerinin hukuki yapıları da bu iki madde temel alınarak oluşturulmaktadır. Bununla birlikte, burada futbol kulüplerinin ve futbolun kendine özgü

¹³⁸ Petek, s. 76.

¹³⁹ Küçükgüngör- Profesyonel Futbolcu- Kulüp İlişkisi, s. 537.

¹⁴⁰ Cem, s. 9; Orhan, Ü. (2013). **Profesyonel Futbol Teknik Adam Sözleşmesi ve Uygulama Sorunları**. İstanbul: Beta, s. 23.

¹⁴¹ RG. 8.7.2005, Sa. 25869.

¹⁴² Cem, s. 9; Çelebi, s. 41.

kuralları ve gereklilikleri sebebiyle dernek şeklinde kurulacak olan kulüpler hakkında bir başka hukuki düzenlemenin varlığından da bahsedilmesi gerekir¹⁴³. Bu düzenleme, TFF'nin çıkarmış olduğu ve 2009 tarihli Futbol Kulüpleri Tescil Talimatı'dır¹⁴⁴. Bahsi geçen Talimat'ın 2. maddesinde kulüp kavramı futbol dalında faaliyeti bulunan mevzuata uygun olarak kurulmuş ve TFF tarafından tescil edilmiş dernekler veya şirketler şeklinde tanımlanmıştır. Bu tanımlama çerçevesinde, dernek şeklinde kurulmuş olan bir futbol kulübünün TFF nezdinde tescil edilebilmesi için bir takım şartların aranması söz konusu olacaktır. Nitekim, tescili yapılan ve yapılacak futbol kulüpleri veya spor kulübü bünyesi altında açılmış olan futbol şubelerinin tescil işlemlerinde aranacak kriterler TFF tarafından belirlenir ve ilan edilir. İlan edilmiş olan kriterleri taşımayan ve Futbol Kulüpleri Tescil Talimatı'nın eklerinde istenen belgeleri süresinde TFF'ye ulaştırmayan ya da TFF tarafından belirlenecek tescil ücretini ödemeyen kulüplerin tescil işlemleri yapılamayacaktır¹⁴⁵ (Futbol Kulüpleri Tescil Talimatı m. 8, I, II). Gerekli belgelerin ve taahhünamelerin tamamlanmasından sonra tescil işlemleri Futbol Kulüpleri Tescil Talimatı'nın 10. maddesinde belirtilen usullere göre gerçekleştirilecektir. Tescil işlemleri yapılmış ve dernek statüsünde olup futbol kulübü olarak faaliyet gösteren kulüplerin tescil edilirken aranan nitelikleri sonradan kaybetmiş olması halinde bu durum TFF tarafından tespit edilir ve ilgili kulübün tescili iptal edilir.

2.5.4.2.2. Ticaret şirketi

Spor kulüplerinin kuruluşlarına bakıldığında öncelikli olarak dernek şeklinde kuruldukları ve sonrasında şirketleşme yoluna gittikleri gözlemlenmektedir. Bu itibarla, nispeten yeni olmakla birlikte özellikle ülkemizde 20 yıla yakın bir geçmişe sahiptir. Futbol kulüplerinin birer ticaret şirketi olarak kurulabilmelerine cevaz veren düzenlemeler, yukarıda dernekler bağlamında ifade etmeye çalıştığımız mevzuatlarla benzerlik göstermektedir.

¹⁴³ Çelebi, s. 42.

¹⁴⁴ <http://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/KulupTescilTaliamenti-09.06.2015.pdf> (Erişim Tarihi: 15.12.2018).

¹⁴⁵ Futbol Kulüpleri Tescil Talimatı'nın 9. maddesinde hangi belgelerin gerekli olduğuna işaret edilmiştir. Bu maddede belirtilmemiş olan ve TFF tarafından istenebilecek olan diğer belgelerin de istenebileceği hususu ilgili maddenin (g) fıkrasında ifade edilmiştir.

Temel alınacak ulusal düzenlemelerden birisi olan 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un profesyonel sporu düzenleyen 24. maddesinin üçüncü fıkrasına göre, spor kulüplerinin, profesyonel takımlarını, Türk Ticaret Kanunu'na göre kurulmuş ya da kurulacak olan şirketlere devredebilirler yahut kiraya verebilirler. Bu hükmün uygulanabileceği tek alanın, ülkemizde profesyonel bir spor dalı olarak sadece futbolun kabul edilmiş olması sebebiyle, futbol olduğu ve profesyonel futbol kulüpleri olduğu sonucuna varmak yanlış olmayacaktır. Buna ek olarak şirket şeklinde kurulmuş olan bir spor kulübü, kendi bünyesinde sadece futbol dalına ait işleri yürütebilecektir¹⁴⁶.

Futbola ait düzenlemelere bakıldığında ise öncelikli olarak TFF Statüsü'nün Kulüplerin Tescili ve Yapısı başlıklı 76. maddesi hükümleri de futbol kulüplerinin şirket yapısında kurulmalarına ya da ticaret şirketine devri hususuna yer vermektedir. Nitekim, 76. maddenin 5. fıkrası, futbolla uğraşan bir kulübün futbol şubesini, Türk Ticaret Kanunu ve diğer mevzuatlara uygun bir biçimde kurulmuş olan anonim şirkete devrine olanak sağlamaktadır¹⁴⁷.

TFF Kulüp Lisans ve Finansal Fair Play Talimatı'na göre, Türkiye Süper Ligi ve 1. Liglerindeki kulüplerin, Ulusal Kulüp Lisansı alabilmesi için belirli hukuki kriterleri sağlamaları gerekir. Bu Talimat'ın Süper Lig Kulüpleri için 27. maddesinde, TFF 1. Lig kulüpleri için 28. maddesinde ve hukuki kriterler başlığı altında şirketleşme halinde devir sözleşmesinin bulunması şartı getirilmiştir. Bu çerçevede, yine aynı Talimat'ın 64. maddesine göre, Kulüpler, Kulüp Tescil Talimatı'nın ilgili hükümleri saklı kalmak kaydıyla futbol şubelerini aktif ve pasifiyle birlikte bir bütün olarak Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulmuş veya kurulacak bir anonim şirkete devretmek istemeleri halinde devir sözleşmesini sunmalıdır.

¹⁴⁶ Küçükgüngör- Profesyonel Futbolcu- Kulüp İlişkisi, s. 537.

¹⁴⁷ Ancak, Kendisini bir ticari kuruluş olarak yeniden yapılandıran bir kulüp tescilini başka bir şehre transfer edemez, bunun gibi taşımalarda futbol oyununun tanıtımı, güçlendirilmesi ve çıkarları öncelik taşır (TFF Statüsü, m. 76, V).

Son olarak, ülkemizde şirketleşen futbol kulüplerinde derneklerin hakim ortak sıfatını devam ettirdiklerini ifade etmeliyiz. Bu durumun ekonomik anlamda ticaret şirketinin başarısını yükselteceği düşünülse bile, derneğin altında yürütülmeye çalışılan faaliyetlerin şirketin gelir gider dengesine olumsuz etki yaptığı doktrinde ileri sürülen bir görüştür¹⁴⁸.

2.5.5. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Diğer Sujeleri

Profesyonel futbolcu sözleşmesi, temel olarak futbolcu ve kulüpler arasında yapılmaktadır. Yani bu sözleşmenin kurulabilmesi için öncelikle futbolcu ve kulüplerin anlaşması gerekmektedir. Bunun yanında, futbolcu temsilcileri de görüşmelere katılabilmekte, söz sahibi olabilmekte; Türkiye Futbol Federasyonu da sözleşmenin geçerliliği noktasında önemli bir işlevi görmektedir. Dolayısıyla sözleşmenin hazırlanmasında ve uygulanmasında varlık kazanabilecek diğer unsurlardan futbolcu temsilcileri ve TFF'nin incelenmesi önem arz etmektedir.

2.5.5.1. Lisanslı futbolcu temsilcisi

Futbolcuların kendi ülkeleri sınırlarını aşip diğer ülkelerde hatta farklı kıtalarda futbol oynamaya başlaması çok yeni bir hadise değildir. Kendi ülkesi dışında futbol oynamak amacıyla uzun mesafeler kat edip dilini ve kültürünü hiç bilmediği bir ülkeye gitmek, profesyonel futbolcular için dahi zorlukları barındırır. Zira, uzak ülkelerde futbol oynayan futbolcuların transferleri, sözleşme imzalamaları ve orada buldukları sürece kulüplerle yahut diğer kurumlarla iletişim kurulması gerekliliği sonucunda farklı bir meslek grubuna ihtiyaç duyulmuş ve belirli kişiler görev almaya başlamıştır¹⁴⁹. İşte burada tecrübesi ve profesyonel anlamda bir temsilci gibi işlev gören ve futbolcuların duydukları çeşitli ihtiyaçları gidermeye yönelik futbolcu menajerliği olarak da adlandırılan lisanslı futbolcu temsilciliği kurumu karşımıza çıkmaktadır. Özellikle futbolcuların bu konuda daha hassas davranmaya başlaması ile birlikte futbolcu temsilciliği yani bilinen adıyla menajerlik

¹⁴⁸ Aksoy, s. 21.

¹⁴⁹ Çelebi, s. 39.

popüler bir meslek haline gelmiştir. Esasında futbolcular ile kulüpler arasında ortaya çıkan sorunların giderilmesi amacıyla güvenilir kişilere ihtiyaç duyulmuş ve tarafların yükümlülüklerini ifade yardımcı olunması hedef alınmıştır¹⁵⁰.

Futbolcu temsilciliğine ilişkin yasal düzenleme TFF tarafından çıkartılmış olan “Futbolcu Menajerleri ile Çalışma Talimatı”dır. Bu talimatın ikinci maddesinin e bendine göre; Menajer, belli bir ücret karşılığında veya ücretsiz olarak, profesyonel futbolcu sözleşmesi müzakeresi yürütmek amacıyla futbolcu veya kulüpleri temsil eden veya kulüpler arasında transfer müzakeresi yürütmek amacıyla kulüpleri temsil eden TFF'den lisans almış gerçek kişilerdir. Aynı tanımlama, TFF tarafından çıkartılmış olan Kulüp Lisans ve Finansal Fair Play Talimatı'nın Başlangıç Hükümleri'nde Tanımlar başlıklı kısımda da mevcuttur. Bu tanımdan da anlaşılabilceği üzere menajer, ücret alsın ya da almasın futbolcuları ya da kulüpleri temsil ehliyetini haiz kişilerdir¹⁵¹. Burada önemle ifade edilmelidir ki, menajerlik faaliyeti bir şirket olarak da organize edilebilse de¹⁵² menajerlik görevi gerçek kişilere özgülenmiştir¹⁵³.

Futbolcu temsilcisinin görev alabilmesi için bir futbolcu temsilcisi sözleşmesinin yapılması zorunludur. Menajerlik sözleşmesi olarak adlandırılan bu sözleşme, menajerlerin futbolcu veya kulüp ile imzalayacakları ve örneği TFF tarafından hazırlanmış olan yazılı sözleşmedir¹⁵⁴ (Futbolcu Menajerleri ile Çalışma Talimatı m. 2/g).

Futbolcu menajerliği sözleşmesi ile ilgili olarak sözleşmenin hukuki niteliğinin belirlenmesi önem arz eder. Nitekim, futbolcu ve kulüpler şeffaflık açısından, menajerlik

¹⁵⁰ Özdemir, M. S. (2013). “Türkiye Futbol Federasyonu ve Türkiye Basketbol Federasyonunda Sporcu Temsilciliği Düzenlemelerin İncelenmesi”. *Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. İsmail İnan Armağanı*, Ankara, s. 559.

¹⁵¹ Koç, S. (2013). *Futbolcu Temsilciliği*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s. 5.

¹⁵² Futbolcu Menajerleri ile Çalışma Talimatı'nın 13. maddesinin 5. fıkrasına göre; Menajerlik sözleşmesi tarafların isimlerini, menajerlik faaliyetinin kapsamını, sözleşme tarihini, süresini, menajerlik faaliyetinden kaynaklanan ücreti, ödeme koşullarını, menajerin edimlerini, fesih hükümlerini ve tarafların imzalarını ihtiva etmek zorundadır. Menajerlik faaliyetinin bir şirket olarak organize edilmesi halinde bu şirketin bilgilerinin sözleşmede yer alması ve menajerin bu şirketi temsile şirketi temsile yetkili olduğunu gösterir imza sirkülerinin sözleşmeye eklenmesi zorunludur.

¹⁵³ Doğu, H. M. (2015). “Futbolcu Menajerliği Sözleşmesi”. *Ankara Barosu Dergisi*, (3), (s. 379-396), s. 383.

¹⁵⁴ Koç, s. 24.

sözleşmesinde menajer ile aralarında kurulmuş olan hukuki ilişkinin yapısını yani niteliğini belirtmekle yükümlü kılınmışlardır. Menajer ile taraflar arasındaki ilişkinin hizmet ilişkisi mi danışmanlık ilişkisi mi ya da temsil gibi başka bir ilişki mi olduğu belirlenmek durumundadır (Futbolcu Menajerleri ile Çalışma Talimatı m. 13, I).

Son olarak ifade edilmelidir ki, profesyonel futbolcu sözleşmesinin imzalanması için futbolcular ya da kulüpler lisanslı temsilci ile anlaşabilirler. Futbolcu adına hareket eden menajerin ücreti futbolcunun yıllık taban brüt geliri üzerinden hesap edilir. Söz konusu yıllık taban brüt gelirin hesabında diğer kazandırmalar (taşınır veya taşınmazların karşılıksız kullanılması ya da mülkiyetlerinin nakli), başarı primleri veya bonus ya da imtiyaz gibi garanti edilmemiş olan menfaatler dikkate alınmaz (Futbolcu Menajerleri ile Çalışma Talimatı m. 14, II). Kulüpler, sözleşme imzaladıkları menajere, hizmetleri için anlaşılmış olan ücreti bir seferde defaten ödemekle yükümlüdür. Taraflar ödemenin taksitler halinde yapılmasını kararlaştırabilirler (Futbolcu Menajerleri ile Çalışma Talimatı m. 14, III). Bu hususta menajere ödenecek ücret sadece temsil edilen tarafça takip edilecektir¹⁵⁵. Bununla beraber menajerin bir futbolcuyu temsil etmesi halinde temsile konu işlemlerin tamamlanmasından sonra futbolcu kendisi adına menajere ödeme yapılması için kulübe yazılı bir muvafakat verebilir. Futbolcu adına gerçekleştirilen ödeme, futbolcu ile menajer arasında imzalanmış olan sözleşmeye uygun olarak yapılır (Futbolcu Menajerleri ile Çalışma Talimatı m. 14, V).

2.5.5.2. Türkiye Futbol Federasyonu

2.5.5.2.1. Genel olarak

Futbol konusunda tam özerkliğe sahip kuruluşu ayrı bir kanunla düzenlenmiş tek yetkili federasyon Türkiye Futbol Federasyonudur. Eski 3461 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile TFF yeniden yapılandırılmış ve Türkiye’de amatör ve profesyonel futbolu organize etmeye başlamıştır. 2009 yılında kabul edilen 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile

¹⁵⁵ Doğu, s. 394.

TFF'ye ilişkin mevzuat son halini almıştır. 3461 sayılı kanundan farklı olarak TFF'nin özel hukuk hükümlerine tabi ve tüzel kişiliğe sahip bir kuruluş olduğu nitelendirilmesinden vazgeçilmiştir. Bunun yerine 5894 sayılı Kanun'un amacı; her türlü futbol faaliyetlerini milli ve milletlerarası kurallara göre yürütmek, teşkilatlandırmak, geliştirmek ve Türkiye'yi futbol konusunda yurt içinde ve yurt dışında temsil etmek üzere, özel hukuk hükümlerine tabi, tüzel kişiliğe sahip, özerk Türkiye Futbol Federasyonunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ait esas ve usulleri düzenlemek olarak belirlenmiştir. Aynı Kanun'un 3. maddesinde ise TFF'nin görevleri sayılmıştır. Başlıca görevleri şu şekilde sıralanabilir; Türkiye'deki her türlü futbol faaliyetini yürütmek, düzenlemek, denetlemek ve gelişmesini sağlamak. Bununla birlikte FIFA ve UEFA'nın yetkili organları tarafından konulan kuralların gereği gibi uygulanmasını sağlamak, ulusal talimatlar hazırlamak ve Türkiye'yi futbol ile ilgili konularda yurt dışında temsil etmek görevi ile her düzeyde müsabakalar düzenlemek ve milli takımlar ile kulüp takımlarının uluslararası müsabakalara katılması ve mücadele edebilmesi için gerekli tedbirleri almak. Yine Federasyon bünyesindeki kulüplerin, futbolcuların, hakemlerin, yöneticilerin, teknik direktör ve antrenörlerin, sağlık personelleri, futbolcu temsilcileri ve müsabaka organizatörleri ile diğer tüm ilgililerin FIFA, UEFA ve TFF tarafından konulan Statü, Talimat ve düzenlemeleri ile bunların yetkili kurulları tarafından verilen kararlara uymalarını sağlamak.

2.5.5.2.2. Türkiye Futbol Federasyonu'nun Niteliği

Doktrinde TFF'nin bir özel hukuk tüzel kişisi mi yahut kendine özgü bir yapı mı yoksa bir kamu tüzel kişisi mi olduğu hususunda tartışmalar bulunmaktadır. Bu konuda hakim görüş, TFF'nin bir kamu tüzel kişisi olduğu yönündedir. Zira TFF'ye ilişkin mevzuatta, TFF'nin özel hukuk hükümlerine tabi olması, onu bir özel hukuk tüzel kişisi yapmayacaktır; ayrıca özel hukuka tabi tutulmasına rağmen, yasa koyucu, TFF'yi bir özel hukuk tüzel kişisi olarak nitelendirmekten de imtina etmiştir.

Gerek TFF'nin bünyesi ve özellikleri, gerekse devlet tarafından kurulmuş olması ve kamu gücü ayrıcalıklarıyla donatılmış olması karşısında, TFF'nin bir kamu tüzel kişisi

olduğu sonucuna varmak zor olmayacaktır¹⁵⁶. Nitekim, 5894 sayılı Kanun ile Türkiye Futbol Federasyonu, özel hukuk hükümlerine tabi ve tüzel kişiliğe sahip olarak kurulmuştur. Burada Federasyonun özerk olup olmadığı ile ilgili çeşitli tartışmalar da mevcuttur. Doktrinde futbolda özerkliğin kriterleri; mali özerklik, idari özerklik ve seçim, oluşum ile denetimin genel kurulca yapıldığı yönetime sahip olunması olarak gösterilmiştir¹⁵⁷. Federasyonun bütün işlemlerinin özel hukuk hükümlerine bağlılığı, merkezi yönetimin idari vesayet ya da hiyerarşisi altında olmaması ve uyuşmazlıkların tahkim yolu ile çözülmesi TFF'nin bağımsız idari otorite sayılmayacağı görüşüne dayanak gösterilmektedir¹⁵⁸. Bu nedenle TFF, yargılamasını, yönetimini, denetlenmesini kendi kurullarınca gerçekleştiren sportif bir mekanizma olarak isabetli bir şekilde tanımlanmaktadır¹⁵⁹. Örnek vermek gerekirse TFF'nin örgüt yapısına 5894 sayılı kanun ile eklenen icra kurulu, TFF Başkanı, başkanvekilleri ve yönetim kurulu tarafından belirlenecek iki yönetim kurulu üyesinden oluşmaktadır. Bu kurulun amacı, iki yönetim kurulu toplantısı arasında geçecek olan sürede futbol yönetimi ile ilgili olarak acil bir biçimde alınması gereken kararların alınmasını sağlamaktır¹⁶⁰.

2.6. Sözleşmenin Kurulması

2.6.1. Genel Olarak

Bir özel hukuk sözleşmesinin kurulabilmesi, hukuk dünyasında geçerli olarak meydana gelmesi ve sonuç doğurabilmesi için belirli unsurlar aranmaktadır. Bu unsurlar, sözleşmenin taraflarının karşılıklı ve birbirine uyum irade açıklamalarında bulunması olarak ifade edilebilir. Tarafların, birbirlerine karşı ortaya koydukları irade açıklamaları

¹⁵⁶ Bu konuda daha detaylı irdelemeler için bkz.: Erten, R. (2006). "Türk Sporunun Yapısal Düzeni", *GÜHFD*, Sa. 1-2, (s. 117-136), s. 130-133; Ayanoğlu, T. (2008). "Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu'nun İşlevi ve Kararlarının Niteliği". *TBBD*, Sa. 74, (s. 43-76), s. 52-53.

¹⁵⁷ Bağlan, A. M. (2015). *Sporda Uluslararası Tahkim Yargılaması ve Türkiye'de Hukuki Durum*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, s. 96.

¹⁵⁸ Bağlan, s. 97.

¹⁵⁹ Bağlan, s. 97.

¹⁶⁰ Özelçi, A. (2010). *Türkiye Futbol Federasyonunun Türk Hukukundaki Yeri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, s. 130.

sözleşmenin temel unsurunu oluşturur¹⁶¹. Bunun yanında, sözleşme taraflarının gerçek iradelerinin birbirlerine uygunluğu ve karşılıklı olması Türk Borçlar Kanunu'nun birinci maddesinde öngörülen unsurlardandır. İrade açıklamalarının karşılıklı olmasından kasıt, sözleşme kurulması esnasında taraflardan her ikisinin de açıklanan irade bakımından beyan sahibi ve karşı tarafın açıklamasına muhatap olmalarıdır. Bu kapsamda karşı tarafa varması gerekli, tek taraflı, kesin ve bağlayıcı olan irade açıklaması yani öneri¹⁶² ve bu öneriye uygun bir biçimde sözleşmeyi doğrudan doğruya meydana getirecek bir kabule ihtiyaç vardır¹⁶³.

Profesyonel futbolcu sözleşmesi de TBK hükümlerine tabi olan bir özel hukuk sözleşmesidir. Bu sebeple sözleşmenin kurulması için karşılıklı ve birbirine uygun irade beyanına ihtiyaç vardır. Burada sözleşmenin kurulma zamanı ve ne zaman hüküm doğurmaya başlayacağı inceleme konusu yapılmalıdır.

2.6.2. Sözleşmenin Kurulma Anı

Türk Borçlar Kanunu, sözleşmelerin kurulduğu anı tarafların hazır olup olmamasına göre, iki farklı şekilde belirlemektedir. Buna göre, hazırlar arasındaki öneri muhataba hemen ulaştığı için kabul beyanında bulunulduğu anda sözleşme meydana gelir¹⁶⁴. Profesyonel futbolcu sözleşmesinin yazılı yapılması gerekliliği nedeniyle, muhatapın sözleşmeyi imzalayıp öneri sahibine verdiği an sözleşmenin kurulduğu kabul edilmektedir.

Doktrinde ifade edilen bir görüşe göre¹⁶⁵, profesyonel futbolcu sözleşmesinin esaslı unsurları sözleşmenin süresi ve ücret olduğu için ikincil öneme sahip hususlar hakkında tarafların herhangi bir düzenleme yapmaması halinde de sözleşme kurulmuş sayılır.

¹⁶¹ Eren- Borçlar Genel, s. 227.

¹⁶² Eren- Borçlar Genel, s. 243.

¹⁶³ Eren- Borçlar Genel, s. 254.

¹⁶⁴ Eren- Borçlar Genel, s. 261.

¹⁶⁵ Genç, s. 66.

2.6.3. Sözleşmenin Hüküm Doğurma Anı

Sözleşmenin kurulma zamanına ilişkin olarak Türk Borçlar Kanunu'nun yaptığı ayırım çerçevesinde, hazırlar arasında kurulmuş bir sözleşme, hüküm ve sonuçlarını da kabul iradesinin açıklandığı yani, yazılı beyanın öneri sahibine veriliği anda doğurur¹⁶⁶. Burada sözleşmenin hüküm ve sonuçlarının doğmaya başladığı anın sözleşmenin kurulma anı ile paralellik gösterdiği görülebilir. Nitekim profesyonel futbolcu sözleşmesinin unsurları ve şeklini açıklarken de belirttiğimiz üzere, profesyonel futbolcu sözleşmesinin imzalanıp genel hükümlerce geçerlilik kazanması ve hüküm doğurmaya başlaması ile TFF nezdinde tescil edilip spor hukuku bağlamında işlev görmesi farklı hususları ifade etmektedir. Daha açık bir ifadeyle profesyonel futbolcu sözleşmesinin TBK uyarınca kurulmasına rağmen TFF tarafından lisans verilmeyip tescil edilmemesi durumunda sözleşmenin geçerli olup olmadığı tartışmalıdır. Zira, doktrinde ifade edilen bir görüşe göre¹⁶⁷, futbolcunun bu sözleşme kapsamında tescil edilememesi ve lisans alamaması sözleşmenin amacının gerçekleşmemesi işlem temelini çökmesine sebep olacaktır. Bu görüşe göre, böyle bir halde herhangi bir geçerlilik şekline bağlanmamış olan sözleşmenin sona erdirilmesi gerekecektir.

Ancak, geçerli bir biçimde kurulmuş ve TFF'nin onayını alamamış bir sözleşme bulunması durumunda profesyonel futbolcu sözleşmesinin uygulanabilir hükümlerinin geçerliliğini koruması, hatta varsa cezai şarta ilişkin hükümlerinin işlerlik kazanması gerektiği düşünülebilir. Doktrinde, borçlar hukuku anlamında sözleşmenin imzalanmasıyla geçerli hale gelen bir hizmet sözleşmesi ile TFF'nin onayı ile uygulanabilir hale gelen profesyonel futbolcu sözleşmesi olarak bir değerlendirme yapılmaktadır. Dolayısıyla yukarıdaki görüşe doğrudan katılmak mümkün olmamaktadır. Bu çerçevede, TFF tarafından onaylanmamış bir sözleşmenin de geçerliliğini devam ettirebileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

¹⁶⁶ Eren- Borçlar Genel, s. 262.

¹⁶⁷ Ertaş, Petek, s. 345.

Son olarak, PFSTT'nin 19. maddesinin 4. fıkrasına göre; futbolcu ile sözleşme imzalayan kulüp bu sözleşmenin geçerliliğini, sağlık muayenesinin olumlu sonuçlanması veya çalışma izni alınmış olması koşuluna bağlayamayacağından tescil ve lisans verilmesi sırasında aranacak şartlar kulübün sorumluluğuna bırakılmıştır¹⁶⁸.

¹⁶⁸ Ertaş, Petek, s. 345.

3. PROFESYONEL FUTBOLCU SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ

3.1. Genel Olarak

Borçlar hukuku anlamında borç kavramından, borç ilişkisi anlaşılmalıdır ve bu borç ilişkisi de bir sözleşme vasıtasıyla kurulmaktadır. Yeni bir sözleşmenin kurulması sonucunda meydana gelen hukuki ilişki muhakkak ki sonsuza kadar devam etmeyecektir. Bu itibarla, sözleşme ilişkisini sona erdiren çeşitli sebeplerin varlığından da bahsedilebilmektedir.

Genel olarak, ifa, fesih, dönme, geri alma ve iptal sözleşme ilişkisini sona erdiren sebepler arasında sayılmaktadır¹⁶⁹. Bu örnekler arasında saymadığımız ölüm, fiil ehliyetinin kaybı, iflas veya süreli sözleşmelerde sürenin sona ermesi diğer sözleşme ilişkisini sona erdiren istisnai durumlar arasındadır¹⁷⁰. Bu bağlamda, sözleşmenin kişiye bağlı edimler üzerine kurulup kurulmadığı yahut sözleşme türlerine göre farklılıkların ortaya çıkardığı sonuçlar göz önüne alındığında sözleşmelerin çeşitli sebepler ile sona ereceği ifade edilmelidir.

İşte, futbolcular ile kulüp arasında kurulmuş olan sözleşmesel ilişki de çeşitli yollar ile sona erebilmektedir. Profesyonel futbolcu sözleşmesinin tarafların karşılıklı hak ve yükümlülüklerine riayet edilerek devamlılığı arzulansa da bu gaye çeşitli sebepler ile hayata geçirilemeyebilmektedir. Bu anlamda sona erme, futbolculardan yahut kulüplerden kaynaklanabileceği gibi her iki tarafın daha önce yapmış oldukları anlaşma çerçevesinde yahut sonradan alacakları karar üzerine gerçekleşebilmektedir¹⁷¹. Bununla beraber, sözleşmenin sona erme sebepleri ile de bağlantılı olarak her iki taraf açısından da bağlayıcı bazı sonuçların ortaya çıkacağı şüphesizdir. Biz de çalışmamızın bu bölümünde belirli süreli bir sözleşme olan profesyonel futbolcu sözleşmesinin sona erme türlerini ve

¹⁶⁹ Eren- Borçlar Genel, s. 1257.

¹⁷⁰ Eren- Borçlar Genel, s. 1257-1258.

¹⁷¹ Petek, s. 338.

sebeplerini detaylıca irdelemeye gayret göstereceğiz¹⁷². Öncelikle profesyonel futbolcu sözleşmesinin kendiliğinden sona erme halleri inceleme konusu yapılacak, devamında tarafların karşılıklı anlaşma yoluyla sözleşmeyi sona erdirebilmesi hakkında değerlendirmelerde bulunulacaktır. Fesih yoluyla sona erme ise tarafların anlaşma yoluyla sonra erdirebilmesi başlığı altında değil de ayrı bir başlık altında kulübün ve futbolcunun fesih hakkı şeklinde ikili bir ayrıma tabi tutularak anlatılacaktır.

3.2. Sözleşmenin Kendiliğinden Sona Ermesi

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin sona erme hallerinden ilkini, kendiliğinden sona erme oluşturmaktadır. Kendiliğinden sona erme, Kanun'dan ya da taraf iradelerinden kaynaklanan belirli şartların gerçekleşmesiyle, başkaca bir işleme lüzum kalmadan gerçekleşir¹⁷³. Bu hal, sözleşme süresinin sona ermesi, tarafların ölümü yahut fiil ehliyetlerinin kaybı ve bozucu şarta bağlı sözleşmenin mevcudiyeti halinde, koşulun gerçekleşmesi şeklinde meydana gelebilir¹⁷⁴.

3.2.1. Sözleşme Süresinin Dolması

Belirli süreli hizmet sözleşmeleri, Türk Borçlar Kanunu'nun 430. maddesine göre, ayrıca feshe ilişkin bir bildirimde bulunulmadıkça, kendiliğinden, sözleşme süresinin bitimiyle birlikte sona erer¹⁷⁵. Kanun'da tarafların bu konuda kendi aralarında yapacakları anlaşma çerçevesinde, farklı bir düzenleme getirebilmelerinin de önü kapatılmamıştır. Dolayısıyla, taraflar, belirli süreli hizmet sözleşmesinin, belirlenen sürenin sonunda fesih beyanında bulunulmasını kararlaştırmadıkları sürece, sözleşme kendiliğinden sona ermiş sayılacaktır.

¹⁷² Kaplan, E. T. S. (2010). "Belirli Süreli İş Sözleşmelerinin Haksız Feshi ve Türk Borçlar Kanunu Tasarısında Getirilen Yeni Düzenlemeler". *Osman Güven Çankaya'ya Armağan*, Ankara: Kamu-İş, (s. 213-229), s. 214.

¹⁷³ Eren, F. (2014). *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*. Ankara: Yetkin Yayınları, s. 564.

¹⁷⁴ Eren- Borçlar Genel, s.1257; Zevkliler, A. (1982). *Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri*. Ankara: Denge Yayınları, s. 157.

¹⁷⁵ Eren- Borçlar Özel, s. 564.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin süresinin dolması ile sona ermesi, en genel sona erme biçimi olarak karşımıza çıkmaktadır. Nitekim, profesyonel futbolcu sözleşmesi, belirli süreli bir hizmet sözleşmesi olup, sözleşmenin başlangıç ve bitiş tarihleri mutlaka sözleşmede belirtilmektedir. Buna ek olarak, PFSTT'nin 19. maddesinde de sözleşmenin süresine ilişkin bazı belirlemelerde bulunulmuştur. Daha önce sözleşmenin süresi başlığı altında da ifade ettiğimiz üzere, profesyonel futbolcu sözleşmesi kural olarak en fazla beş yıllığına akdedilir ve yine kural olarak sözleşmenin bitiş tarihi ilgili yılın 31 Mayıs günüdür. İstisnaen de olsa, 18 yaşından küçük futbolcular ile imzalanacak olan sözleşmenin süresi üç yılı geçemez (PFSTT m.19, II). Yine, sözleşmenin bitim tarihi 31 Mayıs olarak kararlaştırılabilir, resmî müsabakaların devam ediyor olması halinde, sözleşme süresi kendiliğinden, bu müsabakaların bitim tarihine kadar uzamış sayılacağından (PFSTT m.19, III), sözleşmenin sona ermesi de müsabakaların bitim tarihinde gerçekleşecektir.

Bir futbolcunun karşılıklı hak ve yükümlülükler çerçevesinde ücret alma koşulu ile futbol oynama faaliyetini yürüttüğü sözleşmenin başlama ve bitiş tarihi taraflarca kararlaştırılmış olmalıdır. Nitekim, daha önce de ifade ettiğimiz üzere belirli süreli hizmet sözleşmesi niteliği taşıyan profesyonel futbolcu sözleşmesi bağlamında çeşitli kısıtlamalar getirilmiştir. Bu çerçevede, kural olarak en fazla 5 yıl süreyle akdedilebilecek olan ve sözleşme bitiş tarihi 31 Mayıs olarak belirlenecek olan profesyonel futbolcu sözleşmeleri TFF nezdinde tescil edilmektedir. Burada Türk Borçlar Kanunu'nun 430. maddesinin 2. fıkrası hükmü değerlendirildiğinde belirli süreli sözleşmenin süresinin bitiminden sonra örtülü olarak devam ettirilmesi halinde belirsiz süreli sözleşmeye dönüşüp dönüşmeyeceği hususudur. Yine aynı fıkrada kendisine yer bulan esaslı bir halin varlığı şartında belirli süreli hizmet sözleşmesinin üst üste kurulabileceği düzenlenmiştir¹⁷⁶. Özellikle iş hukuku bağlamında tartışma konusu yaratan ve üst üste yapılabileceği konusunda ihtilaflar bulunan belirli süreli hizmet sözleşmesi spor hukuku bağlamında değerlendirildiğinde başkaca esaslı bir kriter aranmadan işin niteliği gereği belirli süreli olması sebebi ile, profesyonel futbolcu sözleşmesi tarafların karşılıklı anlaşması halinde belirli süreli olarak kurulabileceği kabul edilmelidir.

¹⁷⁶ Ertaş, Petek, s. 356; Baştürk, s. 185-186.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin sona ermesi sürenin bitiminden önce bildirimde bulunulması koşuluna bağlı tutulmuş yani taraflardan birisine sözleşme süresinin opsiyon hakkının kullanılarak uzatılması hakkı verildiği gözlemlenebilmektedir¹⁷⁷. Bu durum doktrinde opsiyonlu sözleşme akdedilmesi şeklinde de ifade edilmektedir¹⁷⁸. Opsiyon hakkı, hak sahibine tek taraflı bir irade beyanında bulunmak sureti ile hükümleri daha önce kararlaştırılmış olan bir sözleşmeyi kurma yahut mevcut bir sözleşmenin süresini uzatma yetkisi veren bir hak olarak tanımlanmaktadır¹⁷⁹. Opsiyon hakkı sahibi sözleşme konusu ilişkiyi kurmak yahut mevcut ilişkinin devamını sağlamak için karşı tarafın beyanına ihtiyaç duymaz. Dolayısıyla irade beyanının varması gereken taraf olan açısından belirsizliğe ve irade kısıtlamasına neden olabilmektedir¹⁸⁰. Profesyonel futbol bağlamında opsiyon hakkının sıklıkla kulüplere tanındığı ve bu durumun doğal bir sonucu olarak futbolcuların güçsüz durumlarının devamına sebep olabileceği gözlemlenmektedir. Şöyle ki; doktrinde uzatma opsiyonu¹⁸¹ adı verilen ve sözleşme süresinin uzatılması sonucunu doğuran ve üç yıllığına imzalanmış olan bir sözleşmenin bir yıl uzatılacağına ilişkin opsiyon hakkı tanınması halinde sözleşme dört yıllıkmış gibi değerlendirilecektir. Uygulamada, sıklıkla karşılaşıldığı üzere bir futbolcu ile (3+1) yıllığına sözleşme imzalanmakta ve (+1) yıllık uzatma süresi kulüpler tarafından sadece kendi menfaatleri gözetilerek hayata geçirilmektedir. Gerçekten opsiyon hakkının kime tanınacağı hususu hukuka uygunluk bağlamında değerlendirildiğinde hukukun genel ilkeleri ve Türk Medeni Kanunu'nun 23. maddesi çerçevesinde kişi özgürlükleri ve ekonomik faaliyetlerin korunması dikkate alınarak değerlendirilmelidir¹⁸². Nitekim, Türk Borçlar Kanunu'nun 430. maddesinin üçüncü fıkrasına göre de on yılı geçen belirli süreli hizmet sözleşmeleri altı aylık fesih bildirim süresine uyularak feshedilebilir. Bunun yanında FIFA ve TFF talimatlarına göre profesyonel futbolcu sözleşmesinin süresine ve koruma dönemlerine ilişkin fesih hakkı

¹⁷⁷ Ertaş, Petek, s. 356; Baştürk, s. 186; Aksoy, s. 60.

¹⁷⁸ Ertaş, Petek, s. 356; Baştürk, s. 186; Aksoy, s. 60; s. Çelebi, s. 76.

¹⁷⁹ Buz, V. (2005). **Medeni Hukukta Yenilik Doğuran Haklar**. Ankara: Yetkin Yayınları, s. 160; Türkkkan, A. (2012). "Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi ve Opsiyon Hakkı". *Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Atilla Elmas Armağanı*, (s. 763-772), s. 767.

¹⁸⁰ Türkkkan, s. 768.

¹⁸¹ Buz, s. 161.

¹⁸² Çelebi, s. 76; Türkkkan s. 770; Baştürk, s. 189.

tanınması önleyici birer bariyer konumundadır.¹⁸³ Bu düzenlemelerin yanı sıra doktrinde spor tahkim mahkemesi kararlarına bakıldığında opsiyon hakkının sözleşmenin her iki tarafın için de tanınabileceği ve sadece kulüp lehine tanınması durumunda futbolcunun lehine iyileştirmelerin öngörülüp öngörülmediği, opsiyon hakkının geçerliliği bağlamında tartışılması gereken hususlar olarak ifade edilmiştir¹⁸⁴. Şöyle ki; profesyonel futbolcu sözleşmesinin tek taraflı uzatılabilmesi hakkının sadece kulübe tanınması halinde futbolcunun bu yeni dönem için belirgin ve önemli ölçüde mali iyileştirmelere sahip olacağı belirlenmemesi sebebi ile opsiyon hakkının geçersizliğine¹⁸⁵ işaret edilmiştir¹⁸⁶.

Son olarak belirli süreli hizmet sözleşmesine ilişkin Türk Borçlar Kanunu'nun 430. maddesinin 4. fıkrasında yer alan ve sözleşme süresinin bitiminden sonra tarafların herhangi bir beyanda bulunmaması sureti ile sözleşmenin belirsiz süreli hizmet sözleşmesine dönüşeceğine ilişkin hükmün, profesyonel futbol bağlamında işlerlik kazanamayacağına işaret etmek gerekir. Nitekim profesyonel futbolcu sözleşmesi belirli süreli bir hizmet sözleşmesi olup, fesih bildiri ile sona ereceği kararlaştırılmış olsa bile niteliği gereği belirsiz süreli sözleşmeye dönüşemez¹⁸⁷. Özel hukuk bağlamında bu şekilde bir sözleşmeye dönüşeceği kabul edilse bile profesyonel futbolcu sözleşmesinin geçerliliğine ilişkin olarak daha önce de ifade ettiğimiz üzere sözleşmenin yazılı olarak gerçekleştirilmesi ve TFF'ye tescil edilmesi halinde hüküm kazanacağı hususları dikkate alındığında bu şekilde zımni bir süre uzatımının yahut yenilenmenin yapılması mümkün olmayacaktır¹⁸⁸.

¹⁸³ Türkkkan, s. 770.

¹⁸⁴ Baştürk, s. 188; Petek, s. 339; Aksoy, s. 66.

¹⁸⁵ TFF Tahkim Kurulu, 2009 yılında verdiği bir kararında, Fenerbahçe Spor Kulübünün sözleşmeli oyuncusu olan Mehmet Aurelio ile Kulüp arasındaki uyuşmazlıkta, opsiyon hakkının münhasıran kulübe ait olduğundan bahisle, bu hakkın kullanımı ile başlayan sözleşme yılı için, daha önceki yıla oranla, futbolcu lehine belirgin ve önemli bir miktarda malî iyileşme öngörülmediğini tespit etmiştir. Gereğesine de eklediği üzere, profesyonel futbolcunun karar alma özgürlüğünün sınırlandırılması sonucunda futbol oynama faaliyetinin yürütülmesini zorlaştıran opsiyon hakkının geçersizliği kararı verilmiştir. (TFF Tahkim Kurulu E. 2009/307, K. 2009/469, 20.08.2009).

¹⁸⁶ Baştürk, s. 187-188; Petek, s. 339; Türkkkan, s. 772. Ayrıca bkz.: TFF Tahkim Kurulu E. 2009/192, K. 2009/385 sayılı ve 25.06.2009 tarihli karar ile CAS 2005/A/273, Panathinaikos vs. S., 10.10.2006 tarihli karar.

¹⁸⁷ Baştürk, s. 190; Petek, s. 339; Aksoy, s. 68.

¹⁸⁸ Baştürk, s. 190.

3.2.2. Ölüm Sebebi İle Sona Erme

Türk Medeni Hukukuna göre, ölüm ile insanın kişiliği sona erer¹⁸⁹. Yani, ölüm ile şahsiyet ve ölenin kişiye bağlı hakları son bulur ve ölenin şahsa bağlı olmayan hakları ile borçları ve kişisel malları mirasçılara geçer¹⁹⁰.

İşçinin hizmet sözleşmesi bağlamında yüklendiği hizmet borcu niteliği gereği kişiye sıkı sıkıya bağlı olup, borcun işçinin ölüm halinde mirasçılara geçmesi mümkün değildir¹⁹¹. Nitekim Türk Borçlar Kanunu'nun 440. maddesine göre de sözleşme işçinin ölümü ile başka bir işlem yapılmasına gerek kalmadan sona erer. İşçinin ölümü halinde iş görme borcu mirasçılara geçmeyeceğinden, işverenin mirasçılardan iş görme edimini yerine getirme talebinde bulunması mümkün değildir¹⁹². Bu sonuç Mülga Borçlar Kanunu'nun .320/1 ve 347/1 maddelerinde *"Hilafı mukaveleden veya hal icabından anlaşılmadıkça işçi taahhüt ettiği şeyi kendisi yapmağa mecbur olup, başkasına devredemez."*, *"Hizmet Akdi, işçinin ölümü ile hitam bulunur."* şeklinde düzenlenmiştir¹⁹³.

Bunun yanında profesyonel futbolcu sözleşmesi, işçinin yani futbolcunun kişiliğinin ağır bastığı bir sözleşme olup futbolcunun bizzat futbol oynamasını konu alır¹⁹⁴. Zira, profesyonel bir futbolcu ile sözleşme imzalamış olan kulübün o futbolcunun kişisel yetenekleri, mental yeterliliği ve futbol kabiliyetini esas alarak sözleşme imzaladığı yadsınamaz bir gerçektir. Dolayısıyla profesyonel futbolcunun ölümü ile profesyonel futbolcu sözleşmesi kendiliğinden sona erecektir.

Burada ölüm kavramı dar anlamda değerlendirilmemelidir. Ölüm karinesi gereği futbolcunun ölmüş sayıldığı veya hakim kararı ile gaipliğine karar verilmesi halinde de profesyonel futbolcu sözleşmesinin kendiliğinden sona ereceği kabul edilmelidir. Nitekim,

¹⁸⁹ İmre, Z. (1976). **Medeni Hukuka Giriş** (Yenilenmiş ve Genişletilmiş 2. Bası). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, s. 458.

¹⁹⁰ İmre, s. 458.

¹⁹¹ Süzek, s. 554; Eren- Borçlar Özel, s. 569.

¹⁹² Süzek, s. 554.

¹⁹³ Aydın, s. 54.

¹⁹⁴ Zevkliler, s. 157.

Türk Medeni Kanunu'nun 30. maddesine göre, cesedi bulunamayan bir kişi ölümüne kesin gözle bakılmayı gerektiren bir hal içinde kaybolmuşsa o kişi ölüm karinesi gereğince ölmüş kabul edilir. Aynı Kanun'un 32. maddesine göre, ölüm tehlikesi içinde kaybolan veya kendisinden çok uzun süredir haber alınamayan bir kişinin öldüğüne ilişkin belirtiler mevcutsa mahkemece gaipliğine karar verilebilir. Ancak, burada önemle ifade etmek gerekir ki gaiplik durumu ile ölüm karinesi farklı kavramlar olup ölüm karinesi halinde mahkemeden karar alınmasına ihtiyaç yoktur¹⁹⁵. Kanun gereği gaiplik kararı ölüm ile aynı hukuki sonuçları doğurur¹⁹⁶.

3.2.3. Kulübün Tüzel Kişiliğini Kaybetmesi

İşçinin ölümünün aksine işverenin ölümü kural olarak hizmet ilişkisinin sona ermesini gerektirmez ve işverenin yerini mirası kabul eden mirasçılar alır (TBK m. 441, I). Ancak, sözleşme işverenin şahsı veya bir özelliği göz önüne alınarak kurulmuş ise bu halde hizmet sözleşmesinin sona ereceğinin kabulü gerekir (TBK m. 441, II). Ölüm halinde profesyonel futbolcu sözleşmesinin sona ereceğine ilişkin Türk Borçlar Kanunu'nun 441. maddesine bakıldığında işverenin ölümü halinde de sözleşmenin kural olarak sona erdiği kabul edilmiştir. Ancak, profesyonel futbolcu sözleşmesinin karşı tarafı bir tüzel kişi olmak zorunda olduğundan ve tüzel kişilerin ölümünden söz edilemeyeceğinden Türk Borçlar Kanunu'nun 441. maddesinin ikinci fıkrasında kendisine yer bulan işverenin kişiliğinin dikkate alınması gerekliliği ve buna bağlı olarak hizmet sözleşmesinin devamının belirlendiği hüküm burada uygulanamaz .

Profesyonel futbolcu sözleşmelerinde işverenin ölümü hali gerçekleşemeyeceğinden işveren sıfatını haiz kulüpler bakımından en önemli sona erme hali kulübün tüzel kişiliğini kaybetmesi halidir. Çünkü, daha önce de ifade ettiğimiz üzere profesyonel futbolcuları istihdam eden kulüpler, TFF Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı'nın ikinci maddesinin (b) fıkrası ile TFF Futbol Kulüpleri Tescil Talimatı'nın ikinci maddesinin (c) fıkrasına göre, futbol dalında faaliyeti bulunan mevzuata

¹⁹⁵ İmre, s. 463

¹⁹⁶ Baştürk, s. 191; Petek, s. 340.

uygun olarak kurulmuş ve TFF tarafından tescil edilmiş dernek ve şirketleri ifade eder. Buradaki şirket kavramı, Futbol Kulüpleri Tescil Talimatı'nın ikinci maddesinin (g) bendi uyarınca, Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulmuş bulunan Anonim Şirketleri karşılar. Bu itibarla, Türk hukuku bağlamında derneklerin ve anonim şirketlerin tüzel kişilikleri mevcuttur ve tüzel kişiliğin kaybı belirli şartlara bağlanmıştır. Çalışmamız bağlamında da derneklerin ve şirketlerin sona erme halleri ayrı olarak incelenmiştir.

3.2.3.1. Dernek statüsündeki kulübün tüzel kişiliğini kaybetmesi

Dernek şeklindeki futbol kulübünün sona ermesi için tüzel kişiliğini kaybetmesi üç şekilde olabilir. Bunlar; kendiliğinden sona erme (TMK m. 87), dernek genel kurulunun kararı ile sona erme (TMK m. 88) ve mahkeme kararı ile sona ermedir (TMK m. 89).

Dernekler, aşağıdaki hâllerde kendiliğinden sona erer:

- Sürenin sona ermesi.
- Amacın gerçekleşmesi halinde veya gerçekleşmesinin imkansız hale gelmesi.
- İlk genel kurul toplantısının kanunda öngörülen sürede yapılmamış ve zorunlu organların oluşturulmamış olması.
- Derneğin, borçlarını ödemediği acze düşmüş olması. Burada, borç ödemenin devamlı nitelikte olması gerekmektedir.
- Tüzük gereğince yönetim kurulunun oluşturulmasının mümkün olmaması.
- Olağan genel kurul toplantısının iki defa üst üste yapılamaması.

Bu durumların varlığı halinde, her ilgili, sulh hâkiminden, derneğin kendiliğinden sonra erdiğinin tespitini isteyebilir (TMK m. 87).

Dernek genel kurulu da her zaman derneğin feshine karar verebilir (TMK m. 88).

Derneğin amacı, kanuna veya ahlâka aykırı hâle gelirse; Cumhuriyet savcısının veya bir ilgilinin istemi üzerine mahkeme, derneğin feshine karar verir (TMK m. 89).

Bu bağlamda, dernek şeklinde faaliyet gösteren futbol kulüpleri, yukarıda yer alan düzenlemelere göre, tüzel kişiliklerini kaybetmeleri halinde profesyonel futbolcu sözleşmesi de kendiliğinden sona erecektir. Çünkü, artık burada bir tüzel kişilik bulunmadığı için hak ve fiil ehliyetinden de bahsedilemeyecektir¹⁹⁷. Nitekim, tüzel kişilerin şahıs olarak, ayrı bir varlıkları ve haklardan faydalanma ehliyetleri ile hakları kullanma ehliyetleri mevcuttur¹⁹⁸. Tüzel kişiler, kamu hukuku ve özel hukuk tüzel kişileri genel başlığı altında değerlendirilir ve dernekler de özel hukuk tüzel kişileri arasındadır¹⁹⁹.

3.2.3.2. Şirket statüsündeki kulübün tüzel kişiliğini kaybetmesi

Daha önce sözleşmenin tarafları başlığı altında da ifade ettiğimiz üzere, ülkemizde profesyonel futbolcu sözleşmelerinin tarafı olarak şirket şeklindeki kulüpler karşımıza çıkmaktadır. Şirket şeklinde yapılmış olan ve profesyonel futbolcu sözleşmesinin tarafı olan anonim şirketler bağlamında Türk Ticaret Kanunu hükümleri işlerlik kazanacaktır. Burada anonim şirketlerin hangi hallerde sona ereceği genel sona erme sebepleri ve özel sona erme sebepleri çerçevesinde incelenecektir.

Anonim şirketin genel sona erme sebepleri şu şekilde sıralanabilir:

- Genel bir sona erme sebebi olarak, sürenin sona ermesine rağmen işlere fiilen devam etmek suretiyle belirsiz süreli hâle gelmemişse, esas sözleşmede öngörülen sürenin sona ermesi.
- İşletme konusunun gerçekleşmesi yahut gerçekleşmesinin imkansızlaşması.
- Esas sözleşmede öngörülmüş herhangi bir sona erme sebebinin gerçekleşmesi.
- Türk Ticaret Kanunu'nun esas sözleşme değişikliklerine ilişkin toplantı nisap ve karar sayılarını düzenleyen 421. maddenin üçüncü ve dördüncü fıkralarına uygun olarak alınan genel kurul kararı.
- Anonim şirketin iflasına karar verilmesi.

¹⁹⁷ Baştürk, s. 192.

¹⁹⁸ İmre, s. 331.

¹⁹⁹ İmre, s. 330.

Anonim şirket şeklindeki futbol kulüplerinin iflası halinde futbolcu ile kulüp arasında sözleşmenin doğrudan sona ermeyeceğini ifade etmek gerekir. Zira, iflas, asliye ticaret mahkemesince iflasına karar verilen bir borçlunun haczi caiz bütün malvarlığının cebri icra organları vasıtası ile paraya çevrilmesi ve bütün alacaklıların tatmin edilmesini sağlayan külli bir icra yoludur²⁰⁰. İflas hâlinde tasfiye, iflas idaresi tarafından 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre yapılır ve şirketin temsile yetkili organları, ancak şirketin iflas idaresi tarafından temsil edilmediği durumlarda temsil kabiliyetini haizdirler (TTK m. 534). Bunun yanında iflas kararının verilmesi ile bir takım hukuki sonuçlar ortaya çıkacaktır. İlk olarak, iflas müflisin malvarlığına ve müflisin tasarruf yetkisine etki edecektir. Bunun dışında müflisin taraf olduğu sözleşmeler bağlamında da çeşitli etkileri olacaktır. Hizmet sözleşmesi bağlamında taraflardan birinin iflas etmesi sözleşmeyi kendiliğinden sona erdirmeyecektir. Çünkü, işverenin iflası halinde sözleşmenin ifasını engelleyecek herhangi bir pozitif düzenleme olmadığı gibi imkansızlık durumu da mevcut değildir. İflasın açılması halinde hizmet sözleşmesinin sona ermesi hem işverenin işlerini aksatacak ve iflas masasının menfaatlerine aykırı bir durum yaratacak hem de işçinin iş akdinin sonlanmasına sebep olacaktır. Doktrinde tartışıldığı üzere iflasın sözleşmenin haklı sebeple fesih için bir gerekçe oluşturup oluşturmadığı tartışılmakla birlikte genel kabul gören görüş, bir haklı sebep durumu teşkil etmediğidir²⁰¹.

Tam olarak iflas halini karşılamamakla birlikte, ödeme güçsüzlüğü içerisine düşen kulübün işçiye sözleşmeden doğan hakları güvence altına alması gerekliliği, aksi halde Türk Borçlar Kanunu'nun 436. maddesi uyarınca işçinin sözleşmeyi derhal feshi söz konusu olabilir. Ödeme güçsüzlüğü, işveren hakkında iflas veya konkordato kararının alınmış olması şartına bağlı tutulamaz²⁰². İşçi konumunda bulunan

²⁰⁰ Kuru, B. (2016). **İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku**. İstanbul: Legal Yayıncılık, s. 488-489.

²⁰¹ Baştürk, s. 192-193.

²⁰² Eren- Borçlar Özel, s. 568.

profesyonel futbolcunun bu durumu yahut iflas idaresinin iflas sebebiyle Türkiye Futbol Federasyonuna başvurarak haklı sebeple fesih talep etmesi mümkündür²⁰³.

- Kanunlarda öngörülen diğer hâller.

Genel sona erme sebepleridir.

Anonim şirketin özel sona erme sebeplerinden ilki, şirketin kanunen gerekli organlarının eksikliğidir. Buna göre, uzun süreden beri şirketin kanunen gerekli olan organlarından biri mevcut değilse veya genel kurul toplanamıyorsa, şirket pay sahipleri, şirket alacaklıları veya Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın istemi üzerine, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesi, yönetim kurulunu da dinleyerek şirketin durumunu kanuna uygun hâle getirmesi için bir süre belirler. Bu süre içinde durum düzeltilmezse, mahkeme şirketin feshine karar verir (TTK m. 530).

Bir diğer özel sona erme sebebi olan haklı sebeple fesih haline ilişkin olarak, haklı sebepler mevcutsa, şirket sermayesinin en az onda birini ve halka açık şirketlerde yirmide birini temsil eden payların sahipleri, şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinden şirketin feshine karar verilmesini isteyebilirler. Mahkeme, fesih yerine, davacı pay sahiplerine, paylarının karar tarihine en yakın tarihteki gerçek değerlerinin ödenip davacı pay sahiplerinin şirketten çıkarılmalarına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme karar verebilir (TTK m. 531).

Sona ermenin sonuçlarından en önemlisi, sona eren şirketin tasfiye haline girmesi halidir (TTK m. 533, I). Tasfiye hâlindeki şirket, pay sahipleriyle olan ilişkileri de dâhil, tasfiye sonuna kadar tüzel kişiliğini korur ve ticaret unvanını "tasfiye hâlinde" ibaresi eklenmiş olarak kullanır ve organlarının yetkileri tasfiye amacıyla sınırlıdır (TTK m. 533, II).

²⁰³ Petek, s. 341.

3.2.4. Bozucu Şartın Gerçekleşmesi

Bir sözleşmenin taraflarının o sözleşmenin sonuçlarını doğurması veya ortadan kalkmasını gelecekteki belirsiz bir olaya bağlamaları halinde şarta bağlı borçtan söz edilir²⁰⁴. Bu tanımlamadaki gelecekteki belirsiz olay şart ifadesini tarif etmek için kullanılır. Temelde taraf iradelerinin etki alanını genişletmeye yarayan şart; hukuki işlem ve sözleşmelerin gelecekteki olaylara göre uyarlanmasına vesile olur²⁰⁵. Türk Borçlar Kanunu'nun 170 ila 176. maddeleri arasında koşullar düzenlenmiş olup, hüküm ifade etmesi veya sona ermesi taraf iradelerinin de egemen olması ile önceden gerçekleşip gerçekleşmeyeceği bilinmeyen bir olguya bırakılmış olan sözleşme şarta bağlı sözleşme sayılır²⁰⁶. Bir şartın geçerli olabilmesi için öncelikle tarafların iradesine dayalı olmalı, şartı oluşturan olay belirsiz olmalı ve geleceğe ilişkin yani ilerde gerçekleşecek bir olay mevcut olmalıdır. Şart, olayın konusuna göre olumlu şart-olumsuz şart; iradi şart-tesadüfi şart-karma şart olarak beşe ayrılır²⁰⁷. Geciktirici şart ve bozucu şart şeklinde yapılan ayırım olayın doğurduğu sonuçlara göre yapılmaktadır²⁰⁸.

Geciktirici şart, bir hukuki işlemin yahut sözleşmenin hüküm ifade edebilmesi yani sonuçlarını meydana getirebilmesi gerçekleşip gerçekleşmeyeceği belirsiz bir olaya, olguya bırakılması halinde söz konusu olur²⁰⁹ (TBK m. 170). Örnek olarak, profesyonel kulübün bir üst lige çıkması halinde süresinin uzayacağına ilişkin şart geciktirici şarttır. Yine, bir futbolcunun bir sezonda belirli sayıda maça çıkması halinde profesyonel futbolcu sözleşmesinin uzamasına ilişkin yapılmış olan belirleme de geciktirici şartın bir sonucudur.

Türk Borçlar Kanunu'nun 173. maddesinde bozucu şart düzenlenmiş olup, sona ermesi önceden gerçekleşip gerçekleşmeyeceği bilinmeyen bir olguya bırakılmış olan bir sözleşmenin bozucu şarta bağlı bir sözleşme olduğu tanımı yapılmıştır²¹⁰. Profesyonel

²⁰⁴ Eren- Borçlar Genel, s. 1161.

²⁰⁵ Eren- Borçlar Genel, s. 1162.

²⁰⁶ Eren- Borçlar Genel, s. 1162.

²⁰⁷ Eren- Borçlar Genel, s. 1169.

²⁰⁸ Eren- Borçlar Genel, s. 1169.

²⁰⁹ Eren- Borçlar Genel, s. 1171.

²¹⁰ Eren- Borçlar Genel, s. 1171.

futbolcu sözleşmesinin sona ermesi bağlamında bozucu şartın kararlaştırılıp kararlaştırılmayacağı konusunda farklı görüşler mevcuttur. Profesyonel futbolda bozucu şarttan ziyade geciktirici şartın sözleşmesinin uzatılması bakımından daha çok uygulama alanı bulunduğunu savunan Baştürk'e göre²¹¹; geciktirici şart ile düzenlenmiş olan profesyonel futbolcu sözleşmeleri iki sözleşmeyi barındırmaktadır. Buna göre ilk sözleşme hüküm ve sonuçlarını doğurmakta, ikinci sözleşme ise geciktirici şartın gerçekleşmesi halinde hukuken hüküm doğurmaktadır. Bu görüşü bozucu şart kaydı bulunan sözleşmelerin tek bir sözleşme olduğu ve şartın gerçekleşmesi ile sözleşmenin sona erdiği görüşü ile desteklemektedir. Bu konuda doktrindeki görüşlerin temel çıkış noktası olan Petek²¹² ise futbolda bozucu şarta bağlı sözleşmelere sıklıkla rastlandığını fakat belirli süreli hizmet sözleşmesinin bozucu şarta bağlı olarak yapılması halinde öngörülebilirlik ve belirlilik unsurlarının yokluğundan bahisle belirsiz süreli sözleşme ile karşılaşacağını ifade etmektedir. Bozucu şarta örnek olarak, bir futbolcunun kendi ülkesinden bir takım tarafında transfer edilmek istenmesi halinde profesyonel futbolcu sözleşmesinin sona ereceğine ilişkin belirlemede bulunulması gösterilebilir.

3.3. Sözleşmenin Karşılıklı Anlaşma Yoluyla Sona Ermesi (m.26)

Türk Hukuk sistemine hakim olan sözleşme serbestisi ilkesinin bir sonucu olarak hizmet sözleşmesi kural olarak tarafların anlaşması ile her zaman sona erdirilebilir²¹³. Hizmet sözleşmesinin tarafları çeşitli nedenler ile sözleşmeye devam etmeme isteği duyarak sözleşmenin anlaşma sureti ile sona erdirilmesini tercih edebilirler. Söz konusu sona erme işlemi sözleşme şeklinde yapılmakta olup, bu sözleşmeye ikale sözleşmesi denilmektedir²¹⁴. Tarafların aralarında mevcut bir sözleşmeyi ortadan kaldırmak amacıyla yaptıkları yeni sözleşme ikale yahut sözleşmeyi ortadan kaldırma sözleşmesi yahut bozma sözleşmesi olarak adlandırılmaktadır²¹⁵.

²¹¹ Baştürk, s. 199-201.

²¹² Petek, s. 343.

²¹³ Süzek, s. 549.

²¹⁴ Kulat, s. 42.

²¹⁵ Eren- Borçlar Genel, s. 1258.

İkale sözleşmesi tarafların anlaşmasını içerdiğinden, hizmet sözleşmesinin feshi olarak değerlendirilmesi de mümkün değildir. Zira, fesih halinde tek taraflı irade beyanı ile sözleşme sona ermekte iken, ikalede tarafların anlaşması sonucu ortaya çıkan bir sözleşme ile hizmet sözleşmesinin sonlandırılması söz konusu olmaktadır. Bu bağlamda, ikale bir fesih olarak değerlendirilmediğinden hizmet sözleşmesinin feshine bağlanan hukuki sonuçlar özellikle işçi açısından kıdem tazminatı talep hakkı doğurmayacaktır²¹⁶.

Mevcut hukuki düzenlemelerimiz bağlamında karşılıklı anlaşma sureti ile hizmet sözleşmesinin sona ermesi halinde işçinin herhangi bir alacak talep hakkı doğmadığından; bu durum uygulamada işçileri işverenlere karşı güçsüz bıraktığından ve ikale sözleşmesinin kötüye kullanılmasını önlemek amacıyla; bazı Yargıtay kararlarında²¹⁷ işçiye ikale anlaşması sonucunda uygun bir bedel ödenmesi gerekliliği kabul edilmiştir. Yargıtay içtihatlarına göre, bahsi geçen uygun bedelin ödenmemesi halinde ikale sözleşmesi geçersiz olacaktır. Söz konusu içtihat sözleşme serbestisi ilkesine aykırı olmakla birlikte, sosyal adaleti sağlama amacı gütmektedir²¹⁸.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin tarafların anlaşması ile sona erdirilmesi anlaşmalı bir fesih durumu olmayıp, karşılıklı sona erdirme şeklinde ifade edilmektedir²¹⁹. Nitekim, bu durum PFSTT'nin 26. maddesinde hüküm altına alınmıştır. Bu maddeye göre; sözleşmenin tarafları, karşılıklı anlaşmak sureti ile sözleşmeyi sona erdirebilirler. Ancak, karşılıklı sona erdirmenin kayıtlara işlenebilmesi belirli şartlar dahilinde mümkün kılınmıştır. Şöyle ki; her iki tarafın iradelerini uygun ve yetkili kişiler aracılığıyla ortaya koyması gerekir²²⁰. Bu bağlamda kulübü temsile yetkili kişileri gösteren noter onaylı imza sirküleri ile futbolcunun imza tarihinden en geç otuz gün önce düzenlenmiş ve yapılacak olan sona erdirme sözleşmesinde kullanılmasına onay veren açıklamayı içeren noter onaylı imza beyannamesi ve şayet vekil aracılığıyla sona erdirme sözleşmesi gerçekleştiriliyorsa vekilin imza beyannamesi, karşılıklı sona erdirme sözleşmesi ile birlikte

²¹⁶ Süzek, s. 550; Başbuğ, s. 168.

²¹⁷ Y. 9. HD., 29.1.2007, 27843/1013 sayılı kararı.

²¹⁸ Başbuğ, s. 169.

²¹⁹ Ertaş, Petek, s. 358; Çelebi, s. 80.

²²⁰ Baştürk, s. 204; Aksoy, s. 71.

Türkiye Futbol Federasyonu'na ibraz edilmelidir. Buradan, karşılıklı sona erdirme sözleşmesinin herhangi bir geçerlilik şekline tabi olmadığı, Türkiye Futbol Federasyonu'na ibraz edilmemesinin sözleşmenin geçerliliğine bir etkisi olmadığını ifade etmek gerekir²²¹. Ancak, Federasyon nezdinde ibrazı sağlanmamış bir sözleşme futbol hukuku bağlamında geçersiz olacağından, sona erdirilmek istenen profesyonel futbolcu sözleşmesi hala geçerli sayılacak ve futbolcunun yeni bir profesyonel sözleşme imzalaması ve TFF'den lisans alması mümkün olmayacaktır²²².

3.4. Sözleşmenin Fesih Yoluyla Sona Ermesi

Fesih, hüküm ve sonuçlarını muhatabın hakimiyet alanına ulaştığı anda meydana getiren bozucu yenilik doğuran bir haktır²²³. Fesih, karşı tarafın katılımına ihtiyaç duyulmadan sürekli borç ilişkisini geleceğe etkili olarak sona erdiren bir irade açıklamasıdır²²⁴. Tarafların ifa süresinin bitme anını kararlaştırmadıkları durumlarda tarafların her birine ek yetki tanımak suretiyle süreyi sınırlandırma, bu sayede sözleşmeden tek taraflı olarak kurtulma imkanı vermek bir gerekliliktir²²⁵.

Fesih hakkı, yukarıda bahsi geçen bozma sözleşmesinden varması gerekli tek taraflı irade beyanı ile kullanılması ve şarta tabi tutulamaması açısından farklılık gösterir²²⁶. Buna ek olarak, fesih hakkı, tek taraflı, karşı tarafın hakimiyet alanına vardıktan sonra geri alınamaz, dönülemez²²⁷. Fesih hakkı kişiliğe bağlı bir hak olduğundan, bu haktan vazgeçilemez ya da vazgeçileceği hususunda bir taahhüt verilemez²²⁸.

Yine, fesih hakkı sözleşmeden yahut kanundan doğabilir. Ancak, kanundan doğan fesih hakkı emredici şekilde düzenlenmediği hallerde, taraflarca aksinin kararlaştırılması

²²¹ Ertaş, Petek, s. 359.

²²² Ertaş, Petek, s. 359; Çelebi, s. 80; Aksoy, s. 71; Süzek, s. 555.

²²³ Eren- Borçlar Genel, s. 1259; Oğuzman, M. K., Öz, M.T. (2013). **Borçlar Hukuku Genel Hükümler C.I** (11. Bası). İstanbul: Vedat Kitapçılık, s. 449.

²²⁴ Oğuzman, Öz, s. 449; Eren- Borçlar Genel, s. 1259.

²²⁵ Seliçi, Ö., (1976). **Borçlar Kanununa Göre Sözleşmeden Doğan Sürekli Borç İlişkilerinin Sona Ermesi**. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, s.112.

²²⁶ Başbuğ, s. 169.

²²⁷ Eren- Borçlar Özel, s. 565.

²²⁸ Başbuğ, s. 169.

mümkün olup, hizmet sözleşmesi bağlamında Türk Borçlar Kanunu emredici nitelikte hükümler ihdas etmiştir²²⁹.

Genel itibariyle fesih, olağan fesih ve olağanüstü fesih olmak üzere ikili ayrıma tabi tutulmakta, süreli ve süresiz fesih şeklinde de ifade edilebilmektedir. Olağan fesih, sözleşmesel ilişkinin taraflardan herhangi birisi tarafından yapılan fesih beyanının muhataba ulaşması ile sona ermesi şeklinde tanımlanmaktadır²³⁰. Olağan fesihte sözleşmesel ilişki, fesih beyanının muhataba ulaşmasından belirli bir süre sonra sona eriyorsa süreli fesihten; derhal sona eriyorsa süresiz fesihten bahsedilir. Çoğunlukla, sürekli sözleşme ilişkisinin fesih beyanının muhataba ulaşması ile derhal sona erdiği hal olan olağanüstü fesih, süresiz fesih olarak da ifade edilmektedir²³¹.

Özel hukukta, feshine ilişkin olarak; belirsiz süreli yapılmış olan hizmet sözleşmeleri ancak, olağan fesih ya da olağanüstü fesih halinde sona ereceği düzenlenmiştir (TBK m. 432). Bu duruma ilişkin Kanun'un emredici hükümleri, belirsiz süreli hizmet sözleşmesinin deneme süresi içerisinde sona ermesi bağlamında Türk Borçlar Kanunu'nun 433. maddesinde yer almaktadır. Belirli süreli hizmet sözleşmelerinin sona ermesi bağlamında, kural olanın sözleşmesel ilişkinin belirlenmiş olan sürenin sonuna kadar devam ettirilmesi olduğundan bahisle, haklı nedenle derhal feshin işlerlik kazandığını söyleyebiliriz²³².

Türk Borçlar Kanunu'nun 434. maddesinde, feshine ilişkin olarak, işçinin, fesih hakkının işveren tarafından kötüye kullanılması ihtimalini göz önünde bulundurularak, hizmet sözleşmesini fesih hakkını kötüye kullanarak sona erdiren işverenin, işçiye belirli bir miktar tazminat ödeyeceğine ilişkin emredici düzenleme getirilmiştir²³³.

Fesih hakkının ortaya çıkabilmesi için temelde bir güven ilişkisine dayanan hizmet sözleşmesinin sona ermesi için geçerli sebeplerin varlığı koşuluyla, haklı sebeple derhal

²²⁹ Eren- Borçlar Genel, s. 1259-1260.

²³⁰ Oğuzman, Öz, s. 450; Eren- Borçlar Genel, s. 1260.

²³¹ Eren- Borçlar Genel, s. 1260; Aydos, O. S. (2013). "Sporcu Sözleşmesinin Feshi". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 62(3), Ankara, (s. 643-689), s. 649.

²³² Kulat, s. 68.

²³³ Eren- Borçlar Özel, s. 566-567.

fesih müessesinden de bahsetmek gerekir. Nitekim, Türk Borçlar Kanunu'nun 435. maddesinde düzenlenen haklı sebeplerle derhal fesih hakkı imkanı, sözleşmenin her iki tarafı için de eşit şartlar içerecek şekilde düzenlenmiştir²³⁴. Buna göre, sözleşmenin taraflarından her biri, dürüstlük kuralı gereği, hizmet ilişkisini sürdürmeyecek hale geldiği takdirde, sözleşmeyi derhal feshedebilir²³⁵. Burada önem arz eden husus, dürüstlük kuralı gereği, hizmet ilişkisinin, sürdürülemez hale gelmesidir²³⁶. Haklı sebeple derhal fesih hallerine örnek olarak, işçinin işverenin güveninin kötüye kullanması, yapması gereken bir işi yapmaması yahut geciktirmesi, işyerinde sürekli huzursuzluk yaratması veya taraflardan birinin sözleşmeden doğan yükümlülüklerini yerine getirmemesi gösterilebilir²³⁷. Bunların yanında, işverenin ödeme güçsüzlüğüne düşmesi halinde de Türk Borçlar Kanunu'nun 436. maddesi gereğince işçinin haklarının güvence altına alınmaması bir haklı sebep teşkil eder.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin bir belirli süreli hizmet sözleşmesi olmasından dolayı, olağan yani süreli fesih şeklinde sona erdirilmesi mümkün olmamakla birlikte; bahsi geçen haklı nedenler sebebiyle derhal fesih yoluna başvurulması mümkündür²³⁸. Bir başka ifade ile, sürekli borç ilişkisi doğuran ve güven ilkesini temel aldığı profesyonel futbolcu sözleşmesinde, objektif anlamda iyiniyet kurallarının çizdiği sınırlar dahilinde sözleşmesel ilişkinin devamı katlanılmaz hale gelmişse²³⁹, haklı nedenle feshin gerçekleştirilebileceği kabul edilmelidir²⁴⁰.

Son olarak, profesyonel futbolcu sözleşmelerine ilişkin olarak, TFF tarafından çıkartılmış olan PFSTT hükümlerinin de yukarıda ifade etmiş olduğumuz genel ancak emredici ilkelere aykırı olmamak koşulu ile işlerlik kazanacağından bahisle detaylıca incelenmesi gerekir. Bu bağlamda, PFSTT'nin 27. maddesi hükümleri kulübün fesih hakkını

²³⁴ Eren- Borçlar Özel, s. 567.

²³⁵ Başbuğ, s. 175.

²³⁶ Süzek, s. 717.

²³⁷ Eren- Borçlar Özel, s. 567-568.

²³⁸ Petek, s. 206; Cem, s. 103; Baştürk, s. 211.

²³⁹ Seliçi, s. 157; Süzek, s. 17.

²⁴⁰ Cem, s. 103; Baştürk, s. 211. Burada, Sivasspor ile kaleci Korcan Çelikay arasındaki ilişki örnek olarak gösterilebilir. İlgili olayda, hakkında şike iddialarının bulunması sebebiyle tutuklanarak cezaevine konulan kaleci Korcan Çelikay'ın sözleşmesi, Sivasspor Yönetim Kurulu tarafından tek taraflı olarak feshedilmiştir (Orhan- Teknik Adam, s. 102, dn. 226).

düzenlerken; 28. maddesi hükümleri futbolcunun fesih hakkını düzenlemektedir. Bahsi geçen fesih haklarının ne şekilde kullanılacağına ilişkin 29. madde hükümleri de ayrıca önem arz etmektedir.

3.4.1. Kulübün Fesih Hakkı (m.27)

Profesyonel futbolcu sözleşmesi, feshe ilişkin genel düzenlemelerin yanında profesyonel futbola özgü sebeplerle de feshedilebilir²⁴¹. Bu durum, profesyonel futbolun kendine özgü fesih yollarını içermesi sebebi ile Türk Borçlar Kanunu ve diğer genel düzenlemelerin hükümsüz kalmasına yol açmaz²⁴². Bilakis, profesyonel futbolcu sözleşmesine ilişkin olarak kulübün fesih hakkının içeriğini belirleyen PFSTT'nin 27. maddesi, diğer haklı nedenle fesih halleriyle birlikte uygulanacaktır. Kulübün fesih hakkını düzenleyen 27. madde, sınırlı olmayan sebeplerle sözleşmenin feshedilebileceğine ilişkin belirlemeler içermektedir.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin feshedilmesi için haklı sebep oluşturan haller; futbolcunun futbol faaliyeti dışında vaki hastalık veya istirahat halinin altı ayı aşması, futbolcunun en az altı ay müddetle kesinleşmiş hak mahrumiyeti veya müsabakadan men cezası almış olması, futbolcunun bu talimatın 25. maddesinde sayılan yükümlülüklerini ağır surette ihlal etmesi ve futbolcunun, Futbol Menajerleri ile Çalışma Talimatı'na aykırı davranışları nedeniyle kesinleşmiş en az 4 resmi müsabakadan men cezası almış olması halleridir. Bu hallerin varlığının ne şekilde ileri sürülebileceği PFSTT'nin 29. maddesinde düzenlenmiştir. Fesih hakkını kullanmak isteyen taraf, fesih iradesini içeren açıklamayı, noter vasıtasıyla göndereceği ihbarname vasıtasıyla gerçekleştirmelidir. Bu ihbarnamenin bir sureti de sadece bilgi amaçlı olarak TFF'ye gönderilmelidir. TFF, anılan ihbarnamelerin suretlerini tebellüğ ettiğinde feshi kayıtlarına işler ve bu işlemi taraflara bildirir. Fesih halinde futbolcu, yeni bir sözleşme imzalamak istiyorsa, ancak transfer olacağı kulübün feshin hukuki ve sportif cezai sonuçlarından müteselsilen sorumlu olacağına ilişkin bir taahhütname imzalamak suretiyle bunu yapabilir.

²⁴¹ Petek, s. 242.

²⁴² Aydos, s. 657-658.

Burada önemle ifade edilmelidir ki, bahsi geçen haklı nedenlerin varlığını ve neden haklı sebep teşkil ettiğini ispat yükü kulübe aittir.²⁴³

Bu nedenlerin yanında futbolcunun sözleşme nedeni ile yüklenmiş olduğu edimlerini zamanında ifa etmemesi de sözleşmenin ihlali sebebi ile bir fesih nedeni oluşturmaktadır²⁴⁴. Bu fesih nedeni Türk Borçlar Kanunu'nun 437. maddesinin birinci fıkrasında da kendisine yer bulmuştur²⁴⁵. Profesyonel futbolcu sözleşmesinin sona ermesi bağlamında taşıdığı önem nedeni ile Talimat'ın 27. maddesinde düzenlenmiş olan fesih sebepleri ayrı ayrı irdelenmeye muhtaç hükümlerdir.

3.4.1.1. Hastalık veya istirahat halinin altı ayı aşması

Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferi Talimatı'nın 27. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde düzenlenmiş olan haklı fesih sebebi, sözleşmenin tarafı olan futbolcunun futbol faaliyeti dışında gerçekleşmiş olan hastalık veya istirahat halinin altı ayı geçmiş olmasıdır. Öncelikle bu hükmün hangi hallerde geçerli olacağını belirlemek gerekirse, üç şartın aynı anda gerçekleşmesi aranacaktır.

Buna göre, öncelikle ortada bir profesyonel futbolcu bulunacak ve bu futbolcunun futbol faaliyeti dışında gerçekleştirdiği bir eylem ya da iş mevcut olacak. Bu halde, futbol faaliyetinin kapsamına profesyonel futbolcu sözleşmesi çerçevesinde tarafların yüklenmiş olduğu edimler ve futbol oynama faaliyeti ile buna bağlı faaliyetlerin dahil olması gerekmektedir²⁴⁶. Yani, futbol oynamaya hazırlık, antrenmanlara çıkmak, gerekli idmanları yapmak, eğitimlere katılmak yahut diğer buna benzer futbolcunun yapması gereken faaliyetlerin icrası veya hazırlığı sırasında meydana gelebilecek olan kazalar, aksilikler bu şartın gerçekleşmesine elverişlidir. Burada, doktrinde tartışılmış, ancak günümüzde üzerinde ihtilaf bulunmayan bir konuya değinmek gerekir. Şöyle ki, futbolcunun, örnek olarak deplasman maçına kendi özel ar4acıyla gitmesi halinde dahi, futbol faaliyetinin

²⁴³ Aydos, s. 659.

²⁴⁴ Aydos, s. 660.

²⁴⁵ Aydos, s. 660.

²⁴⁶ Petek, s. 244; Baştürk, s. 212.

yürütülmesine yönelik bir durum söz konusu olduğu için bu durum, fesih sebebi teşkil etmeyecektir²⁴⁷.

İkinci olarak, futbol faaliyeti dışında gerçekleşmiş olan bir hastalık ya da rahatsızlıktan kaynaklanan, futbol oynanmasını ve buna ilişkin diğer faaliyetlerin yerine getirilmesini engelleyici nitelikte olan futbolcunun dinlenmesini gerektiren bir halin meydana gelmesi gerekmektedir²⁴⁸. Bu şarta ilişkin olarak, ifade etmeliyiz ki, bir hastalık durumuna yakalanılması halinde, bunun futbol oynamayı engelleyecek nitelikte olması gerekir. Bunun yanında, meydana gelen rahatsızlığın, futbolcunun sözleşmesel ilişki bağlamında üzerine düşen tüm edimlerin yapılmasını önemli ölçüde engellemesi de aranılacak bir şart olarak karşımıza çıkmaktadır.

Son şart olarak bahsi geçen futbol faaliyeti dışında meydana gelen hastalık veya istirahat halinin en az altı ay süreyle devam etmiş olmasıdır. Bu düzenlemenin getiriliş amacı irdelendiğinde, taraflar arasında bir eşitsizliğin yaratılmamasının amaçlandığını söylemek gerekir²⁴⁹. Zira, bir futbolcunun, futbol faaliyeti dışında, örneğin, haftasonu izin zamanında basketbol oynarken bacağını kırması halinde, futbol kulübünün ilgili futbolcudan altı ay ve üzeri bir süre yararlanamaması halinde, ciddi şekilde olumsuz bir konuma düşeceği açıktır. Nitekim, futbolcunun bacağının kırılması hali, 5 ay sonra düzelse bile, o kişinin futbol oynaması için üç ya da dört ay daha istirahat etmesi, yavaş yavaş kendisini futbola hazırlaması gerektiğinden bahisle, burada kulübün sözleşmeyi haklı nedenle feshedebilmesi, taraf menfaatlerinin dengelenmesi açısından da son derece yerinde olur²⁵⁰. Bahsi geçen altı aylık sürenin, hangi dönemleri kapsayacağı ve kesintisiz olup olamayacağına ilişkin olarak, yine bahsettiğimiz gerekçelerle, doktrinde de kabul gören görüşe göre²⁵¹, bu sürenin kesintisiz olmasının aranmaması gerektiği, bir futbol sezonu boyunca²⁵² aralıklar halinde de olsa, futbolcunun şahsından kaynaklanan bir

²⁴⁷ Petek, s. 244; Aksoy, s. 73; Çelebi, s. 81; Baştürk, s. 212.

²⁴⁸ Petek, s. 244.

²⁴⁹ Petek, s. 244.

²⁵⁰ Petek, s. 245.

²⁵¹ Çelebi, s. 82; Aksoy, s. 67; Baştürk, s. 212.

²⁵² Baştürk, s. 212.

sakatlık durumunun, toplam süresinin altı ayı aşması halinde de kulübün haklı sebeple sözleşmenin feshini istemesi mümkündür.

3.4.1.2. Altı ayı aşan hak mahrumiyeti veya müsabakalardan men cezasının alınması

TFF tarafından çıkarılmış olan Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferi Talimatı'nın 27. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde düzenlenmiş olan haklı fesih sebebi ise, futbolcunun, en az altı ay süreyle hak mahrumiyeti veya müsabakalardan men cezası almış olması halidir. Bir futbolcunun, TFF'nin çıkarmış olduğu kurallara aykırı hareket etmesi halinde kendisi hakkında Profesyonel Disiplin Kurulu'nca hükmedilebilecek olan hak mahrumiyeti ya da müsabakalardan men cezasının süresinin altı ayı aşması halinde, kulüp, profesyonel futbolcu sözleşmesinin sona ermesi talebinde bulunabilecektir. Bu fesih sebebinin hayata geçebilmesi için, kulübün, gerekli usullere uygun olarak haklı nedenle fesih talebinde bulunması gerekir. Zira, profesyonel futbolcu sözleşmesine konulacak bir hükümlerle bu fesih sebebinin daha uzun süreye bağlanması da mümkün olup, kulübün tercihi bırakılmasından bahsedilebilir²⁵³.

Bir futbolcunun hak mahrumiyeti veya müsabakalardan men cezası almasının ne şekilde gerçekleşebileceğine ilişkin olarak, TFF tarafından 27.08.2016 tarihinde yayınlanarak çıkartılmış olan Futbol Disiplin Talimatı hükümleri yol gösterici olacaktır. Öncelikle, müsabaka kavramından ne anlaşılması gerektiği, FDT'nin tanımlar başlıklı 2. maddesinde açıklanmıştır. Bu maddenin (f) fıkrasına göre, resmi müsabaka, TFF tarafından düzenlenmiş olan tüm lig ve kupa müsabakalarını ifade eder. Yine aynı maddenin (g) fıkrasında da resmi müsabakalar dışında kalan tüm müsabakalar özel müsabaka olarak tanımlanmıştır. Bu Talimat'ın kapsamına profesyonel futbolcuların da dahil olacağına ilişkin hüküm, 3. maddenin, ikinci fıkrasının (c) bendinde yer almaktadır.

Profesyonel futbolcuların, alabilecekleri disiplin cezaları, Futbol Disiplin Talimatı'nın Disiplin Cezaları üst başlıklı 17 vd. maddelerinde düzenlenmiştir. Futbol Disiplin Talimatı'nın 22. maddesine göre, müsabakadan men cezası, profesyonel

²⁵³ Petek, s. 247.

futbolcunun resmi müsabakalara katılmasının engellenmesini ifade eder. Aynı Talimat'ın 25. maddesinin ilk fıkrasında ise, tüm gerçek kişilerin ve profesyonel futbolcuların futbolla ilgili tüm sportif faaliyetlere katılmalarının, stadyumlara girmenin engellenmesi de dahil olmak üzere men edilmesi, hak mahrumiyeti cezası altında düzenlenmiştir. Buna göre, hak mahrumiyeti cezası süreli veya devamlı surette geçerli olacak şekilde verilebilir ve üç yıldan fazla hak mahrumiyeti cezası, sürekli hak mahrumiyeti cezası olarak adlandırılır (FDT m. 25, II).

Bir futbolcunun altı ay ya da daha uzun süreli müsabakadan men veya hak mahrumiyeti cezası alması hallerine şu örnekler verilebilir:

- *Her türlü iletişim araçları, sosyal medya, her türlü basın yayın organı ve sair şekilde müsabaka hakemleri ile sportmenliğe veya spor ahlakına aykırı olarak irtibat kuran futbolculara en az bir yıl hak mahrumiyeti cezası verilir (FDT m. 36, III/a).*
- *Lisans veya uygunluk belgeleri üzerinde değişiklik veya sahtecilik yapan ya da bu nitelikteki belgeleri kullanmak veya kullandırmak sureti ile TFF'yi veya ilgilileri yanıltmaya çalışan futbolculara 1 yıldan 3 yıla kadar müsabakalardan men cezası verilir (FDT m. 48, I/a).*
- *Yayın yolu ile veya yazılı tebligata rağmen haklı bir sebebi olmaksızın resmi veya özel milli müsabakalara veya hazırlık çalışmalarına katılmayan veya geç katılan veya çalışma ve müsabaka yerini terk eden futbolcular 2 aydan 1 yıla kadar müsabakalardan men cezası ile cezalandırılır (FDT m. 51, I).*
- *Stadyumlarda düzen veya disiplinin ya da müsabakanın olağan akışı içinde oynanmasının veya güvenliğinin sağlanmasına ilişkin kuralları bireysel veya toplu bir biçimde 15 ihlal eden kişiler, bir aydan iki yıla kadar müsabakalardan men veya süreli hak mahrumiyeti cezası ile cezalandırılır (FDT m. 52, I).*
- *Müsabakanın sonucunu hukuka veya spor ahlakına aykırı şekilde etkilemek ve teşvik primi verilmesi yasaktır. Bu ihlalleri gerçekleştiren futbolculara sürekli hak mahrumiyeti cezası verilir (FDT m. 56, I/a)*

- *Futbol müsabakalarına ilişkin olarak düzenlenen bahis ve benzeri şans oyunlarına doğrudan ya da dolaylı olarak katılan kişiler, üç aydan bir yıla kadar müsabakalardan men veya hak mahrumiyeti cezası ile cezalandırılır (FDT m. 57, II).*
- *Bir futbolcunun hukuka veya spor ahlakına aykırı bir şekilde müsabaka hazırlıklarına veya müsabakaya katılmaması ya da katılmasına engel olunması yasaktır. Anılan yasağı ihlal eden futbolculara üç aydan bir yıla kadar müsabakadan men cezası verilir (FDT m. 58, I, II).*
- *Kasten işlenen bir suçtan dolayı iki yıldan fazla bir süre ile hapis cezasına çarptırılanlar ya da Devletin güvenliğine veya anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine veya milli savunmaya ya da Devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkum olanlar sürekli hak mahrumiyeti cezası ile cezalandırılır (FDT m. 60)²⁵⁴.*

Bu sayılan hallerin yanı sıra, FDT'nin 61. maddesinde yapılan yollama sebebiyle, TFF Futbolda Dopingle Mücadele Talimatı'na göre verilebilecek hak mahrumiyeti cezaları da mevcuttur²⁵⁵.

Bahsi geçen bu cezalar, Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu'nca Disiplin hükümleri dikkate alınarak verilir. PFDK tarafından verilen kararlara karşı, tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde, TFF Tahkim Kurulu nezdinde itiraz edilebilir. Sürekli hak mahrumiyeti cezaları, itiraz konusu yapılmassa dahi, Tahkim Kurulu tarafından kendiliğinden incelenir²⁵⁶ (FDT m. 87).

²⁵⁴ Burada, hükümlülük halinin kesin bir biçimde karara bağlanmış olması gerektiğini ifade etmeliyiz.

²⁵⁵ TFF'nin 2009 yılında çıkarmış olduğu ve kendi internet sitesinde yayınlamış olduğu Dopingle Mücadele Talimatı için bkz.: <http://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/futbolda-dopingle-mucadele-talimati.pdf> (Erişim Tarihi: 21.01.2019)

²⁵⁶ Baştürk, s. 214.

3.4.1.3. Yükümlülüklerin ağır surette ihlal edilmesi

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin kulüp tarafından feshedilebileceğine ilişkin olarak yapılmış bulunan bir diğer haklı fesih nedeni, futbolcunun, Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferi Talimatı'nın 25. maddesinde belirlenmiş olan yükümlülüklerini ağır suretle ihlal etmiş olması halidir. Bahsi geçen yükümlülükler şunlardır;

- Futbolcunun, müsabakalara katılması için kendisi tarafından yapılması gereken işlemleri takip etmemesi, tamamlamaması ile bu işlem için gerekli belgeleri temin etmemesi (PFSTT m. 25, I/a).
- TFF'nin organize ettiği veya kulübün düzenlediği kurs, ders ve konferanslara herhangi bir geçerli mazeret sunmadan katılmamak (PFSTT m. 25, I/b).
- Futbolcunun, kendi hastalığı yahut sakatlığının mevcut olması sebebiyle alacağı raporları, rapor tarihinden itibaren on gün içerisinde kulübüne ve TFF'ye bildirmemesi (PFSTT m. 25, I/c).

Bu hallerin ağır suretle ihlal edilmesinden ne anlaşılması gerektiğine ilişkin olarak yapılması gereken ayırım, kanımızca dürüstlük kuralının esas alınarak yapılmasıdır²⁵⁷. Nitekim, bu hallerin varlığının ispatı da kulübe ait olup, futbolcunun geçerli mazereti dahilinde bu yükümlülüklerini geçici bir şekilde ihmal etmesi halinin geçerli bir fesih sebebi olarak baul edilmemesi gerekir. Bu fesih talebini karara bağlayacak olan TFF'nin de bu bağlamda, her iki tarafa eşit yaklaşım biçimi sergileyerek, menfaatlerin dengelenmesini ve herhangi bir tarafın diğer tarafın menfaatlerini haksız yere yok saymasını engellemesi gerekir.

Futbolcunun, sözleşmeden kaynaklanan yükümlülüklerini ifada temerrüde düşmesi halinde, futbolcuyla ilişkisini kesmek isteyen kulübün ihtarname çekerek futbolcusunu uyarması gerekir. Futbolcu, temerrüde düştüğü edimini verilen süre içerisinde de yerine

²⁵⁷ Baştürk, s. 215.

getirmemişse, kulüp, bu sürenin bitiminden itibaren yedi gün içinde profesyonel futbolcu sözleşmesini sona erdirebilir²⁵⁸.

3.4.1.4. Futbolcunun talimatlara aykırı davranışları

Futbolcunun, Futbol Menajerleri ile Çalışma Talimatı'na²⁵⁹ aykırı davranışları nedeniyle kesinleşmiş en az 4 resmi müsabakadan men cezası almış olması da 27. maddede düzenlenmiş olan son özel haklı fesih sebebi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu fesih sebebi bağlamında futbolcu ile kulüp arasındaki en önemli köprüyü oluşturan futbolcu ve kulüp menajerleri ile kurulacak olan ilişkinin FIFA, UEFA ve TFF düzenlemeleri esas alınarak belirli kurallar çerçevesinde yürütülmesi amaçlanmıştır. TFF tarafından çıkarılmış olan Futbol Menajerleri ile Çalışma Talimatı'nın 17. maddesine göre, futbolcuların, uyulması gereken belirli yükümlülükleri mevcuttur. Bunlar;

- Mevzuata FIFA, UEFA ve TFF'nin statü ve talimatlarına, FIFA ve TFF'nin yetkili kurulları tarafından verilen tüm kararlara uymak,
- Sadece bu Talimat çerçevesinde lisanslı menajerlerin hizmetlerinden yararlanmak, bu talimatta öngörülen istisnalar haricinde doğrudan veya dolaylı olarak lisanssız hiçbir kişinin onlar ad ve hesabına kulüpler ile sözleşme müzakere etmesine veya menajerlik faaliyeti kapsamında değerlendirilebilecek işlemler yürütmesine izin vermemek,
- Bir menajer ile herhangi bir sözleşmesel ilişkiye girmeden önce söz konusu menajerin hâlihazırda bu faaliyeti yürütebilecek şekilde lisanslı olduğunu, lisansının iptal edilmediğini ve askıda olmadığını kontrol etmek,
- Talep halinde TFF, UEFA ve FIFA'ya gerekli bilgi ve belgeleri eksiksiz olarak vermek,
- Menajerler ile yaptığı tüm sözleşmelere riayet etmek ve

²⁵⁸ Aydos, s. 660; Çelebi, s. 84.

²⁵⁹ İlgili Talimat için bkz.: <http://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/Futbol-Menajerleri-ile-Calisma-Talimati.pdf> (Erişim Tarihi: 21.01.2019).

- Yaptığı tüm profesyonel futbolcu sözleşmelerinde lisanslı bir menajerin o sözleşme kapsamında kendisine hizmet sunup sunmadığını açıkça belirtmek, söz konusu sözleşmede bir menajerin katılımı mevcutsa bu temsilcinin isim ve unvanının sözleşmede açıkça belirtilmesini temin etmek,

olarak ifade edilebilir. Burada saymış olduğumuz hükümler ile FIFA, UEFA veya TFF'nin sair mevzuatına aykırı hareket eden menajerler, futbolcular, kulüpler ve sair kişiler disiplin cezası ile cezalandırılmak üzere Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu'na sevk edilirler ve Kurul kararlarına karşı sadece Tahkim Kurulu'na itiraz edilebilir (Futbol Menajerleri ile Çalışma Talimatı m. 20, I).

3.4.2. Futbolcunun Fesih Hakkı (m.28)

Futbolcunun sözleşmeyi feshedebileceğine ilişkin özel düzenlemeler, PFSTT'nin 28. maddesinde düzenlenmiştir. Kulüplerin fesih sebeplerine nazaran daha detaylı düzenlenmiş olsa da esasında daha sınırlı sebeplerin yer aldığı 28. maddeye göre fesih sebepleri, futbolcunun ücretinin ödenmemesi ve futbolcuya taahhüt edilen diğer edimlerin yerine getirilmemesi ile sportif nedenlerden ibarettir²⁶⁰. Bunlara ek olarak, futbolcunun, sözleşmesel ilişkinin devam ettirmesinin hakkaniyete aykırı olduğu durumlarda, TBK m. 435 vd. hükümlerince, haklı sebeple feshe işlerlik kazandırılabilirdir.

3.4.2.1. Ücretin ödenmemesi

Daha önce de ifade ettiğimiz üzere, profesyonel futbolcu sözleşmesinin esaslı unsurlarından birisini de ücret oluşturmaktadır. Nitekim, PFSTT'nin 21. maddesine göre, ücret, sözleşmede belirtilmesi gereken bir unsur olup, miktarı asgari ücretten az olarak tayin edilemez.

²⁶⁰ Aksoy, s. 76; Petek, s. 249-250; Baştürk, s. 218-219.

TFF tarafından yayınlanmış olan Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi Örneği'nin Ödemeler başlıklı üçüncü bölümünde; *asgari ücretten az olmamak üzere "net aylık ücret"* ve "kulüp tarafından taahhüt edilen diğer ücretler ve ödeme şekli" ne ilişkin tüm belirlenmelerin yapılması gerekliliği ifade edilmiştir. Buna ek olarak, ödemenin vadeli bir şekilde yapılacak olması halinde tutar ve tarihin açıkça belirtileceği; aksi halde Türk Borçlar Kanunu'nun genel ilkeleri ile Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir. Bu düzenlemeden de anlaşılacağı üzere, ücret, sözleşmenin asli unsurlarından olup, kulübün, sözleşmede kararlaştırılmış olan miktarı futbolcuya ödememesi ya da geciktirmesi halinde, futbolcu, PFSTT'nin 28. maddesinin birinci fıkrası uyarınca sözleşmenin feshi yoluna gidebilir. Futbolcunun ücretin ödenmemesi sebebiyle fesih yoluna gidebilmesi belirli şartlara bağlanmıştır²⁶¹. Buna göre, kulübün, futbolcunun sözleşmeden kaynaklanan ücretlerini ödemekte temerrüde düşmesi halinde; futbolcunun, aralarındaki sözleşmeyi feshetmek yönünde bir talebinin varlığı halinde, kulübe ve bilgi için TFF'ye noterden keşide edeceği bir ihtarname ile ücretinin 30 gün içerisinde ödenmesini istemesi gerekir. Kulüp, futbolcu tarafından talep edilen ücreti, otuz günlük süre içerisinde ödemezse, futbolcunun bu sürenin bitiminden sonraki 7 gün içerisinde sözleşmeyi fesih hakkı mevcuttur. Bu fesih beyanının TFF'ye ulaşmasından, yani tebliğ tarihinden itibaren en geç 7 gün içerisinde faks ya da herhangi bir şekilde kulübe bildirimde bulunulur ve 30 gün ve yedi günlük süreler, TFF bildirim ya da noter ihtarından kulübe hangisi daha erken tebliğ edilmiş ise onun tebliği tarihinden itibaren işlemeye başlar. Ayrıca TFF, kulübe yaptığı bildirim tarihini gösterir belgeyi ihtarnameyi keşide eden futbolcuya ya da vekiline göndermekle yükümlüdür²⁶² (PFSTT m. 28, IV).

Bahsi geçen düzenlemenin, anlaşılması güç yönlerine değinmek gerekirse, öncelikle zaten bitim süresi belirli olan bir sözleşme için, fesih bildiriminde bulunulmasının gereksiz olduğu yönündeki görüşümüzü beyan etmek isteriz. Nitekim, hem Türk Borçlar Kanunu hem de belirli süreli hizmet sözleşmesinin niteliği gereği, fesih bildiriminde

²⁶¹ Petek, s. 249.

²⁶² Kulüpten profesyonel futbolcu sözleşmesi çerçevesinde alacağı ücreti alamayan Turgut Doğan ŞAHİN isimli futbolcunun, fesih ihbarını hak düşürücü süre dolduktan sonra keşide ettiğine ilişkin Gaziantepspor'un yaptığı açıklama için bkz.: <http://spor.haber7.com/gaziantepspor/haber/1158571-yildiz-futbolcu-sozlesmesini-feshetti> (Erişim Tarihi: 26.01.2019)

bulunulmasına gerek olmaksızın haklı nedenle fesih imkanının mevcut olduğu kanaatindeyiz. Ancak, Talimat'a bu şekilde bir hüküm konulmuş olmasının, kulüp lehine bir ayrıcalık getirmekle beraber, profesyonel futbolcu sözleşmesinin devamının sağlanması bağlamında faydalı bir işlev gördüğünü de ifade etmek gerekir²⁶³. Bunların yanı sıra, bahsi geçen sürelerin futbolcu aleyhine değiştirilemeyeceğine ilişkin, Talimat'ın 28. maddesinin üçüncü fıkrasını olumlu bir düzenleme olarak karşılıyoruz.

3.4.2.2. Sözleşmeden kaynaklanan edimlerin ihlal edilmesi

Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferi Talimatı'nın 28. maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenmiş olan kulübün sözleşmeden kaynaklanan edimlerini ifade temerrüde düşmesi hali de futbolcunun fesih sebepleri arasındadır. Sadece ücret ödeme yükümlülüğünün yerine getirilmemesinden farklı olarak, burada 30 günlük bir süre öngörülmemiş olup, edimini yerine getirmeyen kulübe, futbolcu tarafından çekilecek bir ihtarname ile uygun bir süre verilmeli ve kulübün bu hareketsiz tutumunun devam etmesi halinde ihtarnamedeki sürenin bitiminden itibaren yedi gün içinde sözleşme feshedilebilir. Ayrıca, burada belirtilen yedi günlük süre, futbolcunun aleyhine olacak şekilde değiştirilemez.

Kulübün, sözleşme çerçevesinde hangi yükümlülüklerinin mevcut olduğuna da kısaca değinmek gerekir. PFSTT'nin 24. maddesinin birinci fıkrasına göre, *profesyonel futbolcu sözleşmesi bağlamında tarafların üzerinde anlaştığı yükümlülükler yanında, bu madde kapsamında belirlenen yükümlülüklerin de yerine getirilmesi gerekmektedir*. Bu madde kapsamında belirlenen yükümlülüklerden bazıları şunlardır;

- *Futbolcuların eğitimi ve sağlığı için uzman teknik adam ve sağlık personelini temin etmek.*
- *Futbol faaliyetlerinin gerektirdiği spor malzemelerini temin etmek.*
- *Kulüpler sezonun başlamasından en geç bir hafta önce, bir sonraki sezon uygulayacakları iç yönetmeliklerini ve/veya disiplin talimatlarını TFF'ye göndermek*

²⁶³ Benzer bir görüş için bkz.: Baştürk, s. 219.

zorundadırlar. Kulüpler TFF'ye tescil ettirdikleri ve uygulayacakları iç yönetmeliklerini Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı 13 ve/veya disiplin talimatlarını imza karşılığında futbolcuya teslim veya noter aracılığı ile tebliğ etmek.

- Futbolcularına verdikleri para cezalarına ait kararlarını, nedenleri, tutarları ve noterden onanmış karar örnekleri ile birlikte, karar tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde futbolcuya ve TFF'ye bildirmek.

TFF tarafından yayınlanmış olan Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi Örneği kapsamında, Kulübün Yükümlülüklerinin düzenlendiği 4. bölümde belirlenmiş olan yükümlülükler şu şekildedir;

- Profesyonel futbolcu sözleşmesinde yer alan ücrete ilişkin tüm yükümlülükleri zamanında yerine getirmek.
- Hastalık ve sakatlığa dair maddelerdeki esaslar dahilinde futbolcunun sağlığı ile ilgilenmek, müsabaka, antrenman, kamp ve seyahatlerde gerekli tedbirleri almak.
- Futbolcunun mesleğinde gelişimini sağlamak için dersler, konferanslar, kurslar tertip etmek, gerekli materyali sağlamak.
- FIFA, UEFA ve TFF Statü'lerine ve düzenlemelerine uymak, futbolun ahlaki prensiplerini gözetmek ve teşvik etmek.

Kulübün yükümlülüklerini ifada temerrüde düşmesi, kulübün yükümlülüğü gerçekleştirmemesi şeklinde anlaşılma ile beraber, bu durumda ihlalin derecesi de önem arz eder. Kulübün yükümlülüklerini ihlal etmesi sözleşme ilişkisini çökilemez hâle getirdiğinde artık ihlalin ağırlığının derecesi araştırılmaz²⁶⁴. Örnek olarak, futbol

²⁶⁴ Çelebi, s. 86; Aksoy, s. 78. Ayrıca bkz. TFF Tahkim Kurulu'nun 25.06.2009 Tarihli, E. 2009/190, K. 2009/384 sayılı kararına göre, Gaziantepspor profesyonel futbolcusu olan Oğuz Dağlaroğlu'nun, kendisine antrenman saati olarak bildirilen saatte tesislerde hazır bulunmasına rağmen, antrenmanlara kabul edilmemiştir. Oğuz Dağlaroğlu'nun çalışmalarını yapabilmesi için herhangi bir alternatif oluşturulmamış, futbolcu için antrenör ayarlanmamış ayrıca PAF takımı ile çalışmasına izin verilmemiştir" sonuç ve kanaatine varılmıştır. Futbolcunun 3.3.2008 tarihinde feshettiği sözleşmeye aykırılık gerekçesiyle ve sözleşmenin haklı sebeple feshedildiği kabul edilmiştir. (Çelebi, s. 86, dn. 229).

faaliyetlerinin gerektirdiği spor malzemelerinin temininin sağlanmaması, haklı sebeple fesih için makul bir neden teşkil eder.

3.4.2.3. “Sportif Haklı Sebeple” fesih

PFSTT'nin 28. maddesinin 5.ve 6. fıkralarında kendisine yer bulan son fesih hali, sportif haklı sebeple fesihtir. Sportif haklı sebeple feshin kaynağı, FIFA'nın çıkarmış olduğu Futbolcuların Statüleri ve Transferleri Talimatı'nın 15. maddesidir. Kaynak düzenlemede, yaşa ilişkin herhangi bir belirlemede bulunulmamasına rağmen, bizim hukukumuzda sportif haklı nedenle feshin uygulanabilmesi için, futbolcunun yaşının 23'ün üzerinde olması gerekmektedir. Bu şekilde tam anlamıyla spor hukukuna özgü bir fesih sebebinin Talimat'ımızda yer alması, bizler için sevindiricidir. Nitekim, hayatının futbol oynayarak idame ettiren profesyonel futbolcuların dahi zaman zaman mobinge veya fiziki yıpratılmaya maruz kaldığı bir gerçektir. İşte böyle bir durumun yaşanmaması için, temel işi ve amacı futbol faaliyetinde bulunmak olan 23 yaş üstü bir profesyonel futbolcu, sezon sonunda, kulübünün oynadığı resmi müsabakaların % 10'undan daha azında görevlendirildiği takdirde sözleşmesini sportif haklı sebeple feshetme hakkına sahip kılınmıştır²⁶⁵. Ancak, her halde bu şartın gerçekleştiği kabul edilmemelidir²⁶⁶. Bu şekilde bir fesih sebebinin getirilmesiyle birlikte dikkat edilmesi gereken husus, somut durumun şartlarının göz önüne alınarak objektif bir değerlendirme yapılması gerekliliğidir. Zira bu durum, bir hücum oyuncusunun sürekli defansta oynatılması halinde ortaya çıkabileceği gibi, yeteneklerini göstermesine imkan tanınmaması suretiyle de olabilir²⁶⁷. Bu sebeple, futbolcuların kişisel özellikleri ve durumlarının da dikkate alınması bir zorunluluk teşkil eder²⁶⁸.

Profesyonel futbolcu, sportif haklı sebeple feshi kulübünün ilgili sezondaki son müsabakasından itibaren 15 gün içinde yapmak zorundadır.

²⁶⁵ Petek, s. 250; Baştürk, s. 220; Çelebi, s. 87; Aksoy, s. 78.

²⁶⁶ Petek, s. 250; Baştürk, s. 220; Çelebi, s. 87; Aksoy, s. 78.

²⁶⁷ Petek, s. 250.

²⁶⁸ Baştürk, s. 219.

Sportif haklı nedenle feshe ilişkin olarak, kaynak olarak alınan FIFA Talimatı'nda bulunmayan 23 yaş sınırının, PFSTT ile getirilmiş olmasının Türk Futbolu için olumlu olmadığı kanaatindeyiz. Zira yerli ve başarılı futbolcu yetiştirme konusunda çok da iyi olmayan spor kulüplerimiz, yaş sınırının olmadığı bir düzenleme karşısında kadrolarındaki genç sporcuları müsabakalarda görevlendirme konusunda daha istekli olabilirler. Hatta TFF tarafından, mevcut düzenlemelerin de bir adım önüne geçerek Türk Futbolu'nun gelişimi için Talimat'ımızdaki 23 yaş altı profesyonel futbolcuları kapsayan özel bir madde ihdas edilmeli ve bu yeni madde ile FIFA Talimatı'ndan farklı olarak, "kulübünün oynadığı resmi müsabakaların % 10'undan daha azında görevlendirildiği takdirde sözleşmenin sportif haklı sebeple fesih hakkı" maddesindeki "görevlendirme" şartı yerine "oynama" şartı getirilmelidir. Yani, 23 yaş altı profesyonel futbolcular için de sportif haklı fesih hakkı getirilmeli ve bu hak, görevlendirme değil, futbolcunun müsabakalarda oynaması şartına bağlanmalıdır. Önermiş olduğumuz bu değişiklik ile kadroda olup, 90 dakikalık müsabakanın sadece son 5 dakikasında forma giymeye mahkum genç profesyonel futbolcuların, makus talihinin değişeceği ve bu değişimin Türk Futbolu'nun başarısına olumlu katkı sağlayacağı kanaatindeyiz.

3.5. Sözleşmenin Haksız Feshi

Türk Borçlar Kanunu'nun 430. maddesine göre, belirli süreli hizmet sözleşmeleri, kural olarak belirlenen sürenin sona ermesi ile kendiliğinden, başka bir işleme gerek olmaksızın, sona erer. Ancak, haklı neden varsa sürenin bitiminden önce taraflarca da sona erdirilmesi mümkün olup, bu durumun tersinin gerçekleşmesi halinde, haksız fesihten söz edilebilir²⁶⁹. İleri sürülen sebebin gerçek dışı olması, yahut fesih hakkının süresi içinde kullanılmaması halinde de haksız fesih söz konusudur²⁷⁰.

Fesih hakkı, bir hizmet sözleşmesinin taraflarına, tek taraflı varması gereken bir irade beyanıyla bu sözleşmeyi sona erdirmeleri hakkını sağlayan, bozucu yenilik doğuran

²⁶⁹ Alpagut, G. (1998). **Belirli Süreli Hizmet Sözleşmesi**. Ankara: Türk Ağır Sanayi ve Hizmet Sektörü Kamu İşverenleri Sendikası, s.6 vd.; Süzek, s. 559.

²⁷⁰ Kaplan, s. 216 vd.

bir haktır. Hizmet sözleşmesinin bildirim sürelerine uyulmadan yapılan ya da ortada haklı bir sebep bulunmadan taraflardan biri tarafından ortadan kaldırılması, haksız veya usulsüz fesih olarak tanımlanmaktadır²⁷¹.

Feshin, haksız fesih olarak kabul edilebilmesi için şu hallerden birisinin gerçekleşmesi gerekir;

- Bildirimsiz fesih hakkının kullanılabilmesi için kanunda düzenlenen haklı sebeplerden birisinin bulunmaması,
- Feshin yazılı olarak yapılmaması,
- Fesih hakkının süresi içerisinde kullanılmaması,
- Dayanılan haklı sebebin ispat edilememesi ve
- İş sözleşmesi feshedilirken toplu iş sözleşmesinde ya da iş sözleşmesinde fesih için öngörülen yöntemlere uyulmamış olması.

Türk Borçlar Kanunu'nun 438. maddesinde, haklı sebebe dayanmayan fesih hali düzenlenmiştir. Bu maddenin ilk fıkrasına göre, işverenin, hizmet sözleşmesini herhangi bir haklı sebebe dayanmadan feshetmesi halinde, işçinin, sözleşme devam etseydi ve bu süre içerisinde kazanacak olduğu ücretin, kendisine ödenmesini talep etmesi mümkün olmaktadır. Ancak, burada, sebepsiz zenginleşme hükümlerine benzer bir şekilde, işçinin, hizmet sözleşmesinin kalan süresi içerisinde başka bir işe girmesi ve gelir elde etmesi halinde, hesaplanacak olan tazminat miktarında indirim gidilecektir. Davaya bakan hakim, bahsi geçen bu durumları ve diğer koşulları da değerlendirmek suretiyle, işçinin altı aylık ücretini geçmeyecek bir miktarın da işçiye tazminat olarak ödenmesine hükmedebilir.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin haklı nedenlerle feshedilebileceği hallere yukarıda işaret etmiştik. İşte bu haller dışında kalan hususların mevcudiyeti halinde,

²⁷¹ Trabzonspor kulübü oyuncusu Carl Medjani'nin haksız fesih yaptığına ilişkin açıklama için bkz.: <http://www.milliyet.com.tr/medjani-sozlesmesini-tek-tarafli-trabzonspor-2152911-skorerhaber/> (Erişim Tarihi: 25.01.2019)

tarafkların usulüne uygun olarak sözleşmeyi feshetmemeleri halinde, genel hükümler devreye girecek ve futbolcuya, sözleşmesinin bitim süresine kadar hak edeceği ücretin verilmesine hükmedilebilecektir. Ayrıca, ilgili kulübe, TFF tarafından idari yaptırımların da uygulanması, kanaatimizce bir zorunluluk teşkil etmektedir.

4. PROFESYONEL FUTBOLCU SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİNİN SONUÇLARI

4.1. Genel Olarak

Bir özel hukuk sözleşmesinin sona ermesiyle birlikte, sözleşmeden doğan borçların tamamının muaccel olduğu kabul edilir²⁷². Bir hizmet sözleşmesinin muaccel olmasında muacceliyet anı Türk Borçlar Kanunu'nun 442. maddesinin 2. fıkrasında çeşitli ihtimaller dahilinde belirlenmiştir. Şöyle ki; işçinin aracılığı sureti ile kurulan hukuki ilişkilerde üçüncü kişinin üstlendiği borç hizmet sözleşmesinin sona ermesinden sonra altı aya kadar ertelenebilir. Üretilenden pay verilmesi öngörülmüş hizmet sözleşmelerinde ürünün payının belirlendiği anda muaccel olmuş sayılır. Hizmet sözleşmesinin sona ermesinin bir diğer sonucu da sözleşme taraflarının hizmet ilişkisi kapsamında birbirlerinden yahut üçüncü bir kişiden kendi adlarına aldıkları şeyleri geri verme yükümlülüğüdür. Burada taraflara Türk Borçlar Kanunu 443. maddesinin 3. fıkrasıyla hapis hakkı kullanma yetkisi sağlanmıştır. Tarafların geri verme yükümlülüğü ile ilgili hizmet ilişkisi kapsamında Kanun'a aykırı bir anlaşma yapmaları mümkün değildir²⁷³.

Türk Borçlar Kanunu'nun hizmet sözleşmesinin sona ermesinin sonuçlarına ilişkin yukarıda işaret ettiğimiz 442 ve 443. maddeleri uygun olduğu ölçüde profesyonel futbolcu sözleşmesine de uygulanacaktır.

Bir hizmet sözleşmesi olarak nitelendirdiğimiz profesyonel futbolcu sözleşmesinin sona ermesiyle hukuki sonuçlarını doğuracağı anın farklılaştığı istisnai bir durum mevcuttur. Şöyle ki; faal futbolculuğun sona ermesine ilişkin PFSTT'nin 7. maddesine göre, sözleşme sürelerinin sonunda futbolcunun faal futbol hayatı sona erse de oynadıkları kulüp adına tescilli kalmaya otuz ay süreyle devam ederler²⁷⁴. Bir profesyonel yahut amatör futbolcunun sözleşme ilişkisi içerisinde bulunduğu spor kulübü ile çıktığı son resmi müsabakadan itibaren otuz ay süreyle Türkiye Futbol Federasyonu nezdinde son

²⁷² Eren-Borçlar Özel, s. 570.

²⁷³ Eren-Borçlar Özel, s. 570; Ayrıca bkz.: Camkurt, M. Z. (2008). "Belirli Süreli İş Sözleşmelerinin Sona Ermesi ve Sonuçları". **TÜHİS İş Hukuku ve İktisat Dergisi**, 21(4), s. (66-79), s. 71 vd.

²⁷⁴ Petek/Ertaş, s. 359, dn.433; Baştürk, s. 226, Aksoy, s. 79; Çelebi, s. 88.

oynadıkları kulüp adına tescilli bir futbolcu statüsünde kalırlar. Şayet futbolcu bu otuz aylık süre içerisinde yeniden bir profesyonel futbolcu sözleşmesi imzalarsa yeni sözleşmenin tarafı olan kulübün PFSTT' nin 16. maddesinden öngörülen yetiştirme tazminatını ödemesi şarttır.

Bu bölümde, ayrıca profesyonel futbolcu sözleşmesinin haksız feshi halinde ortaya çıkabilecek sonuçlara işaret edilmeyecektir. Nitekim, önemle üzerinde durulması gereken husus, profesyonel futbolcu sözleşmesinin sona ermesinin hukuki ve mali sonuçlarının neler olduğudur. Bu bağlamda futbolcunun serbest kalmasına, tarafların sır saklama borcu ve özellikle futbolcunun rekabet yasağı altında olup olmadığına, zarar gören tarafın tazminat talep edebilmesine yahut sözleşmede daha önceden belirlenmiş olan cezai şartın uygulanma alanına ve spor hukukuna özgü yaptırımları ifade eden sportif cezalara ilişkin değerlendirmelerde bulunulacaktır²⁷⁵. Sayılmış olan hukuki ve mali sonuçlardan en az biri ortaya çıkabileceği gibi birden fazla sonucun da aynı anda ortaya çıkabileceği söylenmelidir.

4.2. Sözleşme İlişkisinin Sona Ermesi

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin usulüne uygun bir şekilde yani herhangi bir ihtilafli durum olmaması ya da olsa bile çözüme kavuşturulması ile birlikte futbolcu serbest kalmaktadır. Burada, futbolcunun serbest kalmasından kasıt, profesyonel futbolcu sözleşmesinin tarafları olan spor kulüpleri ve futbolcuların herhangi bir mali yükümlülük altında kalmadan; futbolcunun profesyonel futbol hayatına devam etmesi ve yeni bir profesyonel futbolcu sözleşmesi imzalayabilmesi halinde eski kulübüne bir bedel ödenmeyecek şekilde özgür bir konuma gelmesidir²⁷⁶.

Profesyonel bir futbolcunun serbest kalması için kural olarak sözleşmenin olağan yollarla (Örneğin; sürenin sona ermesi) sonlanması yeterlidir. Her halükarda profesyonel futbolcu sözleşmesinin bitiş tarihi 31 Mayıs olarak kararlaştırılacağı için (PFSTT m. 19, IV)

²⁷⁵ Petek, s. 350; Aksoy, s. 79; Baştürk, s. 225-226.

²⁷⁶ Cem, s.117-118.

futbolcular bu tarihten itibaren serbest kalmış sayılırlar. Fakat, resmi müsabakaların bu tarihten sonra da devam ediyor olması halinde sözleşme müsabakaların bitim tarihine kadar süreceğinden futbolcunun serbest kalması ilgili tarihte gerçekleşecektir²⁷⁷. Profesyonel futbolcu sözleşmesinin olağan olmayan yollarla (örneğin; süresinden önce tek taraflı fesih ihbarı ile) sona erdirilmesinde de futbolcu serbest kalmış sayılacak olsa da haksız fesih yapan futbolcunun ve o futbolcuyla sözleşme imzalayan kulübün haksız feshe sebep olması halinde PFSTT' nin 30. maddesinde kendisine yer bulan haksız fesih tazminatı ve sportif cezaların uygulanması söz konusu olacaktır²⁷⁸. Burada önemle ifade edilmelidir ki, fesih hakkını²⁷⁹ kullanarak sözleşmesini sona erdiren futbolcu, transfer olacağı kulübün feshin hukuki ve sportif cezalara ilişkin sonuçlarından müteselsilen sorumlu olacağını kabul ettiği bir taahhütname imzalayarak yeni kulübüne transfer olabilir.²⁸⁰

Futbolcunun serbest kalmasının, spor hukuku açısından en önemli sonucu, bonservis ücreti ödenmeden bir futbolcunun transfer edilebilmesi ve profesyonel futbolcu sözleşmesinin kurulmasının eski kulübe bir bedel ödenmeden yapılabilmesidir. Futbolcunun serbest kalması uygulaması Avrupa Adalet Divanı'nın C-415/93 sayılı ve 15.12.1995 tarihli "Bosman" kararı²⁸¹ ile futbola dahil olmuştur²⁸². Bu kararın sonucu olarak, sözleşmesi sona erdiği halde başka bir kulübe transfer edilmek üzere yüksek bonservis ücretlerinin ödenmesi²⁸³ ve futbolcuların futbol hayatlarının önemli ölçüde sekteye uğramasının önüne geçilmiş, uluslararası alanda sektörü etkilemiş ve ileri götürücü bir rol oynamıştır²⁸⁴.

²⁷⁷ Cem, s. 118.

²⁷⁸ Cem, s. 119.

²⁷⁹ Cem, s. 119.

²⁸⁰ Aksoy, s. 80.

²⁸¹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61993CJ0415> (Erişim tarihi: 20.03.2019).

²⁸² Baştürk, s. 227-228, Petek, s. 275 vd.

²⁸³ Aksoy, s. 80.

²⁸⁴ *Bosman'ın Belçika'nın Liege takımında sözleşmeli oyuncu olarak çalıştığı sırada futbolda transfer kuralları tamamen kulüplerin lehine idi.*

ABAD Bosman'ın açtığı davaya ilişkin bütün futbol yapılanmasını kökünden değiştiren kararlara varmıştır. Öncelikle Divan kulüpler arası oyuncu transferi için ödenmesi gereken ve ödenmediğinde oyuncunun yeni kulüpte oynamasını engelleyen "antrenman ve gelişme bedeli" uygulamasını Birliğin serbest dolaşım

4.3. Sır Saklama Borcu ve Rekabet Yasağı

Hizmet sözleşmesinin taraflarına yüklediği en önemli yükümlülüklerden bir tanesi özen ve sadakat borcudur. Zira, bir hizmet ilişkisinde işçi ve işveren arasındaki güven unsuru son derece ön planda ve kimi zaman ilk bakılacak unsur arasında yer almaktadır. İşçinin yüklediği işi özenle yapması ve işverenin haklı menfaatlerinin korunması noktasında sadakat borcu altında olduğu Türk Borçlar Kanunu'nun 396. maddesinin 1. fıkrasında ifade edilmiştir²⁸⁵. İşçinin bu yükümlülüğü kapsamında işverene ait makineleri, araç ve gereçleri, taşıt ve tesisleri ve teknik sistemleri gereği gibi kullanmak ve varsa işi görmesi için şahsına teslim edilmiş malzemelere özen göstermek yükümü altındadır (TBK m. 396, II). Yapmama borcunun konusunu oluşturan olumsuz davranışlara örnek vermek gerekirse, iş düzenini bozmama, rekabet etmeme, işverenin menfaatlerini zedeleyici açıklamalardan kaçınma, hırsızlık yapmama, işverenin güvenini kötüye kullanmama gibi durumlar örnek gösterilebilir²⁸⁶.

Sır saklama yükümlülüğü altında olan bir işçinin hizmet ilişkisi devam ederken öğrendiği, özellikle üretime ilişkin ve ticari sır teşkil edebilecek nitelikteki bilgileri ne kendi yararına ne de başkası yararına kullanması mümkündür. Bu yükümlülük hizmet ilişkisinin sona ermesinden sonra kural olarak devam etmez. Ancak, işverenin haklı bir menfaatinin korunması için gerekli olması halinde, bu menfaatin sınırlarını aşmamak kaydıyla, işçinin, hizmet ilişkisinin sona ermesinden sonra da sır saklama yükümlülüğü mevcuttur (TBK m. 396, IV, son cümle). Bu hükümden de anlaşılacağı üzere, işçinin sır saklama yükümlülüğü, sözleşme sonrası dönemi de kapsayacak şekilde genişletmiştir. Yani, işçi, iş gördüğü sırada öğrendiği bilgileri iş sözleşmesi süresince saklamakla yükümlü olduğu gibi, iş sözleşmesi sona erdikten sonra da bu yükümlülüğü devam eder; işçinin sözleşmenin bitiminden

kurallarına aykırı bulmuştur. Böylelikle sözleşmesi biten oyuncuların serbest kalmasının önü açılmıştır. İkinci olarak ise AB üyesi ülkeler içerisinde oyuncuların, o ülke yasalarına uygun olarak istihdam edilmesi halinde, oynamaları için sınırlamalara maruz kalmaları kuralını ortadan kaldırmıştır. Bir başka deyişle ülkeler kendi vatandaşları oyunculara koydukları kurallardan farklı kuralları diğer Birlik üyesi ülke oyuncularına koyamayacaklarına hükmedilmiştir. (Köse, H. A. (2010). *Avrupa Birliği Hukuk Sisteminin Spor Hukukuna Etkileri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, s.38-43'ten naklen).

²⁸⁵ Süzek, s. 378.

²⁸⁶ Demir, F., Demir, G. (2009). "İşçinin Sadakat Borcu ve Uygulamaları", *Kamu İş*, 11(1), s. 16.

sonraki sır saklama yükümlülüğünün kapsamı işverenin haklı menfaatlerinin korunması gerekleri ile sınırlıdır²⁸⁷. Sır saklama borcunun kapsamına nelerin dahil olacağı konusunda TBK’da verilen en temel örnekler, işletmeye ilişkin üretim ve iş sırlarıdır. Sır saklama borcunun içeriğinde yer alan üretim sırlarına, üretim süreci, üretim talimatları, yeni üretim yöntemleri ve ürünler, sayısal çizelgeler, modeller veya araştırma sonuçları da dahil edilmektedir. Alpagut’un, iş sırlarının neleri kapsadığına ilişkin verdiği örnekler ise, üretim dışında kalan pazarlama, organizasyon, tedarik, müşteri listeleri, fiyat hesaplamaları, reklam stratejileri, gelir kaynakları, personel ve stok yapısına ilişkin bilgilerden ibarettir²⁸⁸.

Yine, hizmet sözleşmesinin devamı sırasında taraflar birbirleriyle rekabete girmeme yükümlülüğü altındadırlar²⁸⁹. Diğer bir ifade ile rekabet yasağı, işçinin hizmet ilişkisi kapsamında sadakat borcuna aykırı herhangi bir işlem (Örneğin; rakip firma ile ortak olan bir şirket bünyesinde iş görmek) yapamaması anlamına da gelir. Bu yükümlülük sadakat borcunun bir gereğidir. İşçinin sadakat borcu gereği işveren ile rekabet etmeme yükümlülüğü, işvereni ile rekabet oluşturacak bir işi kendi adına yapmamak, işverene rakip bir başka işverenin yanında çalışmamak, işverene rakip bir kuruluştaki ortak olmamak veya başka bir sıfatla dahi böyle bir kuruluşla ilgisi bulunmamak gibi yükümlülükleri içerir²⁹⁰. İş Hukuku’nda da iş sözleşmesinin devam ettiği sürede işçinin işvereniyle rekabet etmeme borcu bulunmaktadır²⁹¹. Hizmet sözleşmesi bağlamında rekabet etmeme borcu ise, Türk Borçlar Kanunu’nun 396. maddesinin üçüncü fıkrasında ve 444. maddede düzenlenmiştir. 396. maddenin üçüncü fıkrasına göre, *“işçi, hizmet ilişkisi devam ettiği sürece, sadakat borcuna aykırı olarak, bir ücret karşılığında, üçüncü kişiye hizmette bulunamaz ve özellikle kendi işvereniyle rekabete giremez”*. Yine Borçlar Kanunu’nun 444. maddesinin ilk fıkrası uyarınca, fiil ehliyetine sahip olan işçinin, işvereniye karşı, hizmet sözleşmesinin sona

²⁸⁷ Mollamahmutoglu, Astarlı, s. 545

²⁸⁸ Alpagut, G. (2012). “İşçinin Sadakat Borcu ve Türk Borçlar Kanunu ile Getirilen Düzenlemeler”. *Sicil İş Hukuku*, (25), s. 28.

²⁸⁹ Süzek, s. 380 vd. ; Baştürk, s. 157; Petek, s. 353.

²⁹⁰ Mollamahmutoglu, Astarlı, s. 548

²⁹¹ Sadakat borcu kapsamında yer alan rekabet etmeme borcu, işçinin iş sözleşmesinden doğan asli bir borç değildir. Her ne kadar bu borç, İş Kanunu’nda genel bir hükümlerle düzenlenmemiş olsa da Türk Medeni Kanunu m. 2’de düzenlenen dürüstlük kuralı çerçevesinde işçinin iş sözleşmesi devam ederken işvereniyle rekabet etmeme yükümlülüğü bulunmaktadır.

ermesinden sonra herhangi bir şekilde rekabet etmekten, özellikle kendi hesabına rakip bir işletme açmaktan, başka bir rakip işletmede çalışmaktan veya bunların dışında, rakip işletmeyle başka türden bir menfaat ilişkisine girmekten kaçınma konusunda yazılı şekilde düzenlenmek kaydıyla üstlenmesi mümkündür (TBK m. 444, I). Rekabet yasağı kaydı, ancak hizmet ilişkisi işçiye müşteri çevresi veya üretim sırları ya da işverenin yaptığı işler hakkında bilgi edinme imkânı sağlıyorsa ve aynı zamanda bu bilgilerin kullanılması, işverenin önemli bir zararına sebep olacak nitelikteyse geçerlidir²⁹² (TBK m. 444, II). Türk Borçlar Kanunu'nun 445. maddesinin birinci fıkrası ile, rekabet yasağının, tarafların iradelerine bırakılması ve olası hak ihlallerinin engellenmesi amacıyla bu yasağın sınırlandırılması düşüncesinden hareketle, rekabet yasağının, işçinin ekonomik geleceğini hakkaniyete aykırı bir biçimde tehlike içine sokacak şekilde, yer, zaman ve iş türü anlamında uygunsuz kısıtlamalar içermeyeceği ve iki yıldan fazla olacak şekilde kararlaştırılmasının önüne geçilmek istenmiştir. Hükmün devamında ise aşırı nitelikteki rekabet yasağını, hakimin bütün koşulları değerlendirerek ve işverenin üstlenmiş olabileceği karşı edimi de hakkaniyete uygun bir şekilde göz önüne alarak, kapsam ve süresi bakımından sınırlayabileceğine değinilmiştir (TBK m. 445, II).

Sadakat borcunun gereği olan sır saklama borcu, profesyonel futbol sözleşmesi çerçevesinde futbolcu bakımından da geçerlidir. Şöyle ki; futbolcunun hizmet ilişkisi içerisinden bulunduğu kulüp ile ilgili maddi olanaklar, kulüp yöneticilerine ait sırlar, kulübün gelecekteki planlarına ait bilgiler, izlenecek transfer politikasına ilişkin bilgiler, sır niteliği taşıyan ve futbolcunun antrenör yahut yetkili diğer bir kişi tarafından verilmiş olan bilgiler sır saklama yükümlülüğü kapsamında değerlendirilir ve futbolcu bu bilgilerin açıklanmasına ilişkin bir izin verilmediği sürece yükümlülük altında bulunur²⁹³. Sır saklama borcu, futbolcunun, kulüp ve diğer futbolcular hakkında öğrendiklerini profesyonel

²⁹² Söz konusu hüküm çerçevesinde, işçinin rekabet yasağına tabi olabilmesi için yaptığı görev itibarıyla işverenin müşterilerini tanıması veya işlerin esrarına nüfuz etmesi gerekmektedir. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, bir kararında rekabet yasağı sözleşmesinin ancak işçinin müşteri çevresine veya iş sırlarına nüfuz etme imkanına sahip bulunması nedeniyle işverenin önemli bir zarara uğraması ihtimalinin varlığı halinde geçerli olabileceği tespit edildikten sonra, bankada müfettiş yardımcısı olarak görev yapan davalının ne tür bir ticari sır vakıf olduğu ve bu sırrın kullanılmasıyla işverenin önemli bir zarara uğrayıp uğramayacağına araştırılması gerektiğini belirtmiştir; Yargıtay HGK, 22.09.2008, 9-517/506.

²⁹³ Petek, s. 233.

futbolcu sözleşmesinin devamı sırasında ve uygun olduğu ölçüde sözleşme bittikten sonra da üçüncü kişilere bilgi ve belge açıklanmamasını ifade eder²⁹⁴. Doktrinde, sır saklama borcunun değerlendirilmesinde, taraf dengelerinin sağlanması ve futbolcunun korunmaya değer bir menfaatinin olup olmadığının incelenmesi gerekli bir unsur olduğu ifade edilmiştir²⁹⁵.

Rekabet etmeme borcu yahut rekabet yasağının profesyonel futbolda uygulanma kabiliyeti yıllardır tartışılan bir husustur. Bu bağlamda, profesyonel futbolcu ile hizmet ilişkisi içerisinde bulunduğu spor kulübü arasında rekabet doğurabilecek herhangi bir durumun mümkün gözükmediği ifade edilmektedir²⁹⁶. Şöyle ki; profesyonel bir futbolcunun bir futbol kulübü kurmak sureti ile iş gören konumunda bulunduğu kulübü ile rekabet etmesi gerçekte karşılaşılabilecek bir durum değildir²⁹⁷. Rekabet ilişkisinin söz konusu olabileceği en bariz örnek bir futbolcunun eski kulübünden ayrılarak rakip kulüpte futbol oynaması yahut teknik direktörlük, sportif direktörlük veya yöneticilik yapması halleridir. Bununla birlikte, PFSTT uyarınca getirilmiş bulunan herhangi bir hüküm bulunmadığından rekabet yasağının koşulları, sınırlandırılması, yasağa aykırı davranışın sonuçları ve bu yasağın sona ermesi Türk Borçlar Kanunu'nun 444 ile 447. maddeleri hükümlerine göre belirlenecektir. Şayet, futbolcu ile kulüp arasında bir rekabet yasağı anlaşması yapılmak isteniyorsa Türk Borçlar Kanunu'nun 444. maddesindeki koşulların karşılanması gerekir. Fakat, örnek olarak, futbolcunun kendi hesabına rakip bir işletme yani futbol kulübü açması; futbolculuğu sırasında ilgili kulübün müşteri çevresine ulaşması veya kulübün yaptığı işler hakkında bilgi edinmesi ve bu bilgileri kullanması ancak işverenin önemli bir zararına neden olacak şekilde geçerli bulunacağı şartlarının sağlanması mümkün gözükmemektedir. Bu koşulların dışında, profesyonel futbolun işleyişi ve somut örnekler dikkate alındığında, profesyonel futbolcular ile yapılan ve ilgili futbolcunun başka bir kulüpte oynamasını yasak eden sözleşmelerin geçersiz olacağı

²⁹⁴ Baştürk, s. 155; Petek, s. 234.

²⁹⁵ Petek, s. 233, dn. 184.

²⁹⁶ Petek, s. 355; Doktrinde de ifade edildiği üzere, sporcuların bir başka kulübe transferlerini engelleyen hükümlerin de batıl sayılması gerekir. Zira, özünde rekabet olan sporun, diğer ticari ilişkilerden farklılaşması ve rekabet yasağının katı bir biçimde uygulanmaması gerekir; Orhan- Teknik Adam, s. 52.

²⁹⁷ Baştürk, s. 158; Petek, s. 355; Cem, s. 122.

kanaatindeyiz. Uygulamada görülen ve özellikle başarılı futbolcuların yurtdışına transferleri sağlanırken ilgili futbolcunun Türkiye’de belirli kulüplerde anlaşma imzalamayacak şekilde kısıtlanmaları doktrinde rekabet yasağı kapsamına dahil edilmemiş ve genel kaidelere aykırı olmamak kaydı ile geçerli bir nitelik taşıdığı ifade edilmiştir²⁹⁸. Doktrinde, profesyonel futbolcu sözleşmesine rekabet yasağına ilişkin bir hüküm konulmasının hem kurumun özüne hem de kanunda öngörülen şekli şartların gerçekleşmeyeceğinden bahisle mümkün olmayacağı da dile getirilmektedir²⁹⁹. Burada, PFSTT’ nin 15. maddesinin beşinci fıkrası hükmü de değerlendirildiğinde geçici transfer sözleşmesinde dahi sportif rekabeti ve futbolcunun katılacağı müsabakaları sınırlandıran hükümlerin bulunamayacağından bahisle profesyonel futbolcu sözleşmesinde de rekabeti engelleyici hüküm konulamaması gerektiği görüşüne katılmak doğru olacaktır³⁰⁰. Nitekim, günümüz piyasa koşulları ve transferde yaşana rekabet göz önüne alındığında bir futbolcunun başka bir futbol kulübü ile sözleşme imzalamasını engelleyici hükümler içeren rekabet yasağı şartı getirilmesi, içinde zaten rekabeti barındıran futbolun doğasına aykırı düşmektedir.

4.4. Tazminat Talep Edilmesi

Belirli süreli hizmet sözleşmesinin, herhangi bir tarafça haksız feshi halinde diğer tarafın bir zarara uğrayacağı ve bu zararın tazmini gerekeceği bir gerçektir³⁰¹. Bir başka ifade ile tarafların karşılıklı anlaşma yolu ile sözleşmeyi sonlandırmaları ya da sözleşmenin kendiliğinden sona ermesi halleri dışında bir fesih gerçekleşmiş ise ve taraflardan birisi fesih nedeni ile zarar görmüş ise sözleşmeye aykırı davranan taraf tazminat ödemekle yükümlü kılınabilir. Daha önceden açıkladığımız haksız fesih hali ve tarafların yükümlülüklerini yerine getirmemesi sebebiyle sözleşmenin sona ermesi halinde bir zarar ortaya çıkmışsa tazminat sorumluluğundan bahsedilebilecektir. Haklı fesih sebepleri, taraflardan birinin sözleşmeye uymamasından doğmuşsa o taraf, sebep olduğu zararı, hizmet ilişkisine dayanan bütün haklar göz önünde tutularak, tamamen gidermekle

²⁹⁸ Petek, s. 355-356; Aksoy, s. 49.

²⁹⁹ Baştürk, s. 162; Aksoy, s. 123.

³⁰⁰ Cem, s. 124.

³⁰¹ Petek, s. 351.

yükümlüdür. Diğer durumlarda hâkim, bütün durum ve koşulları göz önünde tutarak haklı sebeple feshin maddi sonuçlarını serbestçe değerlendirir (TBK m. 437). İşveren, haklı sebep olmaksızın hizmet sözleşmesini derhâl feshederse işçi, belirli süreli sözleşmelerde ise, sözleşme süresine uyulmaması durumunda, bu süreler uyulmuş olsaydı kazanabileceği miktarı, tazminat olarak isteyebilir (TBK, m. 438, I). Belirli süreli hizmet sözleşmesinde işçinin hizmet sözleşmesinin sona ermesi yüzünden tasarruf ettiği miktar ile başka bir işten elde ettiği veya bilerek elde etmekten kaçındığı gelir, tazminattan indirilir (TBK m. 438, II).

PFSTT' nin 30. maddesine bakıldığında haksız fesih halinin mevcut olması durumunda profesyonel futbolcu sözleşmesinin sona erdiği ve mağdur olan tarafın tazminata hak kazanacağı ile haksız olan tarafa sportif cezaların uygulanacağı ifade edilmiştir. Sportif cezalara ilişkin detaylı bilgilendirme aşağıda yapılacağı için burada ayrıca irdelenmede bulunulmayacaktır. Buna ek olarak, aynı Talimatın 16. maddesi uyarınca ödenecek yetiştirme tazminatının mevcudiyeti, sözleşmenin taraflarınca haksız feshi hali dışında fesih tazminatının uygulanmasına engel teşkil etmez.

Bunların yanında FIFA' nın çıkarmış olduğu Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı' nın "haklı neden olmaksızın yapılan feshin sonuçları" başlıklı 17. maddesinde de sözleşmeye aykırı davranan tarafın tazminat ödemekle yükümlü olduğu düzenlenmiştir. İlgili maddede, tazminatın ne şekilde hesaplanacağına ilişkin somut belirlemeler bulunmaktadır³⁰². Bu hükme göre, tazminat hesabında sözleşmenin tabi olduğu hukuk düzeni ve sözleşmenin sona ermesini takip eden dönemde futbolcunun kazandığı ücret ve menfaatler, sözleşme devam etseydi kazanılacak olan gelirler ile fesih yolu ile tazminata hak kazanan kulübün futbolcuya sağladığı menfaat ve ücretler ile bunların geri dönüşlerinin alınıp alınmadığı³⁰³ şeklindedir³⁰⁴.

³⁰² Cem, s. 128.

³⁰³ Cem, s. 128.

³⁰⁴ CAS Tahkim Dosyası No. 2004/A/876, Adrian Mutu ile Chelsea F.C. arasındaki Uyuşmazlıkta da buna ilişkin bir fesih tazminatı belirlenmiştir.

4.5. Cezai Şart

Özel hukuk anlamındaki bir borç ilişkisinde amaç, söz konusu ilişkinin üzerinde kurulu olduğu temel prensiplere uygun olarak karşılıklı olarak edimlerin ifa edilmesidir. Ancak, her durumda tam bir ifanın mümkün olamayacağından baştan kabulü ile tarafların birbirinden güvence mahiyetinde edimler istemesi mümkündür³⁰⁵. Bu durum, alacaklının kendisini güvende hissetmesi ihtiyacının ortaya çıkmasıyla sözleşme hükümlerini ihlal eden tarafa karşı koruma mekanizması geliştirilmesine sebep olmuş ve anlaşmalara ceza koşulu³⁰⁶ eklenmeye başlamıştır³⁰⁷.

Türk Borçlar Kanunu'nun 179. maddesinin birinci fıkrasına göre, bir sözleşmenin hiç veya gereği gibi ifa edilmemesi durumu için bir ceza kararlaştırılmışsa, aksi sözleşmeden anlaşılmadıkça alacaklı, ya borcun ya da cezanın ifasını isteyebilir. Cezanın, borcun belirlenen zaman veya yerde ifa edilmemesi durumu için kararlaştırılmışsa alacaklı, hakkından açıkça feragat etmiş veya ifayı çekince koymaksızın kabul etmediği sürece, asıl borçla birlikte cezanın da ifasını talep edebilir (TBK m. 179, II).

Cezai şart ya da ceza koşulu, borcun hiç veya gereği gibi ifa edilmemesi koşulunun gerçekleşmesi halinde, borçlu tarafından yerine getirilmesi kararlaştırılmış olan bir edim taahhüdüdür³⁰⁸. Bir başka anlatımla, borçlu, borca aykırı bir davranış sergilemesi halinde alacaklıya miktarı belli bir ödemeyi daha sözleşmenin kurulma anında taahhüt etmektedir³⁰⁹. Cezai şartın kararlaştırılması ile alacaklının borç ilişkisinin konusunun gerçekleşmesi halinde alacağını tam olarak ifa edilmesi güvence altına alınmaya çalışılmaktadır. Cezai şart, aynı zamanda borçlunun da kararlaştırılmış olan ceza edimini

³⁰⁵ Kılıçoğlu, A. M. (2012). **Borçlar Hukuku Genel Hükümler** (Yeni Borçlar Kanunu'na Göre Hazırlanmış Genişletilmiş 16. Bası). Ankara: Turhan Kitabevi, s. 769.

³⁰⁶ 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'ndan önceki dönemde cezai şart, ceza şartı, ceza koşulu olarak da ifade edilen bu kurum, Türk Medeni Kanunu'nun 119. maddesinde cezai şart olarak kullanılmaya devam edilse de 6098 sayılı Kanun metnine bakıldığında ceza koşulu terimi kullanılmaktadır.

³⁰⁷ Eren- Borçlar Genel, s.1181.

³⁰⁸ Reisoğlu, S. (2012). **Türk Borçlar Kanunu Genel Hükümler** (23. Baskı), İstanbul: Beta, s. 455; Tunçomağ, K. (1963). **Türk Hukukunda Cezai Şart**. İstanbul, s. 3 vd.; Eren- Borçlar Genel, s.1182; Oğuzman, Öz, s. 518; Tekinay, S. S., Akman, S., Burcuoğlu, H., Altop, A. (1988). **Borçlar Hukuku Genel Hükümler** (Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş Altıncı Bası), İstanbul: Filiz kitabevi, s. 455.

³⁰⁹ Kılıçoğlu- Borçlar Genel, s. 769.

ifa etmemesi için sözleşmeye uygun hareket etmesini sağlamaktadır. Dolayısıyla, borçlu, sözleşmeyi ihlal etmesi durumunda, alacaklının zarara uğrayıp uğramadığı ya da uğradığı zararın miktarı dikkate alınmaksızın, uyuşmazlığın doğumundan önce miktarı kesin bir şekilde kararlaştırılmış cezanın (cezai şart/ceza koşulu) ortaya çıkacak olması nedeniyle borcu ifa ederken daha dikkatli ve daha özenli davranma zorunluluğu içinde olacaktır³¹⁰. Ayrıca, alacaklının uğradığı ya da uğramak durumunda kalacağı bir zararı ispatı gerekmez³¹¹. Bu durum, cezai şartın, borcun ifa edilmemesi halinde ortaya çıkan zararı tazmin amacını taşımamasının ve borç ilişkisinin dayandığı sözleşmeden doğan borcun ifasını sağlama amacını gütmesinin³¹² doğal sonucudur. Borçlunun borcuna sadık kalmaması ve sözleşmeden doğan yükümlülüklerini ihlali halinde, alacaklının uğramış olduğu zararı için ayrıca bir dava açmasına gerek kalmadan belirli bir oranda tatmin edilmesi ceza koşulu vasıtasıyla gerçekleştirilir. Uygulamada sözleşmesel ilişkilerde belirlenen cezai şartın, uğranılabilecek olan zarardan yüksek belirleniyor olması da, zararı karşılama amacı gütmediğini gösterir³¹³.

Cezai şart, asli edimin hiç veya gereği gibi ifa edilmemesi hali için kararlaştırıldığından cezai şart şarta (geciktirici şarta) bağlı bir edim taahhüdüdür³¹⁴. Buradaki şart muaccel bir borcun hiç veya gereği gibi yerine getirilmemesidir. Asli edimin hiç veya gereği gibi yerine getirilmemesi halinde cezai şartın meydana gelmesi için gereken şart gerçekleşmiştir. Cezai şartın varlığından söz edebilmek için kefalet veya faiz de olduğu gibi asıl bir borcun varlığının mutlak olarak gerekli olduğunu ve cezai şartın asıl borca bağlı geciktirici şarta bağlı yan (fer'i) bir borç, edimdir. Bir başka ifadeyle, asıl borç herhangi bir sebeple geçersiz ise cezai şartta ona bağlı olarak geçersiz olur veya aksi kararlaştırılmadıkça sonradan borçlunun sorumlu tutulamayacağı bir sebeple imkansız

³¹⁰ Oğuzman, Öz, s. 504.

³¹¹ Tekinay, Akman, Burcuoğlu, Altop, s. 455; Eren- Borçlar Genel, s. 1181; Feyzioğlu, F. N. (1977). **Borçlar Hukuku Genel Hükümler C. II** (Yenilenmiş ve Genişletilmiş 2. Bası). İstanbul: Fakülteler, s. 388; Aybay, A. (1973). **Borçlar Hukuku Dersleri Genel Bölüm**. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, s. 187; Uçar, S. (1993). **Cezai Şart ve Uygulaması**. İstanbul: Alfa Basım Dağıtım, s. 13.

³¹² Eren- Borçlar Genel, s. 1181; Feyzioğlu, s. 388.

³¹³ Eren- Borçlar Genel, s. 1181.

³¹⁴ Oğuzman, Öz, s. 504; Eren- Borçlar Genel, s. 1183; Hatemi, Gökyayla, s. 353.

hale gelmiş ise cezai şartın ifası istenemez³¹⁵ (TBK m. 182, II). Bunun haricinde cezai şart kendisinden kaynaklanan bir sebepten dolayı da geçersiz hale gelebilir. Ancak cezai şartın geçersiz olması asıl borcu geçersizliği sonucunu doğurmaz (TBK m. 182, II).

Asıl borç herhangi bir nedenle geçersiz hale gelmiş ise buna bağlı olarak kararlaştırılan cezai şart da geçersiz hale gelecektir. İncelenmesi önem arz eden bir başka husus, asıl borçtan bağımsız olarak cezai şartın herhangi bir nedenle geçersiz olmasıdır. Ancak, cezai şartın geçersiz olması veya borçlunun sorumlu tutulamayacağı bir nedenle sonradan imkansız hale gelmesi asıl borcun geçerliliğini etkilemeyecektir (TBK m. 182, II, c. 2). Bu açık hüküm karşısında alacaklının bu geçersiz cezai şart olmasaydı asıl borcu doğuran işlemi yapmayacağını ispat ederek TBK m. 27, II uyarınca tüm borç ilişkisini geçersiz saydırmaya hakkı bulunmamaktadır³¹⁶.

Cezai şartın kesin olarak geçersizliğini gerektiren sebepler çeşitli olup, bunlar aynı zamanda bütün hukuki işlemlerde de uygulanır³¹⁷. Cezai şart, kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı; (baştaki objektif/ sonraki (kusursuz)) imkansızlık, şekle aykırılık, ehliyetsizlik sebebiyle kesin olarak geçersiz sayılabilir. Cezai şartın tek başına geçersizliği de az önce ifade ettiğimiz cezai şartın kesin geçersizliği veya iptal edilebilir olmasından meydana gelir³¹⁸. İmkansız olan bir edimin ifası istenemeyeceğine göre bunun borçlu üzerinde bir etki yapması da düşünülmemeyeceği için imkansız olan bir şey cezai şart olarak da tayin edilemez³¹⁹.

Profesyonel futbolcu sözleşmesine eklenecek olan cezai şartta ilişkin bir madde ile bu kuruma işlerlik kazandırılması mümkündür. Nitekim, PFSTT'de hüküm bulunmaması sebebiyle yukarıda işaret etmiş olduğumuz genel kurallar işlerlik kazanacaktır. Buna göre, belirli süreli hizmet sözleşmesinin süresinde sona ermesi halinde cezai şart ödeneceğine ilişkin bir hüküm konulması halinde, geçersizlik yaptırımının işletilmesi gerekir. Yine,

³¹⁵ Oğuzman, Öz, s. 509; Tekinay, Akman, Burcuoğlu, Altop, s. 459-460; Hatemi, Gökyayla, s. 352; Eren-Borçlar Genel, s. 1182-1183; Uçar, s. 14-15; Aybay, s. 187; Feyzioğlu, s. 389; İnan, s. 427.

³¹⁶ Oğuzman, Öz, s. 511.

³¹⁷ Tunçomağ, s. 84.

³¹⁸ Tunçomağ, s. 84.

³¹⁹ Tunçomağ, s. 84; Feyzioğlu, s. 406.

ahlaka, adaba ve hukukun temel ilkelerine aykırı olacak bir şekilde (örneğin futbolcunun sakatlanması halinde cezai şart ödeyeceğine ilişkin bir şart konulması), tarafların karşılıklı menfaatlerini zedeleyecek şekilde, futbolcunun mahvına sebep olabilecek yahut futbolculuk kariyerinin bitimine neden olabilecek bir cezai şart kararlaştırılmaz. Örnek olarak, futbolcunun yıllık gelirin iki katı miktarında bir cezai şartın kararlaştırılmış olması, bir tarafın hayatını idame ettirmesini engelleyecek ölçüde etkili olabileceyse, bunun hakim tarafından, Türk Borçlar Kanunu'nun 182. maddesinin üçüncü fıkrasına göre, ceza koşulu indirilir.

4.6. Sportif Cezaların Verilmesi

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin hukuki ve mali sonuçlarının yanı sıra PFSTT uyarınca futbola özgü sportif sonuçları da mevcuttur. PFSTT'nin 30. maddesinde kendisine yer bulan sportif cezalar³²⁰, sözleşmenin haklı bir neden olmaksızın sonlandırılması haline özgü olarak ve futbolcular, kulüpler ve lisanslı temsilciler aleyhine verilen cezalar olmak üzere üç farklı başlık altında hüküm altına alınmıştır. Koruma döneminden sonra sözleşmenin herhangi bir haklı sebep veya sportif haklı sebep olmaksızın feshi sportif cezalara sebebiyet vermez (PFSTT m. 30, III)³²¹.

FIFA Oyuncuların Transfer ve Statüsü Talimatı'nın 17. maddesi ile Profesyonel Futbolcu Statüsü ve Transferleri Talimatı'nın 30. maddeleri birbirine benzerlik taşır. FIFA Talimatlarında da, hem oyuncuya hem de oyuncuyu teşvik eden kulübe sportif cezalar öngörülmüştür³²².

PFSTT'nin 2. maddesinin (h) bendinde tanımlanmış olan koruma dönemi, profesyonel futbolcunun 28 yaşından önce imzaladığı sözleşmelerin yürürlüğe girmesini takip eden üç yıllık veya üç sezonluk döneminden hangisi önce gelirse onun esas alınması ya da profesyonel futbolcunun 28 yaşından sonra imzaladığı sözleşmelerin yürürlüğe

³²⁰ Cem, s. 141.

³²¹ Aksoy, s. 82; Cem, s. 141.

³²² Aksoy, s. 83.

girmesini takip eden iki yıllık veya önce gelirse, iki sezonluk dönem dikkate alınarak belirlenen süreyi ifade eder³²³.

Koruma dönemleri, sözleşme yenilendiğinde veya önceki sözleşmenin uzatılması hallerinde yeniden başlar (PFSTT m. 30, IV).

Sportif cezaların hangi merci tarafından verileceği de yine Talimat'ın 30. maddesinin yedinci fıkrasında açıklanmıştır. Buna göre, sportif cezaya ilişkin talepler hakkında karar verme yetkisi münhasıran Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'na aittir³²⁴. Başvuru için hak düşürücü süre tesis edilmiştir. Başvuru, Türkiye Futbol Federasyonu tarafından bu talimatın 29. maddesi uyarınca yapılan bildirim takip eden transfer ve tescil döneminin sonuna kadar Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'na müracaat edilmesi şarttır.

4.6.1. Futbolculara Verilen Cezalar

Haksız feshin, az önce ifade etmiş olduğumuz koruma dönemlerinde futbolcular tarafından gerçekleştirilmesi halinde futbolcuya altı ay süreyle resmi müsabakalardan men cezası verilir. Ağırlaştırıcı sebeplerin varlığı halinde, söz konusu men cezasının süresi oniki aya çıkarılabilir.

Futbolcuya verilecek olan bu sportif cezalar, futbolcuya ve ilgili kulüplere tebliğ edilir ve tescilli olduğu kulübün; devre arasından sonraki ilk resmi müsabakasından, sezonun ikinci devresinde veya sezon bittikten sonra sportif cezanın verilmiş olması halinde ise takip eden yeni sezonun ilk resmi müsabakasından itibaren uygulanır³²⁵ (PFSTT m. 30, II). Daha önce de ifade ettiğimiz gibi, fesih hakkını³²⁶ kullanarak sözleşmesini sona erdiren futbolcu, transfer olacağı kulübün feshin hukuki ve sportif cezalara ilişkin sonuçlarından müteselsilen sorumlu olacağını kabul ettiği bir taahhütname imzalayarak

³²³ Aksoy, s. 82; Cem, s. 141-142.

³²⁴ Cem, s. 144.

³²⁵ Cem, s. 141.

³²⁶ Cem, s. 119.

yeni kulübüne transfer olabilir³²⁷. Dolayısıyla, burada kendisine yer verilmiş bulunan sportif ceza, futbolcu aleyhine verilmiş gibi duruyor olsa da, futbolcunun yeni sözleşme imzaladığı kulübünü de doğrudan etkilemektedir³²⁸.

4.6.2. Kulüpler Aleyhine Verilen Cezalar

PFSTT'nin 30. maddesinin altıncı fıkrasında, haksız fesih halinde kulüplere yöneltilecek olan cezalar düzenlenmiştir³²⁹. Burada, futbolculara verilecek olan sportif cezaların aksine, ikili bir ayırım yapılmak suretiyle cezalandırmanın kapsamı genişletilmiştir.

İlk halde, koruma dönemi içerisinde futbolcuyu feshe yönelten veya sözleşmenin feshine neden olan kulüplere fesih tazminatının ödeneceğine ilişkin yükün yanında, bu Talimat kapsamında düzenlenmiş ve birazdan da açıklanacak olan sportif yaptırımların da uygulanabileceği ifade edilmiştir³³⁰.

İkinci hal ise, önceki sözleşmesini haklı bir sebep olmaksızın sona erdiren profesyonel futbolcu ile sözleşme imzalayan kulübün aksi ispat edilmedikçe futbolcuyu, profesyonel futbolcu sözleşmesini feshe yönelttiğinin kabul edildiği haldir. Bu durumda ne yapılacağı da yine aynı maddede gösterilmiştir. Şöyle ki, bu halin gerçekleşmesi durumunda, kulübe en az bir, en fazla iki transfer ve tescil dönemine kadar transfer yasağı verilir.

“UEFA Uyuşmazlık Çözüm Kurulu 2009 yılında verdiği karar ile Chelsea kulübü ile sözleşme yapmak için sözleşmesini haksız şekilde fesheden Fransız Lens futbol takımı oyuncusu Gael Kakuta'nın FIFA Talimatlarının 17. maddesinin 3 ve 4 fıkralarına aykırı davrandığını, bu sebeple futbolcuya, 4 ay müsabakalardan men ile 340.000 Euro Para cezası vermiş, ayrıca Chelsea'ye de Fransız Kulüp ile sözleşmesini bozarak, futbolcunun

³²⁷ Aksoy, s. 80.

³²⁸ Cem, s. 142.

³²⁹ Cem, s. 142; Aksoy, s. 81-82.

³³⁰ Cem, s. 142.

Chelsea ile sözleşme yapması için teşvikte bulunduğu gerekçesi ile 1 yıllık transfer yasağı getirmiştir³³¹”.

4.6.3. Lisanslı Temsilciler Aleyhine Verilen Cezalar

Futbolcular ve kulüplere verilecek cezaların yanı sıra, her iki tarafın da lisanslı temsilcilerle temsil edildiği hallere özgü olarak, ilgili kişilerin de cezalandırılmasını öngören bir hüküm ihdas edilmiştir. PFSTT'nin 30. maddesinin altıncı fıkrasında, profesyonel futbolcunun transferini kolaylaştırmak amacıyla futbolcu ile kulübü arasındaki sözleşmeyi feshe yöneltecek şekilde hareket eden kişilerin de cezalandırılacakları ifade edilmiştir. Bu kişilere örnek olarak kulüp yetkilileri, futbolcu temsilcileri, futbolcular gösterilmiştir³³².

4.7. Uyuşmazlıkların Çözümü

Spor hukukuna ilişkin uyuşmazlıklar farklı ölçütlere göre çeşitli ayrımlara tabi tutulmaktadır. Kaynağına göre; özel hukuk, kamu hukuku, *sui generis* (kendine özgü) hukuk alanlarından veya sporun kendine özgü yapısından ve işleyişinden doğan sportif uyuşmazlıklar, niteliğine göre ise; amatör spor uyuşmazlıkları, profesyonel spor uyuşmazlıkları, milli spor uyuşmazlıkları, milletlerarası spor uyuşmazlıkları, ticari spor uyuşmazlıkları, ticari nitelikte olmayan spor uyuşmazlıkları olarak sınıflandırılmaktadır³³³.

Sözleşmenin sona ermesinin sonuçlarından birisini de ortaya çıkması muhtemel uyuşmazlıkların ne şekilde, ne kadar sürede, kim veya kimler tarafından hangi şartlarda çözüme kavuşturulacağı oluşturmaktadır. Bu sebeple, çalışmamızın bu bölümünde, öncelikle profesyonel futbolcu sözleşmesinden kaynaklanan uyuşmazlıklar temel alınarak, bu uyuşmazlıkların taraflarına göre ayırım yapılmak suretiyle TFF talimatları ve iç hukuk yolları esaslı uyuşmazlık çözümü ile FIFA ve UEFA talimatları çerçevesinde DRC (Dispute Resolution Center- Uyuşmazlık Çözüm Merkezi) ve CAS (Court of Arbitration for Sport -

³³¹ Aksoy, s. 83'den naklen.

³³² Cem, s. 143; Aksoy, s. 82-83.

³³³ Spor Hukukuna ilişkin uyuşmazlık türleri için bkz.: Koçak, T. E. (2007). **Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu**. Ankara: Seçkin Yayıncılık, s. 25 vd.

Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi) nezdinde yapılacak başvurular ve yargılamanın seyri hakkında değerlendirmelerde bulunulması önem arz etmektedir.

TFF Statüsünün 2. maddesinin c ve f bendine göre, TFF'nin amacı FIFA ve UEFA tarafından konulan kurallara uymak ile kuralların gereğince uygulanmasını sağlamak, bu konuda yurt içinde ilgili düzenlemeleri yapmak ve futbol ile ilgili konularda yurt dışında Türkiye'yi temsil etmek ile kendi bünyesinde yer alan tüm aktörlerin FIFA, UEFA talimat ve kararlarına uymasını sağlamaktır. Ayrıca, yine aynı maddenin k, l, m bentleri uyarınca, başta FIFA ve UEFA tarafında hazırlanan talimat ve kurallara uymak, futbol oyun kurallarına riayet etmek ve FIFA ve UEFA statülerinde belirtilen yargı kurullarının yetkisini kabul etmek TFF'nin amaçları arasında sayılmıştır. Bu bağlamda, TFF, FIFA Statüsünün 59. ve 60. maddeleri ile UEFA Statüsünün 59. maddesinin 1. fıkrasında belirtilen Spor Tahkim mahkemesinin yetkisini tanımaktadır (TFF Statüsü m. 2/m).

Hukukumuzda, futbola ilişkin uyuşmazlıkların çözümü kural olarak TFF nezdindeki hukuk kurulları aracılığıyla çözümlenmekteydi. Ancak, Anayasa Mahkemesi'nin 18.01.2018 tarihli ve 2017/136 E., ve 2018/7 K. sayılı kararı ile 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un beşinci maddesinin ikinci fıkrası, Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle iptal edilmiş ve 02.03.2019 tarihinde yürürlüğe giren yeni UÇK Talimatı ile Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun münhasır yetkisi son bulmuştur. Dolayısıyla artık hem ulusal hem de uluslararası nitelikli uyuşmazlıklarda devlet mahkemeleri ve Uyuşmazlık Çözüm Kurulu yetkili olabilecek, sadece yabancı profesyonel futbolcular için istisnai olarak uluslararası başvuru yollarını kullanabileceklerdir. Yabancı profesyonel futbolcular, devlet mahkemelerini veya TFF nezdindeki başvuru yollarını seçebilecekleri gibi, FIFA ve CAS nezdinde de başvuru yaparak uyuşmazlıklarını ilgili kurullara taşımış olacaklardır³³⁴. TFF Statüsü'nün 63. maddesinde, TFF Hukuk Kurullarının yetki alanına ilişkin belirleme yapılırken TFF'nin aktörlerinin dahil olduğu futbolun yönetimine ve disiplinine ilişkin uyuşmazlıkların TFF Hukuk Kurulları dışında başka bir yargı merciince

³³⁴ Yakın, M. (2011). *Yerli ve Yabancı Profesyonel Futbolcu Alacaklarından Doğan Uyuşmazlıkların Tahkim Yolu ile Çözümü*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, s. 52.

çözümüne kavuşturulamayacağı ifade edilmekte; aynı maddenin 3. fıkrasında ise, ulusal ihtilaflarda TFF'nin, uluslararası nitelikteki uyuşmazlıkların ise FIFA'nın yetkili olacağı açıkça hükme bağlanmıştır. Yine, CAS'a yani Spor Tahkim Mahkemesi'ne itiraz yolu ile başvurulabileceğine TFF Statüsü'nün 64. maddesinde açıkça işaret edilmiştir.

Bu bağlamda, profesyonel futbolcu sözleşmesinin sona ermesinden kaynaklanan bir uyuşmazlıkta yabancılık unsuru bulunması halinde FIFA'nın ve CAS'ın yetkili olabileceği anlamına gelir. Nitekim, FIFA Talimatı'nın 22. maddesi, FIFA Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun yetkili olacağına ilişkin belirleme içermektedir³³⁵. İlgili Talimat'ın 22. maddesine göre, bir futbolcu veya kulübünün, istihdam ile ilgili uyuşmazlıklarda yerel mahkemelere başvurma hakkı saklı kalmak kaydıyla adil yargılanma ilkesinin tüm gereklerinin yerine getirilmesi şartı ile ve uluslararası boyuta sahip olan uyuşmazlıklarda FIFA da yargı yetkisine sahip olacaktır³³⁶.

Spor hukukuna ilişkin uyuşmazlıkların, bilhassa sözleşme ilişkisinin sona ermesi halinde, hangi mercilere başvurulabileceği hususunda ayrıntılı inceleme, aşağıda Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun yapısı ve işleyişi kısmında yapılacaktır. Ancak, burada, Anayasa Mahkemesi'nin 18.01.2018 tarihli iptal kararından bağımsız olarak, genel mahkemelerin, 11.07.2015 tarihinden önce açılmış ve görülmekte olan davalarda yetkili olduğuna işaret etmek gerekir. Zira, TFF Statüsü'nün 55. ve 56. maddelerinde Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun yargı yetkisinin münhasır olmasına ilişkin getirilmiş değişikliklerden önce adli yargı, profesyonel futbolcu sözleşmelerinin sona ermesi bağlamında yetkili konumdaydı ve bu uyuşmazlıkların çözümü devlet mahkemelerince yürütülmekteydi. Statü'de yapılan değişikliğin görülmekte olan davalara etkisi UÇK Talimatı'nın geçici 1. maddesinde düzenlenmiş olup bu tarihten önce açılmış ve görülmekte olan davalarda genel mahkemelerin yetkisi devam edecekti. Çalışmamıza başlanıldığı tarihlerde geçerli olan, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'na münhasıran başvuru usulü idi ve profesyonel futbolcu sözleşmesinin sona ermesine ilişkin olarak başvuru yolunun ulusal ölçüde Uyuşmazlık

³³⁵ Şahin, O. (2016). **Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Sona Ermesi ve Bundan Kaynaklanan Uyuşmazlıkların Sportif Yargı Yoluyla Çözümü**. İstanbul: On iki levha yayıncılık, s. 117.

³³⁶ Yakın, s. 54-55.

Çözüm Kurulu, Tahkim Kurulu ve uluslararası nitelikteki uyuşmazlıklar bağlamında da CAS (Court of Arbitration for Sport – Spor Tahkim Mahkemesi) yetkili olmasıydı. Ancak, Anayasa Mahkemesi'nin 18.01.2018 tarihli kararının bir yıl sonra yürürlüğe girmesi ve 02.03.2019 tarihinde yürürlüğe giren yeni Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı'nın 2. maddesi gereğince zorunlu başvuru usulünün ihtiyari hale gelmesi çerçevesinde ve diğer çözüm yollarına ilişkin detaylı inceleme ve değerlendirmeler aşağıda yapılacaktır.

4.7.1. Genel Yargı Yolu

Ülkemizde, yasama, yürütme ve yargı erki kuvvetler ayrılığı ilkesi doğrultusunda devlet tarafından kullanılmaktadır. Uyuşmazlıkların; adil yargılanma hakkı kapsamında ve mahkemelerin tarafsızlığı ve bağımsızlığı çerçevesinde diğer yargılama hukuku ilkelerine bağlı kalınarak makul sürede çözümlenmesi gerekmektedir. Bir uyuşmazlığa mahkemeler tarafından maddi hukuk kurallarının uygulanması ile devlet yargısı anlamında yargılama faaliyeti söz konusu olmaktadır. Türk hukuk sisteminde uyuşmazlıkların asli çözüm mercii bağımsız mahkemeler olup, bu husus Anayasa'nın 9. maddesinde; *"Yargı yetkisi Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır"* hükmüyle açıkça belirtilmiştir. Devletin yargı fonksiyonu, soyut hukuk kurallarının bağımsız ve tarafsız yargı organları, yani mahkemeler tarafından belirli yargılama usulleri çerçevesinde, somut bir olaya uygulanmasıdır³³⁷.

Futbola ilişkin uyuşmazlıklarda uyuşmazlığın niteliğine göre uyuşmazlık çözüm mercileri değişiklik göstermektedir. Örneğin, bir futbolcunun diğer bir futbolcuya müsabaka sırasında tokat atması halinde bu durum hem ceza hukukunun, hem de tazminat hukukunun konusu haline gelecektir.

Ceza hukuku bakımından, zarar gören futbolcunun şikayeti üzerine tokat atan futbolcu hakkında ceza soruşturması açılacağı gibi kamu davası da açılacaktır. Böylelikle bu durumda uyuşmazlık, genel yargı yolu ile çözümlenmiş olacaktır. Öte yandan,

³³⁷ Küçükgüngör, E. (2007). "Türk Spor Yargılaması". *Spor Hukuku Dersleri* (Ed: Kısmet Erkiner), İstanbul, (s. 303-319), s. 305.

yine ceza hukuku açısından; zarar gören futbolcunun herhangi bir şikâyeti olmaksızın saldırıda bulunan futbolcu, bağlı buldukları federasyon tarafından ağır disiplin ağır cezalarına (müsabakalardan men, para cezası, lisans iptali vb.) çarptırılabilir. Bu durumda ise uyuşmazlık ilgili federasyon tarafından oluşturulan disiplin ve tahkim kurullarınca tahkim yoluyla veya alternatif uyuşmazlık çözüm yollarıyla çözümlenecektir.

Tazminat hukuku bakımından ise, haksız fiile maruz kalan futbolcu genel yargı yoluna başvurarak karşı tarafın kendisine vermiş olduğu zarar dolayısıyla hem maddi hem de manevi tazminat davası açabilecektir³³⁸.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinden kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümünde devlet mahkemelerinin yetkisine ilişkin belirleme, Anayasa Mahkemesi'nin 18.01.2018 tarihinde verilen kararı ile yapılabilecektir. Buna göre, kararın Resmi Gazete'de yayınlanmasından bir yıl sonra, yani 02.03.2019 tarihinden itibaren iptal edilmiş olan 5894 sayılı Kanun'un 5. maddesinin ikinci fıkrası hükmüne göre, TFF ilk derece hukuk kurullarının ve dolayısıyla Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun münhasıran uyuşmazlık çözme yetkisi son bulmuştur. Bu karar üzerine TFF tarafından çıkarılan ve 02.03.2019 tarihinde yürürlüğe giren yeni Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı gereğince, kulüpler, futbolcular ve menajerleri, kendi aralarında çıkmış olan futbola ilişkin sözleşmelerden doğan ihtilafların çözümü için Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun yetkisini kabul edip etmemekte serbesttirler. Dolayısıyla profesyonel futbolcu sözleşmelerinden doğacak uyuşmazlıklarda, ulusal nitelikli ve uluslararası nitelikli ihtilafların çözümü, devlet mahkemelerinde yapılabilecektir. Bu noktada da uygulanacak hukuk bakımından sözleşme serbestisi ilkesi gereği genel hükümler ve emredici hükümlere aykırı olmayan diğer sözleşme maddeleri ve bunlarda hüküm bulunmayan hallerde PFSTT ve futbola ilişkin diğer talimat ve sözleşmelerin uygulanması mümkün olacaktır³³⁹.

³³⁸ Bozkurt, s. 23.

³³⁹ Kızılkaya, Y. (2019). "Türkiye Futbol Federasyonu (TFF)'Nin Yeni Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı ve Profesyonel Futbolcu Sözleşmelerinden Doğan Uyuşmazlıklarda Uygulanacak Hukuk Meselesi". Bursa Barosu Dergisi, Bursa, (s. 79-83), s. 81.

4.7.2. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu

4.7.2.1. Tarihi Gelişimi

Ülkemizde futbol ile ilgili bütün faaliyetler, 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kurulu ve Görevleri Hakkında Kanun (TFF Kanunu) uyarınca, Türkiye Futbol Federasyonu'nun (TFF) görev ve yetkisi dahilinde düzenlenmiştir. Sözü edilen Kanun'a göre, TFF nezdinde, futbol ile ilgili uyuşmazlıkların çözülmesine ilişkin yargısal faaliyetleri yerine getiren çeşitli kurullar bulunmaktadır³⁴⁰. Bu kurullardan birisi de Uyuşmazlık Çözüm Kurulu (UÇK)'dır. TFF Kanunu'nun işaret ettiği Uyuşmazlık Çözüm Kurulunun yapısı, niteliği, görev kapsamı, TFF tarafından çıkarılan "Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı" ile düzenlenmiştir³⁴¹.

Türk hukukunda, TFF, kendisine bağlı futbolun sùjeleri arasında gündeme gelen gerek iş sözleşmeleri gerek temsilcilik sözleşmelerinden kaynaklanan uyuşmazlıkları, FİFA ve UEFA'nın önerdiği "uyuşmazlıkların futbol ailesi içinde çözülmesi" düşüncesini esas almak suretiyle, uzun süre kendi bünyesi içinde çözüme kavuşturmuştur³⁴². Bu süreçte, TFF'ye tescil için sunulan tip sözleşmeler dışında taraflar arasında, özellikle mali hükümlere ilişkin ayrı düzenlemeler içeren bir özel sözleşme imzalanması ve bu özel sözleşmenin TFF'ye tescil için sunulmaması halinde, bu özel sözleşmelerden doğan bir hak talebinde hangi makamın görevli olacağı sorunu doğmuştur³⁴³. Bu uyuşmazlıklar bir süre

³⁴⁰ Orhan, Ü. (2014). "Türkiye Futbol Federasyonu Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun İhtiyari Hakem Heyeti Olarak Verdiği Kararlara İtiraz Mercii". *Av. Kısmet Erkiner Armağani, Spor Hukuku Yazıları*. İstanbul, (s. 227-235), s. 227. TFF Kanunu'nun 5/1 maddesinde bu kurullar sayılmıştır: "TFF'nin ilk derece hukuk kurulları özellikle aşağıdaki kurullardan oluşur:

- a) Uyuşmazlık Çözüm Kurulu.
- b) Disiplin kurulları.
- c) Kulüp Lisans Kurulu.
- ç) Etik Kurulu."

Bu kurullar dışında, bir de TFF Kanunu'nun 6.maddesinde, TFF nezdindeki kurul ve organlarca verilen kararları nihai ve kesin olarak inceleyen üst hukuk kurulu sıfatıyla tahkim kurulu öngörülmüştür. Tahkim kurulu hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. aşağıda. 4.7.3.

³⁴¹ 02.03.2019 tarihli Talimat için bkz.: <http://www.tff.org.tr/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/UÇK-Talimatı-02-03-2019.pdf>

³⁴² Gürten, K., Baştürk, F. (2013). "Futbolda Sözleşmelerden Doğan Uyuşmazlıkların Çözümünde Görevli Yargı Mercii Sorunu". *Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu, Av. İsmail İnan Armağani*, s. 399-424), s. 402.

³⁴³ Gürten/Baştürk, s. 402.

ilk derece çözüm merci olarak TFF Yönetim Kurulu tarafından görülmekte ve bu kurulun kararlarına karşı da üst hukuk merci olarak TFF Tahkim Kurulu'na itiraz edilmektedir³⁴⁴.

TFF Yönetim Kurulu, bu özel sözleşmelerden doğan uyuşmazlıklara ilişkin talepleri bir süre reddetmiştir. Bu ret kararları üzerine yapılan itirazlara ilişkin kararlarda da, TFF Tahkim Kurulu da, tek tip sözleşme yanında ayrıca bir özel sözleşme hazırlanmasını muvazaalı işlem olarak kabul etmek suretiyle özel sözleşmeleri geçersiz saymıştır³⁴⁵. Bu olumsuz kararların adli yargıya taşınması neticesinde ise, Yargıtay, tek tip sözleşme dışında hazırlanan özel sözleşme hükümlerinin geçersiz olamayacağını, bu tip sözleşmelerden doğan uyuşmazlıkların TFF tarafından değil, adli yargı mercilerince çözüme kavuşturulacağını hükme bağlamıştır³⁴⁶. Daha sonra özel sözleşmelere ilişkin uyuşmazlıkların hukukçu kişilerden oluşmayan TFF Yönetim Kurulu tarafından çözülmesi değişik sorunları da beraberinde getirdiği için³⁴⁷, TFF, bu husustaki talimatı değiştirmiş; ardından TFF Tahkim Kurulu da bu talimata uyum sağlayarak, tek tip sözleşmeler yanında özel sözleşmelerin de görevi alanına girdiğini içtihadı bağlamıştır³⁴⁸.

04.12.2007 tarihinde yürürlüğe giren 5719 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kurulu ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile birlikte mülga 3813 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kurulu ve Görevleri Hakkında Kanun'da önemli değişiklikler yapılmıştır. Getirilen önemli değişikliklerden biri ise, uygulamada nerede çözümleneceği hususu bir türlü çözülemeyen sözleşmesel uyuşmazlıklar bakımından ilk derece mahkemesi gibi ihdas edilen Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'dur. 3813 sayılı Kanun'un 12/A maddesine göre, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu; Federasyon Yönetim Kurulunun belirlediği Kurul Başkanı ile Kulüpler Birliği Vakfının, Profesyonel Futbolcular

³⁴⁴ Gürten/Baştürk, s. 403, dn.12; Ünlü, T. (2014). "Futbol Sözleşmelerinden Kaynaklanan Uyuşmazlıkların Çözümü". *Av. Kısmet Erkiner Armağanı, Spor Hukuku Yazıları*. İstanbul, s. 177-185), s. 178; Türkkan, A. (2013) Türkiye Futbol Federasyonu Hukuk Kurulları. *Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu, Av. İsmail İnan Armağanı*. (s. 753-788), s. 773.

³⁴⁵ Gürten/Baştürk, s. 403; Baştürk, s. 14.

³⁴⁶ Gürten/Baştürk, s. 403. Bu konudaki Yargıtay kararları için bkz. 13.HD, T. 17.06.2011, E. 2010/16859, K. 2011/9660; 13.HD, T. 13.04.2004, E. 2003/16256, K. 2004/5446; 13.HD, T. 11.10.2005, 9042/15044; T. 03.03.2005, E. 2004/16450, K. 2005/3214; 13.HD, T. 02.10.2003, 6143/11157; 13.HD, T. 07.07.2003, 4667/9330.

³⁴⁷ Ayrıntılı bilgi için bkz. Ünlü, s. 178.

³⁴⁸ Gürten/Baştürk, s. 404.

Derneğin ve Türkiye Futbol Antrenörleri Derneğinin her birinin belirleyeceği beşer üye olmak üzere on beş üyeden oluşacaktır. Kurulun Başkan ve üyelerinin en az beş yıllık meslekî tecrübeye sahip hukukçu olması şart koşulmuştur. Ayrıca kurulun görev süresinin, Federasyon Başkanının görev süresi kadar olacağı hükme bağlanmıştır. Kurulun çalışma usulüne ilişkin olarak beş kişilik heyetler halinde çalışacağı ve kararların oy çokluğu ile alınacağı öngörülmüştür. Bu çalışma heyetlerinin Kurulun Başkanı ile Kulüpler Birliği Vakfını temsilen iki üye ve uyuşmazlığın konusuna göre dernekleri temsilen iki üyeden oluşacağı belirtilmiştir. Uyuşmazlık Çözüm Kurulunun münhasıran görevli olduğu uyuşmazlıkların sınırı ise, kulüpler ile kulüpler, kulüpler ile futbolcular, teknik direktörler, antrenörler, oyuncu temsilcileri, masörler ve müsabaka organizatörleri, oyuncu temsilcileri ile futbolcular, teknik direktörler, antrenörler arasındaki her türlü sözleşmeden doğan veya futbolla ilgili uyuşmazlıklarla ibaret olmak üzere belirlenmiştir³⁴⁹. Bundan başka Kurul'un görevinde bağımsız olacağı ve Kurul'un hiçbir üyesinin Uyuşmazlık Çözüm Kurulu ve Tahkim Kurulu önünde herhangi bir tarafın vekili sıfatıyla görev yapamayacağı gibi kurulun tarafsızlığını ve bağımsızlığını sağlamaya yönelik hükümlere yer verilmiştir³⁵⁰. Son olarak Kurula üye seçimi ile ilgili olarak üyeler istifa etmedikçe veya istifa etmiş sayılmadıkça yerlerine yenisi atanamayacağı ve istifa eden veya istifa etmiş sayılan üyenin yerine, ilk fıkrada belirtilen Vakıf veya derneklerce yeni üye bildirileceği öngörülmüştür. Bu Kurulun kararlarına karşı ise, değişiklikten önceki usul devam ettirilerek, Tahkim Kurulu'na başvurulabileceği 3813 sayılı Kanun'un 14.maddesinde belirtilmiştir³⁵¹.

3813 sayılı Kanun değişikliğine uygun olarak 13.02.2008 tarihli Türkiye Futbol Federasyonu'nun Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Ana Statü'nün 49/A maddesi ve Yönetim Kurulu'nun 26.03.2008 tarihli Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı da aynı düzenlemeleri içermiştir³⁵².

³⁴⁹ Üçışık, s. 88.

³⁵⁰ Üçışık, s. 87.

³⁵¹ Gürten/Baştürk, s. 405; Ünlü, s. 178.

³⁵² Gürten/Baştürk, s. 405; Ünlü, s. 178-181.

16.05.2009 tarihinde yürürlüğe giren ve 3813 sayılı Kanun'u ilga eden 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 5. maddesinde de Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'na Türkiye Futbol Federasyonu'nun ilk derece hukuk kurullarından biri olarak yer verilmiştir. Mülga 3813 sayılı Kanun kadar ayrıntılı düzenleme getirmeyen 5894 sayılı Kanun'un, 5. maddesinde TFF bünyesindeki Uyuşmazlık Çözüm Kurulu dahil öngördüğü bütün ilk derece hukuk kurullarının görevleri, yetkileri, hakları ve üyelerinin sahip olmaları gereken nitelikleri ve son olarak her bir kurulun usul kurallarının TFF Statüsü ve ilgili talimatlar aracılığıyla düzenleneceğini kabul etmiştir³⁵³. Hemen 5894 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinin akabinde, TFF Statüsü'nün 56. maddesinde yapılan 24.06.2009 tarihli değişiklikle, 5719 sayılı Kanun'un getirdiği sistem aynen benimsenmiş olup, bu nedenle 5719 sayılı Kanun'a göre hazırlanmış olan Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı'nda da bir değişiklik yapma yoluna gidilmemiştir³⁵⁴. Devamında, TFF Statüsü'nde Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'na ilişkin 56.maddede 21.07.2011 tarihinde yürürlüğe giren değişiklikle, Kurulla ilgili önemli yenilikler getirilmiş ve TFF Statüsü'ne paralel olarak yeni bir Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı düzenlenmiştir.

2015 yılına gelindiğinde, eski düzenlemeye nazaran görev alanında önemli değişiklikler yapılması ihtiyacı duyulmuş ve TFF Statüsü'nün Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nu düzenleyen 55 ve 56. maddelerinde 25.6.2015 tarihli Genel Kurul toplantısında, değişiklikler yapılmış ve yapılan bu değişikliklere paralel olarak yeni bir Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı çıkarılmıştır. TFF tarafından hazırlanmış olan Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı, TFF Yönetim Kurulu'nun 28.7.2015 tarihli toplantısında kabul edilmiş ve TFF'nin resmi internet sitesinde 1.8.2015 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (UÇKT m.23, I).

18.01.2018 tarihinde ise, Anayasa Mahkemesi, 5894 sayılı Kanun'un beşinci maddesinin ikinci fıkrasını, Anayasa'ya aykırı bularak iptal etmiş ve kararın Resmi Gazete'de yayınlanmasının ardından bir yıl içerisinde yürürlüğe girmesine hükmetmiştir. 02.03.2018 tarihinde yayınlanan karar gereğince iptal edilen ve ilk derece hukuk

³⁵³ Gürten/Baştürk, s. 406.

³⁵⁴ Gürten/Baştürk, s. 406.

kurullarının münhasıran karar almaya yetkili olduğunun öngörüldüğü fıkra, 02.03.2019 tarihinden itibaren 5894 sayılı Kanun'da yer almamaktadır. Buna paralel olarak, Türkiye Futbol Federasyonu tarafından yeni bir Talimat hazırlanması için çalışmalara başlanmış ve 02.03.2019 tarihinde, yeni Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı yürürlüğe girmiştir.

Son olarak, bir kamu tüzel kişisi olan TFF bünyesinde yer alıyor olması dolayısıyla Uyuşmazlık Çözüm Kurulu bir kurumsal tahkim merci olarak nitelendirilmekteyken³⁵⁵, yeni Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı'nın 2. maddesinin ilk fıkrasına göre, profesyonel futbolcu sözleşmesinden kaynaklanan ihtilafların çözümü için Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun yetkisini kabul edip etmemek, tarafların iradesine bırakıldığından, artık ihtiyari tahkim merci olarak nitelendirilmelidir.

4.7.2.2. Kurulun görev alanı

1.8.2015 tarihinde değişiklik hükümleriyle birlikte yürürlüğe giren TFF Statüsü'nün 56. maddesinin Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun görev alanını düzenleyen hükümleri şu şekildedir:

Kulüpler ile futbolcular, profesyonel teknik adamlar, antrenörler, futbol menajerleri, futbol menajerleri ile futbolcular, profesyonel teknik adamlar, antrenörler, arasında sözleşmeden doğan futbolla ilgili tüm uyuşmazlıkları, taraflarının başvurusu üzerine münhasıran görevli ve yetkili olarak inceler ve karara bağlar. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Hakem Heyeti tarafından verilen kararlar, Tahkim Kurulu'na itiraz edilmemesi ya da itiraz üzerine verilen Tahkim Kurulu kararı ile kesinleşir.

5894 sayılı Kanun'un 5. maddesinin verdiği yetkiye istinaden ve TFF Statüsü'ndeki yukarıdaki hükme paralel olarak çıkarılan Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı'nın 2. maddesi ise şu şekildeydi: *“Uyuşmazlık Çözüm Kurulu, kulüpler, kulüpler ile futbolcular, profesyonel teknik adamlar, antrenörler, futbol menajerleri, futbol menajerleri ile futbolcular, profesyonel teknik adamlar, aralarında sözleşmeden doğan futbolla ilgili tüm*

³⁵⁵ Gürten/Baştürk, s. 420.

uyuşmazlıkları, taraflarının başvurusu üzerine münhasıran görevli ve yetkili olarak inceler ve karara bağlar.”

Ancak, 02.03.2019 tarihinde yürürlüğe giren Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı'nın 2. maddesinin ilk fıkrası;

“Kulüpler, futbolcular, teknik adamlar ve futbol menajerleri; aralarındaki futbolla ilgili her türlü sözleşmeden doğan ihtilafların çözümü için Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun yetkisini kabul edip etmemekte serbesttirler”.

Hükmünü içermektedir. Buna göre, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun görev alanı değerlendirildiğinde, kulüpler, kulüpler ile futbolcular, profesyonel teknik adamlar, antrenörler, futbol menajerleri, futbol menajerleri ile futbolcular, profesyonel teknik adamlar aralarında sözleşmeden doğan futbolla ilgili tüm uyuşmazlıkların çözümü bakımından Kurul, ihtiyari şekilde yetkili kılınmıştır.

Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı kapsamında sayılan kişiler ve kuruluşlar yönünden Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun seçimlik olarak yetkili kılması karşısında, Kurul'un bu uyuşmazlıklar bakımından bir zorunlu tahkim³⁵⁶ faaliyeti yürüttüğünden bahsedilemeyecek, ihtiyari bir tahkim yolu olduğu söylenebilecektir³⁵⁷.

Burada, önemle ifade edilmelidir ki, yapılan değişiklikten önce, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun yetkisi bakımından ilgili düzenlemelerde ikili bir ayırım yapılmıştı. Bu bağlamda kulüpler, futbolcular, teknik direktörler, antrenörler, futbolcu temsilcileri, sağlık personelleri ve müsabaka organizatörleri aralarındaki futbolla ilgili her türlü sözleşmeden doğan uyuşmazlıkların çözümü bakımından Kurul, ihtiyari şekilde yetkili kılınmıştı. Başka bir deyişle, bu tip uyuşmazlıkları, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'na taşıyıp taşımama hususu,

³⁵⁶ Gürten/Baştürk, s. 411, dn.17. Zira belli uyuşmazlıklar yönünden tarafların devlet mahkemelerine başvuramadıkları, bu uyuşmazlıkların çözümü için tarafların sadece hakem heyetine başvurabildikleri hallerde zorunlu tahkim söz konusudur. Başka bir deyişle, zorunlu tahkimin söz konusu olduğu hallerde, uyuşmazlığın tarafları, aralarında anlaşsa dahi, uyuşmazlığı devlet mahkemelerine taşıyamazlar; o uyuşmazlıkların kanunla gösterilen hakem heyeti önünde görülmesi zorunludur (Pekcanitez, H., Atalay, O., Özekes, M. (2013). Medeni Usûl Hukuku (14. Bası). Ankara: Yetkin Yayınları, s. 740).

³⁵⁷ Kızılkaya, s.81.

uyuşmazlığın taraflarının tasarrufuna bırakılmıştı. Fakat sportif cezalarla yetiştirme tazminatı bakımından ortaya çıkan uyuşmazlıkların ise, münhasıran Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nda görüleceği hükme bağlanarak, bu konuda uyuşmazlığın taraflarının tasarruflarına yer verilmemişti. Değişen Statü ve Talimat neticesinde yapılmış olan bu ikili ayırmadan vazgeçilmişse de, TFF Statüsü'nün 55. ve 56. maddelerinde Uyuşmazlık Çözüm Kurulunun yargı yetkisine ilişkin olarak getirilen değişiklikler yürürlük tarihi olan 11.07.2015 tarihinden önce adli yargıda açılmış ve görülmekte olan davalar Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun münhasır görevi kapsamında sayılmamış ve statü değişikliğinin yürürlük tarihi olan 11.07.2015 tarihinden önce adli yargıda açılmış ve devam eden davalar yönünden mahkemelerin davalara bakmaya devam etmesi kararlaştırılmıştı. Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararından sonra, yeni çıkartılan Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı ile tekrar eskiye dönmüş, Talimat'ın 2. maddesinin ikinci fıkrası ile "sportif cezalarla, yetiştirme tazminatına ilişkin ihtilaflar" ın, münhasıran Uyuşmazlık Çözüm Kurulu önünde çözüleceğine hükmedilmiştir. Aynı şekilde, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı'nın geçici 1. maddesi ile de, 02.03.2019 tarihinden önce Uyuşmazlık Çözüm Kurulu önünde açılmış dosyalar bakımından Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun münhasıran yetkili olacağı kararlaştırılmıştır.

Toparlanacak olursa, 11.07.2015 tarihinden önce adli yargıda açılmış ve görülmekte olan davalarda devlet mahkemeleri yetkili kılınmış; bu tarihten sonra ve 02.03.2019 tarihinden önce Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'na taşınmış ve görülmekte olan dosyalarda Kurul'un yetkisi devam etmektedir. Ayrıca, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı'nın geçici 2. maddesiyle, 02.03.2019 tarihinden önce imzalanan sözleşmelerle ilgili uyuşmazlıkların, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu önüne 02.03.2019 tarihinde ve bu tarihten sonra getirilmesi halinde davalı tarafın, dilekçenin kendisine tebliğinden itibaren yedi (7) gün içinde Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun yetkisine itiraz etmediği takdirde kurulun ihtiyari yetkisini kabul etmiş sayılacağı hüküm altına alınmıştır. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun yetkisine itiraz edilmesi halindeyse, davacı tarafın yatırdığı başvuru ve hakem ücretinin, maktu ücret düşülerek ilgili tarafa iade edileceğine yönelik bir düzenleme getirilmiştir.

Dolayısıyla, iki önceki düzenlemeye göre açık şekilde belirtilen sportif cezalar ve yetiştirme tazminatı yönünden Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun münhasır yetkili, diğer uyuşmazlıklar bakımından ihtiyari yetkili olması anlayışına tekrar dönülmüş; Kurul'un münhasıran yetkili olacağı düzenlemesi geçerliliğini yitirmiştir.

Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı'nın 3. maddesinde Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun nasıl ve kimlerden oluşacağı düzenlenmiş bulunmaktadır. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu, TFF Başkanı'nın teklifi ve TFF Yönetim Kurulu'nun onayı ile atanacak beş (5) asil ve beş (5) yedek üye ile Başkanlar Kurulu oluşturulur. Kulüpler Birliği Vakfı'nın, Profesyonel Futbolcular Derneği'nin ve Türkiye Futbol Antrenörleri Derneği'nin bildireceği en fazla 25'er hakemden ve TFF Yönetim Kurulu'nun kabul edeceği hakemlerden oluşur (UÇKT m. 3, a,b).

Uyuşmazlık Çözüm Kurulu, yapacağı yargılama sırasında, UÇKT'de belirtilmiş usul kurallarını uygulayacak, bu Talimatta yer almayan hususlarda ise Hukuk Muhakemeleri Kanunu ve usûl hukukuna ilişkin diğer mevzuat hükümleri işlerlik kazanacaktır (UÇKT m. 16). Uygulanacak maddi hukuk kurallarına ilişkin olarak ise yine aynı Talimat'ın 17. maddesinde, 5894 sayılı Kanun, TFF Statüsü, TFF Talimat ve Düzenlemeleri ile FIFA ve UEFA kurallarının esas alınması suretiyle Türk hukukuna göre karar verileceği hüküm altına alınmıştır.

4.7.2.3. Başvuru usulü

Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı'nın 5. maddesinde, TFF Yönetim Kurulu, Kurul'un idari işlerini yürütmek, kurul önüne gelen uyuşmazlıkları ilgili başkan ve hakemlere sunmak üzere yeterli sayıda koordinatör görevlendirmekle yükümlü kılınmıştır. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu koordinatörleri, Başkanlar Kurulu'na bağlı olarak çalışır ve sadece ona karşı sorumludur. Koordinatörlerin hukuk fakültesi mezunu olması zorunludur. TFF Yönetim Kurulu'nun, ayrıca Kurul Başkanlığının önerisiyle sekreterlik hizmetlerinin yürütümü için yeteri kadar sekreter belirlemesi gerekir.

Başvurular, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'na yazılı olarak yapılır. Başvuru sahibi, başvuru ücretini yatırmak ve makbuzunu dilekçesine eklemek zorundadır³⁵⁸. Ücreti yatırılmamış başvurular dikkate alınmaz (UÇKT m. 6). Dilekçe ve ekleri karşı taraf sayısından bir fazla olur. Dilekçeler, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'na sunulmak üzere Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Koordinatörlüğü'ne sunulur.

Koordinatörlük, dilekçeleri, dosya kabul defterine esas numarası vererek kaydeder. Başvuru dilekçesinde herhangi bir eksiklik halinde Koordinatörlük buna ilişkin yapılması gereken işlemleri yapar ve dilekçe örneğini ekleriyle birlikte karşı tarafa tebliğ eder. Davalı taraf, dilekçenin kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde, hakemini de seçmek suretiyle 6. maddedeki unsurları içeren cevap dilekçesini sunar (UÇKT m. 7, V).

Dilekçe teatileri üzerine tamamlanan dosya, Koordinatörlük tarafından; soyadına göre görev sırası kendisinde olan Başkanlar Kurulu üyesine gönderilir (UÇKT m. 7, son).

4.7.2.4. Yapılacak olan inceleme

Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun inceleme aşamasına geçebilmesi için öncelikle bir hakem heyetinin oluşturulması gerekir. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı'nın 8. maddesine göre, Hakem Heyeti, bir Başkanlar Kurulu üyesinin başkanı olduğu, her iki tarafın seçtiği birer hakemden oluşur.

Dilekçeler teatisi tamamlandıktan sonra, sekreteryaya, dosyayı hakem heyetine sunar. Taraflar, aksini kararlaştırmadıkça, dilekçeler teatisinden sonra geçilen tahkim

³⁵⁸ Dilekçelerde aşağıdaki bilgiler bulunur:

- a) Tarafların adı, soyadı veya unvanı ve adresleri ile varsa faks numaraları ve e-posta adresleri.
- b) Tarafın temsilcileri varsa, temsilcilerinin adı, soyadı, adresleri, faks numaraları ve e-posta adresleri,
- c) Uyuşmazlıkla bağlantılı olduğu iddia edilen diğer kişilerin adı, soyadı veya unvanı ile adresleri, faks numaraları ve e-posta adresleri,
- ç) Uyuşmazlık konusunun değeri,
- d) Davacının iddiasının dayanağı olan bütün vakıaların sıra numarası altında açık özetleri,
- e) İddia edilen her bir vakianın hangi delillerle ispat edileceği,
- f) Açık bir şekilde talep sonucu,
- g) Davacının, varsa kanuni temsilcisinin veya vekilinin imzası.
- ğ) Uyuşmazlık için, hakem listesinden seçtiği hakemin adı, soyadı ve ünvanı.
- h) Öngörülen başvuru ücretinin yatırıldığına dair belge örneği.
- ı) Tarafların Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun ihtiyari yetkisini kabul ettiğine dair anlaşma.

yargılaması sırasında iddia veya savunmalarını değiştirebilir veya genişletebilirler. Ancak, hakem veya hakem kurulu, bu işlemin gecikerek yapılmış olduğunu veya diğer taraf için haksız bir şekilde büyük zorluk yarattığını ve diğer durum ve koşulları dikkate alarak, böyle bir değişiklik veya genişletmeye izin vermeyebilir. İddia veya savunma tahkim sözleşmesinin kapsamı dışına çıkacak şekilde değiştirilemez veya genişletilemez (HMK m. 428, III).

Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'na başvuran tarafın seçeceği bir hakem, bir Başkanlar Kurulu Üyesi ve diğer tarafın seçeceği bir hakem ile oluşturulan hakem heyeti, öncelikle kendi önüne gelmiş olan uyuşmazlığı görmeye yetkili olup olmadığını inceler. Şayet, görevli olmadığı kanaatine varırsa, dosyanın görevli yere gönderilmesine karar verilir (UÇKT m. 10, II). Bunun dışında, Kurul, yapacağı ön incelemede, ehliyet, hukuki yarar ve süreler bağlamında mevzuata uygunluk denetimi de yapacaktır (UÇKT m. 10, III). Hakem heyeti, yapacağı incelemeyi kural olarak dosya üzerinden görür. Ancak, delillerin ikamesi, sözlü beyanlarda bulunulması veya bilirkişiden açıklama istenmesi gibi sebeplerle duruşma yapılmasına da karar verilebilir (UÇKT m. 10, IV). Hakem heyeti gerektiğinde duruşmanın gizli yapılmasına da hükmedebilir (UÇKT m. 10, IV, 4. cümle)³⁵⁹. Fakat, hakem heyeti, tarafların duruşma yapılmasına ilişkin taleplerini bir kere kabul etmek durumundadır (UÇKT m. 10, IV)³⁶⁰.

Hakem veya hakem heyeti, belirlediği konular hakkında rapor vermek üzere bir veya birden çok bilirkişi seçimine, tarafların bilirkişiye gerekli açıklamaları yapmalarına, ilgili belge ve bilgileri vermelerine veya keşif yapılmasına karar verebilir (HMK m. 431, I). Aksi kararlaştırılmadıkça, taraflardan birinin talebi veya hakem ya da hakem heyetinin kendiliğinden gerekli görmesi üzerine bilirkişiler, yazılı veya sözlü raporlarını vermelerinden sonra çağrılacakları duruşmaya katılırlar. Bilirkişilerin katıldığı bu duruşmada taraflar, bilirkişilere soru sorabilir ve uyuşmazlık konusunda kendi seçtikleri

³⁵⁹ Türkan, s. 776.

³⁶⁰ Krş.: Hakem kurulu, yargılamanın uygun aşamasında duruşma yapılmasına karar vermek durumundadır (HMK 429, I). Hakem veya hakem kurulu, dava ile ilgili her türlü keşif tarihini, bilirkişi incelemesini veya diğer delillerin incelenmesi için yapacağı toplantı ve duruşmalar ile tarafların gelmemeleri hâlinde bunun sonuçlarını uygun bir süre önce taraflara bildirir (HMK 429, II). Hakem veya hakem kuruluna tevdi edilen dilekçeler, bilgiler ve diğer belgeler taraflara bildirilir (HMK m.429, III).

özel bilirkişileri de dinletebilirler. Hakem veya hakem heyetinin toplayamadığı yahut yargılamaya dahil edemediği deliller yönünden, taraflardan biri, hakem veya hakem kurulunun onayı ile delillerin toplanmasında mahkemeden yardım isteyebilir (HMK m. 432).

Taraflardan birinin yargılamaya katılmaması hâlinde değişik ihtimallere göre sonuç meydana gelecektir. Bu bağlamda, şayet davacı geçerli bir neden göstermeksizin dava dilekçesini süresi içinde vermezse, dava dilekçesi usulüne uygun düzenlenmemişse veya eksiklik hakem yahut hakem heyetince belirlenen süre içerisinde giderilmezse, hakem ve hakem heyeti, tahkim yargılamasına son verecektir (HMK m. 430/a). Şayet davalı cevap dilekçesi vermezse, bu durumda davalı, davacının iddialarını ikrar etmiş veya davayı kabul etmiş sayılmaz; yargılamaya devam edilir (HMK m.430/b). Taraflardan biri, geçerli bir neden göstermeksizin duruşmaya katılmaz veya delillerini sunmaktan kaçınırsa, hakem veya heyeti, tahkim yargılamasına devam etmek suretiyle mevcut delillere göre karar verebilir.

Hakem veya hakem heyeti, tahkim sözleşmesinin mevcut veya geçerli olup olmadığına yahut hakem veya hakem heyetinin yetkisini aştığına ilişkin itirazlar da dahil olmak üzere, kendi yetkisi hakkında karar verebilir (HMK m.422).

Hakem Heyetleri, ilgilinin talepte bulunması ve telafisi imkânsız zararlar doğmasının kuvvetle muhtemel bulunarak talep edenin haklarının derhâl korunmasında zorunluluk bulunan hâllerde, yargılamanın seyrini ve futbolun kendine has yapısını da dikkate almak suretiyle ihtiyati tedbir kararı verebilir. Hakem Heyetleri, gerekli görürse ihtiyati tedbir kararı için uygun göreceği miktar ve türde bir teminat gösterilmesine karar verebilir (UÇKT m.19).

4.7.2.5. Hükmedilecek olan karar

Uyuşmazlık Çözüm Kurulu, hakem heyetinin oluşmasından itibaren en geç dört ay içerisinde kararını vermek durumundadır. Nitekim, spor hukukuna özgü bir yapılanmanın ve sportif uyuşmazlıkların hızlı ve etkin çözümü amacıyla kurulmuş olması sebebiyle kararların makul sürede verilmesi önem arz etmektedir. Fakat, UÇK Talimatı'nın 12.

maddesinin son fıkrasının son cümlesine göre, heyete tanınmış olan bu sürenin birer aylık sürelerle uzatılabileceği ifade edilmiş, maksimum süreye ilişkin bir belirleme yapılmamıştır.

Kararlar, en az iki üyenin aynı yöndeki oyuyla alınır. Yapılacak oylamada, heyet başkanının oyuna sayısal üstünlük sağlanmamıştır (UÇKT m. 11). Uyuşmazlık Çözüm Kurulu, kararlarında bağımsız olarak hareket eder ve vereceği kararların mutlaka gerekçeli olması gerekir (UÇKT m. 12, I, II).

Hakem Heyeti kararlarına karşı Tahkim Kurulu'na itiraz süresi, kararın taraflara tebliğinden itibaren 7 gün olarak belirlenmiştir (UÇKT m. 13, I). Kurul kararları Koordinatörlük tarafından ilgili taraflara ve TFF Genel Sekreterliği'ne iletilir (UÇKT m. 14). Tebligat, tarafların dilekçelerinde belirtilmiş olan kayıtlı faks numaralarına; tebliğ edilemezse posta adreslerine yapılır; bu mümkün olmazsa tarafların TFF kayıtlarındaki posta adresleriyle faks numaraları üzerinden tebligat yapılır ve muhatabın öğrendiği varsayılır (UÇKT m. 15).

Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Hakem Heyeti tarafından verilen kararlar, Tahkim Kurulu'na itiraz edilmemesi ya da itiraz üzerine verilen Tahkim Kurulu kararı ile kesinleşir (UÇKT m.13, II). TFF, kesinleşen kararları derhal uygulamakla yükümlüdür (UÇKT m. 13, III).

4.7.3. TFF Tahkim Kurulu

4.7.3.1. Genel olarak

Futbol gibi oldukça popüler bir spor dalına ilişkin hizmet sözleşmelerinin yahut transfer sözleşmelerinin yapılması, uygulanması ve doğabilecek uyuşmazlıkların çözümü bağlamında etkin ve hızlı bir şekilde sonuca ulaşılması önem arz eder. Zira, geçtiğimiz yıllarda Fenerbahçe'nin UEFA Avrupa Kupası'nda maç yaptığı Shaktar Donetsk takımının Fred isimli oyuncusunun, o yıl içerisinde Copa Amerika müsabakalarında doping konusunda tedbir niteliğinde bir ceza almış olması, Avrupa'da oynanacak olan müsabakaya katılmaması gerektiği şeklinde görüşlere sebep olmuş, ancak futbolcu,

müsabakada oynamıştı³⁶¹. Bununla birlikte, FIFA organizasyonuna bağlı federasyonların verilmiş cezaları FIFA'ya bildirme yükümlülüğü bulunmaktadır³⁶². Çalışmamız dahilinde, profesyonel futbolcu sözleşmesinin sona ermesine ve buna benzer sözleşmesel uyuşmazlıkların da genel mahkemelerde çözülmesi halinde, yıllarca süren yargılamalar ve kaybedilen büyük miktarlarda para ve futbolcu olacağını söylemek mümkündür. Sayılan bu olumsuzlukları giderebilmek için Dünya'da ve Türkiye'de de tahkim yoluna ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. Aksi takdirde, hem futbolcu hem de kulüpler açısından telafisi güç maddi ve manevi kayıpların yaşanması söz konusu olacaktır. Zira, uyuşmazlık çıktıktan ve üst mercilere taşındıktan sonraki dönem içerisinde futbolcu müsabakalara çıkamayacağı gibi popülerliğini ve sponsorlarını kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kalacak, hatta kulübü ile bağları kopacaktır. Bu sebeple, uyuşmazlıkların bir haftada dahi çözülmesi, bazı durumlarda çok uzun görülmektedir³⁶³.

Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu, Türkiye Futbol Federasyonu tüzel kişiliğine bağlı olarak hareket eder. Tahkim Kurulu'nun yapısı ve kararlarının hukukî niteliği belirlenirken Türkiye Futbol Federasyonu'nun hukukî statüsü, Tahkim Kurulu'nun oluşumu, görev ve yetkileri, başvuru usulü, başvurularının incelenmesi, kararı, yargılama giderlerinin hukuki niteliği gibi başlıklar üzerinde durulmasında fayda görülmektedir.

4.7.3.2. Kurulun oluşumu

Tahkim Kurulu, Federasyon Başkanı'nın teklifi ve Yönetim Kurulu'nun kararı ile en az beş yıllık mesleki tecrübeye sahip hukuk fakültesi mezunları arasından seçilecek bir başkan ile altı asıl, altı yedek üyeden oluşur. Kurul, ilk toplantısında asıl üyeler arasından bir başkan vekili ile raportör seçer. Başkan ve başkan vekilinin yokluğu halinde, kurula en

³⁶¹ Bahsi geçen oyuncu daha sonra FIFA tarafından futboldan bir yıl boyunca men edilmiştir. <http://www.goal.com/en/news/1549/rest-of-europe/2016/02/05/20032472/freds-doping-ban-extended-worldwide-by-fifa> (Erişim tarihi: 14.11.2018)

³⁶² Altay, İ. (2007). "Sporda Uyuşmazlıkların Alternatif Çözümü ve Türk Futbolunda Tahkim". *Spor Hukuku Tezleri* (Ed.: Kısmet Erkiner), İstanbul, s. 4.

³⁶³ Türkiye'de de spor uyuşmazlıklarının çözümünde CAS benzeri spor mahkemelerinin kurulması gerektiği ve böylece hem daha hızlı yargılama hem de şike vb. suçların çözümünde ihtisaslaşmış bir spor mahkemesine ihtiyaç olduğuna dair görüş için bkz. Göllü, K.: Güncel Hukuk Dergisi, Eylül 2012, s. 105, s. 61-62.

yaşlı üye başkanlık eder (TFFTKT m. 3, I). Söz konusu üyelerin belirlenmesinde FIFA ve UEFA kriterleri esas alınır. Özerk federasyonların veya spor kulüplerinin kurullarında görev alanlar ile ceza veya disiplin kurullarınca altı aydan fazla cezaya çarptırılmış olanlar Tahkim Kurulu üyesi olamazlar. Tahkim Kurulu üyeleri istifa etmedikçe veya çekilmiş sayılmadıkça, yerlerine yeni üye seçilemez³⁶⁴. Herhangi bir nedenle boşalan asıl üyeliğe, yedek üyeler sırasıyla ve kendiliğinden gelirler. Eksik kalan yedek üye kontenjanı, seçilecek yeni üyelerle tamamlanır (TFFTKT m. 3, II-III)³⁶⁵.

4.7.3.3. Kurulun görev ve yetkileri

5894 sayılı Kanun'un 6. maddesinin birinci fıkrasının üçüncü bendinin ilk cümlesinde Tahkim Kurulu'nun oluşumu, görev, yetki, hak ve sorumlulukları ile üyelerinin sahip olması gereken niteliklerin Türkiye Futbol Federasyonu Statüsü'nde belirleneceği hükme bağlanmıştır. Bahsi geçen Statü'nün 62. maddesi Tahkim Kurulu'nun görev ve yetkilerine ayrılmıştır. Buna göre Tahkim Kurulu, Federasyon ile kulüpler, hakemler, futbolcular, teknik direktörler, antrenörler, oyuncu temsilcileri, sağlık personelleri ve diğer yetkililer hakkında Yönetim Kurulu tarafından verilen kararlara, amatör ve profesyonel futbol disiplin kurullarının kararlarına, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu kararlarına, Kulüp Lisans Kurulu kararlarına, Etik Kurulu kararlarına, Türkiye Futbol Federasyonu Statüsü ve talimatları uyarınca nihai karar verme yetkisine sahip diğer kurulların verdikleri hukukî sonuç doğuran kararlara, yönetim kurulu tarafından çıkarılan talimatlara ilişkin uyuşmazlıkları ilgililerin başvurusu üzerine inceleyerek kesin olarak karara bağlar³⁶⁶. Yine Kurul'un görev süresi de Yönetim Kurulu'nun görev süresi ile paralel olacak şekilde düzenlenmiştir³⁶⁷.

³⁶⁴ Bağlan, s. 125.

³⁶⁵ Bağlan, s. 44.

³⁶⁶ Bağlan, s. 130.

³⁶⁷ Bağlan, s. 124-125.

4.7.3.4. Başvuru usulü

Tahkim Kurulu'na başvuru usulü Tahkim Kurulu Talimatı'nda detaylı olarak düzenlenmiştir. Buna göre, Tahkim Kurulu Başkanlığına başvuru yazılı olarak yapılır. Dilekçede, tarafların ve varsa vekillerinin adı soyadı, unvanı, adresleri, başvurularının konusu, dayandıkları maddi vakıalar, delilleri ve taleplerine yer verilir. Başvuru dilekçesine, başvuru konusunu teşkil eden kararların ya da belgelerin asılları veya örnekleri eklenir. Dilekçe ve ekleri karşı taraf sayısından bir fazla olur. Başvuru sahibi, başvuru harcını yatırmak ve harç makbuzunu dilekçesine eklemek zorundadır. Harcın yatırılmadığının anlaşılması durumunda başvuru reddedilir. Hazırlanmış bulunan dilekçeler, Tahkim Kurulu Başkanlığı'na sunulmak üzere Tahkim Kurulu Koordinatörlüğü'ne verilir. Tahkim Kurulu Koordinatörlüğü, kendisine arz edilen dilekçeleri, dosya kabul defterine bir esas numarası vererek kaydeder (TFFTKT m. 6). Tahkim Kurulu'na yapılacak başvuru veya itirazlar, kararın yazılı bildirimini veya yazılı bildirim hükmündeki duyuruyu izleyen yedi gün içinde harcı yatırılmak suretiyle gerçekleştirilir (TFFTKT m. 7).

4.7.3.5. Başvuruların incelenmesi

Tahkim Kurulu'na yapılan başvurular kural olarak kayıt sıralarına göre incelenir. Bununla birlikte, Kurul'un, bir uyuşmazlığın önemini dikkate alarak öncelikle incelenmesine karar vermesi mümkündür. Başvuru dilekçeleri başkan, raportörü ya da başkan tarafından görevlendirilecek bir üye tarafından incelenir. Başvuruda şekle ilişkin eksikliklerin bulunması durumunda, dilekçe, eksikliklerin tamamlanması amacıyla başvuru sahibine iade edilir. Eksikliklerin başvuru sahibine bildirilmesinden itibaren beş gün içinde tamamlanması zorunludur. Eksiklikleri bu süre içerisinde tamamlanmayan başvurular yapılmamış sayılır. Herhangi bir şekli eksikliği olmayan başvurular, görev, merci, ehliyet, harç, menfaat ve süre bakımından incelenir ve bu konudaki tespit başvuru tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde Kurul'a bildirilir. Yapılan ilk incelemede, başvuruda, az önce değinilen eksiklikler tespit edilmiş ve Kurul da bu tespitlerine katılmışsa başvurunun reddine karar verir. Merci atlanması halinde ise dilekçe, işlem için yetkili mercie gönderilir ve durum başvuru sahibine bildirilir. İlk incelemenin tamamlanması üzerine dilekçe, karşı

tarafa ve ihbarı gerekli görülen diğer kişilere tebliğ edilir. Futbol Disiplin Kurulları'nın kararlarına karşı yapılan itirazlarda ise taraf teşekkül ettirilmeyebilir (TFFTKT m. 8). Bu hükümle "başvurular" ile "itirazlar" arasında bir ayırım yapılmış ve itirazların daha kısa sürede karara bağlanmasına olanak tanınmıştır. Tahkim Kurulu'na yapılan başvurularda karşı tarafın cevap verme hakkı da gözetilmiştir. Tahkim Kurulu Talimatı'nın "cevap" başlıklı 9. maddesine göre karşı tarafın, cevabını, dilekçenin kendisine tebliğinden itibaren en geç yedi gün içinde Kurula göndermesi zorunludur. Cevap dilekçesi karşı tarafın sayısından bir fazla hazırlanır. Cevap dilekçesi, açıklamaları, maddi vakiaları, delilleri ve talepleri içerir. Deliller ve diğer belgeler ise dilekçeye ek olarak Kurula sunulur.

Dilekçelerin teatisi üzerine tamamlanan dosya, ilk incelemeyi yapan üyenin esas hakkındaki görüşüyle birlikte Kurul'a sunulur. Kurul incelemesini kural olarak dosya üzerinden yapar. Bununla birlikte, Kurul, gerekli görmesi halinde bilgi ve belge istenmesine, sair incelemeye ve yargılamanın duruşmalı yapılmasına karar verebilir. Kurul gerektiğinde duruşmanın gizli yapılmasına da hükmedebilir.

4.7.3.6. Kurul kararları

Tahkim Kurulu yukarıda anlatılan incelemenin neticesinde başvuru hakkında kararını verecektir. Karar, toplantıda hazır bulunan üyelerin oyçokluğuyla alınır. Oyların eşit çıkması durumunda ise başkanın oyu belirleyici olacaktır. Üyelerin oy kullanması zorunlu olup, çekimser kalma hakları bulunmamaktadır. Eğer bir üye oy kullanmazsa, toplantıya mazeretsiz olarak katılmamış sayılmaktadır (TFFTKT m. 12).

Verilen karar, çoğunluğa mensup üyeler arasından başkanın görevlendireceği üye tarafından yazılır ve katılan üyeler tarafından imzalanır; eğer var ise muhalefet şerhleri de eklenir. Kararlar ve muhalefet şerhleri gerekçeli olur. Kararın hüküm fıkrası, tebliğ ve infaza esas olmak üzere Türkiye Futbol Federasyonu Genel Sekreterliği'ne derhal bildirilir. Gerekçeli karar daha sonra tebliğ edilir. Tahkimde hızlilik esas alınarak Tahkim Kurulunun gerekçeli kararını başvuru tarihinden itibaren en geç üç ay içerisinde vermek zorunda olduğu kabul edilmiştir (TFFTKT m. 13, III). Tahkim Kurulu'nun vereceği kararın kapsamının ne olacağı 15. maddede düzenlenmiştir. Buna göre Kurul, başvuru veya itirazın kısmen

veya tamamen kabulüne veya reddine ya da başvuru veya itiraz konusu kararın değiştirilerek karara bağlanmasına hükmedebilir (TFFTKT m. 15).

4.7.3.7. Kurul kararlarının hukukî niteliği

Tahkim Kurulu yaptığı inceleme neticesinde başvurunun kısmen veya tamamen kabulüne yahut reddine ya da başvuruya konu olan kararın değiştirilmesine karar verebilir (TFFTKT m. 15). Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu'nun hukukî niteliği tartışmalıdır. Doktrindeki hakim görüşe göre, 5894 sayılı Kanunda Tahkim Kurulu kararlarının kesin ve nihai olduğu, bu kararlara karşı idari ve adli hiçbir mercie başvurulamayacağı yolundaki hüküm ile Ana Statü ve Tahkim Kurulu Talimatındaki buna paralel düzenlemeler dikkate alındığında Tahkim Kuruluna başvuru ve başvuru üzerine yapılan inceleme “zorunlu tahkim” niteliğinde olup, Tahkim Kurulu yargı yetkisini kullanan yargısal bir merciidir³⁶⁸.

Futbol uyuşmazlıklarında zorunlu tahkim yönteminin öngörülmesinin ana nedenlerinden biri (UEFA) ve (FIFA) statülerine uyum sağlanması amacındır. Gerçekten de 2003 tarihli (UEFA) Tüzüğü'nün (m. 57/2), (m. 59/1) ve (m. 60/2) hükümleri gereğince (UEFA)'nın kendi yetki ve etkinlik alanına giren futbolla ilgili disiplin uyuşmazlıkları ve (UEFA) tarafından alınan idari kararlar yönünden, Denetim ve Disiplin Organı ile Temyiz Organı tarafından verilen kararlar kesin ve bağlayıcı niteliktedir. Bu kararlara karşı devlet mahkemelerine itiraz yoluyla gidilemez. (UEFA), bu uygulamanın kendisine üye olan ulusal

³⁶⁸ Yılmaz, E. (2012). “Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kararlarına Karşı Hiçbir Yargı Merciiine Başvurulamamasının Yanlılığı”. *Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Atila Elmas Armağanı*. (s. 819-841), s. 825 (Yılmaz- Yargı Mercii); Çakmak, M. (1999). *Türkiye Futbol Federasyonu'nun Hukuki Statüsü*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, s. 55; Aynı yönde Akil, C. (2013). “Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu'nun Yapısı ve Kararlarının Hukuki Niteliği”. *MÜHF-HAD* 19(3), (s. 379-403), s. 392; Küçükgüngör, E. (2001). “Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu'nun Yapısı ve Tahkim Kurulu Kararlarının Niteliği”. *AÜHFD* (2), (s. 137-146), s. 141-143 (Küçükgüngör-Tahkim); Petek, s. 258; Özbek, M. (2009). *Alternatif Uyuşmazlık Çözümü* (2. Bası). Ankara: Yetkin Yayınları, s. 725; Özelci, s. 155; Berk, K. (2007). “Türkiye Futbol Federasyonu'nca Çözümlenen Uyuşmazlıkların Niteliği Bakımından Değerlendirilmesi”. *Prof. Dr. Aslan Gündüz'ün Anısına Armağan, Milletlerarası Hukuk ve Özel Hukuk Bülteni, 2005-2006*. Sa.1-2, (s. 73-89), s. 73; Ekşi, N. (2013). *Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda Tahkim*. İstanbul: Beta, s. 28.

futbol federasyonlarının da kabul edilerek futbol mevzuatlarını bu ilkeye göre oluşturmalarını ve bu konuda yazılı taahhütte bulunmalarını zorunlu tutmuştur³⁶⁹.

5894 sayılı Kanunun, "Tahkim Kurulu" kenar başlığını taşıyan 6. maddesine göre: TFF Tahkim Kurulu, bu Kanun uyarınca bağımsız ve tarafsız bir zorunlu tahkim mercii olup TFF'nin en üst hukuk kurulusudur ve TFF Statüsü ve ilgili talimatlarda belirtilen nitelikteki uyuşmazlıklar ile ilgili nihâi karar merciidir (5894 s.K. m. 6,I). Tahkim Kurulunun vermiş olduğu kararlar kesindir (5894 s. K. m. 6, IV).

Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 6. maddesinin birinci fıkrasının dördüncü bendinde, Tahkim Kurulu kararlarının kesin olduğu ve bu kararlara karşı başka hiçbir mercii başvurulamayacağına yönelik düzenlemenin, Anayasa Mahkemesi tarafından AY m. 36'da hükme bağlanmış bulunan hak arama özgürlüğünü engellediği gerekçesiyle 06.01.2011 tarihli ve 71/7 sayılı karar ile iptal edilmiştir. Bir başka ifadeyle 5894 sayılı Kanun'un 6. Maddesinin 4. fıkrasında yer alan "*ve bu kararlar aleyhine yargı yoluna başvurulamaz*" ibaresi Anayasa Mahkemesi'nin 6.1.2011 tarihli ve E.: 2010/61 K.: 2011/7 sayılı Kararı ile iptal edilmiştir. 5894 sayılı Kanun m. 6, IV'de yer alan ibare iptal edilmiş, ancak benzer bir hükme Anayasa m. 59, III, 2. cümlede yer verilmiştir. Bir başka ifadeyle, TFF Tahkim Kurulu kararlarına karşı kanun yollarına başvurulamayacağını düzenleyen 5894 s. K. m.6, IV hükmünün iptali kararının yayımlanmasından hemen sonra 17.03.2011 tarihli ve 6214 sayılı Kanun ile Anayasa m. 59'da değişiklik yapılmış ve "*Spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı ancak zorunlu tahkim yoluna başvurulabilir. Tahkim kurulu kararları kesin olup bu kararlara karşı hiçbir yargı merciine başvurulamaz*" hükmü eklenmiştir. Dolayısıyla, Tahkim Kurulu'nun kararları idari veya yargısal mercilerin onayına tabi olmadığı gibi, bu kararlara karşı hiçbir idari veya yargısal mercie başvurulamayacaktır³⁷⁰.

³⁶⁹ Küçükgüngör, E. (2004). "Spor Hukuku Uyuşmazlıklarında Tahkim ve Alternatif Çözüm Yöntemleri". **BATİDER**, 22(4), (s. 47-76), s. 60-61 (Küçükgüngör- Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemleri).

³⁷⁰ Yılmaz- yargı mercii, s. 829.

Gerek 5894 sayılı Kanunun "Tahkim Kurulu" başlıklı 6. maddesinde Tahkim Kurulu'nun bağımsız, tarafsız ve zorunlu tahkim mercii olduğunun gerekse Anayasa'nın 59. maddesinin üçüncü fıkrasında spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı ancak zorunlu tahkim yoluna başvurulabileceğinin belirtilmesi suretiyle bu konudaki tartışmalara bir set çekilmek istendiği söylenebilir³⁷¹. Bunlara ek olarak, zorunlu tahkim istisnai bir yol olduğundan -Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu'nda olduğu gibi- mevzuatta açıkça öngörölmüş olması gerektiği de önemle ifade edilmelidir³⁷².

4.7.4. FIFA Nezdinde Yapılacak Başvurular

4.7.4.1. Genel olarak

Futbolun uluslararası düzeyde en tepede yer alan karar verici kurumu FIFA'dır. Genel merkezi İsviçre'nin Zürih kenti olan FIFA, ulusal federasyonlar ve bu federasyonların buldukları bölgelerde oluşturulmuş konfederasyonların temsilcilerinden oluşur. İki yüzden fazla ulusal federasyonun üyesi konumunda bulunduğu FIFA, çeşitli futbol turnuvalarının düzenlenmesi, futbola ilişkin kuralların konulması ve değiştirilmesi ile çeşitli hususlarda uyuşmazlık çözmekle yetkili bir kurum konumundadır. Türkiye Futbol Federasyonu da FIFA'nın 1923'ten beri bir üyesi olup, FIFA kurallarına uymakla yükümlüdür. Aksi halde uluslararası spor müsabakalarına katılmak mümkün olmayacaktır³⁷³.

27 Nisan 2016 tarihinde yürürlüğe girmiş olan FIFA Statüsü'nün 22. maddesi uyarınca, aynı kıtada bulunan ulusal federasyonlar kural olarak ait oldukları bölgenin konfederasyonlarına da üye konumundadırlar. Maddenin birinci fıkrasında sayılmış olan bölgesel konfederasyonlar şunlardır;

³⁷¹ Akil, s. 395.

³⁷² Akil, s. 389, dn. 21'den naklen; Özkes, M., Birben, E. (2001). "2822 Sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunundaki Mecburi Tahkim ile İhtiyari Tahkimin Karşılaştırılması". *Prof. Dr. Turhan Tufan YÜCE'ye Armağan*, İzmir, (s. 149-176), s. 151.

³⁷³ Yakın, s. 53.

- Güney Amerika Futbol Konfederasyonu- CONMEBOL,
- Asya Futbol Konfederasyonu- AFC,
- Avrupa Futbol Konfederasyonu- UEFA,
- Afrika Futbol Konfederasyonu- CAF,
- Kuzey ve Orta Amerika ile Karayipler Futbol Konfederasyonu- CONCACAF,
- Okyanusya Futbol Konfederasyonu- OFC.

FIFA Statüsünün 2. maddesi, FIFA'nın görevlerine ilişkin belirlemeler içerir. Bu maddenin a ve b bentleri uyarınca, FIFA, futbolu global çapta geliştirmek ve eğitim, kültürel, insani değerler çerçevesinde dünya çapında yaymakla görevlidir. Bu statünün 59. maddesinin 3. fıkrasına göre, genel mahkemeler ile tahkim yoluna başvurulabilir, olası uyuşmazlıklar CAS nezdinde çözüme kavuşturulabilir. Yine, federasyonların kendi bünyelerinde tahkim kurulları oluşturmaları ve buna uyulmaması halinde yerel mahkemeler değil tahkime başvurulma zorunluluğu getirilmiştir.

1 Eylül 2001 tarihine kadar, tüm uluslararası uyuşmazlıkların çözümü, oyuncu statüsü komitesine bırakılmıştır. Oyuncu Statüsü Komitesi daha sonra uyuşmazlıkları Uyuşmazlıkları Çözüm Odası isimi bir kurula sahip kılınmıştır. Bu kurul, Dispute Resulation Chamber (DRC) yani İhtilaf Çözüm Dairesi olarak adlandırılmaktadır. Statünün 46. maddesi Futbolcu Statü Komitelerini düzenlemektedir. Bu maddenin ilk fıkrasına göre, Futbolcuların/ Oyuncuların Statüsü Komitesi, futbolcuların transferi ve statüleri hakkında çeşitli FIFA organizasyonları kapsamı altında çalışabilir. Bu maddenin ikinci fıkrasına göre ise, Dispute Resulation Chamber yani İhtilaf Çözüm Dairesi profesyonel futbolcuların transferleri ve statüleri hakkındaki düzenlemeler çerçevesinde karar vermek üzere Oyuncuların Statüsü Komitesi altında İhtilaf Çözüm Dairesi olarak düzenlenmiştir. DRC, kulüpler ile futbolcular arasında iş ilişkisinden kaynaklanan ve uluslararası bir boyuta sahip olan uyuşmazlıkları karara bağlamaya yetkilidir³⁷⁴. Bu husus, FIFA Transfer Talimatı'nın yargılamaya ilişkin 22 ila 25. maddeleri arasında düzenlenen hükümlerde de anlaşılabilir. Nitekim, İhtilaf Çözüm Dairesi, 24. madde uyarınca en az üç üyeden

³⁷⁴ Baştürk, s. 270; Yakın, s. 55-56.

oluşur. Kural olarak, tek bir kurul halinde faaliyet gösterir ve 24. maddede belirtilmiş sınırlar dahilinde uyuşmazlık çözmekle yetkili kılınmıştır. Buna göre, uyuşmazlığın 100.000 CHF tutarına kadarki kısmında ve yetiştirme tazminatının hesaplanmasına ilişkin anlaşmazlıklar ile üyelik ödentisine ilişkin uyuşmazlıklara tek hakimle bakılır.

4.7.4.2. Başvuru ve inceleme usulü

FIFA Futbolcuların Statüsü ve Transferi Talimatı'nın 25. maddesi'nin 5. fıkrasına göre, Oyuncuların Statüsü Komitesi, tek hakimle ya da çok hakimle kurulmuş olan DRC, uyuşmazlığa sebep olan olayın doğumundan itibaren iki yıl geçmişse uyuşmazlık hakkında yargılama yapamazlar. Belirlenmiş olan bu süre kesin olup, hak düşürücü niteliktedir.

FIFA Oyuncuları Statüsü Komitesi ve Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Prosedürü Talimatı'nın³⁷⁵ 8. maddesine göre; yargılamanın kural olarak yazılı bir biçimde yapılması gerekir.

Kurula yapılacak olan başvuru dilekçesinde, hangi hususların bulunacağı FIFA Oyuncuları Statüsü Komitesi ve Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Prosedürü Talimatı'nın 9. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre; bir başvuru dilekçesinde bulunması gerekli olan hususlar şunlardır;

- a) Tarafların isim ve adresleri,
- b) Varsa tarafların yasal temsilcilerinin isim ve adresleri ile vekaletnameleri,
- c) İddia ya da talep,
- d) Davanın özeti, iddia ya da talebin temelini vakıalar ve delillerinin gerekçeli açıklaması,
- e) Sözleşme gibi ya da önceki uyuşmazlığın orijinal haline ilişkin mümkünse resmi FIFA dillerinden birine çevrilmiş uyuşmazlığa ilişkin belgelerin sunulması,

³⁷⁵Talimat için bkz. :

[http://resources.fifa.com/mm/document/affederation/administration/01/95/84/00/rulesgoverningtheproceduresoftheplayersstatuscommitteeandthedipsuterresolutionchamber\(2014\)_neutral.pdf](http://resources.fifa.com/mm/document/affederation/administration/01/95/84/00/rulesgoverningtheproceduresoftheplayersstatuscommitteeandthedipsuterresolutionchamber(2014)_neutral.pdf) (Erişim Tarihi: 20.05.2019).

- f) Uyuşmazlık ile ilgili olan diğer özel ya da tüzel kişilerin isim ve adresleri,
- g) Dava konusunun parayla ölçülebilir olması halinde uyuşmazlığın miktarı,
- h) Bu talimatın 17. maddesinde belirtilmiş olan gider avansının yatırıldığına ilişkin evrakın sunulması,
- i) Başvuru tarihi ve tarafın imzası.

Başvuru dilekçesinde yer alması gereken yukarıda saydığımız hususlardan bağımsız olarak, kabul edilemezlik kararı verilen başvurular doğrudan reddedilir (FIFA Oyuncuları Statüsü Komitesi ve Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Prosedürü Talimatı m. 9, II). Başvuru dilekçesine ilişkin herhangi bir eksiklik bulunmuyorsa, dilekçe karşı taraf ile davadan etkilenebilecek olan üçüncü kişilere tebliğ edilir ve cevap vermeleri için süre tanınır. Karşı taraf kendisine verilen ve Kurul tarafından kendisine tanınan süre içinde cevap vermezse, dava eldeki belgelere göre görülerek karara bağlanır³⁷⁶. Özel durumlarda bu kurala istisna getirilerek cevaba cevap ve ikinci cevap dilekçesi verme hakkı tanınabilir (FIFA Oyuncuları Statüsü Komitesi ve Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Prosedürü Talimatı m. 9, III).

4.7.4.3. Başvuru sonucunda verilebilecek kararlar

FIFA Transfer Talimatı'nın 25. maddesinin 6. fıkrası uyarınca DRC'nin vereceği kararlar yerel mevzuatları ya da sözleşmeleri spor hukukuna özgü durumları da gözeterek FIFA'nın statü ve talimatlarına uygun olarak karar vermesi gerekir³⁷⁷. Uyuşmazlıkların, çözümünde FIFA düzenlemelerinin yerel hukuk kurallarıyla çelişmesi halinde FIFA kurallarına yani talimatlarına öncelikli olarak yer verildiği ifade edilmelidir (FIFA Oyuncuları Statüsü Komitesi ve Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Prosedürü Talimatı m. 1,II; m. 2). Nitekim, bu hususta DRC tarafından incelenen bir uyuşmazlıkta³⁷⁸, Fransız Hukuku ile FIFA talimatlarının çelişmesi üzerine DRC, FIFA düzenlemelerine öncelik vermiş; karar CAS

³⁷⁶ Şahin, s. 121.

³⁷⁷ Yakın, s. 56.

³⁷⁸ Cas'ın AJ Auxerre c. FC Valence & S. 27.08.2004 tarihli kararı için bkz.: <http://jurisprudence.tas-cas.org/Shared%20Documents/530.pdf> (Erişim Tarihi: 16.05.2019).

nezdinde temyiz edilmiş ve bu şekilde karar verilmesinin doğru olduğu gerekçesi ile karar CAS tarafından onaylanmıştır³⁷⁹.

DRC kararlarını, tek hakimli işlerde otuz gün, kurul halinde bakılan işlerde altmış gün içerisinde vermelidir³⁸⁰. Kural olarak, gerekçeli şekilde kararın tebliğ edilmesi söz konusudur. Ancak, gecikmesinde sakınca bulunabilecek hallerde öncelikle kısa karar tebliğ edilir ve yirmi gün içerisinde gerekçeli karar tebliğ edilir. DRC'nin vermiş olduğu kararlara karşı, kararın tebliğinden itibaren yirmi bir gün içerisinde Spor Tahkim Mahkemesi- CAS'a temyiz yolu ile başvurulabilir (FIFA Statüsü m. 58, I).

4.7.5. Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi (CAS)

4.7.5.1. Genel olarak

Çalışmamız bağlamında önem arz eden futbol bir kenara bırakıldığında, spor hukukuyla ilgili gerek ulusal gerekse uluslararası hukuk sistemlerinde önemli eksiklikler mevcuttur. Bunun sebepleri arasında uluslararası alanda ortak kabul gören kuralların bulunmaması da ulusal mahkemeler tarafından farklı kararların verilmesine neden olmaktadır. Yine de önemli ölçüde sayılabilecek uyuşmazlıkların uluslararası alanda CAS tarafından çözüme kavuşturulduğu günümüzde memnuniyetle karşılanmaktadır. Tarihi gelişimine bakıldığında ise, CAS'ın kararlarının oluşumu ve yerleşik hale gelmesinde uluslararası spor hukuku mevzuatının da herkes tarafından kabul görmesi gözden kaçırılmamalıdır.

1984 yılında İngilizce adı; Court Of Arbitration For Sport (C.A.S.) veya Fransızca adı; Tribunal Arbitral Du Sport (T.A.S.) olan sporun dünyadaki en üst yargı organı olarak kurulmuştur. CAS, milletlerarası spora hizmet veren ve spor hukukuna ilişkin bütün uyuşmazlıkları en kısa süre içerisinde çözmeye yetkili, kararları bağlayıcı ve bağımsız bir yargı kurumudur³⁸¹. Spor Tahkim Mahkemesi (Court of Arbitration for Sport, CAS)' nin üst

³⁷⁹ Yakın, s. 56-57.

³⁸⁰ Şahin, s. 122.

³⁸¹ Erkiner, K. (2010). Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi C.A.S. Ankara: On iki levha yayınları, s. 4 vd.

kuruluşu olan ve merkezi İsviçre Lausanne' da bulunan Milletlerarası Spor Tahkim Konseyi (The International Council of Arbitration for Sport, ICAS' nin görevi, spora ilişkin uyuşmazlıkların tahkim ve arabuluculuk yöntemleriyle çözülmesini kolaylaştırmak ve CAS' ın bağımsızlığı ile tarafların haklarını korumak amacıyla, CAS'ın yönetim ve finansman işlerini yürütmektir³⁸².

Milletlerarası Spor Tahkim Mahkemesi (CAS) ana mevzuatı diğer adıyla CAS Spor Tahkim Kodu³⁸³ (Code of Sports-Related Arbitration)³⁸⁴; "Spor Alanındaki Uyuşmazlıkları Çözümlemeye Yönelik Organların Statüleri" (Statutes of the Bodies Working for the Settlement of Sports-Related Disputes) ve " CAS Usul Talimatı" (Procedural Rules) olmak üzere başlıca iki bölümden oluşmaktadır. Ayrıca bu ana mevzuatın tamamlayıcısı niteliğinde olan "CAS Arabuluculuk Talimatı" (CAS Mediation Rules) ve "Olimpik Oyunlar Tahkim Talimatı" (Arbitration Rules for The Olympic Games) ile eki niteliğinde olan "Standart Hükümler" (Standard Clauses) ve "Tahkim Gider Tarifesi" (Schedule of Arbitration Costs) de bulunmaktadır³⁸⁵.

IOC tarafında yönetilen CAS organizasyonu sağlama görevinin Uluslararası Spor Tahkim Konseyi (ICAS)'ne verilmesi ile CAS, sadece yargısal fonksiyonunu görmeye başlamış; idari ve mali nitelikteki³⁸⁶ hususlar ICAS tarafından yerine getirilmeye başlanmıştır³⁸⁷. Spor Tahkim Mahkemesi'nin bir üst nitelikte olduğu kabul edilen ICAS, CAS'a ilişkin temel mevzuat konumunda bulunan spor tahkim mahkemesi mevzuatının S4 ve S11 maddeleri arasında düzenlenmiş olup, başta tahkim ve arabuluculuk yöntemleri ile uyuşmazlıkların çözümünü sağlamaya³⁸⁸ ve S-6'da belirtilen diğer görev ve yetkilere haiz kılınmıştır. CAS Statüsü'nün S6 maddesine göre, Uluslararası Spor Tahkim Konseyi' nin on temel görev ve yetkisi mevcuttur. Bunların belli başlıları şunlardır;

³⁸² Küçüküngör, E. (2004). "Spor Hukuku Uyuşmazlıklarında Milletlerarası Tahkim". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 53(2), (s. 1-32), s. 10.

³⁸³ Erkiner, s. 19 vd.

³⁸⁴ 1 Ocak 2017 itibarıyla yürürlükte olan kod için bkz.: http://www.tas-cas.org/fileadmin/user_upload/Code_2017_FINAL_en_.pdf (Erişim tarihi: 23.05.2019)

³⁸⁵ Bağlan, s. 38-39.

³⁸⁶ Küçüküngör- Milletlerarası Tahkim, s. 10.

³⁸⁷ Bağlan, s. 41.

³⁸⁸ Bağlan, s. 43.

- Bu statüyü kabul etmek ve değiştirmek,
- Kendi üyeleri arasında dört yıllık süre için Konsey Başkanını, iki Başkan Yardımcısını, CAS'ın İlk Derece ve Temyiz Dairesi Başkanları ile olası bir engel hal çıkması durumunda yerlerini alacak kişileri seçmek,
- Hakem ve uzlaştırıcı konumunda görev yapacak kişileri belirlemek,
- CAS'ın bütçesini onaylamak ve yönetmek,
- Başvurucuların haklarını koruyacak tedbirleri almak ve başvuruculara sportif uyuşmazlıkların tahkim ya da anlaşmaya göre çözümlenmesi hususunda yol göstermek.

Son olarak, hem Tahkim Mahkemesi hem de bu Konsey'in Başkanı olan kişi diğer idari görevleri de yerine getirmek ile yükümlüdür (CAS Statüsü m. S9).

CAS'ın tahkim dışındaki hizmetleri; uzlaştırma, görüş bildirme, Ad hoc Tahkim ve arabuluculuktur³⁸⁹. Tüm bu usul ve yöntemlerin öngörülmesindeki temel amaç, sportif uyuşmazlıkların çözümünün, bu konuda uzmanlaşmış kişilerden oluşan kurullar tarafından gerçekleştirilmesi ihtiyacıdır. Yine, devlet yargısına nazaran daha avantajlı sonuçların doğumu da spor sùjelerini tahkime yönlendirmektedir³⁹⁰. Bununla birlikte kuruluşuna ilişkin tartışmaların yapıldığı dönemde, devlet mahkemelerine olan güvensizlik ifade edilmiş³⁹¹ ve Uluslararası Olimpiyat Komitesi yöneticilerinin girişimleri sayesinde CAS'ın sadece hızlı ve ucuz bir çözüm öngörmesi değil, sportif uyuşmazlıkların yine aynı çatı altında bulunan bağımsız kuruluşlar nezdinde, uzman kişilerce çözümünü vaat etmesiyle birlikte bağımsız ve bağlayıcı nitelikte kararlar³⁹² vermesi öngörülen bu yapı oluşturulmuştur³⁹³.

³⁸⁹ CAS Arabuluculuk Talimatı m. 1., Erkiner, s. 83.

³⁹⁰ Bağlan, s. 37.

³⁹¹ Özdemir Kocasakal, H. (2013). **Sportif Uyuşmazlıkların Tahkim Yoluyla Çözümü ve Spor Tahkim Mahkemesi (CAS)**. İstanbul: Vedat Kitapçılık, s. 148.

³⁹² Nart Bozkurt, s. 165.

³⁹³ Özdemir Kocasakal, s. 149; Bağlan, s. 38.

4.7.5.2. Mahkemenin görevi ve fonksiyonu

1983 yılında olimpik hareketin de desteği ile Milletlerarası Olimpiyat Komitesi tarafından spora ilişkin tüm ihtilafların çözülmesi amacıyla kurulan CAS'ın 1994'ten sonra bağımsız bir yapıya kavuştuğu kabul edilmektedir. Bir hakem mahkemesi niteliğinde olan CAS, basit bir usul uygulamakta ve burada çözülen uyuşmazlıklar çok daha ucuza mal olmaktadır³⁹⁴.

Doktrinde, spor tahkim mahkemesinin, beş fonksiyona sahip olduğu ifade edilmektedir³⁹⁵. Bunlar şu şekilde sıralanabilir;

- Spordan doğan uyuşmazlıkları³⁹⁶ ilk ve tek yetkili merci olarak inceleyip karara bağlamak (CAS Statüsü m. S12, a).
- Federasyonlar ile sportif kuruluşların kararlarına ilişkin uyuşmazlıkları, ilgili mevzuatın izin verdiği ölçüde üst derece yargı yeri olarak denetlemek (CAS Statüsü m. S12, b).
- Uyuşmazlıkları, alternatif uyuşmazlık çözüm yollarından birisi olan arabuluculuk kurumu ile çözmek.
- Spora ilişkin hukukî meselelerde tavsiye niteliğinde görüş bildirmek³⁹⁷.
- Uluslararası spor organizasyonları ve olimpiyat komitesi tarafından düzenlenen olimpik oyunlar devam ederken ortaya çıkabilecek olan uyuşmazlıkları çözmek³⁹⁸.

CAS ile FIFA DRC'nin ayrıştığı önemli hususlar mevcuttur. Buna göre, ilk olarak, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu, FIFA nezdinde uyuşmazlıkların halli bağlamında işlev görmekte ve dolayısıyla sadece futbola ilişkin sorunların çözümünde görev almaktadır. Halbuki, CAS, tüm sportif uyuşmazlıkların tahkim veya uzlaştırma yoluyla çözümlenmesini temin amacıyla kurulmuştur³⁹⁹ (CAS Statüsü, m. S1). Yine, CAS, FIFA bünyesinde yer alan

³⁹⁴ Küçükgüngör- Milletlerarası Tahkim, s. 9-11.

³⁹⁵ Akil, s. 76-77; Bağlan, s. 46.

³⁹⁶ Akil, s. 75-76.

³⁹⁷ Akil, s. 77.

³⁹⁸ Akil, s. 77.

³⁹⁹ Bağlan, s. 47; Küçükgüngör- Milletlerarası Tahkim, s. 13.

DRC'den farklı olarak, idari bir yapılanma içerisinde yer almamakta, bağımsız bir şekilde kendi içinde oluşturulmuş heyetler aracılığıyla sporu ilgilendiren tüm uyuşmazlıkları, yine spor hukuku kuralları çerçevesinde tahkim ve arabuluculuk yöntemlerini kullanarak çözüme kavuşturmaktadır⁴⁰⁰.

CAS uyuşmazlık çözüm dairelerinin oluşumunda, temel öge konumunda bulunan hakemlerin seçilmesi ve buna ilişkin listenin hazırlanması hususunda CAS Statüsü'nün S13 vd. maddelerinde bazı belirlemeler yapılmıştır. Buna göre, Statü'nün S3 maddesinde belirtilmiş olan bir veya üç hakemi belirleme yetkisi, Uluslararası Spor Tahkim Konseyi'nin yetkisine bırakılmıştır. Konsey'in bu hükümler uyarınca belirleyeceği kişiler, dört yıllık sürelerle CAS hakem listesinde yer alırlar. Statü'nün S13 maddesinin ikinci fıkrasına göre, en az 150 hakem ve 50 uzlaştırmacının bulunması şarttır.

Statü'nün S14 maddesi ile hakemlerin kimler arasından seçileceği açıklığa kavuşturulmuştur. Burada ifade edilen usule göre; Uluslararası Olimpiyat Komitesi, Uluslararası Federasyonlar, Ulusal Olimpiyat Komiteleri ile bu teşkilatlardan gösterilecek bağımsız adaylar ve alanında uzman ve bilgili olan spor hukukuna hakim kişiler arasından yapılacak belirlemeye göre hakemler seçilecektir⁴⁰¹. Bu hakemler, hem ilk derece yargılaması bağlamında hem de temyiz yargılamasında görev alabileceklerdir (CAS Statüsü m. S18, I). Statü'nün S18 maddesinin ikinci fıkrasına göre, hakemlerin bağımsız ve tarafsız bir biçimde görevlerini ifa etmeleri gerekir ki bu kişiler, hakem olarak atanmaları esnasında taahhüt altına girerler⁴⁰². Yine Statü'nün R33 maddesi ile hakemlere, uyuşmazlık konusunun taraflarından bağımsız olma ve bu duruma hanel getirebilecek bir durum varsa derhal bildirme yükümlülüğü yüklenmiştir⁴⁰³. Nitekim, hakemlerin, CAS nezdinde görülen bir davada taraflardan birisinin avukatı olarak da hareket etmeleri mümkün değildir (CAS Statüsü m. S18, III).

⁴⁰⁰ Ercan, İ. (2007). "Futbol ve Tahkim". *İstanbul Barosu Dergisi Spor Hukuku Özel Sayısı*, (Mayıs-3), (s. 143-185), s.178.

⁴⁰¹ Bağlan, s. 48-49.

⁴⁰² Özdemir Kocasakal, s. 252; Bağlan, s. 50.

⁴⁰³ Bağlan, s. 50.

CAS'ın çalışma dili ise kural olarak İngilizce ve Fransızca şeklinde belirlenmiş olup, tarafların, kendi aralarında uzlaşıp, yargılamanın başka bir dilde yapılmasını talep etmeleri mümkündür (CAS Statüsü m. R29).

4.7.5.3. Mahkemenin yetkisi ve yargılamanın işleyişi

4.7.5.3.1. Genel olarak

CAS, İlk Derece Tahkim Dairesi ve Temyiz Tahkim Dairesi şeklinde her birinde farklı tahkim usulünün uygulandığı iki ana birimden oluşmaktadır⁴⁰⁴ (CAS Statüsü, m. S3; m. S20, a ve b).

- İlk Derece Tahkim Dairesi, ilk derece yargılamasına tabi uyuşmazlıkların çözümü için kurulmuş bulunan hakem heyetinden oluşur ve ilk derece uyuşmazlıklarını CAS Statüsü'nün R27 maddesinde öngörülen Tahkim Tüzüğü uyarınca karara bağlar⁴⁰⁵.
- Temyiz Tahkim Dairesi ise, federasyonların, birliklerin veya diğer sportif kuruluşların kendi statülerinin elverdiği ölçüde, yine bu kurumların kararlarıyla ilgili uyuşmazlıkların çözümü için oluşturulacak heyetlerden oluşmakta, temyiz makamı gibi hareket etmektedir⁴⁰⁶.

Dolayısıyla CAS yargılamasının yapılabilmesi için, tarafların yazılı olarak kararlaştırmış olmaları şartıyla hem gerçek kişilerin, hem de tüzel kişilerin bir uyuşmazlık hakkında CAS'a başvurması mümkündür⁴⁰⁷.

CAS'ın önüne gelen bir uyuşmazlıkta, ilk derece tahkim yargılamasına göre mi yoksa temyiz mercii olarak mı hareket edeceğine ilişkin belirlemeler, Statü'nün S20 ve S27 maddeleri uyarınca yapılabilecektir. CAS Statüsü'nün S27 maddesi, Tahkim Tüzüğü'ne ilişkin hükümleri içermektedir. Bu maddeye göre, CAS'ın Tüzük uyarınca uyuşmazlıkları

⁴⁰⁴ Özdemir Kocasakal, s. 164.

⁴⁰⁵ Bağlan, s. 47; Küçükgüngör- Milletlerarası Tahkim, s. 11; Özdemir Kocasakal, s. 165.

⁴⁰⁶ Özdemir Kocasakal, s. 165; Bağlan, s. 47.

⁴⁰⁷ Özdemir Kocasakal, s. 168.

çözümüne kavuşturabilmesi için tarafların bu konuda anlaşmış olmaları ve çıkan ihtilafın spor hukukundan kaynaklı olması gerekir⁴⁰⁸. Burada, ilk derece yahut temyiz tahkim yargılaması fark etmeksizin, uyuşmazlığın spor ile ilgili olması gerekir ve ilk derece yargılaması için tarafların üzerinde anlaşmış olmaları, temyiz yargılaması için, kararı aleyhine üst merciye başvuru yapılan ilgili federasyon ya da kuruluşun mevzuatında CAS yargılamasının caiz olduğuna ilişkin belirleme yapılmış bulunması gerekmektedir⁴⁰⁹.

FIFA Statüsü'nün 67. maddesi uyarınca, uyuşmazlığın niteliğine ilişkin herhangi bir kısıtlama olmaksızın, FIFA, UEFA, ulusal ligler ya da ulusal federasyonlar gibi futbola ilgili kurum ve kuruluşlarca usulüne uygun bir biçimde verilmiş kararlara karşı CAS'a temyiz başvurusunda bulunulabilir⁴¹⁰. CAS önüne getirilen uyuşmazlıkların temelini, bir federasyon tarafından bir sporcu yahut kulüp hakkında bir karar alınmasının sonucunda, aleyhine karar verilmiş olanlar tarafından temyiz tahkim mercii olarak yapılan başvurular oluşturmaktadır⁴¹¹. Disiplin uyuşmazlıkları olarak tanımlanabilecek bu uyuşmazlıkların önemli bir kısmının doping ile ilgili meseleler olduğu ifade edilmektedir⁴¹².

Uyuşmazlığın niteliğine göre taraflar bir tek hakem seçme yoluna gidebilecekleri gibi, her iki taraf birer hakem seçebilir ve bu durumda CAS tarafından seçilen bir üçüncü hakemin de katılımıyla uyuşmazlık hakem heyeti tarafından çözüme bağlanır. Nitekim UEFA (Avrupa Futbol Birliği) statülerinin 57. maddesinde de, UEFA ile ulusal federasyonlar, kulüpler ve oyuncular veya UEFA taraf olmaksızın doğrudan doğruya adı geçen kişiler arasında söz konusu olabilecek, konusu para olan özel hukuk uyuşmazlıkları bakımından bir hakem mahkemesi olarak CAS'ın yetkili olduğu öngörülmüştür⁴¹³. Yani, uyuşmazlıkların mali nitelikte olması halinde FIFA Futbolcu Statüleri Komitesi ya da FIFA Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nca verilecek kararlara karşı Spor Tahkim Mahkemesi'ne başvuru yapılacaktır.

⁴⁰⁸ Özdemir Kocasakal, s. 168; Bağlan, s. 53.

⁴⁰⁹ Özdemir Kocasakal, s. 169.

⁴¹⁰ Özdemir Kocasakal, s. 173.

⁴¹¹ Özdemir Kocasakal, s. 174.

⁴¹² Özdemir Kocasakal, s. 175.

⁴¹³ Ayrıca bkz.: Özdemir Kocasakal, s. 212-213.

Bunlar dışında kalan futbolla ilgili bütün uyuşmazlıklar bakımından ise doğrudan doğruya UEFA karar verme yetkisine sahiptir. UEFA statülerinin 58 ve 59. maddeleri gereğince, uyuşmazlığın niteliğine göre doğrudan doğruya UEFA veya CAS tarafından verilen kararlar kesindir ve bu kararlara karşı devlet mahkemelerine müracaat edilemez⁴¹⁴.

CAS'a yapılan başvuruların, hangi heyetin görevine gireceği hususunda gerekli değerlendirmeyi yapma yetkisi, Sekreteryaya aittir⁴¹⁵ (CAS Statüsü m. S20, II).

CAS yargılamasının ilk derece ve temyiz mercii olarak gerçekleştireceği yargılamaya ilişkin ayrıntılı bilgiler vermeden önce, doktrinde paylaşılmış bir veriyi aktarma ihtiyacı hasıl olmuştur. Şöyle ki, esasında bir temyiz mercii olarak işlev gören CAS'a yapılan başvurularda; yapılmış olan temyiz başvurusunun, ilk derece mercii olarak yapılan başvuru sayısından neredeyse 6 kat daha fazla olduğu görülmektedir⁴¹⁶.

4.7.5.3.2. İlk derece tahkim mercii olarak CAS'ın yetkisi

İlk derece tahkim yargılamasında, CAS Statüsü'nün R38 ilâ R46 maddelerinde düzenlenmiş olan hükümler esas alınacaktır. Buna göre, CAS'ın ilk derece tahkim mercii olarak görev alabilmesi için, CAS Statüsü'nün R38 maddesinde belirtilen unsurları içeren bir başvuru dilekçesinin verilmesi şarttır. Başvurunun tamamlanabilmiş sayılması için, ayrıca Statü'nün R64 maddesinde öngörülen yargılama giderlerini de başvuran taraf ödemelidir⁴¹⁷.

CAS Statüsü'nün R38 maddesinin üçüncü fıkrasına göre, başvuru dilekçesinde bulunması gereken hususlarda bir eksiklik tespit edilir yahut yargılama giderlerinin yatırılmadığı anlaşılırsa, sekreteryaya, başvuru tarafa bu eksikliklerin giderilmesi için kesin süre verecektir. Verilmiş olan bu süre içerisinde, eksiklikler tamamlanmazsa, başvuru geri

⁴¹⁴ Özdemir Kocasakal, s. 173-174.

⁴¹⁵ Özdemir Kocasakal, s. 176.

⁴¹⁶ Özdemir Kocasakal, s. 177.

⁴¹⁷ Özdemir Kocasakal, s. 286.

alınmış sayılacaktır⁴¹⁸. Sekreteryaya tarafından, davalı tarafa bir bildirim yapılır ve savunmasına ilişkin gerekçelerini, varsa yetki itirazını ve karşı dava talebini belirtmesi ile CAS Hakem Listesi'nden seçeceği bir hakemi dilekçesinde belirtmesi istenir⁴¹⁹.

Taraflar hakem seçim usulünde serbesttirler. İstenirse tek hakem, istenirse üç hakem vasıtasıyla yargılama yapılabilir. Tahkim yargılaması, hakem heyetinin kararına bağlı olmayan ve zorunlu olarak dilekçeler teatisini içeren yazılı aşama ile gerek görülmesi halinde gerçekleştirilen sözlü yargılama, yani duruşma aşamasından oluşmaktadır⁴²⁰.

Hakem heyetinin, hangi maddi hukuk kurallarını uygulayacağına ilişkin belirleme CAS Statüsü'nün R45 maddesinde yapılmıştır. Buna göre, hakem heyeti, uyuşmazlığın esasına, taraflarca seçilen hukuk kurallarını, taraflarca bir seçim yapılmamış olması halinde ise, İsviçre Hukukunu uygulayacaktır⁴²¹. Doktrinde⁴²², uygulamada, tarafların ilgili uluslararası federasyon ya da Uluslararası Olimpiyat Komitesi kararlarının uygulanması talebinde buldukları ifade edilmiştir.

Hakem kararları, çoğunlukla alınır ve fakat çok hakemli yargılamada çoğunluğun sağlanamaması halinde heyet başkanı tek başına karar vermeye de yetkili kılınmıştır⁴²³ (CAS Statüsü m. R46). Hakem kararı, taraflara CAS Sekreteryası tarafından tebliğ edilir ve bu andan itibaren CAS'ın görevi sona erer⁴²⁴. Zira, bu karar kesindir ve icraya elverişlidir⁴²⁵.

Türk hukuku bağlamında ayrı bir değerlendirme yapmamız gerekirse, profesyonel futbolcu sözleşmesinin sona ermesi halinde, ortaya çıkmış olabilecek bir uyuşmazlık bakımından TFF Statüsü'nün 56. maddesi çerçevesinde Uyuşmazlık Çözüm Kurulu yetkilidir ve kararları aleyhine yalnızca TFF Tahkim Kurulu'na gidilebilir. Ancak, burada

⁴¹⁸ Özdemir Kocasakal, s. 287.

⁴¹⁹ Özdemir Kocasakal, s. 287.

⁴²⁰ Özdemir Kocasakal, s. 293.

⁴²¹ Özdemir Kocasakal, s. 299.

⁴²² Özdemir Kocasakal, s. 301.

⁴²³ Özdemir Kocasakal, s. 305; Şahin, s. 131.

⁴²⁴ Özdemir Kocasakal, s. 307.

⁴²⁵ Özdemir Kocasakal, s. 307.

önemle ifade edilmelidir ki, tarafların anlaşmaları halinde ve yabancılık unsurunun mevcudiyeti durumunda, CAS'a ilk derece tahkim mahkemesi olarak başvurunun önünde herhangi bir engel yoktur⁴²⁶.

4.7.5.3.3. Temyiz tahkim mercii olarak CAS'ın yetkisi

CAS temyiz yargılamasına ilişkin özel hükümler, CAS Statüsü'nün R47 ilâ R59 maddeleri arasında düzenlenmiş bulunmaktadır. Statü'nün R47 maddesine göre, daha önce de belirttiğimiz gibi, bir federasyonun, birliğin yahut sportif kuruluşun kendi mevzuatında açıkça öngörülmesi halinde yahut tarafların kendi aralarında anlaşmalarıyla ve temyizden önceki tüm hukuki başvuru yollarını tüketmeleri kaydıyla, temyiz mercii olarak CAS'a başvurulabilir⁴²⁷.

Temyiz başvuru dilekçesinde hangi hususların bulunacağı, CAS Statüsü'nün R48 maddesinde belirtilmiştir⁴²⁸. Buna göre;

- Karşı tarafın adı ve adresi,
- Temyize konu kılınmış olan kararın kopyası,
- Temyiz talebine ilişkin iddialar,
- Tek hakemle çözümün talep edilmemesi halinde, CAS Listesi'nde bulunan bir hakemin seçildiğine ilişkin beyan,
- İlk kararın uygulanmasının durdurulması talep ediliyorsa, buna ilişkin gerekçeli talep,
- CAS'a başvurunun hukuki temelini oluşturan anlaşma ya da mevzuatın örnek olarak gösterilmesi.

Ayrıca, başvuru tarafın, CAS Statüsü'nün R64.1 maddesinin ilk fıkrasına ve R65.2 maddelerine göre 1.000 CHF tutarındaki yargılama giderini ödeme yükümlülüğü bulunmaktadır⁴²⁹.

⁴²⁶ Özdemir Kocasakal, s. 189; Şahin, s. 128-129.

⁴²⁷ Özdemir Kocasakal, s. 190.

⁴²⁸ Özdemir Kocasakal, s. 170; Şahin, s. 125.

Temyiz yoluna başvuru süresi, tarafların anlaşması ya da ilgili kurumların mevzuatlarında yer alması halinde ilgili süreler; buna ilişkin bir belirleme bulunmuyorsa, temyize konu kararın tebliğinden itibaren yirmibir gündür (CAS Statüsü m. R49).

İlk derece yargılamasında olduğu gibi, tarafların anlaşması yahut mevzuat hükümleri gerektiriyorsa, yargılama kural olarak tek hakemle yapılır (CAS Statüsü m. R50, I). Bunlardan birisi yoksa, CAS Statüsü'nün R53 ve R54 maddelerine göre, tarafların seçtikleri birer hakem ve onların seçecekleri hakemlerden oluşan bir heyet, temyiz incelemesini yapacaktır.

CAS'ın yetkisine ilişkin olarak kendisine yetki veren federasyonların mevzuatlarında gerekli sınırlamaların getirilmiş olması gerekir. Doktrinde, buna örnek olarak FIFA Statüsü'nün 67. maddesinin üçüncü fıkrası gösterilmiş, CAS'ın yargılama yetkisine ilişkin olarak somut sınırlamalar getirilmiştir⁴³⁰.

Dilekçeler teatisi aşamasından sonra, hakem heyeti, duruşma tarihini belirler ve taraflara bildirir. Heyetin, tarafların onayını da alması halinde, duruşma yapmadan da karar verebilmesi mümkündür⁴³¹.

Hakem heyeti kararları, oyçokluğu ile alınır. Heyet, kısa kararı, dosyanın kendisine gelmesinden itibaren 3 ay içerisinde vermek durumundadır. Heyetin talebi ya da Temyiz Tahkim Bölümü Başkanı'nın onayıyla bu süre uzatılabilir⁴³². Kararın açıklık içermemesi halinde, kararın tebliğinden itibaren 45 gün içerisinde temyiz merciine başvurulması gerekir (CAS Statüsü, m. R63).

Bizim hukukumuzda göre, CAS'ın temyiz mercii olarak görev yapıp yapamayacağı hususu değerlendirildiğinde iki farklı olasılık göz önüne alınmalıdır. İlk olarak CAS'a temyiz mercii olarak başvuru şartlarından olan tarafların arasında bir anlaşma olması halinde,

⁴²⁹ Özdemir Kocasakal, s. 312.

⁴³⁰ Özdemir Kocasakal, s. 212.

⁴³¹ Şahin, s. 127.

⁴³² Şahin, s. 127.

istenirse CAS yoluna gidilebilir⁴³³. Ancak, diğerk ihtimal olan ve TFF Tahkim Kurulu Kararları'nın mutlak olarak kesin olması durumu gözetildiğinde, CAS'a temyiz mercii olarak başvurulmasına ilişkin açık bir hükmün de bulunmaması sebebiyle, temyiz başvurunun reddi söz konusu olabilecektir⁴³⁴.

4.7.5.4. Örnek CAS kararları

CAS, sporcular ile kulüpler arasındaki iş sözleşmeleri; teknik adamlar ile kulüpler arasında imzalanmış sözleşmeler; sporcu transferine ilişkin kulüpler arasında akdedilen sözleşmeler; federasyonların idari nitelikteki kararlarına ilişkin uyuşmazlıkları gibi ihtilaflarda önüne getirildiği ölçüde incelemek ve karara bağlamakla görevlidir⁴³⁵. Nitekim, CAS'a temyiz yoluyla yapılan başvurularda göze çarpan husus, spor federasyonları ile antrenörler, sporcular, teknik adamlar gibi unsurların aralarında kurulmuş olan sözleşmelerden kaynaklanan başvuruların yapıyor olmasıdır⁴³⁶.

Ariel Ortega ve Fenerbahçe arasındaki uyuşmazlığın CAS'ın incelemesi için uyuşmazlık mahkemesine getirilmesi, önemli bir olay olarak görülmüş, yerli ve yabancı basında ses getirmiştir. Profesyonel futbolcu sözleşmesine ilişkin olan bu uyuşmazlıkta, tarafların kendi aralarında imzalamış oldukları sözleşmede sadece FIFA Kuralları'nın uygulanacak olması öngörülmüş, bunun dışında ne bir ulusal ne de uluslararası hukuk sistemi seçilmiştir. CAS tarafından yapılan incelemede, uyuşmazlık öncelikle FIFA kuralları esas alınarak, ikincil olarak da tamamlayıcı anlamda İsviçre Hukuku kuralları esas alınarak hakemlerce çözüm yöntemi benimsenmiştir.

CAS, profesyonel futbolcu sözleşmesinin niteliğini de ele aldığı "2004/A/691 no. 76 & 77" sayılı kararlarında, sözleşmeye uygulanan hükümlerin, hangi şart ve koşullarda geçerli olacağını tartışmış; amatör bir futbolcuyla kulübü arasında yazılı bir sözleşmenin mevcut olmasının, amatör statünün "amatör futbolcu sözleşmesi" gibi bir sözleşmeye

⁴³³ Özdemir Kocasakal, s. 217.

⁴³⁴ Özdemir Kocasakal, s. 217.

⁴³⁵ Özdemir Kocasakal, s. 170-171.

⁴³⁶ Özdemir Kocasakal, s. 170.

bağlı olmadığından bahisle futbolcunun başkaca bir ücret alıp almadığına da bakılması gerekliliğine işaret etmiştir. Yine bu kararlarda, bir sonraki aşamada profesyonel futbolcu olabilecek amatör bir futbolcunun, maddi nedenler gözetilerek sözleşmenin tarafı olamamasının yetiştirme tazminatına da hak kazanabileceğine hükmedilmiştir⁴³⁷.

⁴³⁷ Akgül, K., Çelen, B., Oruç, M. (2007). "Ulusal ve Uluslararası Futbolcu Transferinde Yetiştirme Tazminatına Genel Bir Bakış". *İstanbul Barosu Dergisi Spor Hukuku Özel Sayısı*, (Mayıs-3), (s. 129-143), s.132.

5. SONUÇ

Çalışmamızda da belirttiğimiz gibi, birçok insan için en önemli spor faaliyeti olan ve en büyük organizasyonlarla geliştirilmeye çalışılan futbola harcanan para, emek ve zamanın en doğru şekilde değerlendirilebilmesi, bütün ülkeler için bir zorunluluk haline almıştır. Dolayısıyla, bu çok kapsamlı organizasyonun, pozitif düzenlemeler ve etkin bir şekilde işleyen mekanizmalarla desteklenmesi gerekliliği doğmuştur. Bununla beraber futbolun, bütün aktörleri tarafından önemli bir gelir kapısı olarak görülmesi de atfedilmesi gereken önemi artırmıştır. Bu bağlamda ele alınmış olan futbol ve özel olarak profesyonel futbolcu sözleşmesi bu çalışmada incelenmiştir. Öncelikle bir hizmet sözleşmesi olan profesyonel futbolcu sözleşmesinin tanımlanabilmesi için hizmet sözleşmesi kavramı açıklanmıştır.

Hizmet sözleşmesi, Türk hukukunda iş akdi, hizmet akdi, hizmet sözleşmesi olarak farklı şekillerde adlandırılrsa da bu kavramlar aynı kurumu ifade eder. Hizmet sözleşmesi ya da hizmet akdi terimleri İsviçre Borçlar Kanunu'nda yer alan iş sözleşmesi düzenlemelerinin Türk Borçlar Kanunu'na çevrilmesi esnasında dilimize yerleşen terimlerdir. Nitekim, TBK'da da iş sözleşmesi ile ilgili düzenlemeler hizmet sözleşmesi olarak ihdas edilmişlerdir. İş Kanunu'nda ise iş sözleşmesi - iş akdi terimleri kullanılmaktadır.

Profesyonel futbolcu sözleşmesi, profesyonel futbolcular ve kulüpler ya da her iki tarafın lisanslı temsilcileri tarafından akdedilen ve belirli bir ücret karşılığında futbol faaliyetinin icrasını konu alan bir iş sözleşmesidir. İş Kanunu'nun 4. maddesi uyarınca profesyonel futbolcuların İş Kanunu kapsamına dahil edilmemesi sonucunda, bu konuda TBK'nın hizmet sözleşmesine ilişkin genel hükümleri uygulanma alanı bulacaktır. Bununla birlikte iş hukukundan kopartılamayan bu ilişkinin unsurları da bu tezde açıklanmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda, profesyonel futbolcu sözleşmesinin unsurları; iş görme, bağımlılık, ücret, süreklilik ve anlaşma olup bu hususlar futbolun kendine özgü yapısı ve kuralları çerçevesinde değerlendirildiğinde arz ettiği önem ortaya çıkmaktadır. Zira, TFF tarafından çıkartılmış Talimat vb. hükümlerde profesyonel futbolcu sözleşmelerine bazı kısıtlamalar getirilmektedir. Buna rağmen, yukarıda arz ve izah etmeye çalıştığımız temel

unsurlar spor hukuku dahilinde ve profesyonel futbolcular ile kulüpler arasında kurulmuş olan iş ilişkisi çerçevesinde değerlendirilmeli ve ayırık hususlar gözden kaçırılmamalıdır.

Profesyonel futbolcu sözleşmesi kanımızca belirli süreli bir iş sözleşmesidir. Hatta, Yargıtay İçtihadı Birleştirme Genel Kurulu'nun 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun 9'uncu maddesinde sayılan sözleşmeleri belirli süreli iş sözleşmesi olarak kabul ettiği kararına dayanarak, profesyonel futbolcu sözleşmelerinin de, mevzuat gereğince belirli süreli olarak hazırlanma şartı göz önüne alındığında, belirli süreli iş sözleşmesi olarak kabul edilmesi gerekmektedir.

Futbolcuların aldıkları ücret konusunda ise TFF'nin belirlemelerinin yanında, farklı ihtimaller devreye girmekte ve maç başına ücret dahi alınsa, profesyonel futbolcu sözleşmesine belirli bir miktar yazılmalıdır.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin asıl tarafları profesyonel statüye sahip futbolcular ve kulüplerdir. Bunların yanında antrenörler ve profesyonel temsilciler de bu sözleşmenin diğer unsurları olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kulüplerin kuruluşuna ilişkin olarak derneklerin de bulunmasına karşın ticaret şirketleri hakimiyetinde olduğu görülmektedir.

Türkiye Futbol Federasyonu, futbol konusunda tam özerkliğe sahip, kuruluşu ayrı bir kanunla düzenlenmiş, tek yetkili federasyondur. Profesyonel futbolcu sözleşmesinin spor hukuku anlamında geçerlilik taşıyabilmesi ve futbolcunun lisans alarak profesyonel bir biçimde futbol oynaması için TFF'nin onayına ihtiyaç vardır. Özel hukuk anlamında, sözleşmenin kurulması için tarafların imzalamış olması yeterlidir.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin sona ermesi ile ilgili olarak çeşitli ihtimallere yer verilmiş, haksız fesih halleri, haklı nedenle fesih durumları ve bunların yanında diğer futbola özgü fesih nedenleri ortaya konulmuştur. Bunlar, kendiliğinden sona erme ve karşılıklı anlaşma yoluyla sona erme olarak temel iki başlıkta ifade edilebilir. Kendiliğinden sona erme halleri, sözleşme süresinin sona ermesi, ölüm sebebiyle sona erme ve spor kulübünün tüzel kişiliğinin kaybedilmesi olarak sınıflandırılmaktadır. Burada bozucu şartın gerçekleşmesi hali de futbola uyumlaştırılabildiği ölçüde geçerli olacak ve futbolcuya çok ağır edimler yüklememesi şartıyla geçerli bir şart olarak kabul edilebilecektir. Diğer temel

sona erme sebebi de karşılıklı anlaşma yoluyla sona ermez. Bu genel sona erme sebebinin de futbolda sık sık geçerli olduğu ve kulüpler ile futbolcular arasındaki anlaşmaların önemli bir kısmının karşılıklı anlaşma yoluyla gerçekleştiği gözlemlenmektedir.

Profesyonel futbola özgü sona erme halleri ise, Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı'nda belirtilen hallerde gerçekleşir. Buna göre Kulübün Fesih Hakkı (m.27) Hastalık veya istirahat halinin altı ayı aşması, altı ayı aşan hak mahrumiyeti veya müsabakalardan men cezasının alınması, yükümlülüklerin ağır surette ihlal edilmesi ve futbolcunun talimatlara aykırı davranışları halinde geçerli kılınacaktır. Futbolcunun fesih hakkı ise (m.28), ücretin ödenmemesi, sözleşmeden kaynaklanan edimlerin ihlal edilmesi ve "Sportif Haklı Sebep" fesih şartlarının gerçekleşmesi halinde mevcut olacaktır. Sportif haklı sebeple fesih konusunda, 23 yaş altındaki profesyonel sporcuların durumları için de bir değişiklik yapılması elzemdir. Şöyle ki, FIFA Talimatı'nda yer almayan 23 yaş sınırı kalkmalıdır, hatta TFF tarafından, mevcut düzenlemelerin de bir adım önüne geçilerek Türk Futbolu'nun gelişimi için Talimat'ımızda 23 yaş altı profesyonel futbolcuları kapsayan özel bir madde ihdas edilmeli ve bu yeni madde ile FIFA Talimatı'ndan farklı olarak, "kulübünün oynadığı resmi müsabakaların % 10'undan daha azında görevlendirildiği takdirde sözleşmenin sportif haklı sebeple fesih hakkı" maddesindeki "görevlendirme" şartı yerine "oynama" şartı getirilmelidir. Yani, 23 yaş altı profesyonel futbolcular için de sportif haklı fesih hakkı getirilmeli ve bu hak, görevlendirme değil, futbolcunun müsabakalarda oynaması şartına bağlanmalıdır.

Sözleşmenin sona ermesinin sonuçlarından birisini de ortaya çıkması muhtemel uyuşmazlıkların ne şekilde, ne kadar sürede, kim veya kimler tarafından hangi şartlarda çözüme kavuşturulacağı oluşturmaktadır. Bu sebeple, tezde öncelikle profesyonel futbolcu sözleşmesinden kaynaklanan uyuşmazlıklar temel alınarak, bu uyuşmazlıkların taraflarına göre ayırım yapılmak suretiyle TFF talimatları ve iç hukuk yolları esaslı uyuşmazlık çözümü ile FIFA ve UEFA talimatları çerçevesinde DRC (Dispute Resolution Center- Uyuşmazlık Çözüm Merkezi) ve CAS (Court of Arbitration for Sport - Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi) nezdinde yapılacak başvurular ve yargılamanın seyri hakkında değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Bu kapsamda, Anayasa Mahkemesi'nin son iptal kararı ile Uyuşmazlık Çözüm Kurulu tek yetkili mahkeme olmaktan çıkmış ve genel yargı yoluna gidilebilmenin önü açılmıştır. Bu kapsamda, futbolcuların, profesyonel futbolcu sözleşmesinden kaynaklı olası bir uyuşmazlıkta genel yargı yoluna, uluslararası tahkime ve Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'na başvuru konusunda seçimlik haklarının mevcut olduğu söylenmelidir.

KAYNAKLAR ⁴³⁸

- Akgül, K., Çelen, B., Oruç, M. (2007). “Ulusal ve Uluslararası Futbolcu Transferinde Yetiştirme Tazminatına Genel Bir Bakış”. *İstanbul Barosu Dergisi Spor Hukuku Özel Sayısı*, (Mayıs-3), (s. 129-143).
- Akil, C. (2013). “Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu'nun Yapısı ve Kararlarının Hukuki Niteliği”. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 19(3), (s. 379-403).
- Aksoy, O. (2010). *Profesyonel Futbolcunun İş Sözleşmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aktay, M., Arıcı, K., Senyen-Kaplan, T. (2013). *İş Hukuku* (6. Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Akyiğit, E. (2008). *İş Hukuku* (7. Bası). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Alpagut, G. (1998). *Belirli Süreli Hizmet Sözleşmesi*. Ankara: Türk Ağır Sanayi ve Hizmet Sektörü Kamu İşverenleri Sendikası.
- Alpagut, G. (2012). “İşçinin Sadakat Borcu ve Türk Borçlar Kanunu ile Getirilen Düzenlemeler”. *Sicil İş Hukuku*, (25).
- Altay, İ. (2007). “Sporda Uyuşmazlıkların Alternatif Çözümü ve Türk Futbolunda Tahkim”. *Spor Hukuku Tezleri* (Ed.: Kısmet Erkiner), İstanbul.
- Arslan Ertürk, A. (Editör: Tankut CENTEL). (2014). “Türk Borçlar Kanunu'nun Hizmet Sözleşmesine İlişkin Hükümlerinin İş Kanunu Üzerindeki Etkisi”. *İş Hukukunda Genç Yaklaşımlar*, Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuka Genç Yaklaşımlar Konferans Serisi No:5 İş Hukuku, İstanbul (s. 49-115).
- Ayanoğlu, T. (2008). “Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu'nun İşlevi ve Kararlarının Niteliği”. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Sa. 74, (s. 43-76).

⁴³⁸ Aynı yazarın birden fazla eserine yapılan atıflar, atıf yapıldığı şekilleri ile parantez içerisinde gösterilmiş, kaynakçada kısaltılmış şekilleri parantez içerisinde belirtilmeyen eserler, çalışmada, sadece yazarlarının soyadıyla anılmıştır.

- Aybay, A. (1973). **Borçlar Hukuku Dersleri Genel Bölüm**. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Aydınlı, İ. (2008). "Borç ilişkisinin Nisbîlik Özelliğine Getirilen İstisnalar Işığında İş Hukukunda İşçi-İşveren İlişkilerinin Değerlendirilmesi", **Çalışma Ve Toplum Dergisi**, 16(1), Ankara, (s.39-83).
- Aydos, O. S. (2013). "Sporcu Sözleşmesinin Feshi". **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 62(3), Ankara, (s. 643-689).
- Bağlan, A. M. (2015). **Sporda Uluslararası Tahkim Yargılaması ve Türkiye'de Hukuki Durum**. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Başbuğ, A. (2015). **İş ve Hukuk, Çalışanların Hakları ve Sorunları** (3. Bası). Ankara: Binyıl Yayınevi.
- Baştürk, F. (2007). **İş Hukukunda Profesyonel Futbolcu**. İstanbul: Beta.
- Berk, K. (2007). "Türkiye Futbol Federasyonu'nca Çözümlenen Uyuşmazlıkların Niteliği Bakımından Değerlendirilmesi". **Prof. Dr. Aslan Gündüz'ün Anısına Armağan, Milletlerarası Hukuk ve Özel Hukuk Bülteni, 2005-2006**. Sa.1-2, (s. 73-89).
- Bozkurt, M. N. (2009). **Spor Hukuku Uyuşmazlıklarının Milletlerarası Tahkim Yoluyla Çözümü**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Buz, V. (2005). **Medeni Hukukta Yenilik Doğuran Haklar**. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Camkurt, M. Z. (2008). "Belirli Süreli İş Sözleşmelerinin Sona Ermesi ve Sonuçları". **TÜHİS İş Hukuku ve İktisat Dergisi**, 21(4), s. (66-79).
- Cem, Ç. (2012). **Profesyonel Futbolcu Transfer Sözleşmesi**. İstanbul: 12 Levha Yayınları.
- Çağlayan, R. (2007). **Spor Hukuku - Spor Hukuku Temel Metinleri**. Ankara: Asil Yayınevi.
- Çakmak, M. (1999). **Türkiye Futbol Federasyonu'nun Hukuki Statüsü**. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Çelebi, F. (2015). **Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Çelik, N. (2013). **İş Hukuku Dersleri** (Yenilenmiş 26. Bası). İstanbul: Beta Yayınları.
- Çoban, D. (2007). "Profesyonel Futbolcu Sözleşmeleri". **İstanbul Barosu Dergisi Spor Hukuku Özel Sayısı**, (Mayıs-3), (s. 103-105).
- Demir, F., Demir, G. (2009). "İşçinin Sadakat Borcu ve Uygulamaları", **Kamu İş**, 11(1).
- Doğu, H. M. (2015). "Futbolcu Menajerliği Sözleşmesi". **Ankara Barosu Dergisi**, (3), (s. 379-396).
- Ekşi, N. (2013). **Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda Tahkim**. İstanbul: Beta.
- Ercan, İ. (2007). "Futbol ve Tahkim". **İstanbul Barosu Dergisi Spor Hukuku Özel Sayısı**, (Mayıs-3), (s. 143-185).
- Eren, F. (2014). **Borçlar Hukuku Genel Hükümler** (17. Bası). Ankara: Yetkin Yayınları. (Eren- Borçlar Genel).
- Eren, F. (2014). **Borçlar Hukuku Özel Hükümler**. Ankara: Yetkin Yayınları. (Eren- Borçlar Özel).
- Erkiner, K. (2010). **Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi C.A.S.** Ankara: On iki levha yayınları.
- Ertaş, Ş., Petek, H. (2011). **Spor Hukuku** (Genişletilmiş 2. Baskı). Ankara: Yetkin Yayınları.
- Erten, R. (2006). "Türk Sporunun Yapısal Düzeni", **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Sa. 1-2, (s. 117-136).
- Eyrenci, Ö., Taşkent S., Ulucan, D. (2010). **Bireysel İş Hukuku** (Yenilenmiş 4. Bası). İstanbul: Legal Yayıncılık.
- Feyzioğlu, F. N. (1977). **Borçlar Hukuku Genel Hükümler C. II** (Yenilenmiş ve Genişletilmiş 2. Bası). İstanbul: Fakülteler.
- Genç, D.A. (1998). **Spor Hukuku**. İstanbul: Alfa Yayıncılık.
- Gönen, T. (1971). "Profesyonel Futbolcu ve Sosyal Sigortalar". **İş ve Hukuk**, (60).
- Günel, A. N., Küçükgüngör, E. (1998). **Türk Spor Hukukunun Genel Esasları ve İlgili Mevzuat**. Ankara: Yetkin Yayınları.

Günay, C. İ. (2013). **İş Hukuku Yeni İş Yasaları** (5. Baskı). Ankara: Yetkin Yayınları.

Gürten, K., Baştürk, F. (2013). "Futbolda Sözleşmelerden Doğan Uyuşmazlıkların Çözümünde Görevli Yargı Mercii Sorunu". **Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu, Av. İsmail İnan Armağanı**, (s. 399-424).

İnternet: <http://www.goal.com/en/news/1862/premier-league/2016/12/13/30457552/conte-reveals-why-diego-costa-drinks-beer-after-matches> , Son Erişim Tarihi 15.12.2018

İnternet: <http://www.sporx.com/oyuncularin-sozlesmelerinde-bulunan-10-cilgin-madde-SXHBQ521159SXQ> Son Erişim Tarihi 15.12.2018

İnternet: <http://www.bbc.com/sport/football/38014321> Son Erişim Tarihi 15.12.2018

İnternet: <https://www.kap.org.tr/tr/Bildirim/580697> Son Erişim Tarihi 15.12.2018

İnternet: <https://www.kap.org.tr/tr/Bildirim/555265> Son Erişim Tarihi 15.12.2018

İnternet: <https://www.kap.org.tr/tr/Bildirim/579818> Son Erişim Tarihi 15.12.2018

İnternet: <https://onedio.com/haber/aziz-yildirim-dan-servet-gibi-prim-96814> Son Erişim Tarihi 15.12.2018

İnternet: <http://www.haberturk.com/spor/futbol/haber/1297214-fikret-ormandan-futbolculara-prim-jesti> Son Erişim Tarihi 15.12.2018

İnternet: <http://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/Kulup-Lisans-ve-Finansal-Fair-Play-Talimati.pdf> Son Erişim Tarihi 15.12.2018

İnternet: <http://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/KulupTescilTaliamti-09.06.2015.pdf> Son Erişim Tarihi 15.12.2018

İnternet: <http://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/futbolda-dopingle-mucadele-talimati.pdf> Son Erişim Tarihi 15.12.2018

İnternet: <http://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/Futbol-Menajerleri-ile-Calisma-Talimati.pdf> Son Erişim Tarihi 15.12.2018

- İnternet: <http://spor.haber7.com/gaziantepspor/haber/1158571-yildiz-futbolcu-sozlesmesini-feshetti> Son Erişim Tarihi 15.12.2018
- İnternet: <http://www.milliyet.com.tr/medjani-sozlesmesini-tek-terafli-trabzonspor-2152911-skorerhaber/> Son Erişim Tarihi 15.12.2018
- İnternet: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61993CJ0415> Son Erişim Tarihi 15.12.2018
- İnternet: [http://resources.fifa.com/mm/document/affederation/administration/01/95/84/00/rulesgoverningtheproceduresoftheplayersstatuscommitteeandthedip_suteresolutionchamber\(2014\)_neutral.pdf](http://resources.fifa.com/mm/document/affederation/administration/01/95/84/00/rulesgoverningtheproceduresoftheplayersstatuscommitteeandthedip_suteresolutionchamber(2014)_neutral.pdf) Son Erişim Tarihi 15.12.2018
- İnternet: <http://jurisprudence.tas-cas.org/Shared%20Documents/530.pdf> Son Erişim Tarihi 15.12.2018
- İnternet: http://www.tas-cas.org/fileadmin/user_upload/Code_2017_FINAL__en_.pdf Son Erişim Tarihi 15.12.2018
- İnternet: <https://www.kap.org.tr> Son Erişim Tarihi 15.12.2018
- İnternet: <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/giris.htm> Son Erişim Tarihi 15.12.2018
- İmre, Z. (1976). **Medeni Hukuka Giriş** (Yenilenmiş ve Genişletilmiş 2. Bası). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Kaplan, E. T. S. (2010). "Belirli Süreli İş Sözleşmelerinin Haksız Feshi ve Türk Borçlar Kanunu Tasarısında Getirilen Yeni Düzenlemeler". **Osman Güven Çankaya'ya Armağan**, Ankara: Kamu-İş, (s. 213-229).
- Kılıçoğlu, A. M. (2012). **Borçlar Hukuku Genel Hükümler** (Yeni Borçlar Kanunu'na Göre Hazırlanmış Genişletilmiş 16. Bası). Ankara: Turhan Kitabevi. (Kılıçoğlu- Borçlar Genel).
- Kılıçoğlu, M. (2009). **İlke Kararları Işığında İş Hukukunda Temel Kavramlar**. Ankara: Turhan Kitabevi.

- Kızılkaya, Y. (2019). "Türkiye Futbol Federasyonu (TFF)'Nin Yeni Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı ve Profesyonel Futbolcu Sözleşmelerinden Doğan Uyuşmazlıklarda Uygulanacak Hukuk Meselesi". **Bursa Barosu Dergisi**, (107), (s. 79-83).
- Kocasakal, Ü. (2007). "Spor Hukukunun Özellikleri Çerçevesinde Tahkim Yargılaması ve Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu". **İstanbul Barosu Dergisi Spor Hukuku Özel Sayısı**, (Mayıs-3), (s. 41-56).
- Kocayusufpaşaoğlu, N. (2010). **Borçlar Hukukuna Giriş- Hukuki İşlem- Sözleşme**. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Koç, S. (2013). **Futbolcu Temsilciliği**. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Koçak, T. E. (2007). **Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu**. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Köse, H. A. (2010). **Avrupa Birliği Hukuk Sisteminin Spor Hukukuna Etkileri**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kulat, Ç. (2011). **Belirli Süreli İş Sözleşmesinin Süresinden Önce Feshi ve Bunun Hukuki Sonuçları**. Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Kuru, B. (2016). **İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku**. İstanbul: Legal Yayıncılık.
- Küçükgüngör, E. (1991). "Türk Hukukunda Sporcuların Hukuki Durumu". **Ankara Barosu Dergisi**, (1), (s. 39-52). (Küçükgüngör- Hukuki Durum).
- Küçükgüngör, E. (2001). "Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu'nun Yapısı ve Tahkim Kurulu Kararlarının Niteliği". **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi** (2), (s. 137-146). (Küçükgüngör- Tahkim).
- Küçükgüngör, E. (2004). "Spor Hukuku Uyuşmazlıklarında Tahkim ve Alternatif Çözüm Yöntemleri". **Bankacılık ve Ticaret Hukuku Araştırma Dergisi**, 22(4), (s. 47-76). (Küçükgüngör- Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemleri).

Küçükgüngör, E. (2004). "Spor Hukuku Uyuşmazlıklarında Milletlerarası Tahkim". **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 53(2), (s. 1-32). (Küçükgüngör- Milletlerarası Tahkim).

Küçükgüngör, E. (2007). "Profesyonel Futbolcu- Kulüp İlişkisi". **Spor Hukuku Dersleri**, Ed: Kısmet Erkiner, İstanbul, (s. 531-548). (Küçükgüngör- Profesyonel Futbolcu- Kulüp İlişkisi).

Küçükgüngör, E. (2007). "Türk Spor Yargılaması". **Spor Hukuku Dersleri**, Ed: Kısmet Erkiner, İstanbul, (s. 303-319). (Küçükgüngör- Spor Yargılaması).

Mollamahmutoğlu H. (1995). **Hizmet Sözleşmesi- Kuruluş, İçerik, Sona Erme**. Ankara.

Mollamahmutoğlu H., Astarlı, M. (2011). **İş Hukuku** (4. Bası). Ankara: Turhan Kitabevi.

Oğuzman, M. K., Öz, M.T. (2013). **Borçlar Hukuku Genel Hükümler C.I** (11. Bası). İstanbul: Vedat Kitapçılık.

Orhan, Ü. (2013). **Profesyonel Futbol Teknik Adam Sözleşmesi ve Uygulama Sorunları**. İstanbul: Beta. (Orhan- Teknik Adam).

Orhan, Ü. (2014). "Türkiye Futbol Federasyonu Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun İhtiyari Hakem Heyeti Olarak Verdiği Kararlara İtiraz Mercii". **Av. Kısmet Erkiner Armağanı, Spor Hukuku Yazıları**. İstanbul, (s. 227-235).

Özbek, M. (2009). **Alternatif Uyuşmazlık Çözümü** (2. Bası). Ankara: Yetkin Yayınları.

Özdemir, M. S. (2013). "Türkiye Futbol Federasyonu ve Türkiye Basketbol Federasyonunda Sporcu Temsilciliği Düzenlemelerin İncelenmesi". **Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. İsmail İnan Armağanı**, Ankara.

Özdemir Kocasakal, H. (2013). **Sportif Uyuşmazlıkların Tahkim Yoluyla Çözümü ve Spor Tahkim Mahkemesi (CAS)**. İstanbul: Vedat Kitapçılık.

Özekes, M., Birben, E. (2001). "2822 Sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunundaki Mecburi Tahkim ile İhtiyari Tahkimin Karşılaştırılması". **Prof. Dr. Turhan Tufan YÜCE'ye Armağan**, İzmir, (s. 149-176).

- Özelçi, A. (2010). **Türkiye Futbol Federasyonunun Türk Hukukundaki Yeri**. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Özkaraca, E. (Editör: Tankut Centel). (2014). "İş Sözleşmesinin Devri". **İş Hukukunda Genç Yaklaşımlar**, Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuka Genç Yaklaşımlar Konferans Serisi No:5 İş Hukuku, İstanbul, s. 115-143.
- Pekcanitez, H., Atalay, O., Özekes, M. (2013). **Medeni Usûl Hukuku** (14. Bası). Ankara: Yetkin Yayınları.
- Petek, H. (2002). **Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi**. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Poyraz, E. (2016). **İş Hukuku Şemalı Anlatım** (Güncellenmiş 7. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Reisoğlu, S. (2012). **Türk Borçlar Kanunu Genel Hükümler** (23. Baskı), İstanbul: Beta.
- Seliçi, Ö., (1976). **Borçlar Kanununa Göre Sözleşmeden Doğan Sürekli Borç İlişkilerinin Sona Ermesi**. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Senyen-Kaplan, T. (2015). **Bireysel İş Hukuku** (Yenilenmiş 7. Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Sur, M. (1985). "Belirli Süreli Hizmet Akitlerinin Sona Ermesine İlişkin Bazı Yargı Kararlarının Değerlendirilmesi". **Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**, 15(Ocak-Aralık, No:1-4), (s. 269-285).
- Sümer, H. H. (2014). **İş Hukuku** (19. Baskı). Konya: Mimoza Yayınları.
- Süzek, S. (2016). **İş Hukuku** (Yenilenmiş 12. Baskı). İstanbul: Beta.
- Şahin, O. (2016). **Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Sona Ermesi ve Bundan Kaynaklanan Uyuşmazlıkların Sportif Yargı Yoluyla Çözümü**. İstanbul: On iki levha yayıncılık.
- Tekinay, S. S., Akman, S., Burcuoğlu, H., Altop, A. (1988). **Borçlar Hukuku Genel Hükümler** (Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş Altıncı Bası), İstanbul: Filiz kitabevi.
- Tunçomağ, K. (1963). **Türk Hukukunda Cezai Şart**. İstanbul.
- Tunçomağ, K., Centel, T. (2008). **İş Hukukunun Esasları**. İstanbul: Beta.

- Türkkan, A. (2012). "Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi ve Opsiyon Hakkı". **Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Atilla Elmas Armağanı**, (s. 763-772).
- Türkkan, A. (2013) "Türkiye Futbol Federasyonu Hukuk Kurulları". **Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu, Av. İsmail İnan Armağanı**. (s. 753-788).
- Türk-İş Hukuk Bülteni*. (Ocak-Şubat 2012). İş Sözleşmesi İle İlgili Yargıtay Kararları.
- Uçar, S. (1993). **Cezai Şart ve Uygulaması**. İstanbul: Alfa Basım Dağıtım.
- Uslu, F. (2016). **Spor Hukuku Dersleri**. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Üçışık, F. (2011). **Spor Hukuku**. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Ünlü, T. (2014). "Futbol Sözleşmelerinden Kaynaklanan Uyuşmazlıkların Çözümü". **Av. Kismet Erkiner Armağanı, Spor Hukuku Yazıları**. İstanbul, (s. 177-185).
- Yakın, M. (2011). *Yerli ve Yabancı Profesyonel Futbolcu Alacaklarından Doğan Uyuşmazlıkların Tahkim Yolu ile Çözümü*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Yavuz, C. (2011). **Borçlar Hukuku Dersleri Özel Hükümler**. İstanbul: Beta, s. 385
- Yılmaz, E. (2012). "Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kararlarına Karşı Hiçbir Yargı Merciiine Başvurulamamasının Yanırlılığı". **Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Atilla Elmas Armağanı**. (s. 819-841). (Yılmaz- Yargı Mercii).
- Zevkliler, A. (1982). **Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri**. Ankara: Denge Yayınları.

EKLER

EK-1. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi**TFF**Türkiye Futbol Federasyonu
Turkish Football Federation**1 - TARAFLAR****A - FUTBOLCU BİLGİLERİ**

Adı ve Soyadı	
Uyruğu	
TC Kimlik No. / Pasaport No.	
Doğum Yeri ve Tarihi (gün-ay-yıl)	
Ana Adı / Baba Adı	
Nüfusa Kayıtlı Olduğu Yer	
Adresi (Tebliğata Elverişli)	
Telefon No.	
Futbolcunun Önceki Kulübü	

KANUNİ TEMSİLCİSİNİN (Profesyonel futbolcu 18 yaşın altında ise doldurulacaktır.)

Adı ve Soyadı	
Uyruğu	
TC Kimlik No. / Pasaport No.	
Doğum Yeri ve Tarihi (gün-ay-yıl)	
Adresi (Tebliğata Elverişli)	

FUTBOLCU ADINA HAREKET EDEN FUTBOL MENAJERİNİN (Fiilen görev aldığı takdirde doldurulacaktır.)

Adı ve Soyadı	
Uyruğu	
TC Kimlik No. / Pasaport No.	
Doğum Yeri ve Tarihi (gün-ay-yıl)	
Adresi (Tebliğata Elverişli)	

B - KULÜP BİLGİLERİ

Yasal Adı	
Adresi (Tebliğata Elverişli)	
Yetkili Temsilcisinin Adı ve Soyadı	
Yetkili Temsilcisinin Kulüpteki Görev ve Unvanı	

EK-1. (devam) Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi

KULÜP ADINA HAREKET EDEN FUTBOL MENAJERİNİN (Fiilen görev aldığı takdirde doldurulacaktır.)

Adı ve Soyadı	
Uyruğu	
TC Kimlik No. / Pasaport No.	
Doğum Yeri ve Tarihi (gün-ay-yıl)	
Adresi (Tebliğata Elverişli)	

2 - SÖZLEŞMENİN SÜRESİ

Sözleşmenin Başlangıcı (gün-ay-yıl)	
Sözleşmenin Bitişi	31.05.

3 - ÖDEMELER VE ÖZEL HÜKÜMLER

Net Aylık Ücret (Asgari ücretten az olmamak üzere)	
Kulüp Tarafından Taahhüt Edilen Diğer Ücretler ve Ödeme Şekli Ödeme vadeli yapılacak ise tutarları ve tarihleri açıkça belirtilecektir. Aksi halde Borçlar Kanunu'nun genel ilkeleri ile Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı hükümleri uygulanır.	
Özel Hükümler	

EK-1. (devam) Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi

4 - KULÜBÜN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Kulüp,

- a) İşbu sözleşmede yer alan ücrete ilişkin tüm yükümlülüklerini zamanında yerine getirmek,
- b) Hastalık ve sakatlığa dair maddelerdeki esaslar dahilinde futbolcunun sağlığı ile ilgilenmek, müsabaka, antrenman, kamp ve seyahatlerde gerekli tedbirleri almak,
- c) Futbolcunun mesleğinde gelişimini sağlamak için dersler, konferanslar, kurslar tertip etmek, gerekli materyali sağlamak,
- d) FIFA, UEFA ve TFF Statü'lerine ve düzenlemelerine uymak, futbolun ahlaki prensiplerini gözetmek ve teşvik etmek,

ile yükümlüdür. Kulüp, bu sözleşmede belirtilen yükümlülüklerinin dışında, Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı'nın kendisine yüklemiş olduğu diğer yükümlülükleri de yerine getirir.

5 - FUTBOLCUNUN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Futbolcu,

- a) Profesyonel futbolcu sözleşmesinin kendilerine yüklediği edimleri yerine getirmek,
- b) Kulübün, yurt içinde ve yurt dışında yapacağı tüm müsabakalara ve antrenmanlara katılmak,
- c) FIFA, UEFA ve TFF Statü'lerine ve düzenlemelerine uymak, futbolun ahlaki prensiplerini gözetmek ve teşvik etmek,
- d) Beyanları ve davranışlarıyla TFF'nin ve paydaşlarının saygınlığını zedelememek,
- e) Kulübün onayı olmaksızın herhangi tehlikeli veya sportif bir faaliyete katılmamak,
- f) Kulübün yer alacağı müsabakalarda oynayabilmek ve kendisinden beklenen verimi ortaya koyabilmek için özel hayatına ve sağlığına gerekli dikkat ve özeni göstermek,
- g) Kulübün kendisine vermiş olduğu eşyaları kullanılabilir halde tutmak ve sözleşmenin sona ermesi ile birlikte bunları kulübe iade etmek,
- h) Kulüp Sağlık Kurulunun veya kulüp doktorunun isteği üzerine düzenli olarak sağlık taramalarına girmek ve tedavi uygulanmasına izin vermek,
- i) Acil durumlar haricinde kulüp sağlık kuruluşunun veya kulüp doktorunun ön bilgisi olmadan herhangi bir tıbbi tedavi uygulamamak,
- j) Antrenman ve müsabakalarda oyun kurallarına uygun hareket etmek ve sportmence davranmak, müsabaka görevlilerinin kararlarına saygı duymak ve bunlara riayet etmek,
- k) Futbolla ilgili bahis ve benzeri faaliyetlere dahil olmamak,

ile yükümlüdür. Futbolcu, bu sözleşmede belirtilen yükümlülüklerinin dışında, Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı'nın kendisine yüklemiş olduğu diğer yükümlülükleri de yerine getirir.

EK-1. (devam) Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi

6 - SÖZLEŞMEDE YAPILACAK DEĞİŞİKLİKLER

İşbu sözleşmeyi tadil eden anlaşmalar veya sözleşmeye yapılacak olan eklemeler yazılı olmadıkça tarafları bağlamaz.

7 - GİZLİLİK

FIFA, UEFA ve TFF Statü ve talimatları, herhangi bir mahkemenin talebi veya yasaların yetkili kıldığı diğer bir resmi makamın zorunlu kıldığı durumlar haricinde taraflar, bu anlaşmanın süresi içinde ve sonraki zamanlarda bu sözleşmenin süresi içinde bu anlaşmayla bağlantılı olarak ve/veya bu anlaşma uyarınca doğrudan veya dolaylı olarak alınan, elde edilen veya öğrenilen her türlü bilgiyi kesinlikle gizli tutulacaktır.

8 - TEBLİGAT

Taraflar adreslerinde olabilecek değişiklikleri, taahhütlü bir mektupla birbirlerine ve TFF'ye derhal bildirmek zorundadırlar. Aksi takdirde sözleşmede yer alan adreslere yapılacak tebligatlar geçerli sayılır.

9 - UYUŞMAZLIKLAR

Taraflar, işbu sözleşmeden doğan her türlü uyuşmazlığın çözümünde, yetkisini kabul etmişlerdir.

(Not: Taraflar; aralarındaki futbolla ilgili her türlü sözleşmeden doğan ihtilafların çözümü için TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun yetkisini kabul edip etmemekte serbesttirler. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Hakem Heyeti tarafından verilen kararlar, Tahkim Kurulu'na itiraz edilmemesi ya da itiraz üzerine verilen Tahkim Kurulu kararı ile kesinleşir.)

10 - SON HÜKÜMLER

Her iki tarafın katılımıyla, tek nüsha olarak tanzim edilen işbu sayfalık Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi tarihinde birlikte okunup imzalanarak teati edilmiş ve TFF'ye tevdi edilmek suretiyle yürürlüğe girmiştir.

Futbolcu, Kanuni Temsilcisi veya Vekilinin Adı, Soyadı ve İmzası
Futbolcu Adına Hareket Eden Futbol Menajerinin Adı, Soyadı ve İmzası

Kulüp Temsilcisinin Adı, Soyadı, Unvanı ve İmzası
Kulüp Adına Hareket Eden Futbol Menajerinin Adı, Soyadı ve İmzası

(Sözleşme görüşmelerinde fiilen görev aldığı takdirde doldurulacaktır.)

EK-1. (devam) Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi**SÖZLEŞMENİN TFF TARAFINDAN TASDİKİNE AİT KISIM****Ek Belgeler**

☐ Sağlık Raporu	☐ Prof. Futbolcular Derneği Referansı (Dekont)
☐ 2 Adet Resim	☐ Emeklilik Hakkı Kazanma Ödentisi (Dekont)
☐ Futbolcu İmza Beyannamesi	☐ Yetiştirme Tazminatı Ödeme Belgesi
☐ Kulüp İmza Sirküleri	☐ Kulüp Muvafakat Belgesi
☐ Futbolcu Taahhütnamesi	☐ Karşılıklı Vazgeçme Belgesi
☐ Alt Yapı Fonu Ödeme Belgesi	☐ Kulüp ve Futbolcu Tescil Taahhütnamesi
☐ İşlem Gideri (Dekont)	☐ Anne - Baba Muvafakati

İşbu sözleşme TFF tarafından/...../..... tarihinde tasdik ve tescil edilmiştir.

**Sorumlu TFF Bölge
Personelinin Adı, Soyadı
ve İmzası**

**TFF Bölge Müdürünün
Adı, Soyadı ve İmzası**

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : AKBULUT, Emincan
Uyruğu : T.C.
Doğum tarihi ve yeri : 01.10.1989 Osmangazi / Bursa
Medeni hali : Bekar
Telefon : 0 533 737 73 09/ 0224 251 16 93
Faks : 0224 251 16 94
e-mail : emincanakbulut@gmail.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Yüksek lisans	Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Ensti.	2019
Lisans	A.Ü. Hukuk Fakültesi	2012
Lise	Bursa Anadolu Lisesi	2007

İş Deneyimi

Yıl

2013'den beri Serbest Avukatlık

Yabancı Dil

İngilizce, Almanca

Yayınlar

Akbulut Emincan, İş Hukuku Bağlamında Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Temel Unsurları, İş ve Hayat Dergisi s. 5 yıl: 2017 syf: 356-377

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..

